

John Wyndham

DEN TRIFIDÛ

Z anglického originálu *Day of the Triffids* vydaného nakladatelstvím Penguin Books in association with Michael Joseph v Londýně roku 1954 přeložil Jaroslav Kořán.

Verše přeložili Jan Zábrana a Hana Žantovská

Elektronické vydání připravili

Rompor

a

Atheneum - elektronická knihovna

ZAČÁTEK KONCE

Když se probudíte v den, o kterém náhodou víte, že je to středa, a všechno kolem připomíná neděli, začnete tušit, že něco není v pořádku.

Cítil jsem to od okamžiku, kdy jsem se probudil. A přesto jsem o tom zapochyboval, když jsem se dočista probral a začal uvažovat střízlivěji. Všechno nasvědčovalo tomu, že jsem na omylu já, a ne ostatní - přestože jsem nechápal, jak je to možné. Zmítán pochybnostmi, vyčkával jsem věci příštích. A pak se mi dostalo první špetky ob jektivního důkazu - kdesi v dálce odbyly hodiny osmou, alespoň se mi zdálo, že tolik úderů slyším. Napjatě a s podezřením jsem naslouchal dále. Vzápětí se ozvaly hlasité, rozhodné údery dalších hodin. Zvolna a nesmlouvavě odbíjely osmou. To jsem už věděl, že se muselo přihodit něco vážného.

Že jsem propásl konec světa - tedy konec světa, jaký jsem znal po dobu bezmála třiceti let - to byla pouhá náhoda: ostatně jako většina šťastných úniků. Jak už to bývá, neustále leží spousta lidí v nemocnici, a přibližně před týdnem si zákon pravděpodobnosti vybral za jednoho z nich mne. Mohlo k tomu lehce dojít o týden dřív - v tom případě bych nyní tyto řádky nepsal; vůbec bych tady nebyl. Ale náhoda chtěla, nejen abych byl v nemocnici právě v této určité době, ale aby také moje oči, a vlastně celá hlava, byly zamotány do obvazů - a nezbývá mi proto než děkovat tomu, kdo o pravděpodobnosti rozhoduje, ať už je to kdokoli. Nicméně onoho rána jsem byl podrážděný a zmatený tím, co se to u sta hromů děje, neboť jsem tam ležel dost dlouho, abych věděl, že vedle vrchní sestry jsou hodiny tou nejposvátnější věcí v celém špitále.

Bez hodin by se taková instituce prostě neobešla. Každou vteřinu je bere někdo v potaz, aby určil obu narození, úmrtí, podávání léků, jídla, světla, hovoru, práce spánku, odpočinku, návštěv, oblékání, mytí - a až doposud hodiny stanovily, že mě každý den

tři minuty po sedmé ráno přijde někdo umýt a upravit. To byl také jeden z hlavních důvodů, proč jsem si vážil toho, že ležím na soukromém pokoji. Na společném oddělení by se tato nepříjemná procedura odehrávala o celou zbytečnou hodinu dříve. Ale tentokrát, a právě dnes, hodiny nejrozmanitější přesnosti odbíjely ze všech stran osm - a stále nikdo nepřicházel. Jak jsem to ranní drhnutí houbou neměl rád a jak byly marné všechny návrhy, že by snad stačilo, kdyby mi někdo pomohl do koupelny, teď mě nepřítomnost pomocné ruky na výsost zarážela. Navíc to obvykle bývala předzvěst snídaně, a začínal jsem mít hlad.

Pravděpodobně by mě to podráždilo i jindy, ale dnešek, středa 8. května, byl pro mne dnem mimořádného významu. Dychtil jsem dvojnásob mít už všechno ranní obskakování a cavyky za sebou, neboť dneska mi měli sejmut obvazy.

Zatápal jsem po tlačítku zvonku a dobrých pět vteřin jsem vyzváněl, abych jim ukázal, co si o nich myslím.

Zatímco jsem čekal na patřičně rozezlenou odezvu, kterou mělo mé řinčení vyvolat, naslouchal jsem dále.

Teď teprve jsem si uvědomil, že vnější svět zní ještě podivněji, než jsem si zprvu myslel. Zvuky, které přicházely, nebo spíše nepřicházely z ulice, byly nedělnější než v neděli - a musel jsem se znovu ujistit, že je skutečně středa, ať už se s ní stalo cokoli. Nikdy jsem úplně nepochopil, proč se zakladatelé Nemocnice sv. Merryna rozhodli zbudovat svůj ústav na hlavní třídě protínající drahocenné pozemky vyhrazené úředním budovám a vystavit tím nervy pacientů neutuchajícímu náporu. Avšak pro pacienty, kteří byli natolik šťastni, že trpěli chorobami, jež ustavičný lomoz a kvílení pouliční dopravy nemohly ovlivnit, měla poloha nemocnice přece jen jistou přednost: člověk mohl ležet v poseli a být přítom ve styku, abych tak řekl, s tokem života. Od západu hřímaly pod okny motory autobusů, snažících se projet sousední křižovatku na zelenou, aby vám takřka pokaždé kvičení brzd a salva

výstřelů z výfuku prozradily, že se jim to nepovedlo. Pak se dal uvolněný proud znovu do pohybu a s mocným řevem počal stoupat do svahu. A tu a tam zazněla mezihra: tupá náraz a řinčení skla, následované hromadnou dopravní zácpou - což bylo pro člověka v mém stavu obzvláště znepokojující, neboť rozsah bouračky se nedal posoudit jinak než podle spílání dopálených šoférů. Rozhodně si však žádný pacient Nemocnice sv. Merryna nemohl ve dne ani po většinu noci myslet, že by běh světa ustal jen proto, že právě on osobně byl v dané chvíli pátým kolem u vozu.

Ale toto ráno bylo zcela jiné. Zneklidňovalo, neboť bylo záhadně jiné. Nebylo slyšet žádné kodrcání kol, řev autobusů a vlastně ani jediný zvuk projíždějícího auta. Žádné skřípění brzd, netrpělivé houkání, a dokonce ani dusot těch několika málo koní, jež tudy občas projeli. Neslyšel jsem ani onen jednoduší šum spěšných kroků pílících do práce, zvuk v tuto hodinu tak běžný. Čím déle jsem naslouchal, tím mi to připadalo podivnější - a tím míň mi na tom záleželo. Za nějakých deset minut napjaté pozornosti jsem pětkrát zaslechl šouravé, váhavé kroky, třikrát nesrozumitelný vzdálený výkřik a jednou hysterický ženský vzlykot. Jinak ani zavrskání holuba, ani zaštěbetání vrabce. Nic než bzučení drátů ve větru...

Začal se mi do srdce vkrádat ošklivý, nesmyslný strach. Byl to tentýž pocit, jaký jsem někdy zakoušel jako malé dítě, když jsem si představoval, jak v potměných koutech ložnice číhají děsivé příšery; kdy jsem se ani neodvážil vystrčit z bezpečí přikrývek nohu, plný strachu, aby se zpod postele něco nenatáhlo a nechňaplo mě za ni; kdy jsem se neodvážil sáhnout po vypínači, aby po mně, vyburcováno tím pohybem, něco neskočilo. Musel jsem tomu strachu vzdorovat stejně, jako když jsem byl malý kluk, opuštěný ve tmě. A nebylo to o nic snazší. Je zvláštní, jak je člověk vlastně nedospělý, když dojde k podobné zkoušce, všechny ty prvotní úzkosti zůstaly ve mně skryty a trpělivě čekaly na svou příležitost, které se jim také málem dostalo - a to jenom proto, že jsem měl

oči zakryté obvazy a na ulici se nic nehýbalo...

Když jsem s trochu vzchopil, pokusil jsem se přijít na nějaké rozumné vysvětlení. Proč ustane pouliční doprava? No, obvykle proto, aby se mohla silnice opravit. Naprosto jednoduché. Každou chvíli přijdou dělníci s pneumatickými kladivy, aby ještě rozmnožili už tak dost širokou škálu zvuků, trýznících nebohé pacienty. Nevýhoda mého rozumového přístupu spočívala v tom, že zacházel ještě dále. Jenom zdůrazňoval, že není slyšet ani vzdálený šum dopravy, ani pískání vlaku, ani houkání vlečného parníčku. Prostě nic - dokud nezačaly hodiny odbíjet čtvrt na devět.

Pokoušení podívat se alespoň koutkem oka - samozřejmě, že jen koutkem oka a jenom nakrátko, jen co bych zjistil, co se to proboha mohlo stát, bylo nezměrné. Ale potlačil jsem jej. Za prvé i pouhé podívání koutkem oka nebylo zdaleka tak jednoduché, jak by se zdálo. Nešlo jen o prosté poodkrytí obvazu: měl jsem na očích mulové polštářky, převázané dlouhými metry gázy. Především, a to bylo nejdůležitější, jsem se toho bál. Více než týden naprosté slepoty vás dokáže postrašit tak, že vás přejde chuť zahrávat si se svým zrakem. Pravda, dnes mi měli obvazy sejmout, ale to se dělá při zvláštním slabém světle, a nechali by je dole pouze v tom případě, že by oční prohlídka dopadla uspokojivě. Ale to jsem nemohl vědět. Bylo docela možné, že budu mít zrak poškozený natrvalo. Nebo že už nikdy nebudu vidět. Stále jsem nic nevěděl...

Zaklel jsem a znovu se chopil zvonku. Trochu jsem si tím ulevil. Jak se zdálo, o vyzvánění nikdo nedbal. Začínal jsem být stejně podrážděný, jako zmatený. Spoléhat na druhé je vždycky ponižující, ale nemít nikoho, na něhož byste se mohli spolehnout, je ještě mizernější. Trpělivost mi rychle docházela. Takhle to přece nechat nemůžu, rozhodl jsem se.

Kdybych zahulákal do chodby a strhl povyk, mělo by to někoho přivolat, i kdyby jen proto, aby mi řekl, co si o mně myslí. Odhodil

jsem tedy pokrývku a vylezl z postele. Nikdy jsem svůj pokoj neviděl a přestože jsem měl o poloze dveří poměrně slušnou představu podle sluchu, nebylo nijak snadné je nalézt. Narazil jsem cestou na několik záhadných a nepatřičných překážek, ale konečně jsem za cenu pohmožděného prstu a menší boule na holeni dotápal ke dveřím. Vystrčil jsem hlavu do chodby.

“Haló!” zařval jsem. “Já chci snídani. Pokoj čtyřicet osm!”

Okamžik se nic nedělo. Pak se zdvihl příval hlasů, křičících jeden přes druhý. Znělo to, jako by jich byly stovky, ale nerozuměl jsem jedinému slovu. Jak kdybych si pustil gramofonovou desku s hluky davu - a navíc davu pořádně rozlíceného. Probleskla mi hlavou hrůzná myšlenka, zda jsem snad nebyl ve spánku přemístěn do psychiatrické léčebny; že vůbec nejsem v Nemocnici sv. Merryna. Ty hlasy se mi prostě nezdály přirozené. Spěšně jsem za tím zmatením jazyků zavřel dveře a šátral zpátky k posteli. Bylo to pro mne v té chvíli jediné bezpečné a utěšené místo z celého toho nevyzpytatelného okolí. Právě jsem si přetahoval přes nohy příkrývku, když jakoby na potvrzení tohoto pocitu zazněl zvuk, který mne zmrazil vprostřed pohybu. Z ulice pod mými okny se vznesl šílený a nakažlivě děsivý výkřik. Ozval se celkem třikrát, a když zazněl naposledy, visel ještě hodnou chvíli ve vzduchu.

Otřásl jsem se. Cítil jsem, jak mi na čele pod obvazy vyráží studený pot. Teď jsem už věděl, že se děje něco strašného. Déle jsem své osamocení a bezmocnost vydržet nemohl. Musel jsem se dovědět, co se to kolem mne odehrává. Zdvihl jsem ruce k obvazům; a potom, s prsty na sponkách jsem se zarazil...

Co když léčení nedopadlo úspěšně? Co když zjistím, že stále nevidím, až si ty obvazy sundám? To by bylo ještě horší - stokrát horší...

Scházela mi odvaha čelit zcela sám zjištění, že všechny snaha lékařů zachránit mi zrak byla marná Ale i kdyby se jim to podařilo, mohu již bez nebezpečí vystavit oči světlu?

Spustil jsem ruce zase dolů a ulehl jsem. Zuřil jsem na sebe i na celou nemocnici a hloupě, malicherně jsem chvíli nadával jako špaček.

Trvalo jistě dost dlouho, než jsem se opět plně ovládl, ale po krátkém čas jsem se přistihl, jak se znovu pídím po nějakém logickém vysvětlení. Na žádné jsem nepřišel. Zato jsem nabyl nezvratné jistoty, že je středa, i kdyby mi všichni čerti dokazovali opak. Předchozí den byl totiž zcela mimořádný a přísahal bych, že mne od něho nedělí víc než jedna jediná noc.

Z análů se dozvíte, že v úterý 7. května prošla Země na své oběžné dráze meteorickým rojem neznámé komety. Můžete tomu dokonce uvěřit - uvěřily tom milióny! A byla to možná pravda. Nemohu nijak dokázat, že ne. Sám jsem to na vlastní oči vidět nemohl; ale mám na to svůj vlastní názor. Byl jsem upoután na lůžko a vím o tom vlastně jenom tolik, co jsem se dověděl z líčení očitých svědků, kteří neustále opakovali, že jde o tu nejpozoruhodnější nebeskou podívanou v dějinách světa.

A přesto až do poslední chvíle nikdo o této údajné kometě nebo jejím meteorickém roji jakživ neslyšel...

Všichni, kdo mohli chodit, pajdat nebo být alespoň přeneseni, sledovali tento největší veřejný ohňostroj venku nebo u oken a je mi proto záhadou, proč o tom navíc vysílali rozhlasovou reportáž. Leč vysílali ji a to jen přispělo k tomu, aby na mne ještě tíživěji dolehlo, co to znamená nevidět. Nakonec jsem dospěl k rozhodnutí, že jestli mé léčení nebude mít úspěch, raději se vším skoncuji, než abych takhle žil dál.

Rozhlasová zpravodajství v průběhu dne oznamovala, že předchozí noci byly na kalifornské obloze zpozorovány tajemné blesky. Nicméně v Kalifornii se stávalo tolik prapodivných věcí, že se nad tím takřka nikdo nepozastavil; když ale těchto zpráv přibývalo, začal získávat vrchu názor, že jde o meteorický roj dosud neznámé komety - a při tom už zůstalo.

Z celého Tichomoří přicházela hlášení o noci prozářené jasně zelenými meteority, které “chvílemi padají v tak husté spršce, až to vypadá, že kolem nás víří celá obloha”. A celkem vzato tomu také tak bylo.

Pásmo noci se zvolna přesunulo k západu, ale podívaná neztrácela nic na své nádheře. Ještě před soumrakem prořízl tu a tam oblohu zelenavý blesk. Hlasatel večerních zpráv o šesté popisoval tento úkaz jako úchvatnou podívanou a doporučoval všem posluchačům, aby si ji nenechali ujít. Zmínil se též o tom, že příjem krátkých vln na dlouhé vzdálenosti je vážně narušen, avšak na střední vlny, na nichž poběží nepřetržitě zpravodajství, kometa žádné účinky zřejmě nemá a podle všeho ani na vlnové délky televize. Svá doporučení si mohl klidně ušetřit. Vzrušení nad neobvyklým jevem propadla i celá nemocnice a připadalo mi, že snad ani není možné, aby to někdo propásl - kromě mne.

A jako by rozhlasové komentáře nestačily, musela mi ještě všechno vypovědět sestřička, která mi přinesla večeři.

“Obloha je prostě plná padajících hvězd,” oznamovala. “A všechny mají jasně zelenou barvu. Lidi v tom jejich světle vypadají jako strašidla. Celý Londýn je na ulicích a kouká na nebe. Chvílemi je venku světlo jako ve dne - akorát že má jinou barvu. A tu a tam se některá velká hvězdy rozprskne a zazáří tak oslnivě, až vás oči rozbolí. Je to úžasný pohled. Lidi říkají, že něco takového tady ještě nebylo. Škoda, že se taky nemůžete podívat.”

“Škoda,” přisvědčil jsem poněkud stroze.

“Roztáhli jsme na odděleních záclony, aby to všichni viděli,” pokračovala. “Nebýt těch vašich obvazů, měl byste odtud báječný výhled.”

“Ach jo,” řekl jsem.

“Ale venku to musí být ještě hezčí. V parcích a na kopci v Heathu se prý shromáždily tisícové davy. A plno lidí stojí taky na všech plochých střechách a div si krky nevyvrátí.”

“Jak dlouho to asi potrvá?” otázal jsem se trpělivě.

“To nevím, ale říkají, že už to není tak jasné jako jinde. Stejně si myslím, že i kdyby vám ten obvaz dneska sundali, dívat byste se na to si nesměl. Ze začátku si budete muset zvykat na světlo jen pěkně pomalu a některé ty blesky jsou strašně jasné. Některé - áááách!”

“Proč to ááách?” zeptal jsem se.

“Tehle byl tak nádherný - celý pokoj rázem zezelenal. Škoda, že jste to neviděl.”

“Je to škoda,” souhlasil jsem. “A teď už běžte, budu tady hodný.” Snažil jsem se poslouchat rádio, ale vycházelo z něj samé óóóh a ááách vyluzované uhlaženými hlasy, jež mezi tím blábolily o “velkolepé podívané” a “jedinečném nebeském jevu”, až se mne počal zmocňovat pocit, že celý svět se účastní večírku, na která já jediný jsem nebyl pozván.

Jinou zábavu jsem si vybrat nemohl, protože nemocniční rozhlas poskytoval pacientům pouze jeden program, ať už se jim líbil, nebo ne. Po nějaké době jsem usoudil, že spektakl začíná pozbývat lesku. Reportér vyzýval všechny, kdo to ještě neviděli, aby si pospíšili a šli se podívat, jinak že toho budou do smrti litovat. Všechno jako by sledovalo jediný cíl: přesvědčit mne, že přicházím o to, co bylo hlavním důvodem mé existence. Nakonec jsem toho měl po krk a vypnul jsem rádio. Poslední, co jsem slyšel, bylo, že ohňostroj rychle slábne a že v několika hodinách budeme pravděpodobně z oblasti meteorického roje venku.

Neměl jsem nejmenší pochyby, že se to všechno odehrálo včerejší noci - už proto, že bych musel mít daleko větší hlad, kdyby se to bylo událo dříve. Dobrá, ale co se tedy stalo potom? Zůstala snad celá nemocnice, celé město tak dlouho vzhůru, že ještě vospávají?

Z těchto myšlenek mne vytrhl sbor blízkých i vzdálených hodin, které začaly ohlašovat devátou. Už potřetí jsem rozřinčel zvonek

jako na lesy. A jak jsem tak ležel a čekal, slyšel jsem za dveřmi jakousi nedefinovatelnou směsicí zvuků; jakoby se skládala z tichého nářku, plíživého šelestu a šouravých krků a chvílemi jí pronikl vzdálený výkřik. Ale do mého pokoje ne a ne někdo vstoupit.

Začal jsem opět propadat strachu. Znovu mne posedly ony šeredné, dětinské představy. Přistihl jsem se, jak čekám, až se otevřou neviděné dveře a do pokoje se tiše nahrnou nějaké stvůry - a po pravdě řečeno, nebyl jsem si ani trochu jistý, zda tam už někdo nebo něco není a nekrade se kolem...

Nemyslete si, že jsem na takovéhle věci zatížený, to opravdu ne... Za všechno mohly jenom ty proklaté obvazy na očích a to zmatení hlasů, které se proti mně zdvihly z chodby. Ale musím přiznat, že ve mně byla malá dušička - a scvrkávala se víc a více, až konečně překročila hranici, kdy se dá strach zapudit ještě tím, že si začnete hvízdát nebo zpívat.

Posléze jsem si musel položit přímou otázku: obávám se více toho, že odstraněním obvazů ohrozím svůj zrak, anebo toho, že zůstanu ve tmě obklopen přízraky každou minutou děsivějšími? Nevím, co bych byl udělal, stát se to o den dva dříve - nakonec patrně totéž - ale takhle jsem si mohl alespoň říci: "Ale co, jaké strachy: když vezmeš rozum do hrsti, nemůžeš nic pokazit. Konečně, stejně by ti ten obvaz dneska sundali. Tak neváhej a do toho!"

Jedno si ovšem musím připsat k dobru. Nebyl jsem dalek toho, abych si obvazy divoce serval s očí. Měl jsem však dostatek rozumu a sebekázně, abych vylezl z postele a stáhl roletu, než jsem začal spony uvolňovat.

Když jsem si sejmul s očí mulové polštářky a zjistil, že v šeru pokoje vidím, ocítil jsem úlevu, jako jem dosud nepoznal. Nejprve jsem se ale ujistil, že pod postelí ani jinde opravdu nečíhá žádný zloduch, a potom jsem šel a zapřel židlí kliku u dveří. Doufal jsem,

než mi to pomůže, abych se dal v klidu dohromady. Pomohlo. Celou hodinu jsem pak postupně přivykal plnému dennímu světlu. Nakonec jsem věděl, že díky rychlé první pomoci a dobrému lékařskému ošetření vidím stejně dobře jako dříve. Ale nikdo nepřicházel.

Na spodní policice nočního stolku jsem našel černé brýle, pečlivě tam pro mne přichystané, přestože jsem je dosud nepotřeboval. Opatrně jsem si je nasadil a teprve potom jsem přistoupil k oknu. Dolní část okna nešla otevřít, takže můj výhled byl dost omezený. Šilhal jsem úkosem dolů, ale spatřil jsem pouze dvě tři postavy, bloumající nějak podivně, jakoby bez cíle ulicí. Co mne však zarazilo nejvíc, byla ostrost, jasná ohraničenost všech předmětů - dokonce i vzdálených domovních štítů, vykukujících za protějšími střechami. A pak jsem si všiml, že ani z jednoho komína, velkého nebo malého, se nekouří...

Své šaty jsem našel spořádaně pověšené ve skříni. Jakmile jsem je měl na sobě, připadal jsem si už normálněji. V pouzdře na cigarety mi zbývalo ještě několik cigaret. Zapálil jsem si a počal jsem se dostávat do zvláštního rozpoložení, kdy jsem navzdory skutečnosti, že něco bylo rozhodně v nepořádku, přestával chápat, proč jsem ještě před chvílí div nepropadl panice.

Není to snadné vmyslet se do mé tehdejší situace. Dnes jsme nuceni spoléhat sami na sebe daleko více. Ale tehdy vládla jistá setrvačnost, všechno bylo vzájemně propojeno. Každý z nás hrál spolehlivě svoji malou roli na určitém místě, takže bylo docela snadné zaměnit zvyk a obyčej za přirozený zákon - a tím větší muselo být naše znepokojení, když tato setrvačnost byla jakkoliv zvrácena.

Když člověk prožije polovinu života v určité koncepci pořádku, přeorientování do jiné není záležitostí pěti minut. Zadáváme-li se dnes zpátky na tehdejší uspořádání světa, uvědomíme si, že míra naší neznalosti a nezájmu o náš každodenní život byla nejen

zarážející, ale přímo otrěsná. Nevěděl jsem zhola nic o tak obyčejných věcech, jak se ke mně dostávají potraviny, odkud přichází pitná voda, jak jsou utkány a ušity šaty, které mám na sobě, jak je pro zdraví města důležitá kanalizace. Náš život byl konglomerátem specialistů, kteří si s větší nebo menší šikovností hleděli své vlastní práce a totéž očekávali i od ostatních. Proto mi připadalo k nevíře, že by v nemocnici mohla nastat naprostá dezorganizace. Někdo, někde, musel mít situaci pevně v rukou - naneštěstí ten někdo dočista zapomněl na pokoj č. 48. Nicméně když jsem opět otevřel dveře a nahlédl do chodby, chtě nechtě jsem musel připustit, že ať se stalo cokoliv, netýká se to pouze obyvatele osmačtyřicítky.

Nikoho jsem sice nespátřil, ale zalehlo ke mně vzdálené hlučení hlasů. Slyšel jsem také šouravé kročeje a občas se chodbami rozlehl výkřik násobený dutou ozvěnou, ale při srovnání s kraválem, za nímž jsem prve zavřel dveře, vládl poměrný klid. Tentokrát jsem už nezakřičel. Opatrně jsem vyšel ze dveří - proč opatrně? To jsem nevěděl. Prostě mě k tomu cosi přimělo. Odkud přicházejí všechny ty zvuky nebylo snadné v té ozvučné budově odhadnout, ale na jednom konci uzavíralo chodbu zabílené francouzské okno, za nímž se rýsoval stín zábradlí, a tak jsem se vydal opačným směrem. Když jsem zašel za roh, ocitl jsem se v křídle soukromých pokojů a v širší chodbě.

Na první pohled se mi chodba zdála prázdná, ale po několika krocích se proti mně vynořila ze stínu jakási postava. Byl to muž v černém saku a proužkovaných kalhotách; přes sako měl oblečen rozepnutý bílý bavlněný plášť. Usoudil jsem, že jde o jednoho z nemocničních lékařů - ale zarazilo mě, že se krčí u zdi a nahmatává si cestu napřaženou rukou.

“Haló, vy tam,” řekl jsem.

Rázem se zastavil. Obrátil ke mně popelavý, vystrašený obličej.

“Kdo jste?” zeptal se nejistě.

“Jmenuji se Masen,” odpověděl jsem. “William Masen. Pacient z pokoje č. 48. Jdu se podívat, co se to -”

“Vy vidíte?” přerušil mě zprudka.

“Samozřejmě. Úplně normálně,” ujistil jsem ho. “Vykurýrovali jste mě báječně. Nikdo mi nepřišel sundat obvaz, tak jsem si ho sundal sám. Myslím, že jsem nic nepokazil. Dával jsem -”

“Ale znovu mi skočil do řeči.

“Prosím vás, zaveďte mě do mé kanceláře. Potřebuji si nutně zatelefonovat.”

Chápal jsem trochu těžkopádně, ale od samého rána, kdy jsem se probudil, bylo všechno zmatené.

“Kde to je?” zeptal jsem se.

“Páté poschodí, západní křídlo. Na dveřích je moje jméno - doktor Soames.”

“Dobře,” souhlasil jsem, poněkud překvapen. “Ale kde jsme teď?”

Muž zakýval hlavou ze strany na stranu, ve tváři napjatý a podrážděný výraz.

“Jak to mám sakra vědět?” řekl hořce. “Máte přece oči, hrome! Tak je použijte. Copak nevidíte, že jsem slepý?”

Nic nenaznačovalo, že by byl slepý. Oči měl široce rozevřené a upíral je přímo na mne.

“Počkejte tady chvíli,” řekl jsem. Rozhlédl jsem se chodbou. Naproti dveřím výtahu jsem spatřil velkou malovanou pětku. Vrátil jsem se k němu a řekl mu o tom.

“Výborně. Teď mě vemte za ruku,” nařídil. “Až dojdeme k výtahu, myslíte si, že jste z něj vystoupil, a dejte se doprava. Pak první chodbou doleva a budou to třetí dveře.”

Řídil jsem se jeho příkazy. Nikoho jsme cestou nepotkali. V kanceláři jsem ho zavedl k psacímu stolu a podal jsem mu sluchátko. Chvíli naslouchal. Pak zašátral rukou po telefonu a netrpělivě zarumploval vidlicí. Jeho obličej se zvolna měnil.

Podrážděný výraz a strhané rysy postupně zmizely. Vypadal už jen unaveně - nesmírně unaveně. Položil sluchátko na stůl. Po několik minut mlčky stál a zdálo se, že hledí do zdi před sebou. Pak se otočil.

“Jste tady ještě?” dodal.

“Ano,” řekl jsem.

Přejel prsty po okraji stolu.

“Kam stojím tváří. Kde je to zpropadené okno?” zeptal se s novým návaem podrážděnosti.

“Hned za vámi,” řekl jsem.

Otočil se a s nataženýma rukama přistoupil k oknu. Pečlivě ohmatal předprseň a okenní rám a pak o krok ustoupil. Než jsem si stačil uvědomit, co dělá, vrhl se plnou vahou proti sklu a s třeskem jím proletěl...

Podívat jsem se nešel. Konečně, bylo to páté poschodí.

Jediné, co jsem udělal, že jsem se ztěžka svezl do křesla. Z krabice na stole jsem si vzal cigaretu a roztřesenou rukou jsem si zapálil. Několik minut jsem potom seděl, abych se vzpamatoval přemohl pocit nevolnosti. Po chvíli se mi to podařilo. Vyšel jsem z kanceláře a vrátil se na místo, kde jsem ho potkal. Stále jsem však nebyl ve své kůži.

Dveře na protějším konci široké chodby vedly do lůžkového oddělení. Měly matové výplně, jen asi tak v úrovni obličejů byl v každé jejich půlce ovál čirého skla. Počítal jsem, že tam bude mít někdo službu a že mu ohlásím, co se stalo s lékařem.

Otevřel jsem dveře. Byla za nimi notná tma. Záclony byly zřejmě po podívané včerejší noci zataženy - a už tak zůstaly.

“Sestra?” otázal jsem se do tmy.

“Není tady,” pronesl mužský hlas. “A co je horší,” pokračoval, “nebyla tady, potvora, už několik hodin. Nemoh bys, kamaráde, roztáhnout ty zatracené záclony a pustit nám sem trochu světla?”

Zajímalo by mě, co se to v týhle šaškárně dneska semlelo.”

“Ale jistě,” souhlasil jsem.

Přestože bylo všechno vzhůru nohama, neviděl jsem žádný důvod, proč by chudáci měli ležet ve tmě.

Roztáhl jsem závěsy nejbližšího okna a vpustil do pokoje proud jasného slunečního světla. Bylo to chirurgické oddělení přibližně s dvaceti pacienty upoutanými na lůžko. Všichni měli zraněné nebo nemocí postižené nohy; několik pacientů je mělo amputované.

“Neblbni tam s těma záclonama a roztáhni je, chlape,” ozval se stejný hlas.

Otočil jsem se, a pohlédl na muže, který promluvil. Byl to tmavovlasý, ramenatý chlapík s větrem ošlehanou kůží. Seděl na posteli a díval se přímo na mne - a do světla. Připadalo mi, že jeho oči hledí upřeně do mých, stejně tak oči jeho souseda a taky dalšího muže...

Chvilí jsem jejich pohled opětoval. Dokud mi to nedošlo. A potom jsem zakoktal:

“Já - zdá se - zdá se, že se zadřely,” řekl jsem. “Dojdu pro někoho, ať se na mě podívá.”

A s těmito slovy jsem prchl z oddělení.

Už se pode mnou zase podlamovaly nohy a mohl mi pomoci jedině doušek něčeho ostrého. Začínalo jít do tuhého. A přesto mi bylo zatěžko uvěřit, že všichni ti muži na oddělení by mohli být slepí jak ten doktor, ačkoliv...

Výtah nefungoval, a tak jsem se vydal dolů po schodech. V příštím poschodí jsem se trochu vzchopil a dodal jsem si odvahy nahlédnout do dalšího pokoje. Postele tam byly ve značném nepořádku. Nejprve jsem si myslel, že je toto oddělení prázdné, ale nebylo - ne tak docela. Na podlaze leželi dva muži v nočních košilích. Jeden ji měl prosáklou krví z nezhojené rány po operaci, druhý zas vypadal, jako by ho ranila mrtvice. Oba byli mrtvi. Ostatní

byli pryč.

Když jsem se dostal opět na schody, uvědomil jsem si, že většina těch hlasů, jež ke mně po celou dobu zaléhají, přichází zezdola a že jsou teď hlasitější a bližší.

Na další obrátce jsem málem zakopl o muže, ležícího ve stínu zábradlí. Dole na odpočívadle pak ležel někdo, kdo přes něho klopýtl - a rozbil si pádem lebku o kamenné schody.

Konečně jsem dosáhl posledního zákřutu, kde jsem se mohl zastavit a nahlédnout do hlavní dvorany. Bylo zřejmé, že všichni, kdo byli schopni pohybu, stáhli se instinktivně sem dolů, vedeni myšlenkou, že zde naleznou pomoc, nebo že se tudy dostanou ven z budovy. To druhé se některým snad podařilo. Jedny z hlavních dveří byly dokořán otevřené, ale jen málokdo je našel. Celou dvoranu vyplňoval hustě stěsnaný dav mužů a žen, takřka všech v nemocničním nočním prádle, zvolna a bezmocně vrávorajících kolem dokola. Ty na okrajích přirážel pohyb davu tvrdě na mramorové rohy a ozdobné výčnělky. Jiní byli nemilosrdně přimáčknutí ke zdi a zoufale lapali po dechu. Tu a tam někdo škobrtl. Pokud mu pak tlak sousedních těl dovolil padnout, měl jen pramalou naději, že se mu podaří opět vstát.

Vypadalo to - ale prohlédněte si raději některé z Doréových obrázků hříšníků v pekle. Doré do nich ovšem nemohl zahrnout zvuky: vzlykot, jednotlivé sténání, občasné zoufalé výkřik.

Déle než minutu nebo dvě jsem to nevydržel. Prchl jsem po schodech zpátky nahoru.

Měl jsem pocit, že bych jim měl nějak pomoci. Vyvést je snad na ulici a učinit tak přítrž tomu jejich úděsnému pomalému kroužení. Ale stačil letmý pohled, uvědomil, že nemám sebemenší naději proniknout ke dveřím a vyvést je z budovy. Ale stejně, i kdyby se mi to podařilo, kdybych je vyvedl ven - co potom?

S hlavou v dlaních jsem usedl na chvíli na schod, abych se s tím nějak vyrovnal, a od uší mi nepřetržitě zaznívala ta hrozná

směsice zvuků. Pak jsem se vydal hledat, a také jsem našel jiné schodiště. Byly to úzké služební schody, které mě vyvedly zadem na dvůr.

Možná, že o těchto věcech nevyprávím zrovna nejlíp. Bylo to všechno tak neočekávané a otřesné, že jsem se dlouho snažil nepřipomínat si podrobnosti. V oněch chvílích jsem si připadal jako v zajetí hrůzostrašného snu, z něhož jsem chtěl zoufale, leč marně uniknout tím, že se probudím. Když jsem vyšel na dvůr, stále jsem ještě napůl odmítal uvěřit tomu, co jsem právě spatřil.

Ale jedním jsem si byl naprosto jist. Skutečnost nebo noční můra, potřeboval jsem se napít, jako nikdy předtím.

V postranní uličce za vraty do dvora nebylo živé duše, zato takřka naproti byla hospoda. Vzpomínám si teď i na její jméno - "U města Alameinu". Z železné konzole visel štít s nepodařenou podobiznou maršála Montgomeryho a pod ním zely otevřené dveře.

Zamířil jsem přímo do nich.

Když jsem vstoupil do hospody, měl jsem na okamžik uklidňující pocit normálnosti. Byla prozaická a důvěrně známá, jako tucty jiných.

Přestože v přední části nikdo nebyl, za rohem lomené místnosti, nalevo ode mne se cosi dělo. Slyšel jsem odtud těžké oddechování. Korková zátka opustila se zvučným mlasknutím hrdlo láhve. Pauza. Potom jakýsi hlas poznamenal:

"Džin. Ksakru! K čertu s ním!"

Následoval třesk skla. Hlas se podnapile uchichtl.

"Rovnou do zrcadla. A na co je taky zrcadlo dobrý?"

Mlaskla další zátka.

"Zase ten svinskej džin," stěžoval si uraženě hlas. "K čertu s džinem!"

Tentokrát dopadla láhev na něco měkkého, žuchla na podlahu a bylo slyšet, jak z ní zurčí její obsah.

"Haló!" zavolal jsem. "Chci se něčeho napít."

Rozhostilo se ticho. Potom:

“Kdo jste?” zeptal se opatrný hlas.

“Jsem tady vedle z nemocnice,” řekl jsem. “Chci se něčeho napít.”

“Nepamatuju si váš hlas. Vy vidíte?”

“Ano,” řekl jsem.

“Tak si proboha vlezte za bar, doktore, a najděte mi flašku vizoura.”

“Na tohle jsem docela dobrý doktor,” řekl jsem.

Obešel jsem roh barového pultu. Za jeho druhou částí stál pupkatý muž s rudolícím obličejem a prošedivělým mrožím knírem. Byl pouze v kalhotách a košili bez límečku. Měl už pořádně v hlavě. Připadalo mi, že váhá, zda má láhev, kterou držel v ruce, otevřít nebo jí použít jako zbraně.

“Kdo teda jste, když nejste doktor?” vyptával se podezíravě.

“Byl jsem pacient - ale napít se potřebuju stejně jako doktor,” řekl jsem. “To je zase džin, co držíte,” dodal jsem.

“Cože! Svinskej džin,” zavrčel a odmrštil láhev. S ostrým třeskem proletěla oknem.

“Půjčte mi tu vývrtku,” požádal jsem ho.

Vzal jsem z police láhev whisky, otevřel jsem ji a podal mu ji spolu se sklenicí. Pro sebe jsem si vybral silnou brandy s troškou sody a pak jsem si nalil další. Poté se mi už ruce tolik netřáslly.

Pohlédl jsem na svého společníka. Pil whisky neředěnou, přímo z láhve.

“Opijete se,” poznamenal jsem.

Odtrhl láhev od úst a otočil ke mně hlavu. Přisahal bych, že mne jeho oči skutečně vidí.

“Vopiju! A co má sakra bejt? Dyt' já už jsem sakra vožralej,” řekl opovrživě.

Měl docela pravdu, takže jsem se dalších poznámek zdržel. Chvíli dumal a potom prohlásil:

“Já se dneska musím vopít. Musím se vopít jak zákon káže.” Naklonil se blíže. “Víte co? - jsem slepej. Jo - slepej jako netopejř. Každěj je slepej jako netopejř. Jenom vy ne. Proč taky nejste slepej jako netopejř?”

“Nevím,” řekl jsem.

“Za to všechno může ta svinská kometa, sakra! Ta za to všechno může. Zelený hvězdy - a teď jsou všichni slepý jak netopejři. Viděl jste taky ty že-zelený hvězdy?”

“Ne,” přiznal jsem.

“To je vono. To je teda důkaz. Neviděl jste je: nejste slepej. Všichni vostatní je viděli.” - máchl výmluvně paží - “a všichni jsou slepý jako netopejři. Povídám svinská kometa!”

Nalil jsem si třetí brandy a uvažoval, zda na jeho slovech není něco pravdy.

“Všichni jsou slepí?” opakoval jsem po něm.

“Jo, všichni. A nejspíš všichni na celým světě - teda kromě vás,” připojil po chvíli.

“Jak to víte?” zeptal jsem se.

“To je přece jasný. Poslouchejte!”

Bok po boku jsme se opírali o barový pult omšelého lokálu a naslouchali. Nebylo slyšet nic - nic než šustot špinavých novin hnaných větrem prázdnou ulicí. Nad vším vládl klid, jaký tyto části města nepamatovaly tisíc nebo ještě více let.

“Už mi ro-rozumíte? Je to přece jasný,” řekl muž.

Rozhodl jsem se, že musím dál. Kam, to jsem nevěděl. Ale musel jsem se o tom, co se stalo dozvědět víc.

“Vy jste hostinský?” optal jsem se ho.

“Co jestli jsem?” naježil se.

“Já jenom, že bych měl někomu zaplatit tři velký brandy.”

“Eh - na to zapomeňte.”

“Ale, to přece -”

“Povídám přece, abyste na to zapomněl. A víte proč? Poněvač

pro mrtvého chlapa nemaj prachy ce-čenu. A já jsem mrtvola - skoromrtvola. Akorát se eště trochu napiju.”

Na svůj věk vypadal jako kus zdravého chlapa a to jsem mu také řekl.

“Copak to má smysl bejt živej a slepej jako netopejr?” obořil se na mne. “to samý řekla moje stará. A měla pravdu - akorát že vona měla větší kuráž než já. Když vobjevila, že děcka taky vosleply, co udělala? Vzala je k sobě do postele a pustila plyn! Jo, zrovna takhle to udělala. A já neměl dost vodvahy, abych tak zůstal s nima. Jo, moje stará nebyla srab jako já. Ale já to taky dokážu. Za chvíli vodejdu na-nahoru za nima - jen co se eště napiju na kuráž.”

Co jsem mu na to mohl říci. To, co jsem mu řekl, toho jenom ještě víc navztevalo. Nakonec odtápal s lahví v ruce ke schodišti a zmizel mi z očí. Nesnažil jsem se ho zadržet nebo jít na ním. Sledoval jsem, jak odchází. Pak jsem do sebe hodil zbytek brandy a vyšel jsem do tiché ulice.

PŘÍCHOD TRIFIDŮ

Podávám zde svoji osobní výpověď. Zahrnuje množství věcí, které provždy pominuly, ale nemohu o nich mluvit jinak, než s použitím slov, jimiž jsme všechny ty pominuvší věci nazývali. Ale i tak zjišťuji, že má-li být pozadí mého příběhu srozumitelné, musím se vrátit daleko před onen den, kterým jsem započal. Jako dítě jsem žil s otcem a matkou na jižním předměstí Londýna. Měli jsme tam malý domek, který otec udržoval každodenním svědomitým vysedáváním u psacího stolu ve státním důchodkovém úřadu, a k němu nevelkou zahrádku, na níž pracoval mnohem namáhavěji každé léto. Od ostatních deseti nebo dvanácti miliónu lidí, kteří tehdy žili v Londýně a jeho okolí, jsme se nijak zvlášť nelišili. Můj otec patřil k lidem, kteří dokázali jediným mrknutím oka sečíst dlouhý sloupec čísel - dokonce i položek té směšné měnové soustavy, které se v téhle zemi tenkrát používalo - a proto si přirozeně zamlul, že bych se měl stát účetním. Moje naprostá neschopnost dosáhnout u jakéhokoliv početního úkonu dvakrát za sebou stejného výsledku však posléze způsobila, že jsem se pro něho stal jakousi záhadou a zdrojem zklamání. Ale nedalo se nic dělat; prostě mi to nešlo. Každý z dlouhé řady učitelů, kteří se mi pokoušeli vysvětlit, že matematická řešení se dovozují logicky, nikoli prostřednictvím nějaké esoterické inspirace, se musel na konec vzdát a prohlásit, že nemám na čísla hlavu. Otec pročetl má školní vysvědčení s pochmurným výrazem, jaký si známky z ostatních předmětů jen zřídkakdy zasloužily. Myslím, že uvažoval takto: nemá hlavu na čísla = nebude mít ani potuchy o financích = bude věčně bez peněz. “Já opravdu nevím, co si s tebou počneme. Co bys vlastně *chtěl* dělat. A já, vědom si své žalostné nedokonalosti, až do svých čtrnácti let jsem potřásal hlavou a přiznával jsem, že nevím. Potom zas potřásal hlavou otec. Svět se pro něho ostře dělil na lidi, kteří sedí za psacími stoly a pracují mozkiem, a lidi,

kteří za psacími stoly nesedí a žijí ve špíně. Jak se mu podařilo uchovat si tento názor, který zastaral už před nějakými sto nebo ještě více lety, nechápu dodnes, ale prostoupil mé mládí do takové míry, že mi trvalo hodnou řádku let, než jsem postřehl, že slabost v matematice mě ještě nemusí zatracovat k celoživotnímu údělu metaře nebo kuchtíka. Nikdy mne nenapadlo, že by ke kariéře mohl vést předmět, který mne zajímal ze všeho nejvíc - a můj otec si buď nevšiml, nebo mu bylo zcela jedno, že nosím z biologie samé výborné.” O mé budoucnosti rozhodlo vlastně až objevení trifidů. Ale po pravdě řečeno, trifidi pro mne znamenali mnohem víc. Postarali se mi o práci a poskytovali mi poměrně slušné živobytí. Několikrát mě taky málem připravili o život. Na druhé straně musím přiznat, že mi ho také zachránili, neboť to bylo právě trifidí žahadlo, co mne přivedlo do nemocnice v kritické době průletu “komety”.

Na téma náhlého výskytu trifidů najdete v knihách spoustu odvážných spekulací. Většinou jsou to samé nesmysly. Rozhodně se nevyvinuli spontánně, jak věřilo mnoho prostých duší. Tím méně byla potvrzena teorie, že jsou jakýmsi zvěstováním - předzvěstí daleko horších věcí, které přijdou, jestliže se svět neumoudří a nepolepší. Sporný je i názor, že jejich semena k nám přiletěla z vesmíru coby vzorek příšerných forem, jaké na sebe může vzít život v prostředí jiných, méně šťastných světů - alespoň já jsem přesvědčen, že tomu tak nebylo. Dozvěděl jsem se o tom mnohem víc než většina ostatních lidí, neboť trifidi byli mým zaměstnáním, a společnost, pro kterou jsem pracoval, byla úzce, i když ne příliš počestně, zapletena do jejich uvedení na veřejnost. Přesto však jejich skutečný původ zůstává stále nejasný. Já osobně věřím, a dal bych na to krk, že byli výsledkem dlouhé řady nápaditých biologických hokuspokusů - a tedy víceméně dílem náhody. Náš svět je rozlehlý a většina jeho míst nám byla poměrně snadno dostupná. Byl protkán silnicemi, železnicemi a lodními linkami,

kteří člověka bezpečně a pohodlně dopravily na místa tisíce mil vzdálená. A když jsme chtěli cestovat ještě rychleji a mohli jsme si to dovolit, použili jsme k cestě letadla. Nikdo za oněch časů nemusel chodit ozbrojen nebo snad činit nějaká opatření na svou ochranu. Tak jak jste byli, mohli jste cestovat, kam jste si přáli. Pro mladé lidi, kteří tento svět nikdy nespatri, musí být těžké představit si něco takového. Zní to možná jako vyprávění o zlatém věku, přestože těm, kdo v něm žili, zlatým nepřipadal. Mohou si také myslet, že plně osídlená a spravovaná Země byla místem velice nudným, ale není to pravda. Byl to docela vzrušující svět - rozhodně pro biologa. Každým rokem jsme posunovali severní hranici pro pěstování užitkových plodin o kousek dále. V místech, kde byla odjakživa jen holá tundra a nehostinné pustiny, dávala nová pole rychlenou sklizeň. Každou sezónu jsme také zúrodňovali široké prostory starých i čerstvých pouští, aby nám poskytly píce nebo potraviny. Potraviny byly totiž naším nejpalčivějším problémem a pokrok regeneračních plánů a postup kultivačních linií na mapách byly sledovány takřka se stejnou pozorností, jakou věnovala předchozí generace válečným frontám. Tento přesun zájmu od mečů k radlicím byl nepochybně projevem společenského pokroku, nicméně všichni, kdo optimisticky prohlašovali, že je to i důkazem změny lidského ducha, byli na omylu. S lidským duchem to bylo pořád stejné - devadesát pět procent lidstva chtělo žít v míru; zbývajících pět procent uvažovalo o svých šancích v případě, že by se odvážili něco si začít. A že jsme se mohli těšit klidu, bylo především zásluhou toho, že ničí šance nevypadaly příliš růžově. Mezitím přibývalo každým rokem kolem pětadvaceti miliónů nových krků dožadujících se jídla a vyživovací problém neustále vzrůstal, ale teprve když po letech neúčinné propagandy přišly dva neúrodné roky, uvědomili si lidé jeho naléhavost. Rozhodujícím faktorem, který na čas odradil oněch horkokrevných pět procent od rozněcování svárů, byly umělé družice. Usilovný raketový

výzkum konečně dosáhl jednoho ze svých cílů. Podařilo se vypálit střely, které už zůstaly nahoře. Po pravdě řečeno, bylo dokonce možné vypálit raketu do takové výše, aby se dostala na oběžnou dráhu Země. Tam pak obíhala jako malý měsíc, naprosto neškodně a nečinně - dokud jí stisknutím tlačítka nebyl dán povel k návratu na Zem, aby tam šířila smrt a zkázu. Přestože vítězoslavné oznámení prvního státu, který úspěšně dopravil takovouto zbraň na oběžnou dráhu, vyvolalo ve veřejnosti značný nepokoj, daleko větší starosti budila skutečnost, že další mocnosti žádné takové oznámení neučinily, i když bylo všeobecně známo, že dosáhly podobného úspěchu. Nebylo to nic příjemného, když jste si uvědomili, že vám nad hlavou neslyšně krouží a krouží neznámý počet smrtonosných objektů, které čekají jenom na to, až je někdo spustí dolů - a že se proti tomu nedá nic dělat. Ale život musel běžet dál - a každá novota má život jepičí. Časem jsme si na to chtě nechtě zvykli. Jen tu a tam vzplály panické projevy protestu, když se rozneslo, že vedle družic s atomovými hlavicemi obíhají Zemí i takové, které nesou obilní nákazy, dobytčí mor, radioaktivní prach, viry a nakažlivé nemoci - a to nejenom známých druhů, ale z zbrusu nové, nedávno vyvinuté v laboratořích. Těžko dnes říci, zda takovéto nespolehlivé a potenciálně dvousečné zbraně nad Zemí opravdu kolovaly. Ale lidská hloupost - a zvláště hloupost, které se v patách plíží strach - je snad bezmezná. Není proto vyloučeno, že se neuvažovalo i o strategickém, byť pouze lokálním použití nějakého zákeřného organismu o krátkodobé životnosti, který by se pak po několika dnech stal zcela neškodným - kdo ovšem může vědět, zda by se takový organismus dále nerozmnožoval? Tehdejší státy většinou upustily od veškerého popírání či potvrzování zpráv o svých družicích a vyvinuly zvýšené úsilí, aby obrátily zájem veřejnosti k neméně naléhavé, leč ani zdaleka ne tak ošemetné otázce nedostatku potravin. Tu a tam se sice vyskytly menší zádrhele, ale ty byly potichu urovnány a prostý občan se o nich

jen málokdy něco dověděl. Sotva například kdo kdy slyšel o existenci Umberta Christofora Palangueze. Já sám jsem se o něm doslechl jen díky své profesi, a to ještě o mnoho let později. Umberto byl urozeného latinského původu a národnosti odněkud z Jižní Ameriky. Jeho první vystoupení v roli možného rozvratného elementu v zaběhnutém soustrojí průmyslu pokrmových tuků započalo jeho příchodem do kanceláří Arktickoevropské společnosti pro zpracování rybích tuků, kde se vytasil s lahví bleděružového oleje, který doporučil jejich pozornosti. Arktickoevropská žádnou velkou horlivost neprojevila. Tukový průmysl táhl za jeden pevný provaz. Než po jisté době k analýze Umbertova vzorku přece jen přistoupila. Nejprve zjistili, že nejde o rybí, ale o rostlinný olej, i když jeho původ určit nedokázali. Dalším objevem bylo zjištění, že jejich nejlepší rybí oleje vypadají vedle Umbertova vzorku jako kolomaz. Celí vylekaní odeslali okamžitě zbytek vzorku k dalšímu podrobnému zkoumání a začali se spěšně dotazovat svých partnerů, zda se pan Palanguez neobrátí s podobnou nabídkou i na ně. Když přišel Umberto podruhé, přijal ho generální ředitel s pochlebovačnou přízní.

“Přinesl jste nám velice pozoruhodný olej, pane Palanguezi,” řekl.

Umberto přikývl ulízanou, černovlasou hlavou. Byl si téhle skutečnosti dobře vědom.

“Jakživ jsem něco takového neviděl,” přiznal ředitel.

Umberto opět přikývl. “Ne?” poznamenal zdvořile. A potom, jako by se náhle rozpomenul, dodal: “Ale myslím, že ještě uvidíte, señore. Uvidíte ho ještě spousty.” Zdálo se, že uvažuje. “Počítám, že za takových sedm, možná osm let bude běžně na trhu.” Usmál se.

Generální ředitel si pomyslel, že to není pravděpodobné. “Předčí všechny naše rybí oleje,” řekl s nádechem upřímnosti.

“Slyšel jsem,” přisvědčil Umberto.

“Míníte jím obchodovat sám, pane Palanguenzi?”

Umberto se znovu usmál. “Chodil bych vám ho potom ukazovat?”

“Mohli bychom taky některý z našich olejů synteticky vylepšit,” nadhodil generální ředitel přemítavě.

“Snad některými vitamíny - ale to by bylo příliš nákladné vyrábět je všechny synteticky, i kdybyste to dokázali,” řekl klidně Umberto. “Mimoto,” dodal, “jsem informován, že tento olej se bude prodávat laciněji než nejlepší rybí oleje.”

“Hmm,” řekl generální ředitel. “Předpokládám, že nám chcete udělat nabídku. Nepromluvíme si o tom?”

“Z podobné lapálie vedou pouze dvě cesty,” vysvětloval Umberto. “Obvykle se zabrání, aby takováhle novinka spatřila světlo světa – anebo aby se to protáhlo alespoň tak dlouho, dokud se dosavadní zařízení neamortizuje. To je ovšem ten vítaný způsob.”

Generální ředitel pokývl. Tohle znal až moc dobře.

“Ale tentokrát to bohužel nepůjde, není to ani dost dobře možné.”

Generální ředitel o tom měl jisté pochyby. Nejraději by byl řekl: “To byste se ještě divil,” ale spolkl to a omezil se na neškodné “Och?”

“Druhá cesta spočívá v tom,” ponoukal dále Umberto, “že s výrobou dotyčné věci započnete dřív, než vám nastanou starosti.”

“Ach!” hlesl generální ředitel.

“Myslím,” prohlásil Umberto, “myslím, že vám mohu opatřit semena té rostliny asi tak do šesti měsíců. Když je okamžitě vysadíte, za pět let můžete začít s produkcí oleje - a za šest už výroba poběží naplno.”

“To by docela šlo,” řekl po krátkém uvážení generální ředitel.

Umberto přikývl.

“To první řešení by bylo jednodušší,” poznamenal generální ředitel.

“Kdyby ovšem přicházelo v úvahu,” souhlasil Umberto. “Bohužel, vaše konkurence není tak nepřístupná - natožpak potlačitelná.” Prohlásil to s jistotou, která generálního ředitele přiměla, aby svého návštěvníka chvíli zamyšleně pozoroval.

“Rozumím,” řekl konečně. “Rád bych se vás ale ještě zeptal - dovolíte-li, pane Palanguezi - odkud by ta semena byla?”

“Nevím, proč bych s tím měl dělat tajnosti. Levněji než ode mě je stejně nedostanete,” odpověděl Umberto s lehkým úsměvem. “Z Číny.” Což nás přivádí k zastavení nad jednou z největších zemí světa, kam přece jen nebylo tak snadné cestovat jako do ostatních míst na zemské kouli. Vskutku, obdržet povolení k návštěvě Číny bylo pro nás, obyvatele Západu, takřka nemožné a ani ti, kdo je získali, nemohli po svém návratu říci, že by toho viděli příliš. A pokud ano, pak to bylo stále jen to, co jim Číňané vidět dovolili; zvláště tvrdošíjní zvědavci byli ovšem se zdvořilostí pro syny “Říše středu” přísloušnou vypoklonkování přes hranice. Celá tato rozlehlá země měla tak pro nás příchut' tajemství, ostatně stejně jak pro generace našich otců a dědů. A přesto se vědělo, že tam bylo v mnoha oborech techniky a vědy dosaženo pokroku, který si nijak nezadal s vývojem kdekoli jinde. Jedním z těchto oborů byla biologie. Bylo například dobře známo, že Čína, sdílející problém vzrůstajícího nedostatku potravin s ostatním světem, a lze dokonce říct, že vzhledem ke své přelidněnosti patřila k zemím, které jej pociťovaly nejpálčivěji, provádí intenzivní pokusy o zúrodnění pouští a stepí západních provincií. Tu a tam se k nám donesly i zvěsti o nesporných úspěších. Jakým směrem se však vývoj čínské biologie ubíral, to, jako tolik jiného, zůstávalo tajemstvím. Většinou se mělo za to, že se zvýšenou měrou obrací k pramenům moudrosti předků, což ,osvícených‘ duchům Západu odjakživa zavánělo šarlatánstvím.

“Slunečnice,” řekl nepřítomně generální ředitel, zabrán do myšlenek. “Slyšel jsem cosi, že se Číňané pokoušejí o zvýšení

výnosu oleje ze slunečnicových semen. Ale tohle je něco docela jiného.”

“Správně,” přisvědčil Umberto. “Tenhle olej není ze slunečnic.”

Generální ředitel tonul v zadumání. “Říkáte semena. Chcete snad říct, že jde o nějakou novou rostlinu? Je-li to pouze zušlechtěná sorta, pěstovaná jednodušším způsobem, pak -”

“Vyrozuměl jsem, že jde o zcela nový druh...”

“Na vlastní oči jste to tedy neviděl? Potom by to ale mohla být nějaká modifikovaná odrůda slunečnice, nebo ne?”

“Viděl jsem tu rostlinu na obrázku, seňore. Neříkám, že nemá se slunečnicí nic společného. Neříkám také, že nemá nic společného s vodnicí. A neříkám, že není příbuzná s kopřivou nebo dokonce s orchidejí. Ale troufám si říci, že i kdyby tohle všechno byli její předkové, ani jediný z nich by svého vlastního potomka nepoznal. A pochybuji, že by z něho měli příliš velkou radost.”

“Rozumím. Ale teď mi povězte, jakou částku byste od nás za ta semena požadoval?”

Umberto vyslovil sumu, která pana generálního ředitele rázem vytrhla ze zadumání. Sundal si dokonce brýle a prohlédl si návštěvníka pozorněji. Umberto se ani nezapýřil. “Považte, seňore,” řekl a začal odpočítávat jednotlivé problémy na prstech. “Je to obtížné. A je to taky nebezpečné - velice nebezpečné. Nemám strach - ale nevyhledávám nebezpečí ze zábavy. A je v tom zapleten ještě jeden člověk, Číňan. Budu ho muset dostat ze země a musí dostat dobře zapláceno. On zas musí nejprve zaplatit dalším. Musím také koupit letadlo - velice rychlé tryskové letadlo. To všechno bude stát peníze. A věřte, že to není nijak prosté. Musíte dostat semena dobré jakosti. Mnoho jich je neplodných. Má-li být výsledek zaručen, musím vám dodat semena už vytríděná. Ta jsou cenná. Nebude to rozhodně nic jednoduchého.”

“To věřím. Ale i tak -”

“Zdá se vám to drahé, seňore? Co potom řeknete za pár let, až

budou vaši konkurenti vyvážet olej do celého světa - a vaše společnost bude na huntě?”

“Musím si to ještě promyslet, pane Palanguezi.”

“Ale samozřejmě, seňore,” souhlasil Umberto s úsměvem. “Mohu počkat - ještě nějakou dobu. Ale obávám se, že snížit svoji cenu nemohu.” A taky nesnížil. Objevitel a vynálezce jsou kletbou obchodního podnikání. Troška písku v zaběhnutém soukolí se s nimi nedá vůbec srovnávat - stačí nahradit poškozené součástky a stroj běží dál. Ale objev nového výrobního postupu nebo nové látky, který spadne z nebe, když je výroba zaběhnutá a všechno pěkně klope, to je pohroma přímo ďábelská. A někdy je to ještě horší - nesmí se prostě dovolit, aby k něčemu takovému došlo. V sázce je příliš mnoho. A nemůžete-li použít legálních prostředků, musíte zkusit ty ostatní. Umberto tuto stránku značně podceňoval. Nešlo totiž jenom o to, že konkurence nového levného oleje by vystřadila Arktickoevropskou společnost a její přidružené podniky ze světových trhů. Důsledky by byly daleko širší. Výrobcům olivových, velrybích a řady ostatních tuků by to asi smrtelnou ránu nezasadilo, ale rozhodně by to šeredně otrásl jejich pozici. Navíc by se to okamžitě odrazilo v závislých průmyslových odvětvích; na výrobě margarínu, mýdla a stovce dalších výrobků, od pleťových krémů až k malířským barvám a lakům a ještě dále. Není proto divu, že když si několik nejvlivnějších koncernů uvědomilo rozsah této hrozby, vypadaly Umbertovy podmínky takřka skromně. Vzorky byly přesvědčující a tak - třebaže to ostatní znělo poněkud pochybně - Umberto dostal, co požadoval. Po pravdě řečeno, zainteresovanou stranu to stálo mnohem méně, než se zavázala zaplatit, neboť když Umberto se svým letadlem a zálohou odletěl, nikdo ho víckrát nespatriil. Což ovšem neznamená, že by o něm nebylo žádných dalších zpráv. O několik let později se objevilo v kancelářích Arktickoevropské tukové společnosti („rybí“ tuky již tenkrát vypustili jak z názvu, tak ze své činnosti) rozpačité indi-

viduum, udávají prostě jméno Liang. Byl Číňan, jak řekl. A rád by dostal nějaké peníze, budou-li páni podnikatelé tak laskavi a mohou-li je postrádat. Z jeho slov dále vyplynulo, že byl zaměstnán v první výzkumné trifidí stanici nedaleko města Sun-chai, ležícího na okraji pouště Takla-Makan. Byl to zapomenutý kraj světa a jemu se tam z duše nelíbilo. Touha dostat se pryč ho přiměla, aby věnoval pozornost nabídce jiného ze zaměstnanců, jmenovitě jistého Wej Čena, který svou nabídku podpořil hned několika tisíci jüanů. Vydělat je nebylo nijak těžké. Stačilo vytáhnout z police ve skladu krabici plodných trifidích semen a nahradit ji podobnou krabicí semen neplodných. Ukradenou krabicí měl pak v určenou dobu uložit na určené místo. Bylo to prakticky bez rizika. Záměna krabic mohla zůstat neodhalena celá léta. Nicméně další úkol byl již ošemetnější. Rozmístit několik světél na rozlehlém poli, vzdáleném asi kilometr nebo dva od plantáže. V určenou noc se tam měl dostavit i on sám. Uslyší letadlo, letící nízko nad zemí. Rozžehne světla. Letadlo přistane. On potom udělá nejlíp, když se z okolí místa přistání rychle vytratí, aby ho tam nezastihl nikdo z těch, kdo se příští zjistit, co se děje. Tyto služby mu nevynesou jen tučný svazek jüanů, ale ještě další peníze v kancelářích Arktickoevropské společnosti v Anglii; pokud se mu ovšem podaří někdy se tam dostat. Celá operace proběhla podle jeho slov přesně tak, jak byla naplánována. Liang si ani nepočkal, až se letadlo dotkne země. Rozsvítil světla a utekl. Letadlo se zdrželo jen krátce, snad necelých deset minut, a pak opět vzlétlo. Z řevu turbin usoudil, že stoupá takřka kolmo vzhůru. Asi minutu poté, co hřmění trysek doznělo v dáli, uslyšel další letadla. Mířila na západ, za tím prvním. Mohla být dvě, ale mohlo jich být taky víc, nebyl si tím jist. Ale letěla nesmírně rychle, trysky burácely...

Následujícího dne pohřešili Wej Čena. Byla kolem toho spousta nepřijemností, ale nakonec převládl názor, že Wej Čen pracoval samostatně. Liang ze všeho šťastně vyvázl. Prozíravě si ještě rok

počkal a teprve pak se odvážil dalšího kroku. Aby si vykoupil cestu přes poslední překážky, utratil bezmála všechny své lehce nabyté jüany. Potom si vydělával na živobytí jak se dalo, a proto mu také trvalo tak dlouho dostat se do Anglie. Ale konečně je tady a prosí, aby byli té dobroty a dali mu nějaké peníze. O sun-chainské stanici se tehdy již vědělo. V mezích pravděpodobnosti bylo i datum, které udával pro přistání letadla. Dali mu tedy něco peněz. Dali mu také práci a poradili, aby držel jazyk za zuby. Bylo nabíledni, že i když Umberto nedoručil objednané vzorky osobně, zachránil situaci tím, že je z Číny odeslal. Co se Umbertovi přihodilo, to se už nikdy přesně nedovíme. Domnívám se, že byl spolu s Wej Čenem někde nad Himalájem, vysoko ve stratosféře napaden letadly, která je podle Liangových slov pronásledovala. Je docela možné, že se o čínských stíhačkách dověděli až tehdy, když se střely z jejich palubních zbraní zařizly do Umbertova letadla. A domnívám se také, že jedna z oněch střel rozervala překližkovou krabici o rozměrech dvanáct krát dvanáct palců - schránku o velikosti plechovky čaje, která podle Lianga obsahovala trifidí semena. Je možné, že Umbertovo letadlo explodovalo, ale mohlo se také rozpadnout na kusy. Ať už tomu bylo tak nebo tak, dovedu si živě představit, jak se za troskami padajícími mezi horské masivy táhlo cosi, co zprvu připomínalo bělostný opar. Nebyl to žádný opar. Bylo to mračno trifidích semen, tak úžasně lehkých, že se volně vznášela i v řídkém vzduchu. Milióny semen mohly nyní letět jak babí léto, kam je větry světa zanesou... Trvalo snad celé týdny nebo i měsíce než se snesla k zemi, mnohá až tisíce mil od místa, kde byla rozváta. Opakuji, že toto je pouze domněnka. Ale nenacházím pravděpodobnější vysvětlení, jak by se tato rostlina, která měla být zřejmě chována v tajnosti, tak náhle rozšířila téměř do všech částí světa.

K mému seznámení s trifidy došlo poměrně záhy. Jeden z prvních v širém okolí vyrostl v naší zahradě. Uchytil se spolu

s jinými nahodilými sirotky za kouskem živého plotu zakrývajícího hromadu odpadků, a než jsme si ho povšimli, byl již slušně vyvinutý. Ničemu tam nevadil a nikomu nepřekážel. Když jsme si ho tedy později povšimli, zašli jsme se čas od času podívat, jak roste, ale jinak jsme ho nechávali na pokoji. Trifid je ovšem značně nápadná rostlina a po nějaké době v nás začal budit zvědavost. Přespríliš pozornosti jsme mu sice nevěnovali, neboť v zanedbaných koutech zahrady se vždycky najde několik nezvyklých rostlin, ale rozhodně dost, abychom si příležitostně vyměnili poznámky, cože nám to podivného roste na smetišti. Dneska, kdy je každému až příliš dobře známo, jak takový trifid vypadá, se dá jen těžko vylíčit, jak nám ti první připadali nezvykle a *cize*. Pokud ale vím, nikoho tehdy neznepokojovali a nikdo z nich neměl strach. Mám za to, že většina lidí o nic smýšlela - pokud o nich vůbec přemýšleli - přibližně jako můj otec. Mám dosud v živé paměti obrázek, jak si nejistě prohlíží našeho, tenkrát asi tak ročního trifida. Byla to takřka do posledního detailu věrná kopie dospělého trifida - až na to, že tehdy ještě neměl své jméno a dospělého jedince nikdo dosud nespátřil. Otec se nad ním skláněl a civěl na něj přes brýle s kostěnými obroučkami, ohmatával jeho stonek a odfukoval si mírně od kníru, jak měl ve zvyku, když se nad něčím zamyslel. Když si prohlédl dlouhý stonek a vrchní část dřevnaté bulvy, z níž vyrážel, věnoval soustředěnou, ne-li přímo pronikavou pozornost třem krátkým holým proutkům, které rostly směrem vzhůru podél stonku. Potom promnul mezi palcem a ukazováčkem chomáč kožnatých zelených listů, jako by zkoušel, zda mu něco neprozradí jejich tkáň. Nakonec se zahleděl do zvláštního nálevkovitého útvaru na konci stonku, nepřestávaje přitom zahloubaně a nespokojeně profukovat svůj knír. Vzpomínám, si, jak mne poprvé zdvihl, abych se mohl podívat do trychtýře kalichu a prohlédnout si pevně stočenou spirálu uvnitř. Podobala se těsně svinutému listu mladé kapradě a vystupovala

asi na dva palce z lepkavé kaše na dně kalichu. Dovnitř jsem si sice nesáhl, ale že ta slizká hmota musí být lepkavá, jsem poznal z toho, že se v ní zmítaly lapené mouchy a jiný drobný hmyz. Otec se dal nejednou slyšet, že se mu ta věc nezdá, a několikrát také prohlásil, že si musí ověřit, co to vlastně je. Pochybuji, že se o to kdy pokusil, ale i kdyby, v tomto stadiu by se moc nedozvěděl. Naše rostlina mohla být tehdy vysoká asi metr dvacet. Musela jich růst všude spousta, pokojně a nenápadně, aniž si jich kdo příliš všimal - alespoň tak se zdálo, neboť jestli snad byly zdrojem vzrušení pro biology a botaniky, do širší veřejnosti zprávy o jejich odborném zájmu nepronikly. A tak podivná rostlina na naší zahradě mírumilovně vzkvétala dále, stejně jako tisíce ostatních v jiných zapomenutých koutech celého světa. Zanedlouho však první z nich vytáhla kořeny ze země a vykročila. V Číně musela být tato nepravděpodobná schopnost rostliny známa již delší dobu, ale pokud jsou mé informace přesné, mimo čínskou půdu se tak stalo poprvé v Indonésii - což v praxi znamenalo, že se lidé i nadále o trifidy nezajímali. Indonésie patřila k územím, odkud se takové prapodivné a neuvěřitelné báchorky daly očekávat a často odtud také přicházely - byl to zkrátka ten pravý materiál pro redaktora, jehož noviny neměly o čem psát a ‚záhady Východu‘ mohly nudné stránky všedních zpráv jen osvěžit. Ale indonéský trifid se dlouho ze svého prvenství netěšil. V několika týdnech proudily zprávy o krácejících rostlinách také z Filipín, Cejlonu, středního Konga, Kolumbie, Brazílie řady dalších míst v blízkosti rovníku. Tentokrát již proběhl veškerým tiskem. Ale několikráté přežvýkané historiky, sepsané s onou směsicí neodborné lehkovážnosti, za kterou se tisk schovával už ze zvyku pokaždé, když se rozepsal o mořských hadech, přírodních silách, přenášení myšlenek a jiných ne právě běžných jevech, zdařile zabránily, aby si kdokoli uvědomil, že ony obratné rostliny připomínají ve všem všudy pokojný a důstojný plevel na našem smetišti. Že se krom velikosti neliší naprosto

v ničem, to jsme si uvědomili, až když se v novinách začal objevovat jejich fotografie. Filmoví dokumentaristé byli rázem na nohou. Snad se jim odměnou za cestu do oněch odlehlých končin podařilo pořídit nějaké dobré a zajímavé záběry, ale mezi režiséry tehdy převládal názor, že každá součást filmového zpravodajství, které se dostane jen o několik vteřin více času, než je nezbytně nutné - s výjimkou zápasů v boxu - musí každého diváka paralyzovat nudou. Není proto divu, že první dospělý exemplář rostliny, která měla v mém životě, stejně jako později v tolika ostatních, sehrát nesmírně důležitou roli, jsem zahlédl jen krátce, vtěsnaný mezi honolulskou soutěž v tanci hula a monumentálními záběry První dámy země, která křtí válečnou loď. (To není anachronismus. Válečné lodi se tehdy stále ještě stavěly; i admirálové museli nějak žít.) Bylo mi tak dopřáno zhlédnout, jak se přes plátno kolébá několik trifidů, doprovázených na svém pochodu slovy, jež měla patrně odpovídat předpokládané úrovni duševních pochodů početné obce návštěvníků biografu: „A teď se, lidi, podržte a koukejte, na co náš kameraman přišel v Ecuadoru. Zelenina na pochodu! Takovýhle obrázek jste zatím mohli vidět nanejvýš po vypíjendě, ale ve slunném Ecuadoru je k vidění dnes a denně - a bez kocoviny! Obludné kytky na postupu! Tak mě něco napadá! Kdybychom si takhle vychovali naše brambory, maširovaly by samy až do hrnce. To by bylo, co, mami?“

Zíral jsem na letmé záběry trifidů jako očarováný. Byla to záhadná rostlina z naší hromady smetí, ale dobré dva metry nebo snad ještě víc vysoká. Určitě jsem se nemýlil - a tady ‚kráčela‘! Dužnatá bulva, kterou jsem celou spatřil nyní vlastně poprvé, byla porostlá jemným kořenovým vlášením. Měla téměř dokonale kulovitý tvar, narušovaný pouze třemi kónickými, tupě zakončenými výrůstky ve spodní části, které podepíraly a nesly celé tělo asi třicet centimetrů nad zemí. ‚Chůze‘ se podobala pohybům člověka o berlích. Dvě z tupých ‚nohou‘ se posunuly

kupředu, potom se takřka na stejnou úroveň s nimi přitáhla třetí a rostlina se vratce zakymácela, a znovu vykročily vpřed obě přední. Dlouhý stonek se při každém ‚kroku‘ zhoupł prudce dozadu a zase dopředu, až to ve vás budilo lehký pocitem mořské nemoci. Urputná houževnatost a těžkopádnost tohoto postupu vzdáleně připomínaly dovádění sloních mlád'at. Po chvíli jste měli dojem, že kymáčet se takhle delší dobu, muselo by z rostliny opadat všechno listí, nezlomila-li by si rovnou stonek. Navzdory své neohrabanosti však kráčela rychlostí odpovídající průměrnému lidskému kroku. To bylo asi tak vše, co jsem mohl vidět, než došlo ke spouštění válečné lodi na moře. Nebylo toho moc, ale stačilo to, aby se v malém klukovi probudil zvědavý duch. Když takovéhle kousky dokázala nějaká rostlina v Ecuadoru, proč by je nesvedla ta v naší zahradě? Pravda, ta naše byla o hodně menší, ale jinak byla úplně stejná... Deset minut po návratu z kina jsem už odhrabával půdu kolem našeho trifida, abych ho rozkurážil k ‚chůzi‘. Naneštěstí měla tato samohybná rostlina ještě jednu neobyčejnou vlastnost, ale s tou se filmaři buď nesetkali, anebo se z toho či onoho důvodu rozhodli o ní pomlčet. Rozhodně s ní nikdo nepočítal. Skláněl jsem se k zemi a ohrabával pozorně půdu, abych rostlině neublížil, když tu mne zčistajasna zasáhla strašlivá rána a odhodila stranou... Když jsem se probral, ležel jsem v posteli a nade mnou se skláněly úzkostlivé obličejе matky, otce a našeho domácího lékaře. Hlava mi třeštila, jako bych ji měl ve dví, bolelo mne celé tělo a polovina mého obličejе, což jsem ovšem zjistil až později, byla přizdobena krvavě rudým, silně nateklým jelitem. Všechno naléhání, jak jsem se ocitl v bezvědomí na zahradě, vyznělo naprázdno; neměl jsem sebemenší potuchy, co mne to udeřilo. Teprve po čase jsem se dověděl, že jsem byl patrně jedním z prvních lidí v Anglii, kdo přežil trifidí uštknutí. Náš trifid nebyl ovšem ještě dospělý. Než jsem se ale plně zotavil, otec nějak odhalil, co se v zahradě událo, a když jsem tam opět přišel, zjistil jsem, že se trifidovi krutě pomstil

a jeho pozůstatky spálil na hranici.

Nyní, když se kráčejíci rostliny staly prokázanou skutečností, upustil tisk od svého vlašného tónu a vystavil je na výsluní veřejného zájmu. Tehdy se také vyjevila nutnost najít pro ně vhodné jméno. Botanici věrní svému zvyku už zatím tonuli v mnohaslabičné zkomolené latině a řečtině, vymýšlejíc různé obměny na *ambulans* a *pseudopodia*, ale sdělovací prostředky a veřejnost potřebovaly nějaké snadno vyslovitelné a ne příliš dlouhé slovo, které by se dobře vyjímallo i v novinových titulcích. Kdybyste mohli nahlédnout do novin z oněch dní, našli byste v nich odkazy na:

trichoty, trigenaty, trogny, trilogy, tridenty, trinity, tripedaly, tripedy, triquety, tripody

a řadu jiných záhadných věcí, z nichž některé předponou ‚tri‘ ani nezačínaly, třebaže většina jmen se točila právě kolem příznačného rysu rostliny - pohyblivého třídlílného kořene. Na veřejnosti, v soukromí a zvláště pak po hospodách se vedly vášnivé spory na bázi takřka vědecké, pseudo-etymologické a řadě dalších, ale posléze začal v této filologické aréně převládat jeden jediný termín. Jeho základem bylo latinské adjektivum a zpočátku zněl stejně krkolomně jako ty ostatní, ale denní potřebou a vypuštěním latinské koncovky se stal docela přijatelným. A tak se zrodilo standardní pojmenování. Krátké, lehce zapamatovatelné slovo, používané zprvu jako nálepka některé redakce pro podivnou hříčku přírody - nicméně předurčené, aby se jednoho dne stalo synonymem bolesti, hrůzy a utrpení: TRIFID... První vlna zájmu veřejnosti zakrátko opadla. Jistě, trifidi byli stále čímsi tajemným - ale to bylo víceméně tím, že byli novum. Svého času přijímali lidé se stejnými pocity jiné zvláštnosti - klokany, obrovité ještěrky, černé labutě. A když to vezmete kolem a kolem, byli trifidi skutečně o tolik podivnější než piskoři bahenní, pštrosi, pulci a stovky dalších tvorů? Netopýr je zvíře, které se naučilo létat; prosím, tady vidíte rostlinu, která se naučila chodit - co má být? Určité aspekty věci se ovšem

tak snadno pustit z hlavy nedaly. Původ trifidů byl naprostou záhadou. Dokonce ani ti, kdo již slyšeli o Umbertovi, nespojovali je tehdy s jeho jménem. Jejich náhlé objevení a široký výskyt zavdávaly látku k mnoha zmateným spekulacím. Neboť přestože rostlina dospívala nejrychleji v tropech, jejich nálezy v rozličných stadiích vývoje byly hlášeny takřka ze všech částí světa, s výjimkou polárních kruhů a pouští. Skutečnost, jde o masožravý species a že mouchy a jiný lapený hmyz jsou stravováni lepkavým slizem na dně kalichu, vyvolala v lidech překvapení a jistý odpor. Masožravé rostliny nebyly v našich mírných pásmech neznámy, ale zvykli jsme si vídat je pouze ve sklenících a většina z nás je považovala za cosi nepatřičného, ne-li přímo neslušného. Pravý poplach však vyvolalo zjištění že svinutá spirála uvnitř kalichů na vrcholu stonku je vlastně jakési žahadlo, tenká a pružná zbraň, která může být vymrštěna až na vzdálenost tří metrů a která obsahuje dosti jedu k usmrcení člověka, zasáhne-li žahadlo přímým úderem nechráněnou pokožku. Jakmile bylo toto nebezpečí rozpoznáno, nastalo všude hysterické ničení a mýcení trifidů, až někdo dostal nápad, že k jejich zneškodnění stačí odstranit vlastní žahavou zbraň. Nepříčetné útoky proti rostlinám pozvolna ustaly, ale jejich řady zatím značně prořídly. Zakrátko se už stalo módou chovat jednoho nebo dva okleštěné trifidy v každé zahradě. Bylo zjištěno, že odříznuté žahadlo dorůstá do nebezpečné délky zhruba za dva roky, takže každoroční prořezávka dávala plnou záruku, že neublíží ani dětem, pro něž byli zdrojem neustálého povyražení. V zemích s mírným podnebím, kde člověk s výjimkou sebe samého zkrotil do jisté míry většinu přírody, byl tak status trifidů jednoznačně stanoven. Zato v tropech, zejména v hustě zalesněných oblastech, se stali trifidi pravou metlou. Cestovatel je zpravidla mezi normálními keři a porostem nepostřehl, a jakmile se dostal na dosah jedovatého žahadla, trifid po něm bleskurychle šlehl. Ani pro domorodé obyvatele těchto končin nebylo nijak snadné odhalit

nehybného trifida, záludně číhajícího u stezky vinoucí se džunglí. Byli nepředstavitelně citliví na sebemenší pohyb a vždy pohotovi zaútočit. Obrana proti trifidům se v těchto oblastech stala problémem číslo jedna. Nejoblíbenější metodou jejich likvidace bylo odstřelování stonků zároveň se žahadlem. Domorodci z džunglí se zas proti nim vyzbrojovali dlouhými lehkými tyčemi s hákovitým nožem na konci, které v případě, že zaútočili jako první, byly skutečně účinné - ale které nic nezmohly tam, kde se mohl trifid zhoupnout kupředu a prodloužit tím dosah žahadla o nepředvídaný metr nebo metr a půl. Netrvalo ovšem dlouho a tyto halapartny byly z větší části vytlačeny různými druhy pérových pušek, jejichž stlačená pružina vystřelovala rotující kříže nebo malé bumerangy z tenké oceli. Na víc než dvanáct metrů byly poměrně nespolehlivé, i když dokázaly hladce odříznout trifidí stonek i na vzdálenost pětadvaceti, pokud jej zasáhly. Tento vynález potěšil jednak státní úřady, mající odjakživa krajní nechuť k házení všech střelných zbraní do stejného pytle - jednak jejich uživatele, kteří brzo seznali, že střely z oceli tenké jako žiletka jsou mnohem levnější a lehčí než patrony a mimoto se znamenitě hodí k nehluknému přepadávání pocestných. Všude jinde zatím pokračoval rozsáhlý výzkum organismu, vývoje a života trifidů. Horliví badatelé se v zájmu vědy snažili zodpovědět, jak dlouho mohou kráčet a jakou vzdálenost přitom ujdou, zda mají nějaký předek anebo snad mohou kráčet stejně nemotorně kterýmkoliv směrem, jak dlouhé období vývoje stráví s kořeny v zemi, jak reagují na přítomnost nejrůznějších chemikálií v půdě a ještě nespočet dalších otázek jak užitečných, tak zcela zbytečných. Největší jedinec, jaký byl kdy v tropech objeven, měřil skoro tři metry. V Evropě se větší než dva a půl metru nevyskytl a průměr byl něco málo před dva metry. Bylo nabíledni, že se rychle přizpůsobují široké škále půdních i klimatických podmínek. Krom člověka zřejmě žádného přirozeného nepřitele neměli. Řada dalších

méně nápadných vlastností trifidů zůstala nicméně ještě nějaký čas nepostihnuta. Trvalo například dosti dlouho, než si kdosi všiml neomylné přesnosti, s jako zaměřují svá žahadla, která takřka pravidelně zasahovala hlavu. Podobně se zpočátku nikdo nepozastavoval nad jejich zvykem otálet poblíž mrtvých obětí. Důvod tohoto chování vyšel najevo, až když se ukázalo, že se živí stejně tak masem, jako hmyzem. Výhonek žahadla neměl sice žádné svaly, jimiž by trifid mohl rvát pevné maso, ale byl sdostatek silný, aby vytrhával céry z rozkládajícího se těla a zdvihal je ke kalichu na svém stonku. Zvláštní pozornost nevzbudily ani tři krátké bezlisté proutky u kořene stonku. Opatrně se naznačovalo, že by mohly mít něco společného s reprodukčním systémem - tedy systémem, který botanice občas slouží za jakousi komoru na harampádí, kam se odkládají všechny rostlinné části pochybného účelu, aby tam vyčkaly pozdějšího rozřídění a bližšího určení. Nakonec se páni vědci sjednotili v názoru, že charakteristické znaky proutků, především náhlý přechod z nehybnosti k životu, následovaný prudkým chřestivým virblováním o ústřední stonek, jsou vlastně zvláštní formou trifidích milostných her. Pochybná přednost, které se mi dostalo hned na počátku trifidí éry oním uštknutím, podnítila zřejmě i můj další zájem o ‚chodící rostliny‘, neboť od té doby jsem si připadal, jako bych s nimi byl nějak spřízněný. Byl jsem jimi prostě fascinován a trávil jsem u nich - nebo ‚promrhal‘, viděno očima mého otce - spoustu svého času. Těžko mu mít za zlé, že to považoval za zahálku, ale jak se později ukázalo, zužitkoval jsem tento čas daleko lépe, než vůbec kdo z nás tehdy mohl tušit, poněvadž krátce před mým odchodem ze školy přeorientovala Arktickoevropská společnost pro zpracování rybích tuků svoji výrobu, přičemž také vypustila ze svého názvu jakoukoli zmínku o rybách. Veřejnost se dověděla, že Arktickoevropská a další společnosti hodlají započít s pěstováním trifidů ve velkém, aby se z nich vylučovaly cenné oleje a šťávy a z jejich dužniny lisovaly

vysoce výživné olejnaté krmivo pro dobytek. A tak se trifidi stali takřka přes noc předmětem velkého byznysu. O mé budoucnosti bylo rázem rozhodnuto. Zažádal jsem si u Arktickoevropské o přijetí a díky svým znalostem trifidů jsem dostal zaměstnání v rostlinné výrobě. Nesouhlas mého otce poněkud zmírňovala výše platu, který byl s ohledem na můj věk více než slušný. Když jsem však nadšeně hovořil o budoucnosti, odfukoval otec pochybovačně skrze knír. Důvěřoval jedině takovým druhům práce, které se ustálily dlouhou tradicí, ale nechal mne jít svou vlastní cestou. “Konečně, když se ukáže, že je to k ničemu, budeš stále ještě dost mladý, aby ses mohl poohlédnout po něčem solidnějším,” ustoupil. Ukázalo se, že toho nebude zapotřebí. Ještě předtím, než otec s matkou zahynuli při havárii výletního autobusu, k čemuž došlo o pět let později, viděli oba, jak nové společnosti vytlačují všechny konkurenční oleje z trhu a že ti, kdo pracují v novém oboru, jsou od samého začátku dobře zajištěni na celý život.

Jedním z těchto raných příchozích byl také můj přítel Walter Lucknor. Kolem Walterova přijetí byly zprvu jisté pochybnosti. O zemědělství toho moc nevěděl, o obchodu ještě méně a pro práci v laboratoři neměl potřebnou kvalifikaci. Na druhé straně věděl spoustu věcí o trifidech - měl pro ně zkrátka jakýsi šestý smysl. Nevím, co se Walterovi přihodilo toho osudného května o řadu let později - i když si to mohu domyslit. Škoda, že se mu nepodařilo uniknout. Mohl být později nesmírně užitečný. Pochybuji, že někdo opravdu rozumí nebo plně porozumí trifidům, ale Walter se přiblížil počátkům jejich poznání daleko víc než kdokoli jiný. Nebo bych snad měl říci, že k nim byl doveden svým intuitivním citem? Poprvé mne překvapil asi rok nebo dva poté, co se trifidí průmysl rozběhl. Slunce se chýlilo k západu. S prací pro ten den jsme skončili a s uspokojením jsme přehlíželi tři nová pole takřka dospělých trifidů. Tehdy se ještě nezavírali jednoduše do ohrad jako později. Táhl se přes pole ve zhruba vyrovnaných řadách - či aspoň v řadách

se táhly ocelové kůly, jimiž byl každý trifid připoután řetězem, neboť rostliny samy prázdný smysl pro souměrnost neměly. Odhadovali jsme, že snad už příští měsíc je začneme nařezávat, abychom z nich stáčeli šťávu. Byl tichý večer a takřka jedinými zvuky rušícími jeho poklid bylo občasné zachřestění trifidích proutků o stonek. Walter je pozoroval s hlavou mírně nachýlenou do strany. Vyndal z úst dýmku. “Dneska jsou nějak upovídání,” řekl.

Přijal jsem to, jak by to přijal na mém místě každý jiný, metaforicky. “To bude asi tím počasím,” poznamenal jsem.

“Mám dojem, že dělají větší rámus, když je sucho.”

Úkosem na mne pohlédl a usmál se. “Ty snad mluvíš víc, když je sucho?”

“Proč bych -?” začal jsem, ale pak jsem se zarazil. “To přece nemyslíš vážně, že mluví?” řekl jsem, když jsem si povšiml jeho výrazu.

“A proč ne?”

“Ale to je nesmysl. Mluvící rostliny?”

“Větší nesmysl než rostliny, které chodí?” zeptal se.

Zíral jsem chvílku na trifidy a pak zase na Waltera. “Nikdy by mě nenapadlo -” začal jsem pochybovačně.

“Tak o nich trochu přemýšlej a dívej se na ně - zajímalo by mne, na co přijdeš,” řekl.

Je zvláštní, že za celou dobu, co jsem se kolem trifidů točil, nikdy mi nic podobného nepřišlo na mysl. Předpokládám, že jsem se dal příliš ovlivnit tou teorií milostných her. Jak mi však Walter nasadil tuto myšlenku do hlavy, pevně tam uvízla. Nemohl jsem se už zbavit dojmu, že si skutečně chřestí nějaké tajné zprávy. Až dotud bych řekl, že mám trifidy prokouknuté skrz naskrz, ale když jsem naslouchal Walterovým slovům, zdálo se mi, že jsem si vlastně nevšiml ničeho. V dobré náladě o nich dokázal mluvit celé hodiny. Pronášel spoustu odvážných názorů, které snad někdy zněly divoce,

ale jindy zas vypadaly docela pravděpodobně.

Veřejnost mezitím přestala trifidy považovat za rostlinné zrůdy. Svou neohrabaností byli sice zábavní, ale jinak na nich moc zajímavého nebylo. Arktickoevropská je ovšem za zajímavé považovala, a to nemálo. Zastávala názor, že jejich existence je pro nás určitou benevolencí přírody - a především pro jejich podniky. Walter zůstával nestranný. Když jsem ho tak někdy poslouchal, zmocňovaly se jisté pochybnosti i mne. Začal pevně věřit, že trifidi ‚mluví‘. „To samosebou znamená,“ dovozoval, „že kdesi v jejich těle se nachází centrum inteligence. V mozku sídlit nemůže, neboť pitvy prokázaly, že nic takového nemají - ale to ještě nedokazuje, že funkci mozku nezastává nějaký jiný orgán. A jistou inteligenci rozhodně mají. Všiml sis, že pokaždé zaútočí na nepokryté části těla? Skoro vždy míří na hlavu - ale někdy také na ruce! A další zajímavost: když nahlédneš do statistik jejich obětí, musí tě zarazit nápadný počet případů, kdy žahadlo zasáhlo oči a člověka oslepilo. Je to zvláštní - ale taky příznačné.”

“Příznačné pro co?” chytil jsem ho za slovo.

“Pro fakt, že dobře vědí, jak nejjistěji člověka zneškodnit - jinými slovy vědí, co dělají. Zkus se na tohle podívat takhle. Za předpokladu, že jsou skutečně obdařeni jistou inteligencí, máme proti nim jen jednu jedinou výhodu - zrak. My vidíme, kdežto oni ne. Zbav nás ale zraku a naše převaha je tatam. A co je horší - ocitneme se dokonce v podřadnějším postavení, protože oni na rozdíl od nás jsou k život bez očí přizpůsobeni.”

“Ale i kdyby, tak k čemu by jim to bylo platné? Nemohou přece ovládat věci kolem sebe, nemají k tomu žádné orgány. Žahadlo má jen nepatrnou muskulární sílu,“ podotkl jsem.

“To je sice pravda, ale k čemu by bylo dobré nám, že můžeme vzít věci do rukou, kdybychom neviděli na to, co děláme? A vůbec, oni přece nepotřebují nic ovládat - aspoň ne tak, jako my. Mohou se živit přímo z půdy nebo hmyzem a kousky syrového masa.

Nemusí záviset na celém tom složitém kolotoči pěstování rostlin, jejich distribuce a zpravidla taky jejich úpravy vařením. Mám-li být upřímný, neváhal bych dlouho, na koho vsadit svoje prachy, kdyby šlo o šance na přežití mezi člověkem a trifidem.”

“Předpokládáš tedy, že jejich inteligence se vyrovná naší,” řekl jsem.

“Ale vůbec ne. To není nutné. Představoval bych si ji spíš jako inteligenci odlišného druhu, i když snad jen z toho důvodu, že jejich životní potřeby jsou o tolik jednodušší. Vezmi třeba ten komplikovaný postup, jakým získáváme z trifidů požitelný extrát. A teď si to otoč naruby. Co musí udělat takový trifid? Stačí, aby nás uštknul, pak si pár dní počká a začne nás pojídat. To je docela jednoduchý, přirozený řád věcí.”

Mohl takhle mluvit celé hodiny, až jsem pod přívalem jeho řeči začínal ztrácet proporce a nejednou jsem se přistihl, jak myslím na trifidy jako na jakési naše konkurenty. Walter ovšem nikdy nepředstíral, že by si myslel něco jiného. Připouštěl, že by měl o těchto problémech napsat knihu, až bude mít v rukou dostatek materiálu. “Měl?” opakoval jsem. “Co ti v tom brání?” “Nic než tohle,” máchl rukou, zahrnuje do svého gesta celou farmu. “Je to jen svěřené. A zanášet sem nějaké zneklidňující myšlenky, to by se nikomu nevyplatilo. Ale stejně, zatím máme trifidy pevně pod palcem, takže jde vlastně o ryze akademickou otázku a nemá cenu běhat s ní na trh.”

“S tebou člověk nikdy neví,” řekl jsem. “Nikdy si nejsem jist, jak dalece mluvíš vážně a jak dalece se necháš zavádět fantazií. Opravdu si myslíš, že jsou ti neřádi nebezpeční?”

Zabafal rozvážně z dýmky a teprve pak odpověděl. “Těžko říct,” připustil, “protože - já vlastně sám nevím. Ale jedno vím určitě, a to, že by *mohli* být nebezpeční. Kdybych věděl, co znamená to jejich chřestění, pak bych ti snad mohl odpovědět přesněji. Ale tohle mi starosti nedělá. Spíš to, že člověk si tady klidně dřepí,

každý si nanejvýš myslí, že je to sakramentsky divná zelenina, ale oni zatím stráví polovinu života tím, že na sebe chřestí a virblují. Proč? O čem si chřestí? To je to, co bych rád věděl.

Pochybuji, že se Walter svěřil se svými myšlenkami ještě někomu jinému, a já sám jsem si je nechal pro sebe; jednak proto, že jsem většího skeptika nad sebe nepoznal, jednak proto, že by nám nijak neprospělo získat si v podniku pověst ztřeštěnců. Pracovali jsme společně ještě asi rok nebo o něco déle. Ale jak se otevíraly nové a nové pěstitelské stanice a ukázala se potřeba studia zahraničních zkušeností, začal jsem hodně cestovat. Walter zanechal práce v terénu a přešel do oddělení výzkumu. Dobře mu to vyhovovalo, neboť se tam věnoval bádání jak pro sebe, tak pro Arktickoevropskou. Ustavičně prováděl se svými trifidy nějaké pokusy, ale jejich výsledky nevnášely do jeho základních teorií tolik světla, kolik si od nich sliboval. Posléze však k svému uspokojení prokázal existenci slušně rozvinuté trifidí inteligence - a dokonce i já jsem musel přiznat, že za jeho výsledky je víc než pouhá intuice. A stále byl přesvědčen, že virblování trifidich proutků je jakousi formou vzájemné komunikace. Pro veřejnou potřebu doložil, že proutky mají daleko větší význam, než se dosud předpokládalo, a že trifid, kterému byly odstraněny, postupně odumírá. Vedle toho také stanovil, že poměr neplodných semen dosahuje až pětadevadesáti procent. “Což je sakramentská klika,” poznamenal k tomu. “Kdyby měla vzklíčit všechna do jednoho, za chvíli by na téhle planetě nebylo pro samé trifidy k hnutí.” S tím jsem také souhlasil. Období trifidího vysemenění stálo věru na pohled. Lesklý, temně zelený lusk těsně pod kalichem s postupně rozpínal, až byl jako veliké jablko. Když potom praskl, ozvala se rána slyšitelná na dvacet metrů. Bílá semena vyletěla do vzduchu jako sloupec páry a i ten nejslabší vánek je roznášel daleko, daleko pryč. Koncem srpna to na trifidím poli vypadalo jako na bojišti při nepravidelném ostřelování. A opět to byl Walter, kdo objevil, že

kvalita extraktu je mnohem vyšší, když jsou trifidům ponechána žahadla. V důsledku toho bylo na všech farmách upuštěno od pravidelné prořezávky, a když jsme pracovali na poli, museli jsme mít ochranný oděv. Když došlo k nehodě, která mne přivedla do nemocnice, byl jsem právě s Walterem. Prohlíželi jsme si několik jedinců, u kterých se projevíly neobvyklé deviace. Na hlavách jsme měli drátěné kukly. Dodnes pořádně nevím, jak se to všechno stalo. Vím jenom to, že jsem se sklonil kupředu a v tu chvíli mi proti obličejí zběsile vyšlehlo žahadlo a narazilo na pletivo kukly. V devadesáti devíti případech ze sta by se nic nebylo stalo: proto jsme konečně kukly nosili. Ale tentokrát byla rána vedena s takovou silou, že se několik jedových váčků protrhlo a pár kapek jedu mi stříklo do očí. Walter mne odvedl do své laboratoře a v několika vteřinách mi vpíchl protijed. Jedině jeho pohotovému zásahu jsem také mohl děkovat, že mi v nemocnici zachránili zrak. Ale i tak to znamenalo týden v posteli, týden v naprosté tmě. Zatímco jsem byl upoután na lůžko, dospěl jsem k pevnému rozhodnutí, že až - pokud vůbec - budu zas vidět, zažádám si o přeložení na jiné pracoviště. A kdyby to nevyšlo, nechám téhle práce nadobro. Od toho prvního uštknutí v naší zahradě jsem si vyvinul pozoruhodnou odolnost vůči trifidímu jedu. Mohl jsem být uštknut, a také jsem uštknut byl, dávkou jedu, po níž by normální člověk natáhl bačkory. Ale stále znovu a znovu se mi vracelo na mysl staré přísloví o džbánu a utrženém uchu. Hodlal jsem si vzít výstrahu k srdci. Pamatuji se, že jsem strávil hezkou řádku těch temných hodin rozjímáním, jaké zaměstnání si zvolím, když mne nepřeloží. Vzhledem k tomu, co nám všem viselo nad hlavou, jsem sotva mohl najít jalovější problém pro své úvahy.

TÁPAJÍCÍ VELKOMĚSTO

Dveře hospody se za mnou rozhoupaly a já zamířil k nároží hlavní třídy. Tam jsem zaváhal. Nalevo ode mne, za dlouhými mílemi předměstských ulic, začínal venkov; napravo se táhl londýnský West End a za ním City. Bylo mi teď o něco lépe, ale současně jsem měl zvláštní pocit, že jsem se od všeho odpoutal a jsem jako loď bez kormidelníka. Neměl jsem sebemenší plán, co dělat, a pořád jsem byl ještě příliš otřesen tím, co jsem si konečně začínal uvědomovat jako nezměrnou a nikoli jen lokální katastrofu, abych byl schopen rozumného uvažování. Ostatně jaký plán jsem si také mohl pro takovouhle situaci vymyslet? Připadal jsem si beznadějně osamocený a vyvržený, a přesto jaksi neskutečný, jako bych to ani nebyl já, kdo toto všechno prožívá. Široko daleko nebylo v dohledu jediné auto a nebylo také slyšet ani ten nejslabší hluk dopravy. Jedinou známkou života bylo několik lidí, kteří si tu a tam nahmatávali cestu podél výkladních skříní.

Na časné léto byl výjimečně krásný den. Z temně modré oblohy, poseté chomáči kudrnatých obláčků, se rozlévalo slunce. Vzduch byl průzračný a svěží, nemluvě o černé šmouze mastného kouře, která stoupala vzhůru nad domy kdesi na severu. Několik minut jsem nerozhodně postával. Pak jsem vykročil na východ, ke středu Londýna... Dodnes nemohu dobře říci, proč právě tam. Možná že mne hnala bezděčná touha spatřit ještě jednou známá místa nebo snad pocit, že existuje-li vůbec nějaká autorita, musím ji najít někde v onom směru. Brandy můj hlad ještě znásobilo, ale otázka, kde se najít, nebyla ani zdaleka tak jednoduchá, jak by se zdálo. A přitom tu byla spousta pustých a nestřežených obchodů s plnými výlohami jídla - a na druhé straně já, hladový a s penězi na zaplacení v kapse; a kdybych snad platit nechtěl, stačilo jenom rozbít výkladní skříně a vzít si do hrdla ráčilo. Přimět se k něčemu takovému však nebylo nijak snadné. Bezmála třicet let přiměřeného

respektování práva a zákonů dbalého života zapustilo příliš hluboké kořeny, abych mohl připustit, že se všechno od základu změnilo. Měl jsem navíc pocit, že pokud si budu počínat zcela normálně, může se nějakým nepochopitelným způsobem navrátit do normálního stavu i všechno ostatní. Byl to samozřejmě nesmysl, ale byl jsem skálopevně přesvědčen, že jakmile bych jednu z těch skleněných tabulí rozbil, zanechal bych starý řád provždy za sebou; stal bych se lupičem, kořistníkem, prašivým mrchožroutem, hodujícím na mrtvole civilizace, která mne odkojila. Pěkná bláhovost a rozcitlivělost v tak postiženém světě! - A přesto mě dodnes těší, že ze mne civilizované návyky nespadly naráz a že jsem se hodnou dobu potloukal kolem výkladních skříní, nad jejichž obsahem se mi sbíhaly sliny, zatímco moje starosvětské konvence mě nechávaly o hladu. Asi tak o půl míle dál se můj problém vyřešil poněkud nečekaně sám od sebe. Nějaké taxi tam vjelo na chodník a skončilo s chladičem zabořeným v hromadě lahůdek. Zdálo se mi, že to je něco jiného, než kdybych se vloupal někam sám. Přelezl jsem tedy taxi a vybral jsem si, na co jsem měl chuť. Ale i tak ve mně ulpělo příliš z těch starých zásad: svědomitě jsem na pultě zanechal částku, odpovídající ceně toho, co jsem odnesl. Skoro hned naproti přes ulici byl veřejný parčík. Kdysi to býval kostelní hřbitov, ale dnes tu po kostele nebylo ani památky. Staré náhrobní kameny byly už dávno vykopány a stály teď opřeny o cihlovou zídku, vyklizená plocha byla pokryta drny a protkána pískovými cestičkami. Ve stínu čerstvě olistěných stromů vypadal parčík lákavě a na jedné z jeho laviček jsem poobědval. Bylo to zapomenuté, mírumilovné místo. Občas se sice kolem mřížoví vchodu přešourala nějaká postava, ale nikdo jiný dovnitř nezašel. Rozhodil jsem hrst drobků několika vrabcům, prvním ptákům, které jsem toho dne viděl, a jejich drzá nevšímavost k naší katastrofě mi dodávala myslí. Když jsem dojedl, zapálil jsem si cigaretu. Seděl jsem, kouřil a uvažoval, kam jít a co dělat, když vtom protrhly ticho měkké

tóny klavíru. Přicházely z bloku domů, hledících do zahrady. Vzápětí se rozezpíval dívčí hlas. Zpíval Byronovu baladu:

Tak už se tedy nebudeme za noci toulávat. Ač oba dosud milujeme, ač stejně bude luna plát.

Jako meč pochvu přežívá a duše hrud', kde bytuje, a jako srdce doznívá, chce láska dojít pokoje.

Že noc je pro ni, neupřeme, že příliš brzy svítá den, a přece už se nebudeme dál toulat v svitu měsíčním.

Naslouchal jsem s očima upřenýma do spleti mladých listů a větvoví na pozadí jasně modré oblohy. Píseň skončila. Tóny klavíru dozněly. Potom se ozval pláč. Bez špetky hysterie; tichý, bezmocný, nešťastný a srdceryvný. Nevím, kdo to utápěl v slzách své naděje, zda ona zpěvačka nebo nějaká jiná dívka. Ale déle jsme to už poslouchat nemohl, bylo to nad mé síly. Potichu jsem vyšel zpátky na ulici a ještě chvíli jsem viděl všechno jako v mlze. Dokonce i křižovatka na rohu Hyde Parku byla takřka pustá. Na širokých třídách stálo jen několik osobních aut a těžkých nákladňáků. Jak se zdálo, pouze pár vozidel se vymklo řidičům z kontroly za jízdy. Jeden autobus přešel přes chodník a skončil v Green Parku; pod pomníkem padlých dělostřelců ležel mrtvý kuň s připravenými vojkami, který se zřejmě splašil a roztříštil si o podstavec pomníku hlavu. Pohybovala se tu jen hrstka mužů a ještě méně žen; obezřetně našlapovali podél zábradlí a tam, kde nebylo, kráčeli s roztaženýma rukama před sebou, aby se uchránili úrazu či zabránili srážce. Spatřil jsem také jednu nebo dvě kočky, které k mému nemalému překvapení viděly a nahlížely na celou situaci s rozvážností kočkám vlastní. Plížily se měkce parkem, ale štěstí jim v tom tajemném tichu nepřálo - vracbů bylo málo a holubi dočista zmizeli. Magneticky přitahován k byvšímu středu událostí, přešel jsem křižovatku směrem k Piccadilly. Byl jsem už téměř

u jejího ústí, když jsem zaslechl nový, ostrý zvuk - pravidelné ťukání, ne příliš vzdálené a stále hlasitější. Jeho původ jsem zjistil jediným pohledem vzhůru do Park Lane. Přicházel odtud muž oblečený mnohem spořádaněji než kdokoli jiný, koho jsem toho dopoledně potkal. Poklepával do zdi po boku bílou holí a rychle se ke mně přibližoval. Když zaslechl mé krky, zastavil se a pozorně naslouchal. “Nebojte se,” řekl jsem. “Můžete jít klidně dál.” Ulevilo se mi, když jsem ho spatřil. Byl tak říkajíc *normálně* slepý. Oproti vytřeštěným, nicméně nevidomým očím ostatních působily na první pohled jeho temné brýle takřka uklidňujícím dojmem. “Tak zůstaňte stát, kde jste,” řekl. “Bůhví do kolika cvoků jsem už dneska vrazil. Co se to děje, u všech čertů? Proč je všude takové ticho? Víím, že není noc - cítím přece slunce. Co se to jen mohlo stát?”

Pověděl jsem mu, co jsem věděl. Když jsem skončil, neřekl dobrou minutu ani slovo a pak se krátce, hořce zasmál. “Jedno se mi na tom zamlouvá,” řekl. “Teď budou tu svou prokletou dobročinnost potřebovat sami pro sebe.” A vzdorovitě se napřímil. “Děkuju vám. A hodně štěstí,” popřál mi, a s poněkud přehnaně samostatným výrazem vykročil západním směrem. Jistý a rázný ťukot jeho hole zanikal zvolna v dáli, zatímco já již kráčel vzhůru po Piccadilly. Bylo zde vidět mnohem více lidí, a místy jsem se musel proplétal mezi opuštěnými auty, nazdařbůh uvízlými ve vozovce. Více než jinde jsem tu však také znepokojoval všechny, kdo tápali podél domovních průčelí; jakmile zaslechli ve své blízkosti kroky, rázem se zastavovali, aby mohli čelit případné srážce s protijdoucím. K podobným srážkám docházelo co chvíli po celé délce ulice, ale zmíním se zde pouze o jedné, která mi připadala zvláště příznačná. Obě strany šátraly proti sobě podél výkladní skříně, až do sebe vrazily, jen to žuchlo. Byl to mladík v dobře stríženém obleku, zato s kravatou zvolenou očividně namátkou, a žena s malým dítětem v náručí. Dítě zanaříkalo. Mladík už počal ženu obcházet. Náhle se však zarazil. “Počkejte okamžik,” řekl.

“To vaše dítě vidí?”

“Ano,” odpověděla žena. “Ale já ne.”

Mladík se otočil. Nahmatal sklo výkladní skříně a ukázal do ní. “Řekni mi, co je tam synáčku?” požádal.

“Já nejsem žádnéj synáček,” ohradilo se dítě.

“No tak, Mary, řekni pánovi, co tam je,” povzbuzovala maminka dcerku.

“Hezký slečny,” řekla holčička. Muž vzal ženu za ruku a hledal si hmatem cestu k další výloze. “A co je tady?” zeptal se potom. “Jablíčka a fíky.” “Prima!” řekl mladík. Sundal si botu a udeřil vši silou podpatkem do výkladní skříně. Scházela mu zkušenost: tabule na první ránu nepovolila, musel do ní uhodit ještě jednou. Třeskot skla se nesl ozvěnou celou ulicí. Nazul si botu opět na nohu, prostrčil rozbitým výkladem opatrně paži a šátral uvnitř, dokud nenahmátl dva pomeranče. Jeden podal ženě a druhý dítěti. Pak sáhl do výkladu znovu, našel si jeden pro sebe a začal ho loupat. Žena obracela svůj pomeranč nerozhodně v prstech. “Ale -” začala.

“Copak? Nemáte ráda pomeranče?” zeptal se.

“To se přece nedělá,” řekla. “Neměli jsme si je brát. Určitě ne takhle.”

“A jak se tedy chcete dostat k jídlu?” vypytaval se mladík. “No - já nevím,” přiznala nejistě.

“Tak vidíte. To je taky odpověď. Jen ho pěkně snězte a pak si půjdeme najít něco výživnějšího.” Držela pomeranč v ruce a skláněla přitom hlavu, jako by si ho prohlížela. “Stejně se mi to nezdá správné,” namítla ještě jednou, ale její hlas už nezněl tak přesvědčivě. Potom postavila dítě na zem a začala pomeranč loupat... Piccadilly Circus byl tím nejzaldněnějším místem, jaké jsem prozatím viděl. Ve srovnání s pustými ulicemi se zdál být přímo přečpaný, ačkoliv tam byla všehovšudy necelá stovka lidí. Skoro všichni do jednoho byli navlečeni do podivných, nevhodně zkombinovaných šatů, a jakoby stále ještě zpola oslnění, bloumali

neúnavně po náměstí. Tu a tam vyvolala nějaká nešťastná příhoda výbuch nadávek a bezmocného vzteku - znělo to mnohdy divoce, ale byl to v podstatě jen projev strachu a dětinského rozhořčení. Až na jedinou výjimku toho nikdo moc nenamluvil a vládlo zde poměrně ticho. Zdálo se, že slepota uzavřela každého do sebe. Zmíněná výjimka zaujímala místo na jednom z ostrůvků ve vozovce. Byl to dlouhý vychrtlý stařík s šedou štětinatou kšticí, ohnivě řečnící o pokání, věčném zatracení na onom světě, a nepříjemných vyhlídkách hříšníků. Nikdo ho neposlouchal; pro většinu z nich den zatracení již nadešel. Pak se odkudsi zdáli ozval nový zvuk, který rázem upoutal všechny: postupně sílicí sborový zpěv:

Až umřu, funus vynechte, šetřte si pláč a bol. Mé kosti dejte do lihu, těm svědčí alkohol.

Truchlivý a rozladěný chorál se hluše rozléhal pustými ulicemi a ozvěnou se vracel zpátky. Všechny hlavy na náměstí se počaly točit hned doleva, hned zas doprava; lidé se snažili odhadnout, odkud zpěv přichází. Prorok posledního soudu zvýšil hlas, aby nenadálou konkurenci překřičel. Falešné skučení chóru nabylo zatím na síle:

K nohám a taky za hlavu dejte mi v láhvi chlast, to pak mé kosti rozhodně v prach nepromění čas.

Píseň doprovázelo celkem jednotné šourání několika desítek nohou. Viděl jsem ze svého místa, jak husím pochodem vycházejí z postraní uličky do Shaftesbury Avenue a zatáčejí směrem k Piccadilly Circus. Druhý muž v řadě měl ruce na ramenou vůdce tlupy, třetí na ramenou druhého, a tak dále, až do počtu pětadvaceti nebo třiceti mužů. Když dozpívali, spustil někdo z nich *Pívečko, pívečko, nebeský je dar!*, ale začal příliš vysoko a píseň hned vzápětí zanikla ve zmatku disharmonických hlasů. Postupovali vytrvale vpřed, až dorazili doprostřed náměstí, kde se jejich vůdce zhluboka

nadchl a mocně zařval: “Če-tóóóó, zasta-víííít - STÁT!” Jeho pozoruhodný, burácivý hlas by musel být ozdobou každé vojenské přehlídky. Všichni ostatní na náměstí znehybněli a s obličejí obrácenými k místu, odkud zazněl jeho povel, napjatě vyčkávali, co se bude dít dále. Vůdce znovu pozdvihl hlas, napodobuje tentokrát řemeslného průvodce: “Tak už jsme tady, panstvo. Piccadilly Circus - vystupovat! Tady je to varieto! Tady je ten střed světa. Tady je ta knajpa vesmíru. Tady jsou ty putyky, kam chodily velký zvířata holdovat ženskejm, vínu a zpěvu.” Nebyl slepý, ani zdaleka ne. Oči mu přejížděly sem a tam po náměstí a pozorně vše zaznamenávaly. Unikl zřejmě slepotě podobnou náhodou jako já, ale byl namol opilý; stejně tak chlapi za ním. “A teď přišla řada na vás,” dodal. “Další zastávkou bude slavná kafirna Royal - a všechno pití jde na konto domu.”

“Jo - ale co bude s těma ženskejma?” zeptal se nějaký hlas a následoval všeobecný smích.

“Tak ženský? Ženskejch se vám zachtělo?” řekl vůdce tlupy. Udělal několik kroků a chytil za paži nejbližší dívku. Křičela strachy, když ji vlekl k chlapovi, který promluvil, ale vůdce toho nedbal. “Tumáš, kámo. Aspoň nemůžeš říct, že o vás jaksepatri nedbám. Je to broskvička, holka jako lusk - jestli ti na tom záleží.”

“A co já, já jsem vosk?” řekl soused.

“Ty, parde? Počkej, podíváme se. Máš radši blondýnky nebo brunety?” S odstupem času si myslím, že jsem se zachoval jako blázen. Měl jsem stále plnou hlavu zásad a konvenčních názorů, které již přestaly platit. Nenapadlo mne, že má-li vůbec někdo přežít, bude mít každý, koho taková tlupa přijme mezi sebe, mnohem větší šanci, než kdyby zůstal sám. Pobízen směsicí školáckého hrdinství a ušlechtilých citů, proklestil jsem si cestu davem. Muž si mne nevšiml, dokud jsem nebyl zcela blízko a nerozehnal se pěstí po jeho bradě. Bohužel, byl o něco rychlejší... Když jsem se opět počal zajímat o své okolí, zjistil jsem, že ležím

na dlažbě. Hulákání tlupy zvolna doznívalo a prorok posledního soudu svolával s novou výmluvností blesky zatracení, pekelného ohně a síry do jejich zad. Díky té trošce rozumu, která mi byla poněkud neurvale vpravena do hlavy, blahořečil jsem nebesům, že to neskončilo hůře. Dopadnout o obráceně, sotva bych se asi dokázal vykrotit z pocitu odpovědnosti za všechny ty muže, které jejich předák vedl. Koneckonců, ať už jsem měl na jeho způsoby jakýkoli názor, byl zrakem celé tlupy a ta se na něho bude obracet se všemi svými požadavky stran jídla a pití. A ženy se k nim přidávají také a zcela dobrovolně, jen co poznají hlas. A když jsem se tak rozhlédl kolem, zapochyboval jsem, zda by proti jejich společnosti některá z těch žen vůbec něco namítala. Takže se celkem vzato zdálo, že jsem jen taktak unikl povýšení na vůdce bandy kořalů. Maje na paměti, že měli namířeno do Café Royal, rozhodl jsem se osvěžit a pročistit si hlavu v hotelu Regent Palace. Jak se ukázalo, napadlo to přede mnou i jiné, ale zbývalo tam pořád dost lahví, na které nepřišli. Myslím, že teprve tam, zatímco jsem pohodlně odpočíval v křesle se sklenkou brandy před sebou a cigaretou v ruce, jsem začal přiznávat sám sobě, že to, co kolem sebe vidím, je skutečné - a definitivní. Byl to konec všeho, co jsem doposud znal... Snad jsem tu ránu pěstí potřeboval, aby mi to jednou provždy došlo. Teď jsem stál tváří v tvář skutečnosti, že moje existence ztratila prostě svoje ohnisko. Můj způsob života, mé plány, ambice, všechno, co jsem si od světa slibovat, bylo jedním rázem obráceno vniveč, společně s podmínkami, jež tento svět utvářely. Mám dojem, že kdybych býval měl nějaké příbuzné nebo někoho velice blízkého, po kom bych musel truchlit, jistě bych v té chvíli propadl sebevražedné náladě. Avšak to, co jsem někdy považoval za poněkud prázdný život, odhalilo nyní svoje lepší stránky. Moje maminka a otec byli mrtví, můj jediný pokus oženit se ztroskotal před několika lety, a nebylo jediné osoby, která by na mně závisela. A kupodivu jsem se pojednou přistihl - i když v hloubi duše

přesvědčen, že se to nesluší - že se cítím vysvobozen... Brandy za to nemohlo, neboť ten pocit ve mně zůstal. Myslím, že se zrodil z toho, že jsem musel čelit něčemu zcela novému a mně dosud neznámému. Všechny staré, ošuntělé problémy, jak ty osobní, tak všeobecné, byly rozřaty jediným mocným řezem. Jenom nebesa mohla vědět, jaké vyvstanou namísto nich - a zdálo se, že jich bude spousta - ale ty budou *nové*. Začínal jsem být svým vlastním pánem, nikoli už pouhým kolečkem stroje. Budu možná čelit světu plnému hrůz a nebezpečí, ale budu se s nimi moci vypořádat po svém, nebudu už postrkován sem a tam silami a zájmy, kterým jsem ani nerozuměl. Ne, nebylo to jen alkoholem, neboť něco z tohoto pocitu ve mně trvá dodnes, ačkoli mezitím uběhlo tolik let - i když je docela možné, že brandy mi tehdy všechno trochu zjednodušilo. Zbývala ještě otázka, co dál; jak a kde začít ten nový život. Ale s tím jsem si prozatím nechtěl lámat hlavu. Dopil jsem a vyšel z hotelu, abych se porozhlédl, co mi tento divný svět může nabídnout.

PRVNÍ STÍNY

Abych se tlupě z Café Royal bezpečně vyhnul, vzal jsem to postranní ulicí do Soha; chtěl jsem vyjít znovu na Regent Street o něco výše. Snad to byl hlad, co vyhánělo z domovů stále víc a více lidí. Ať už to bylo cokoliv, zjistil jsem, že místa, do nichž jsem teď vstoupil, jsou nejživější ze všech, která jsem od svého odchodu z nemocnice spatřil. Na chodnících a v úzkých uličkách docházelo co chvíli ke srážkám a k dovršení zmatku těch, kdo se tudy pokoušeli projít, blokovaly cestu houfy lidí, které se shlukovaly před hojně vytloukanými výklady. Jaký obchod mají před sebou, tím si zřejmě nebyl jistý nikdo, ale tlačili se hlava nehlava dál. Někteří z těch vpředu se pokoušeli nahmatat nějaký rozpoznatelný předmět, jiní ale odhodlaně šplhali dovnitř, podstupující riziko že si rozpárou břicho o trčící střepiny skla. Říkal jsem si, že bych jim měl ukázat, kde najdou jídlo. Ale bylo by to k něčemu dobré? Kdybych je zavedl k dosud nedotčenému obchodu s potravinami, vzápětí by se tam seběhl dav, který nejenže by v pěti minutách vybilil krám do mrtě, ale ještě by přitom ušlapal polovinu svých slabších jedinců. Zakrátko budou beztak všechny potraviny rozebrány, a co s těmi tisíci chudáků žadonicích o další jídlo potom? Menší skupinku bych snad mohl shromáždit a načas ji udržet při životě - ale koho do ní vybrat a koho ne? Ať jsem to obracel tak nebo tak, na žádné spravedlivé řešení jsem nepřicházel. Před mýma očima se odehrával nelítostný boj, v němž nebylo co ztratit, zato získat se dalo všechno. Když do sebe vrazili dva chodci a jeden ucítil, že ten druhý nese nějaký balíček, pohotově mu ho vyrval z rukou a v naději, že se zmocnil něčeho k jídlu, uskočil stranou, zatímco okradený zuřivě lapal prázdný vzduch nebo bil hlava nehlava pěstmi kolem sebe. V jednu chvíli jsem taktak odskočil, aby mne neporazil starší pán, který se bez ohledu na možné překážky vrhl divoce do vozovky. Tvářil se přitom jako

mazanost sama a lakotně tiskl na prsa dvě plechovky červené barvy. Na rohu ulice mi zase zahradil cestu hlouček, který divže neplakal vzteky a zklamáním nad zaraženým děckem, jež sice vidělo, ale bylo ještě příliš malé, aby si srovnalo v hlavě, co od něj všichni ti lidé chtějí. Začínal jsem z toho být celý nesvůj. Moje civilizované návyky, pobízející mne, abych těm chudákům nějak pomohl, sváděly urputný boj s instinktem, nabádajícím, abych se jim raději vyhnul. Ztráceli rychle všechny ustálené zábrany. Cítil jsem se nesmyslně provinilý, že já vidím, kdežto oni ne. Vyvolávalo to ve mně nepříjemný dojem, že se před nimi skrývám, a to i když mezi nimi procházím. Teprve později jsem objevil, jak byl můj instinkt správný. Nedaleko Golden Square jsem zamýšlel odbočit doleva a prodat se zpátky na Regent Street, její širší vozovkou bych mohl postupovat mnohem rychleji. Chtěl jsem již zahrnout do ulice vedoucí oním směrem, když tu mne zmrazil pronikavý výkřik. Zmrazil i všechny ostatní. Lidé po celé délce ulice znehybněli a bojácně otáčeli hlavy ze strany na stranu, netušíce, co se to stalo. Několik žen, jejichž zoufalství a nervové vypětí bylo dovršeno úlekem, se usedavě rozplakalo; muži na tom nebyli s nervy o nic lépe, ale ti si ulevili spíše říznou kletbou. Výkřik byl pro všechny neblahou předzvěstí hrůz, s nimiž podvědomě počítali. Čekali, zda se ozve podruhé. Ozval. Vystrašený, uzavřený vzlykem. Jenomže nyní, kdy na něj všichni byli připraveni, nezněl už tak děsivě. Podařilo se mi určit, odkud přichází. Několika kroky jsem se ocitl na počátku úzkého průchodu mezi domy. Když jsem do něho vběhl, zpola zdušený výkřik se ozval potřetí. Příčina se nacházela ještě o několik metrů dále. Na dlažbě se choulila dívka a nad ní stál ramenatý hromotluk a švihal ji tenkým mosazným prutem. Pod šaty, na zádech roztrženými, byly vidět rudé šlehanice. Když jsem se k nim přiblížil, pochopil jsem, proč dívka neutekla - ruce měla svázané za zády a připoutané provazem k mužovu levému zápěstí. Doběhl jsem k páru, právě když se rozpráhoval k další ráně. Vyrvat

mu prut z nic netušící ruky a přetáhnout ho s ním pádně přes rameno, bylo dílem okamžiku. Vymrštil mým směrem nohu v těžké botě, ale jeho pohyby omezoval provaz na jeho zápěstí a já stačil zavčas uhnout. Vykopl ještě jednou do prázdna, ale to jsem už lovil z kapsy nůž. Když mne znovu minul, nakopl ze vzteku aspoň dívku. Vychrlil na ni proud nadávek a zatáhl za provaz, aby ji zdvihl nohy. Vzal jsem ho pěstí za ucho, ale jen tolik, aby přišel rozumu a zahučelo mu trochu v lebce - nedokázal jsem prostě knokautovat slepce, třebaš jeho typu. Zatímco se snažil udržet rovnováhu, hbitě jsem se sklonil a přeřízl provaz, kterým byli spojeni. Mírné šťouchnutí do jeho prsou pak stačilo, aby o kus odvrávoral. Napůl ho to otočilo, takže ztratil orientaci. Rozmáchl se ze široka uvolněnou levačkou a vyrazil vpřed. Nezasáhl mne, zato se s konečnou platností střelil do cihlové zdi. Bolest rozdrčených kloubů mu potom dala zapomenout na vše ostatní. Pomohl jsem dívce vstát, rozvázal jsem jí ruce a odváděl ji pryč, zatímco muž na našimi zády si s proklínáním ovíval rychle natékající ruku. Když jsme opět vešli do ulice, začala se dívka probírat ze své otupělosti. Zdvihla ke mně špinavou, uslzenou tvář a pohlédla mi do očí. “Ale vy *vidíte!*” vydechla nevěřícně.

“Jistěže vidím,” odušil jsem.

“Ach, díky Bohu! Díky Bohu! Myslela jsem, že jen já jediná,” řekla a znovu jí vytryskly slzy. Rozhlédl jsem se. Několik metrů od nás byla hospoda, odkud zazníval řev gramofonu, třesk rozbíjených sklenic a halas těch starých dobrých časů pro všechny bez rozdílu. O kousek dále byl další pub, o něco menší a dosud nevypleněný. Rozrazil jsem zamčené dveře ramenem. Dívku jsem dovnitř zpoila vnesl a posadil na židli. Pak jsem rozlámal jinou židli na kusy a prostrčil dvě z jejích novou držadly létacích dveří, abych odradil nezvané hosty, a teprve potom jsem obrátil pozornost k posilujícím medikamentům za barovým pultem. Nebylo kam spěchat. Z první skleničky jenom usrkávala a s nechutí se nad ní

ušklíbala. Dopřál jsem jí čas na uklidněnou, pohrával si v prstech se svou sklenkou a naslouchal gramofonu z vedlejší hospody, chroptícímu všeobecně oblíbený, i když poněkud ponurý sladřák:

*Mou lásku zamkli do lednice, srdce mám zmrzlý, srdce
samej led. Ženská mi frnkla, nevěrnice, napsala, že už
nevrátí se zpět. Už o mě nedbá, už jsem sám, sám vedu ten
svůj zmrzlej krám,*

*vůbec mi není hej, že jsem tak zmrazenej s láskou, co zamkli
do lednice, se zmrzlým srdcem, srdcem samej led.*

Tu a tam jsem na dívku vrhl kradmý pohled. Její šaty, či jejich zbytky, byly očividně dobré kvality i střihu. Měla příjemný hlas - nicméně divadelní scénou, ani filmem školený nebyl, neboť odolal i nervovému vypětí, jemuž byla vystavena. Byla blondýnka, ale takřka platinového odstínu. Troufal jsem si i odhadovat, že rozmazané slzy a špinavé šmouhy skrývají krásnou tvář. Měřila asi tak o tři, o čtyři palce miň než já, postavu měla štíhlou, i když ne zas hubenou. Měla hezky utvářené, jemné ruce a jejich dosud neulámané nehty poutaly oči svou délkou spíše dekorativní než praktickou. Silný drink vykonal postupně své. Než byla u dna, zotavila se natolik, aby se její myšlenky ustálily na normál.

“Bože, já asi vypadám,” poznamenala. Mimo mne si toho někdo sotva mohl povšimnout, ale přešel jsem to bez komentáře. “Vždyť jsem si to myslela,” potvrdila. “Kde bych -?” “Zkuste to tamtudy,” ukázal jsem. Vrátila se za nějakých dvacet minut. Vzhledem k omezeným prostředkům, jež měla k dispozici, odvedla solidní kus práce: blížila se teď představě filmového režiséra o hrdince vysvobozené z peleše lotrovské.

“Cigaretu?” zeptal jsem se, když jsem před ni přistrčil další sklenku životabudiče. Zatímco čerpání nových sil zdárně pokračovalo, sdělili jsme si navzájem své příběhy. Dal jsem jí na čas a vyprávěl jsem jako první. Potom řekla: “Strašně se za sebe

styším. Já vůbec nejsem taková, opravdu ne - myslím taková, jako jste mne zastihl. Dovedu se o sebe většinou postarat sama, i když na to možná nevypadám. Ale tohle na mne bylo asi moc. To co se stalo, je samozřejmě hrozné, ale když jsem si uvědomila, jaké to může mít a bude mít důsledky, začala jsem si zoufat a propadla jsem panice. Myslela jsem, že jsem snad jediná na světě, kdo vidí. Bylo to zkrátka silnější než já. Najednou jsem dostala strach a začala vyvádět hlouposti; povolily mi nervy a já skučela jako nějaká slečinka z viktoriánského melodramatu. Nikdy, nikdy bych nevěřila, že jsem něčeho takového schopná.”

“Z toho si nic nedělejte,” řekl jsem. “Brzy se dozvíme ještě spoustu jiných překvapujících věcí.”

“Ale já si z toho musím dělat. Když se takhle sesypu hned na začátku -” nechala větu nedokončenou.

“Já v té nemocnici taky neměl k panice daleko,” přiznal jsem. “Jsme přece lidé a žádné počítačí mašiny.”

Jmenovala se Josella Playtonová. Její jméno mi cosi připomínalo, ale nedokázal jsem je nikam zařadit. Bydlela v Dene Road, ve čtvrti St. John’s Wood. Bydliště celkem odpovídalo mému odhadu. Prostorné domy stojící o samotě, většinou dosti šeredné, zato pořádně drahé. Její únik před osudem ostatních nebyl o nic menší šťastnou náhodou než ten můj - snad dokonce ještě větší. Pondělní večer strávila na jakési party - a jak se zdálo, musel to být pěkně divoký mejdan. “Mám takový dojem, že nám nějaký vtípálek musel něco namíchat do pití,” prohlásila. “V životě mi nebylo tak zle, jako po téhle noci - a to jsem ani moc nevypila.” Na úterý se rozpomínala jako na den matných přízraků a rekordní kocoviny. Asi ve čtyři odpoledne už toho měla víc než dost. Spolykala mocnou dávku uspávacích prášků, které na prázdný žaludek zabraly s účinností knokautu. Od té chvíle nevěděla o světě a probudila se teprve dneska ráno, kdy do jejího pokoje hlučně vklopýtal otec. “Josello,” řekl, “sežeň honem doktora Maylea.

Pověz mu, že jsem oslepl, že jsem dočista slepý.” S úžasem si všimla, že je už bezmála devět hodin. Vstala a rychle se oblékla. Telefon zůstával němý, a tak viděla jedinou možnost v tom, že si vezme vůz a dojde pro doktora sama. Tiché ulice prosté všeho provozu jí připadaly zvláštní, ale ujela takřka míli, než si plně uvědomila, co to znamená. Když to pochopila, chtěla se v návalu úzkosti vrátit zpátky domů - ale tím by stejně nikomu nepomohla. Stále ještě zbývala naděje, že jejich domácí lékař té epidemii nějak unikl, podobně jako ona. S touto zoufalou, ale rychle slábnoucí nadějí jela dále. V polovině Regent Street jí začal motor vynechávat a prskat, až se nakonec zastavil. Ve spěchu, s jakým usedla do vozu, se nepodívala na stav benzínu. Vyčerpala i rezervu. Chvilí seděla zdrceně ve voze. Všechny obličeje v dohledu byly obráceny směrem k ní, ale teď už věděla, že ji nikdo z těch lidí nevidí, ani jí nepomůže. Vystoupila z vozu v naději, že najde někde blízko garáž, a když ne, tak dojde zbytek cesty pěšky. Přirazila dveře a vtom na ni zavolal jakýsi hlas: “Hej! Počkej, moment, kamaráde!” Ohlédla se a spatřila, že k ní tápe nějaký muž. “Co chcete?” zeptala se. Jeho vzezření jí opravdu nikterak nenadchlo. Mužovo chování se při zvuku jejího hlasu rázem změnilo.

“Zabloudil jsem. Nevím, kde jsem,” řekl.

“Jste na Regent Street. Přímo za zády máte biograf New Gallery,” řekla a obrátila se k odchodu. “Jenom mě doved’te na chodník, prosím vás, slečinko,” zaškemral. Zaváhala a muž zatím došel až k ní. Napřažená ruka zatápala vzduchem a dotkla se jejího rukávu. Pak se po ní vrhnul a bolestivě jí sevřel ruce. “Tak ty vidíš, co!” řekl. “Jak to, že zrovna ty vidíš ksakru, když já ne - a nikdo jinej taky ne?”

Než si stačila uvědomit, co dělá, otočil si ji a podrazil jí nohy. Vzápětí ležela na dlažbě a muž ji přitlačoval kolenem k zemi. Popadl obě jej zápěstí do své obrovské ruky a začal je svazovat kusem provázku, který vytáhl z kapsy. Potom vstal a zdvihl ji opět

na nohy. “A je to,” řekl. “Vod ted'ka budeš koukat místo mě. Mám hlad. Zaved' mně na něco fajnovýho k žrádlu. Tak hni sebou.”

Josella se od něho odtáhla. “Nikam nejdu. Okamžitě mi rozvažte ruce. Ne -”

Zarazil její námitky lehkým políčkem. “To stačí, děvenko. Tak dělej. Hni sebou. Chci jíst, neslyšelas?”

“Povídám, že nikam nepůjdu.”

“Ale to víš, že pudeš, zatraceně ráda pudeš, děvenko,” ujistil ji. A šla. Poslouchala ho a čekala na první příležitost, aby mu utekla. A právě s tímhle muž počítal. V jednu chvíli mu málem unikla, ale byl příliš rychlý. Přestože byla volná, nastavil jí nohu a než mohla vstát, držel ji pevně znovu. Potom našel silnější provaz a přivázal si ji k zápěstí. Zavedla ho nejprve do kavárny a tam k chladniče. Ta už sice nechladila, ale byla ještě plná čerstvých potravin. Další zastávkou byl bar, kde si poručil irskou whisky. Stála na polici, kam nedosáhl.

“Kdybyste mi rozvázal ruce -” navrhla.

“Jo, a ty mě vezmeš flaškou přes hlavu. Nejsem včerejší, děvenko. Kdepak, dám si radši skotskou. Která to je?”

Pokládal ruku na různé láhve a ona mu říkala, co v které je. “Musela jsem být úplně zpitomělá,” vysvětlovala. “Ted' mne napadá přinejmenším půl tuctu způsobů, jak jsem ho mohla oblafnout. Nejspíš bych ho nakonec zabila, kdybyste se neukázal vy. Ale člověk se nedokáže tak rychle změnit a zesurovět - já alespoň ne. Nedokázala jsem asi soudně uvažovat. Měla jsem pořád dojem, že takovéhle věci se dneska přece nedějí a že už brzo někdo přijde a zatrhne to.”

Než odešli, tlačil se před barem malý zástup. Otevřené dveře objevila skupinka mužů a žen a vhrnuli se dovnitř. Její pán jí neprozřetelně poručil, aby jim řekla, co je v láhvi, kterou našli. Všichni rázem umlkli a obrátil na ni své nevidomé oči. Začali si mezi sebou šeptat a po chvíli z jejich středu ostražitě vystoupili

dva muži. Ve tvářích měli záludný výraz. Škubla provazem. “Pozor!” vykřikla. Její pán duchapřítomně a rázně vykopl nohou přímo před sebe. Bylo to šťastné kopnutí. Jeden z mužů se s bolestivým záupěním složil k zemi. Druhý se vrhl kupředu, ale Josella o krok ustoupila a muž tvrdě naletěl na barový pult. “Necháte ji bejt, vy smradi,” zařval muž, ke kterému byla připoutána. Výhružně se obracel na všechny strany. “Patří mně, a vy táhněte k čertu. Našel jsem si ji.” Ale bylo jasné, že ti druzí se tak lehce nevzdají. I kdyby viděli nebezpečný výraz v obličejí jejího společníka a pána, nezarazilo by je to. Josella si začala uvědomovat, že dar zraku, třebaže z druhé strany, je nad všechno bohatství a že se její vysvobození neobejde bez pořádné rvačky. Slepci, s rukama před sebou, je počali obkličovat. Natáhla nohu, zahákla ji za trnož nejbližší židle a převrhla jim židli do cesty. “Pojďte!” vykřikla a táhla muže k východu. Přes povalenou židli klopýtli dva muži a přes ně se svalila žena. Místnost se rázem proměnila v bitevní pole. Prokličkovali ke dveřím a prchli na ulici. Stěží mohla říci, proč to vlastně udělala; snad proto, že být zotročena celou tlupou, které by musela nahrazovat oči, jí připadalo ještě horší než její současná patálie. Ale její pán jí neřekl jediné slovo díky. Pouze jí poručil, aby našla další bar: prázdný.

“Myslím,” řekla bez všeho zaujetí, “že to ani nemusel být špatný člověk, to se podle vzhledu nedá posoudit. Měl jenom strach. V hloubi duše se bál možná víc než já. Dal mi najíst a napít. Začal mne bít proto, že se opil a já nechtěla k němu domů. Nevím, co by se bylo stalo, kdybyste nepřišel.” Zmlkla a po chvíli dodala: “Ale já se skutečně hanbím sama za sebe. Tedy aspoň vidíte, kam až to může moderní mladá žena dopracovat! Vřeštět na ulici jak nějaká potrhlá hysterka - sakra!”

“Tak si myslím,” řekl jsem, “že mi spousta věcí úplně ušla - a že jsem měl z pekla kliku. Divím se, že jsem se z toho setkání se slepou ženou a jejím dítětem na Piccadilly nepoučil trochu víc.

Můžu děkovat jen náhodě, že jsem se nedostal do stejné kaše jako vy.”

“Každý, kdo kdy vlastnil nějaký velký poklad, trpěl asi věčným strachem o své bytí,” řekla zamyšleně.

“Odedneška si to budu pamatovat,” prohlásil jsem.

“Já už na to ani zapomenout nemůžu.”

Několik minut jsme pak seděli beze slova a naslouchali kraválu ze sousední hospody. “A co teď?” řekl jsem posléze. “Na čem se usnesem?”

“Já se musím vrátit domů. Čeká mne tam tatínek. Hledat doktora nemá patrně smysl - i kdyby snad byl jedním z těch šťastných.”

Zdálo se, že chce ještě něco dodat, ale rozmyslila si to. “Nevadilo by vám, kdybych vás doprovodil?” zeptal jsem se. “V takovéhle situaci by se lidé jako my neměli pohybovat každý na svůj vrub.”

Vděčně na mne pohlédla. “Děkuji vám. Chtěla jsem vás o to požádat sama, ale říkala jsem si, že třeba budete chtít někoho vyhledat.”

“Nemám koho,” zavrtěl jsem hlavou. “Rozhodně ne tady v Londýně.”

“To jsem ráda. Nemyslete si, že mám strach, aby mě zas někdo nechtyl - na to si teď dám zatraceně dobrý pozor. Ale mám-li být upřímná, bojím se být sama. Začínám si připadat tak - tak nějak oddělená a vyvržená.” Věci se mi opět počaly jevit v novém světle. Pocit úlevy se mísil s rostoucím uvědoměním strastí, jež nás očekávaly. Zprvu bylo nemožné nepocítovat jistou převahu a tudíž také značnou sebejistotu. Naše naděje na přežití byly milionkrát vyšší než naděje těch ostatních. Kde oni museli šátrat, tápat a dohadovat se, mohli jsme my jednoduše přijít a brát. Ale to byl ještě jenom začátek...

“Zajímalo by mě, kolik lidí tomu uniklo a stále vidí? Narazil jsem na jednoho muže, malé dítě a nemluvně, vy jste se nesetkala s nikým. Podle mého asi brzy zjistíme, že zrak je opravdu velice

vzácný. Někteří z těch nešťastníků už patrně pochopili, že jejich jediná naděje spočívá v tom, zmocnit se někoho, kdo vidí. Až na to přijdou všichni, naše vyhlídky nebudou právě růžové.” Budoucnost mi v tu chvíli připadala jako otázka volby mezi osamoceným životem v neustálém strachu před zajetím, anebo shromážděním vybrané skupiny, na kterou by bylo spolehnutí, že nás ochrání před všemi skupinami ostatními. My bychom zastávali roli vůdců a vězňů v jedné osobě - a za touto myšlenkou se vtírala na mysl obludná představa krvavých válek mezi gangy, bojujícími o naše vlastnictví. Stále jsem se ještě obíral těmito nepřijemnými vyhlídkami, když Josella vstala a připomněla mi tak současnost. “Musím už jít,” řekla. “Chudák táta. Jsou čtyři pryč.”

Když jsme vyšli znovu na Regent Street, dostal jsem náhle nápad. “Pojďte přejít,” řekl jsem. “Matně si vzpomínám, že by tady někde měl být jeden obchod...” Obchod byl dosud na svém místě. Vyzbrojili jsme se dvěma prakticky vyhlížejícími noži a opasky s pochvami.

“Připadám si teď jako pirát,” poznamenala Josella, když si zapnula přezku opasku.

“Počítám, že je lepší být pirátem, než pirátovou holkou pro všechno,” řekl jsem.

O několik metrů dále jsme narazili na velkou nablýskanou limuzínu. Vypadal na auto, které jen tichounce přede. Po nastartování nám však zvuk motoru zněl v uších hlasitěji než lomoz běžného provozu na rušné ulici. Zamířili jsme k severu, proplétající se křížem krážem mezi opuštěnými auty a bloudícími chodci, kteří při zvuku přibližujícího se auta tuhli uprostřed ulice. Po celou cestu se k nám obracely tváře oživlé novou nadějí, aby se opět zklamaně protáhly, když jsme je minuli. Projeli jsme kolem domu stojícího v divých plamenech a kdesi u Oxford Circus bylo lidí více, ale podařilo se nám hladce projet. Pak jsme za sebou nechali i budovu BBC a pokračovali dále k severu po silnici protínající Regent's

park. Byla v tom jistá úleva, vyjet z ulic a pohybovat se otevřeným prostranstvím, kde se neploužili a netápali žádní nešťastníci. Jediné, co se tu a tam po rozlehlých trávnících pohybovalo, byly dvě nebo tři skupinky trifidů, kolébající se zvolna k jihu. Podařilo se jim nějak vyrvat ze země kůly, k nimž byli připoutání, a vlekli je teď na řetězech za sebou. Upamatoval jsem se, že tady bylo několik neoklestěných kusů a jen pár připoutaných, ale ty se většinou nacházely za dvojitým drátěným plotem v oboře za zoologickou zahradou. Hádal jsem, jak se asi dostali ven. Josella si jich také všimla.

“Pro ty se vlastně moc nezměnilo,” poznamenala.

Po zbytek cesty nás už nemělo co zdržet. Za několik minut jsem zastavoval u domu, který mi ukázala. Vystoupili jsme z vozu a já strčil do vrat. Příjezdová cesta se stáčela podél živého plotu zakrývajícího větší část domovního průčelí před pohledem z ulice. Obešli jsme plot a vtom Josella vykřikla a rozběhla se kupředu. Na štěrkku cesty ležel nějaký muž, břichem k zemi, ale s hlavou vytočenou do strany, takže mu bylo vidět do obličeje. Stačil jediný pohled, abych si všiml jasně červeného šrámu přetínajícího jeho tvář. “Stůjte!” křikl jsem na ni. Vykřikl jsem sdostatek důrazně, aby ji můj hlas zastavil. Teď jsem také zpozoroval trifida. Skrýval se mezi křovím. “Zpátky! Rychle!” zavolal jsem. Zaváhala, nespouštějíc z muže na zemi oči. “Ale já musím -” spustila a obrátila se ke mně. Pak se zarazila. Oči se jí rozšířily děsem a zaječela. Prudce jsem se otočil, abych pár stop za sebou spatřil výhruzně vztyčeného trifida. Automaticky jsem si zakryl rukama oči. Zaslechl jsem zasvištění vymrštěného žahadla a vzápětí mne zasáhl - ale nesložilo mě, ani jsem neocítil žádnou palčivou bolest. Mysl dokáže v takovémhle okamžiku pracovat jako blesk; nicméně byl to spíše instinkt než rozum, co mne přimělo, abych se vrhl proti trifidovi dřív, než stačil podruhé zaútočit. Vrazil jsem do něj a povalil ho na zem, a přestože jsem padl s ním, svíral jsem pevně horní část stonku

a snažil jsem se kalich s žahadlem odstrčit od sebe. Zlomit se trifidí stonek nedá, ale dá s zkroutit. Když jsem vstal, byl tenhle jaksepatří pošramocen. Josella stála dosud na stejném místě, ztuhlá hrůzou. “Pojďte honem,” řekl jsem jí. “V křoví za vámi je další.” Bázně se ohlédla přes rameno a šla. “Ale vždyť vás *zasáhl!*” vydechla nevěřicně. “Jak to, že nejste -”

“Nevím. Měl bych být v pánu.”

Pohlédl jsem na padlého trifida. Náhle jsem si vzpomněl na nože, které jsem si opatřili pro případ zcela jiných nepřátel, a odřízl jsem tím svým žahadlo u samého kořene. Prohlédl jsem si je. “Tak už je mi to jasné,” řekl jsem a ukázal na jedové váčky. “Vidíte, jak jsou splasklé, vyprázdňené. Být plné, nebo aspoň zčásti...” otočil jsem palec k zemi. Jedině tomu a své léty nabyté odolnosti proti trifidímu jedu jsem mohl děkovat. I tak se mi táhle přes ruce rudá jizva a krk mě svrběl jako čert. Stál jsem, upíral oči na žahadlo a třel jsem si zátylek. “To je divné -” mumlal jsem, spíše pro sebe než pro ni, ale zaslechla to.

“Co je vám divné?”

“Takhle vyprázdňené jedové váčky jsem v životě neviděl. Musel uštknout spoustu lidí.”

Ale pochybuji, že mne poslouchala. Její pozornost patřila opět muži na příjezdové cestě. Pozorně si měřila opodál stojícího trifida. “Jak ho z té cesty dostaneme?” zeptala se.

“To nepůjde - rozhodně ne dřív, dokud se nevypořádáme s támhle tím neřádem,” odpověděl jsem. “Mimoto - víte, bojím se, že mu stejně nikdo nepomůže.”

“Chcete říct, že je mrtvý?”

Přikývl jsem. “Ano. O tom není sporu. Viděl jsem už hodně uštknutých. Kdo to je?” dodal jsem.

“Starý Pearson. Náš zahradník a tatínkův šofér. Byl to takový dobrák - znala jsem ho od malička.”

“Je mi to líto -” začal jsem, proklínaje sám sebe, že mne

nenapadá nic příhodnějšího, ale přerušila mne. “Podívejte! - Ach, podívejte!” Ukazovala na pěšinu, která se táhla kolem domovní zdi. Zpoza rohu vykukovala noha v černé punčoše a dámském střevíčku. Obezřele jsme se rozhlédli kolem a šťastně jsme se přesunuli na místo, odkud byl lepší výhled. Zpola na pěšině, zpola v záhonu květin ležela dívka v černých šatech. Hezkou, svěží tvář měla zohyzenou sytě červeným pruhem. Josella se zajíkla. Do očí jí vhrkly slzy. “Ach - ne, to je Annie! Chudinka Annie,” zavzlykala.

Pokusil jsem se ji trochu uchlácholit. “Ani o tom nevěděli. “Když má trifid dostatek síly, je smrt milosrdně rychlá.”

Žádného jiného trifida jsme už v okolí neviděli. Bylo docela možné, že oba napadl jeden a tentýž. Překročili jsme společně pěšinu a vstoupili postranním vchodem do domu. Josella zavolala. Nikdo neodpověděl. Zavolala podruhé. Naslouchali jsme v hlubokém tichu obestírajícím celý dům. Otočila se a pohlédla na mne. Nikdo z nás nepromluvil. Provedla mne tiše chodbou ke dveřím pokrytým zeleným sukнем. Když je pootevřela, cosi nad nimi zasvištělo a plesklo o dveřní rám jen několik centimetrů od její hlavy. Rázem dveře zase přibouchla a s vytřeštěnými očima se obrátila. “Jeden je v hale,” vydechla. Bázlivě šeptala, jako by měla strach, že ji trifid uslyší.

Vrátili jsme se k domovním dveřím a vyšli znovu do zahrady. Kráčeli jsme travou, aby nebylo slyšet kroky, a zvolna jsme postupovali kolem domu, až jsme došli k prosklenému salónu. Skleněné dveře do zahrady byly otevřeny a jedna z jejích půlek byla rozbitá. Do schodů a přes koberce se táhly blátivé stopy. Na jejich konci uprostřed pokoje stál trifid. Vrcholek jeho stonku se takřka dotýkal stropu a jak jím pohyboval, vypadalo to, jako by bílil strop. Hned vedle jeho vlhké kosmaté bulvy leželo tělo staršího muže oděného do pestrého županu. Vzal jsem Josellu za rameno. Báł jsem se, aby nevběhla dovnitř. “To - to je váš tatínek?” otázal

jsem se, přestože jsem věděl, že to musí být on.

“Ano,” řekla a zakryla si rukama obličej. Lehce se chvěla. Nehybně jsem stál a sledoval, zda se trifid pohne naším směrem. Pak jsem pomyslel na kapesník a podal jsem jí svůj. Tady už nemohl nikdo pomoci. Po chvíli se trochu vzchopila. Vzpomínaje na všechny, koho jsme toho dne viděli, naklonil jsem se k ní a řekl: “Víte, já myslím, že než být na tom jako ostatní, dal bych asi přednost tomuto konci.”

“Máte pravdu,” řekl po krátké zámлке. “Ano, máte pravdu,” opakovala, tentokrát s hlubším přesvědčením. “Chudák táta. Slepota by nikdy nepřenesl přes srdce. Měl všechno na světě rád.” Pohlédla znovu krátce do místnosti. “Co budeme dělat? Přece ho tady nemůžu -”

V tom okamžiku jsem postřehl ve zbývající tabuli dveří odraz pohybu. Prudce jsem se ohlédl a spatřil, jak z křoví za našimi zády vystoupil trifid a kráčí travou. Potácel se přímou čarou k nám. Stonek se mu kýval ze strany na stranu a kožnaté listy tiše ševalily. Déle jsme se zdržovat nemohli. Neměl jsem tušení, kolik jich ještě může kolem domu být. Popadl jsem Josellu za paži a táhl jsem ji zpátky cestou, kudy jsme přišli. Když jsme se dostali v pořádku do auta, usedavě se rozplakala. Nechal jsem ji do sytosti vyplakat, bylo to tak lepší. Zapálil jsem si cigaretu a uvažoval, co budeme dělat. Nemohla se pochopitelně smířit s myšlenkou, že bychom měli nechat otce tak, jak jsme ho našli. Přála by si, aby se mu dostalo slušného pohřbu - a jak se věci měly, vykopat hrob a zařídit všechno kolem bylo pouze na nás dvou. Ale dříve, než bychom se o to mohli pokusit, bylo zapotřebí sehnat zbraně proti trifidům, abychom se zbavili těch v zahradě a zahnali všechny další, kteří by se ještě mohli objevit. Celkem vzato, já bych od toho raději upustil - ale můj otec to nebyl... Čím déle jsem o této nové stránce věci uvažoval, tím méně se mi zamlouvala. Neměl jsem prázdnou představu, kolik trifidů by mohlo v Londýně být. V každém parku

jich bylo jistě několik. Většinou byli okleštění a mohli si vandrovat, jak chtěli, ale bylo i hodně takových, kteří měli žahadla nedotčená, ať už byli bezpečně připoutáni nebo chováni za drátěnými ploty. Když jsem si vzpomněl na ty, co jsem zahlédl v Regent's Parku, napadlo mne, kolik jich asi v oboře u zoologické zahrady mohlo být a kolik jich uprchlo. Značné množství muselo být také v soukromých zahradách; zdálo by se sice, že budou všichni bezpečně odzbrojeni - ale hloupost a nedbalost jsou nevypočitatelné. A pak tu bylo ještě několik trifidích školek a kousek za Londýnem výzkumné stanice... Jak jsem tak seděl a přemítal, počal jsem si uvědomovat, že se mi cosi vtírá na mysl; mlhavá asociace představ do sebe ne a ne zapadnou. Namáhal jsem chvíli paměť a pak se mi náhle rozbřesklo. Jako bych uslyšel Walterův hlas, kterak mi říká: "Připrav lidi o zrak," znělo mi v uších, "a všechna naše převaha je tatam." Jistě, shoda okolností není nic tak mimořádného, ale jen málokdy si jí povšimnete...

Zaskřípění šterku mne vrátilo zpátky do přítomnosti. Po příjezdové cestě se směrem k vratům kolébal trifid. Natáhl jsem se přes Josellu a vytočil okno nahoru. "Jed'te! Jed'te!" vykřikla hystericky.

"Tady se nám nic nestane," řekl jsem. "Rád bych viděl, co bude dělat." Zároveň jsem si uvědomil, že jeden z mých problémů je vyřešen. Trifidi mi byli tak samozřejmou věcí, že jsem zcela zapomněl, jak na ty nepřistřižené pohlížejí druzí. Pojednou mi však bylo jasné, že otázka návratu do domu nepřichází v úvahu. Josellin způsob myšlení byl zcela totožný s myšlením všech ostatních - utéci co nejdál a nepokoušet osud. Trifid se zastavil u sloupku vrat. Málem bych byl přísahal, že naslouchá. Seděli jsme zcela nehybně a mlčky a Josella na něj upírala oči plné hrůzy. Čekal jsem, že na auto zaútočí, ale neudělal to. Naše tlumené hlasy ho pravděpodobně svedly k domnění, že jsme mimo jeho dosah. Pojednou se krátké, holé proutky rozechvěly a začaly vibrovat

o stonek. Trifid a zakolébal, neohrabaně se otočil doprava a zmizel na příjezdové cestě sousedního domu. Josella si ulehčeně oddychla. “Ach, jeďte pryč, než se zas vrátí,” zaprosila.

Nastartoval jsem, otočil vůz a rozjeli jsme se zpátky ke středu Londýna.

SVĚTLO V NOCI

Josella začala opět nabývat sebevlády. Rozhodně a s očividným záměrem odvrátit své myšlenky od toho, co jsme nechali za sebou, se mne otázala: “Kam jedem?”

“Nejprve do Clerkenwellu,” řekl jsem. “Potom se poohlédneme po nějakých šatech pro vás. Můžete si je třeba vybrat v Bond Street, ale nejdřív musíme do Clerkenwellu.”

“Ale proč zrovna do Clerken –? Proboha!”

Měla k tomu výkřiku dobrý důvod. Zahnuli jsme za roh a spatřili, že ulice je nějakých sedmdesát metrů před námi zaplavena lidmi. Klopýtavě, s rukama nataženýma před sebou, se rychle přibližovali. Jejich výkřiky a ustrašený jekot doléhaly až k nám. V okamžiku, kdy se dostali do našeho zorného pole, upadla právě jedna žena v čele; další o ni zakopli a vzápětí zmizela pod kopající, zápasící hromadou těl. Za zády davu jsme zahlédli příčinu toho všeho: tři dlouhé stonky s temnými listy, divoce máchající nad vyděšenými hlavami. Přidal jsem rychlost a prudce jsem strhl vůz do postranní ulice.

Josella se ke mně obrátila hrůzou staženou tvář. “Viděl jste to – viděl jste to? Oni je *hnali* jako dobytek!”

“Ano,” řekl jsem. “A proto jedeme do Clerkenwellu. Je tam továrna, kde se vyrábějí nejlepší trifidí pušky a masky na světě.”

O několik ulicí dále jsme se vrátili na naši původní trasu, ale cesta nebyla tak volná, jak jsem doufal. V okolí nádrži King’s Cross bylo na ulicích daleko více lidí než jinde. Dokonce i s rukou na houkačce byl stále obtížnější proniknout dále. Před nádražím to již bylo zcela nemožné. Nevím, proč se právě tady shromáždili obyvatelé z celé čtvrti. Projet se tudy nedalo a jediný pohled dozadu nás ujistil, že pokus o návrat by byl stejně beznadějný. Dav, kterým jsme projeli, se za námi uzavřel jako neprodyšná hradba. “Vylezte, rychle!” řekl jsem. “Myslím, že jdou po nás.”

“Ale –” začala Josella.

“Tak honem!” řekl jsem úsečně. Naposledy jsem ještě zatroubil a vyklouzl z vozu za ní, nechávaje motor běžet. Měli jsme náskok sotva několik vteřin. Jakýsi muž nahmatal kliku zadních dveří. Trhnutím je otevřel a hrábl rukou dovnitř. Ostatní, kteří se cpali k autu, nás div nepovalili. Pak někdo otevřel přední dveře a když našel i přední sedadla prázdná, zlostně zařval. Mezitím jsme už byli pevně zaklínění do davu. Muže, který otevřel zadní dveře, popadli okamžitě dva další v domnění, že právě vystoupil. Zmatek stále vrstul. Uchopil jsem Josellu pevně za ruku a začali jsme se co nejnenápadněji vymotávat z davu. Když jsme byli konečně volni, šli jsme ještě chvíli pěšky a rozhlíželi se po vhodném autě. Asi po míli cesty jsme je našli – prostorný stejšn, mnohem šikovnější pro plán, který se mi začínal matně rýsovat v mysli, než obyčejný sedan. V Clerkenwellu se vyráběly po dvě nebo tři století vynikající nástroje. Továrnička, s níž jsem občas jednával služebně, dokázala přizpůsobovat tradiční dovednost novým potřebám. Našel jsem ji poměrně snadno a nebylo ani příliš těžké dostat se dovnitř. Na zpáteční cestu jsme se vydali s příjemným pocitem zabezpečení, vyplývajícím z několika skvělých trifidích pušek, pár tisíc malých ocelových bumerangů používaných jako střelivo a několika kukel z drátěného pletiva, které jsme uložili v nákladním prostoru.

“Co teď – šaty?” naznačila Josella, když jsme nastartovali.

“Slyšte provizorní plán, otevřený kritice, jakož i všem obměnám,” řekl jsem. “Nejprve cosi, co by se dalo nazvat *pied-à-terre*: to jest, dát se někde trochu do pořádku a všechno v klidu prodebatovat.”

“Do žádného baru ale nejdu,” zaprotestovala. “Pro dnešek mám barů ažaž.”

“Já taky, přestože moji přátelé by to asi shledali nepravděpodobným – zvláště, když je všechno zadarmo,” souhlasil jsem. “Měl jsem na mysli nějaký prázdný byt. Nemělo by být

těžké nějaký najít. Tam bychom si chvíli odpočinuli a smluvili přibližný plán dalšího tažení. Hodil by se nám i na přespání – jestliže však pouta vašich konvencí těmto výjimečným okolnostem vzdorují, můžeme si najít byty dva.”

“Myslím, že budu šťastnější, když budu vědět, že je někdo nablízku.”

“Tak dobrá,” přikývl jsem. “Operaci číslo dvě bude opatření dámské a pánské výbavy. To bychom snad mohli zvládnout každý zvlášť – musíme si ovšem dát pozor, abychom nezapomněli, pro který byt jsme se rozhodli.”

“A – ano,” řekla, ale poněkud nepřesvědčivě.

“Nebojte se, nic se vám nestane,” ujišťoval jsem ji. “Zásadně na nikoho nemluvte a nikdo potom nepozná, že vidíte. Do toho maléru jste se dostala stejně jen proto, že jste s něčím takovým vůbec nepočítala. ,V zemi slepých jednooký králem‘.”

“Ach, ano – to je z té Wellsovy povídky, vidíte? – Ale tam nakonec se ukázalo, že to není pravda.”

“To záleží na tom, jak si vyložíte slovo země – *patria* v originále,” řekl jsem. “*Caecorum in patria luscus rex imperat omnis* – jak to poprvé pronesl klasický mudřec jménem Fulonius; víc o něm, jak se zdá, nikdo neví. Ale toto není žádná organizovaná *patria* – stát – je to jen chaos. Wells měl na mysli lidi, kteří slepotě přivykli. A moc pochybuji, že se něco takového stane i v tomto případě – alespoň si to nedovedu představit.”

“Co tedy myslíte, že se *stane*?”

“Moje dohady nemůžou být chytřejší než vaše. Konečně, brzy už budeme vědět víc. Vraťme se raději k tomu, co nás pálí teď. Kde jsme přestali?”

“U výběru šatstva.”

“Ano, už vím, nejde o nic jiného, než vklouznout do krámu, vzít si tam pár věcíček a zase vyklouznout ven. V centru Londýna trifidy nepotkáme – alespoň teď ještě ne.”

“Mluvíte o tom braní věci tak samozřejmě,” poznamenala.

“Tak samozřejmě mi to zase nepřipadá,” přiznal jsem. “Ale nejsem si jistý, zda to mám považovat za ctnost – nejspíš to bude jen pouhý zvyk. Tvrdošíjný odpor pohlédnout skutečnosti do tváře nic nespraví, natož aby nám pomohl. Myslím, že bychom se neměli cítit jako zloději, ale spíš jako – jako nedobrovolní dědici toho všeho.”

“Ano. Máte pravdu,” přisvědčila poněkud neurčitě.

Po nějakou dobu seděla mlčky. Když opět promluvila, navázala na svou předchozí otázku. “A co potom, až si opatříme šaty?”

“Operace číslo tři,” řekl jsem, “a tou bude, s definitivní platností – večere.”

S bytem, jak jsem očekával, nebyly žádné velké potíže. Zamkli jsme auto, nechali jsme je stát před zámožně vyhlížejícím blokem budov a vyšplhali jsme se do třetího poschodí nejbližšího domu. Nevím, proč jsme se rozhodli právě pro třetí poschodí, snad proto, že nám připadalo tak trochu z cesty. Výběr bytu probíhal zcela prostě. Zakleпали jsme anebo zazvonili, a když nám někdo odpověděl, šli jsme o kus dále. Asi při čtvrtém pokusu jsme narazili na dveře, za nimiž se nikdo neozýval. Lůžko západky patentního zámku vylomila jedna pořádná herda ramenem a byli jsme uvnitř. Nikdy jsem nepatřil k lidem, kteří stonají po bydlení v bytě za 2000 liber ročního nájmu, ale teď jsem přišel na řadu věcí, jednoznačně mluvící ve prospěch takové marnotratnosti. Hádal jsem, že bytoví výtvarníci byli sami mladí muži, obdaření geniální schopností pro spojení vyspělého vkusu s prvotřídní kvalitou, která je taky patřičně drahá. Ústředním motivem celého bytu byla všude přítomnost módy. Tu a tam byla vidět nepochybná *derniers cris*, některá z nich očividně navrhovaná jako senzace zítřka – kdyby se ovšem svět ubíral předpokládaným směrem; jiná, alespoň podle mého mínění, odsouzená k zapomenutí od chvíle, kdy se k nim zrodil nápad. Celek, poznamenaný netečností k lidským slabůstkám, působil jako

dokonalá výstavní expozice – jediná kniha ponechaná několik centimetrů od svého místa, nebo nesprávná barva její obálky by celou tu pečlivě vyváženou rovnováhu a harmonii rázem zbouraly, stejně jako nepozorný návštěvník, který by v šatech nevhodné barvy usedl do nevhodného křesla nebo pohovky.

Obrátil jsem se k Joselle, zírající na to s vytřeštěnýma očima. “Bude nám tenhle pelech stačit, nebo půjdeme dál?” zeptal jsem se.

“Já myslím, že docela ujde,” odpověděla. A pak jsme se už brodili mechovým, smetanově žlutým kobercem, abychom prozkoumali hlubiny bytu. Nepočítal jsem s něčím takovým, ale sotva bych asi připadl na lepší způsob, jak odvést její myšlenky od posledních událostí. Naši prohlídku provázela řada bezděčných výkřiků, v nichž se mísil obdiv, závist, radost, opovržení a musím přiznat, že i trocha škodolibosti. Na prahu ložnice se Josella zastavila a zaujala typicky ženský bojovný postoj. “Já budu spát tady,” prohlásila.

“Panebože!” vydechl jsem. “Inu, každý podle svého gusta.”

“Nebudte protivný. Sotva budu mít ještě někdy příležitost okusit, jak chutná dekadence. Mimochodem, copak nevíte, že každá dívka má v sobě něco z té nejhoupější filmové hvězdičky, Ať se tedy ta diva ve mně naposled vydovádí.”

“Budiž vám to přáno,” řekl jsem. “Ale doufám, že se tu najde něco strízlivějšího. Nedej bože, abych tady musel spát v posteli s tolika zrcadly na stropě.”

“Nad vanou je také jedno,” řekla, když nahlédla do sousední místnosti.

“Tak si nejsem jist, jestli to bude vrchol anebo samotné dno dekadence,” poznamenal jsem.

“Ale stejně se nevykoupete. Neteče teplá voda.”

“Ah, dočista jsem zapomněla. To je ale škoda!” zvolala zklamaně.

Prohlídli jsme si ještě zbývající místnosti, ale ty nám už tak senzační nepřipadaly. Potom si Josella odešla obstarat šaty. Přesvědčil jsem se o stavu zásob a rozhodl, co budeme ještě potřebovat, a pak jsem se také vydal z domu. Když jsem vkročil do chodby, na jejím opačném konci se právě otevřely dveře. Zastavil jsem se a zůstal nehybně stát. Ze dveří vyšel mladý muž, vedoucí za ruku světlovlasou dívku. Za prahem jí ruku opět pustil. “Počkej tady na okamžik, drahoušku,” řekl. Udělal tři nebo čtyři kroky po koberci tlumícím každý zvuk. Napřaženýma rukama nahmatl okno uzavírající chodbu. Sáhl přímo na jeho kličku a otevřel je. Zahlédl jsem kousek požárního žebříku.

“Co to děláš, Jimmy?” zeptala se dívka.

“Jenom se přesvědčuju, jestli jdeme dobře,” řekl a rychle se k ní vrátil. Nahmatl opět její ruku. “Pojď, drahoušku.”

Táhla ho zpátky. Vzpouzela se.

“Jimmy – mně se odtud nechce. Tady přinejmenším víme, že jsme ve svém bytě. Jak se budeme venku žít? Jak budeme žít?”

“V bytě, drahoušku, se neuživíme vůbec – a bez jídla bychom dlouho nežili. Jen pojď, drahá, neboj se.”

“Ale já mám strach. Jimmy, mám strach.” Přivinula se k němu a on ji objal jednou paží kolem ramen.

“Všechno bude zas v pořádku, drahoušku. Pojď.”

“Ale Jimmy, jdeme špatně –”

“Popletla sis to, drahá. Jdeme správně.”

“Jimmy, já mám takový strach. Pojď, vrátíme se.”

“Už je moc pozdě, drahoušku.” U okna se zastavil. Volnou rukou pozorně ohledal, kde stojí. Pak si ji přitáhl k sobě a pevně ji objal. “Snad to bylo až příliš krásné, aby to mohlo trvat dlouho,” řekl tiše. Miluji tě, má drahá. Strašně tě miluji.”

Nastavila mu ústa k polibku. Zdvihl ji, obrátil se a vystoupil z okna...

“Musíš se obrnit hroší kůží,” řekl jsem si. “*Musíš*. Anebo

nevycházet z opilosti. Takovéhle věci se určitě odehrávají všude kolem. A budou se odehrávat dál. Nemůžeš jim zabránit. Dejme tomu, že bys jim dal najíst a udržel je ještě několik dalších dní naživu. Ale potom? Musíš si zvyknout a brát, jak to je. Nic jiného ti nezbyvá, když se nechceš upít k smrti. Nebudeš-li navzdory tomu všemu bojovat o svůj vlastní život, nepřežije nakonec nikdo... Jedině ti, kdo se zatvrdí a nepodlehne soucitu, budou žít dál..."

Sehnat všechno, co jsem chtěl, mi trvalo mnohem déle, než jsem počítal. Uběhly dobré dvě hodiny, než jsem se dostal zpátky. Při potyčce s dveřmi mi z náručí vypadl jeden nebo dva balíčky. Vzápětí se z onoho přeněžného pokoje ozval Josellin hlas, rozechvělý jistou nervozitou.

"To jsem jenom já," ujistil jsem ji z předsíně. Shodil jsem svůj náklad v kuchyni a vrátil jsem se pro věci, které jsem upustil. Před jejími dveřmi jsem ze zastavil.

"Dovnitř teď nemůžete," řekla.

"To jsem ani nechtěl," bránil jsem se. "Chci se jen zeptat, jestli umíte vařit?"

"Nejlíp ovládám vejce natvrdo," odpověděl tlumený hlas.

"To jsem si mohl myslet. Budeme se muset učit spouště věci."

Vrátil jsem se do kuchyně. Postavil jsem na zbytečný elektrický sporák petrolejový vařič a pustil jsem se do práce. Když jsem pak na malý stůl v obývacím pokoji rozložil talíře, připadal mi výsledek docela slušný. Abych své dílo korunoval, přinesl jsem ještě pár svíček a svícnu a zapálil je. Po Joselle nebylo stále ani vidu, přestože jsem před krátkou chvílí zaslechl šplouchání tekoucí vody. Zavolal jsem na ni.

"Už jdu," odpověděla.

Přistoupil jsem k oknu a vyhlédl ven. Zcela vědomě jsem se počal se vším loučit. Sluce stálo nízko nad obzorem. Věže, vížky a fasády z portlandského mramoru byly proti tmavějící obloze bílé a růžové. Tu tam byly vidět další požáry. Dým stoupal vzhůru

v mohutných černých sloupech a u jejich úpatí vyrazely chvílemi rudé jazyky plamenů. Po zítřku již patrně nikdy nespátřím některé z těch důvěrně známých budov, říkal jsem si. Jednou snad přijde čas, kdy se budeme moci vrátit – ale to už nebude totéž město. Požáry a počasí na něm vykonají své dílo; bude na pohled mrtvé a opuštěné. Ale z dálky si dosud podrželo škrabošku živoucího města. Otec mi kdysi vyprávěl, jak za války proti Hitlerovi chodíval po Londýně s očima otevřenějšíma než kdy předtím a všiml si krás, o kterých do té doby nevěděl – a loučil se s tím vším. A já měl nyní podobný pocit. Snad ještě horší. Tu válku přežvalo daleko víc, než kdo vůbec doufal – ale toto byl nepřítel, před nímž nebylo úniku. Tentokrát městu nehrozilo zborcení či pohlčení v plamenné výhni; jenom dlouhý, pozvolný, nevyhnutelný proces rozkladu a zkázy. Jak jsem tam tak stál a hleděl na město, mé srdce stále odmítalo uvěřit, co mi říkal rozum. Stále jsem měl dojem, že je to příliš rozsáhlá, příliš nepřirozená rána, aby mohla být skutečná. A přitom jsem věděl, že to rozhodně není poprvé, co se něco takového stalo. V pouštích a porostech asijských džunglí byly pohřbeny mrtvoly jiných velkých měst. Některá z nich zemřela tak dávno, že spolu s nimi zanikla i jejich jména. A jejich obyvatelům jistě nepřipadal rozklad těchto měst o nic pravděpodobnější či možnější než připadalo odumírání moderního velkoměsta mně... Víra, že tady se nic takového stát nemůže, musela být jednou z nejtěžších a nejkonejšivějších halucinací lidstva, uvažoval jsem – víra, že náš omezený čas a místo pobytu jsou mimo každé kataklyzma. A teď k němu *došlo*. Neměl-li se stát nějaký zázrak, hleděl jsem na počátek konce Londýna – a bylo velice pravděpodobné, že v této chvíli jiní muži, v mnohém mně podobní, přihlížejí počátku konce New Yorku, Paříže, San Franciska, Buenos Aires, Bombaje a všech ostatních měst světa, jež byla předurčena, aby se ubírala stejnou cestou jako ta předešlá, utopená v neprostupných džunglích. Stále jsem ještě hleděl ven,

když za mými zády cosi šustlo.

Otočil jsem se a spatřil, že do pokoje vstoupila Josella. Byla oblečena v dlouhé večerní toaletě z toho nejblankytnějšího žoržetu a přes ni měla přehozen krátký kabátek z bílé kožešiny. Kolem krku měla prostý řetízek, z jehož přívěsku blýskalo několik démantů; další kameny, sice menší, ale stejně nádherné barvy, se třpytily na jejích klipsech. Vlasy a tvář měla upraveny, jako by právě vystoupila ze salónu krásy. S datlím ťukotem stříbrných střevíčků a měňavými záblesky punčoch utkaných z babího léta přešla pokojem. Zíral jsem na ni neschopen slova a nepatrný úsměv na jejích rtech pohasínal.

“Nelíbím se vám?” zeptala se v jakémisi dětském polozklamání.

“Vypadáte ohromně – jste rozkošná,” vykoktal jsem. “Já – víte, já prostě nic takového nečekal...” Chtělo to daleko víc. Bylo mi zřejmé, že tato okázalost má jen velice málo, pokud vůbec něco, společného se mnou. “Loučíte se?” řekl jsem.

Pohled jejích očí se změnil. “Tak vy mi rozumíte. Doufala jsem, že to pochopíte.”

“Myslím, že chápu. Jsem rád, že jste se takhle oblékla. Jednou to bude krásná vzpomínka,” řekl jsem. Podal jsem jí ruku a zavedl ji k oknu. “Já jsem se také loučil – s tímhle.”

Co se odehrávalo v její mysli, zatímco jsme tam tak stáli bok po boku, zůstane provždy jejím tajemstvím. V té mé se jako v kaleidoskopu přesypávaly střípky života a světa, co už pominuly – ale snad bych to měl přirovnat spíše k listování obrovským albem fotografií, komentovaných jediným, všezahrnujícím slovem ,vzpomínáš?’. Dlouho jsme se dívali, ztraceni v myšlenkách. Pak si Josella povzdychla. Pohlédla na své šaty a přejela prsty po jemném hedvábí. “Je to hloupé? – Když hoří Řím?” řekla s trochu provinilým úsměvem.

“Ne – je to rozkošné,” řekl jsem. “Děkuji vám, že jste to udělala. Je to gesto – i připomínka, že tu přes všechny chyby bylo tolik

krásy. Nemohla jste udělat nic lepšího – a vypadat půvabněji.”

Její úsměv přestal být provinilý. “Děkuji vám, Bille.”

Zmlkla. Po chvilce dodala: “Už jsem vám vůbec za něco poděkovala? Myslím, že ještě ne. A kdybyste mi nepomohl, když _”

“Ale nebýt vás,” namítl jsem, “ležel bych teď pravděpodobně opilý a sentimentální jak stará baba v nějakém baru. Já vám taky vděčím za mnohé. V téhle době rozhodně není dobré být samotný.” A potom, abych převedl řeč na jiné téma, jsem připojil: “A když tak mluvím o pití, našel jsem tu výborné amontillado a ještě hromadu jiného skvělého pitiva, které může následovat. Vybrali jsme si velice vybraný byt.”

Nalil jsem sherry a pozdvihli jsme sklenky. “Na zdraví, sílu – a štěstí,” řekl jsem. Přikývla. Napili jsem se. “Co kdyby se majitel toho všeho zničehonic vrátil?” zeptala se Josella, když jsme se pustili do draze chutnající paštičky. “V tom případě bychom mu – anebo jí všechno vysvětlili a on – nebo ona by byli jistě rádi, že je tu někdo, kdo jim dokonce může říct, co je v té které láhvi a tak dále – ale nemyslím, že se to stane.”

“Ne,” přikývla zamyšleně. “Asi ne. Je to dost nepravděpodobné. Zajímalo by mě –” Rozhlédla se pokojem. Pak se její oči zastavily na bílém žlábkovitém piedestalu. “Rádio jste už jistě zkoušel, vidíte – předpokládám aspoň, že tahle věc je rádio, nebo ne?”

“Je to taky televizor,” řekl jsem. “Ale není k ničemu. Nejde proud.”

“Ovšem. Zapomněla jsem. Počítám, že na takovéhle věci budeme ještě dlouho zapomínat.”

“Ale zkusil jsem to, když jsem byl venku,” řekl jsem. “S bateriovým přijímačem. Nic jsem neslyšel. Všechna pásma mlčí jako hrob.”

“Znamená to, že to takhle vypadá všude?”

“Mám strach, že ano. Kolem čtyřiceti metrů cosi slabě pípalo.”

Jinak nic. Ani ten obvyklý praskot. Rád bych věděl, odkud se ten chudák ozýval a kdo to byl.”

“Čekají nás asi perné chvíle, co, Bille?”

“Víte – ne, nemíním si kazit večeri,” řekl jsem. “Nejdřív to příjemné a potom teprve práce – a budoucnost znamená jen a jen práci. Bavme se raději o něčem zajímavém, třeba o tom, kolik jste měla lásek a proč si vás už dávno nikdo nevzal – nebo vzal? Vidíte, jak málo o vás vím. Povězte mi své kurikulum.”

“Proč ne,” řekla. “Narodila jsem se tři míle odsud. Moje matka z toho velkou radost tenkrát neměla.” Zdvihl jsem obočí. “Víte, usmyslela si, že bych se měla narodit coby Američanka. Ale než přijelo auto, které ji mělo odvézt na letiště, bylo už příliš pozdě. Byla to velmi impulzivní žena – myslím, že jsem zdědila něco z její povahy.” Žvatlala dále. Na jejím mládí sice nic mimořádně pozoruhodného nebylo, ale mám dojem, že jí dělalo dobře, když o něm mohla vyprávět a na chvíli zapomenout, kde jsme. S radostí jsem naslouchal jejím klábosení o těch známých a milých věcech, které ze světa venku nenávratně zmizely. Hravě jsme se přenesli přes dobu dětství, školní dny i ,první kroky do světa‘ ... “Když mi bylo devatenáct, málem jsem se provdala,” přiznala, “ale dneska jsem ráda, že k tomu nedošlo. Tenkrát jsem si to ovšem nemyslela. Strašně jsem se s tatínkem pohádala, když nám to zatrhhl, protože on samozřejmě hned poznal, že Lionel je ventra a...”

“Cože?” přerušil jsem ji.

“Ventra. Napůl flákač, napůl podvodník – takový ten barový typ. A tak jsem tenkrát přerušila s rodinou všechny styky a žila jsem s jednou kamarádkou, která měla svůj vlastní byt. Rodina mi zas na oplátku přestala vyplácet měsíční kapesné. Což od nich bylo dost hloupé. Protože to mohlo mít docela opačný výsledek, než jaký si slibovali. Náhodou se to nestalo, poněvadž jsem měla dojem, že všechna děvčata, která jsem znala a s kterými to tak dopadlo, vedou strašně vyčerpávající život. Skoro žádná legrace,

navíc spousty žárlivých výstupů – a tolik, tolik plánování. Nikdy byste nevěřil, co to dá vymyšlení, udržet jedno nebo dvě další želízka v ohni – nebo bych snad měla říct dvě až tři rezervní želízka –” zamyslela se.

“To je jedno,” řekl jsem. “V základě mi to došlo. Nechtěla jste prostě žádná želízka.”

“Vidím, že jste intuitivní povaha. Ale tak jako tak, na své přítelkyni, které patřil ten byt jsem cizopasit nemohla. Potřebovala jsem nutně peníze, a tak jsem napsala knihu.”

Měl jsem dojem, že jsem se přeslechl. “Opsala jste knihu?” chtěl jsem vědět.

“*Napsala* jsem knihu.” Pohlédla na mne a usmála se. “Musím asi vypadat strašně pitomoučce – zrovna takhle se na mě díval každý, komu jsem řekla, že píšu knihu. Podotýkám, že to nebyla moc dobrá knížka – nic takového, jako píše Aldous nebo Charles nebo ti ostatní, ale zabrala.” Zdržel jsem se otázky, kterého z mnoha možných Charlesů má na mysli, a prostě jsem se zeptal: “Chcete říct, že ji vytiskli?”

“Ach, ano. A vynesla mi taky dost peněz. Filmová práva –”

“Co to bylo za knihu?” zeptal jsem se zvědavě.

“Jmenovala se *Mým dobrodružstvím je sex*.”

Chvilku jsem vyjeveně zíral a pak jsem se praštil do čela. “Josella Playtonová, no ovšem. Pořád jsem si nemohl vzpomenout, proč je mi vaše jméno tak povědomé. Tak to jste napsala vy?” dodal jsem nevěřicně. Nechápal jsem, proč jsem na to nepřišel dřív. Její fotografie – a při pohledu na originál jsem musel přiznat, že ne právě podařené, jste našli doslova všude, právě tak jako její knihu. Dvě velké veřejné knihovny ji odmítly půjčovat, patrně už pro samotný název. Tím byl úspěch knihy zajištěn a její prodej závatně stoupal, až dosáhl takřka sta tisíců výtisků.

Josella se tlumeně rozchichotala. Byl jsem tomu rád. “Ach, bože,” řekla. “Vy se tváříte stejně jako moji příbuzní.”

“Nemohu jim to mít za zlé.”

“Četl jste to?” zeptala se. Zavrtěl jsem hlavou. Povzdychla si. “Lidi jsou stejně zvláštní. Znáte z té knihy právě jen název a pamatujete si, jakou měla reklamu, a už vás to šokuje. A přitom je to docela neškodná knížečka, opravdu. Směsice namyšlené zelené a růžové romantiky, ríznutá špetkou holčičího ruměnce. S tím názvem jsem ale měla skvělý nápad.” “To záleží na tom, co myslíte slovem skvělý,” poznamenal jsem. “Ale dala jste té knize také vlastní jméno.”

“To byla ovšem chyba,” souhlasila. “Vydavatelé mě přesvědčovali, že to tak bude lepší kvůli reklamě. Ze svého hlediska měli pravdu. Stala jsem se nakrátko známou osobností – musela jsem se vždycky v duchu řehtat, když jsem viděla, jak si mne lidé v restauracích i jinde zkoumavě prohlízejí – zdálo se mi, že si nemohou srovnat v hlavě to, co vidí, s tím, co si myslí. Do bytu mé přítelkyně se začala hrnout řůra lidí, kteří mi mohli být ukradeni, a tak abych od nic měla pokoj a protože jsem už dokázala, že se domů vracet *nemusím*, vrátila jsem se pod rodnou střechu. Ta kniha ale všechno tak trochu pokazila. Každý bral titul doslova. Myslím, že od jejího vydání jsem byla v neustálé obraně proti lidem, které nesnáším – a ti, kteří se mi zamlouvali, ti se buď báli, nebo byli šokováni. Co je na tom mrzuté, že to vůbec prostopášná kniha nebyla – byla jen hloupě provokativní, a to mohl každý citlivý čtenář poznat.”

Zamyšleně se odmlčela. Napadlo mě, že citliví čtenáři díla *Mým dobrodružstvím je sex* patrně usoudili, že i jeho autorka je hloupě provokativní, ale raději jsem zůstal zticha. Pošetilosti mládí uvádí do rozpaků jistě každého z nás – ale pošetilosti mládí, které dosáhly finančního úspěchu, lidé jaksi neradi promíjejí. “Všechno se tím nějak změnilo,” postěžovala si. “Psala jsem další knihu, abych zas uvedla všechno na pravou míru. Ale jsem ráda, že ji nikdy nedokončím – byla by trochu trpká.”

“Měla taky tak pobuřující titul?” zeptal jsem se.

Zavrtěla hlavu: “Měla se jmenovat *Zde spočívá opuštěná*.”

“Hmm – to nezní tak řízně jako ten první název,” řekl jsem. “Cítát?”

“Ano,” přikývla. “Z pana Congreva: ‚Zde spočívá opuštěná panna přesycená láskou.‘” “Ach – tak,” vydechl jsem a chvíli jsem nad tím uvažoval. “A teď je načase,” navrhl jsem, “abychom se pustili do plánování dalších kroků. Mohu nejdřív vychrlit pár poznámek?”

Rozvalovali jsme se ve dvou báječně pohodlných křeslech. Na nízkém stolku mezi námi stál kávovar a dvě skleničky. V té menší bylo Josellino cointreau. Plutokraticky vyhlížející bachratá číše s lžičkou nepředstavitelně drahého koňaku patřil mně. Josella vyfoukla obláček dýmu a usrkla ze svého likéru. Vychutnávajíc jeho chuť, zaklonila se a řekla: “Zajímalo by mě, jestli si ještě někdy budeme pochutnávat na čerstvých pomerančích? No nic, spust’te.” “Tak především – nemá cenu, abychom si zastírali skutečnost. Nejlepší bude, když odsud co nejdříve vypadneme. Když ne hned zítra, pak rozhodně pozítří. Jistě už začínáte chápat, k čemu tady dojde. Vodárenské nádrže jsou pořád ještě plné vody. Zakrátko nebudou. Město začne páchnout jako jediný kanál. Už teď leží na ulicích mrtvolky – a každým dnem jich bude víc.”

Neušlo mi, že se otřásla. Ve svém přehledu jsem na chvíli zcela opomněl, že moje slova pro ni mohou mít ještě jiný význam. Raději jsem chvatně pokračoval: “Může z toho být tyfus nebo cholera nebo bůhvíco. Proto je důležité dostat se z města dřív, než něco takového vypukne.”

Souhlasně přikývla. “Další otázkou potom je, kam se odebereme. Napadá vás něco?” zeptal jsem se.

“Hmm – řekla bych, že bychom se měli uklidit někam stranou. Někam, kde by byl spolehlivý zdroj nezávadné pitné vody, třeba studně. A domnívám se, že by to mělo být to nejvýše položené

místo, kam se pohodlně dostaneme – takové, kde by vál neustále čistý vítr.”

“Ano,” řekl jsem, “na ten čistý vítr jsem nevzpomněl, ale máte pravdu. Aby to bylo někde na kopci a aby tam byl spolehlivý zdroj vody – to nebude tak snadné najít.” Krátce jsem zauvažoval. “V jezerní oblasti? Ne, to je moc daleko. A co někde ve Walesu? Anebo v Exmooru či Dartmooru – nebo snad dole v Cornwallu? Kolem Land’s Endu bychom měli převážně severozápadní vítr, který fouká od Atlantiku a je naprosto čistý. Ale to je také daleko. Budeme značně závislí na městech, až do nich bude zas možno bez nebezpečí vstoupit.”

“A co Sussexská pahorkatina?” navrhla Josella. “Znám tam jeden krásný starý statek na severní straně, na svazích obrácených k Pullboroughu. Na samém vrcholku kopce to sice není, ale je to dost vysoko ve stráni. Je tam větrné čerpadlo a mám dojem, že i vlastní malá elektrárna. Všechno tam bylo předěláno a zmodernizováno.”

“To vypadá lákavě, řekl bych. Ale je to trochu blízko hustě osídlených míst. Nebylo by lepší zakotvit někde dále?” “Nevím, byl to jen návrh. Jak dlouho asi může trvat, než se zas budeme moci bezpečně vrátit do měst?”

“Nemám nejmenší tušení,” přiznal jsem. “Řekl bych, že asi rok – ale může to být dostatečně bezpečná lhůta?”

“Hmm. Rozumím. Ale když odjedeme příliš daleko, budeme mít později potíže s dopravou zásob.”

“Jistě, případná poznámka,” souhlasil jsem. Otázku konečného cíle jsme prozatím odložili stranou a domluvili jsme se na podrobnostech odjezdu z města. Rozhodli jsme se, že ráno si nejprve opatříme auto – prostorný nákladňák – společně jsme sepsali seznam nezbytností, jež do něho naložíme. Podaří-li se nám všechno nashromáždit, vydáme se na cestu ještě večer, pokud ne – a seznam se rozrůstal do délky, která tuto možnost takřka

vylučovala – budeme riskovat ještě další noc v Londýně a odjedeme až pozítří.

Byla bezmála půlnoc, když jsme k seznamu nejnmutnějších věcí připojili také naše druhořadé osobní potřeby. Výsledek připomínal katalog obchodního domu. Ale i kdyby nám neposloužil k ničemu jinému, než aby pro zbytek večera odvedl naše myšlenky od nás samotných, nebyla by naše námaha marná.

“Jsem ospalá,” řekla Josella a vstala. “A hedvábná prostěradla na mé rozkošnické posteli již čekají.”

Zdálo se, že se po tlustém koberci přímo vznáší. S rukou na klice se zastavila, obrátila se, a vážně si změřila svůj obraz v dlouhém zrcadle. “Užily jsme si fůru legrace,” řekla a políbila své dvojnici ruku.

“Dobrou noc, mámivý, sladký prelude,” rozloučil jsem se. S lehkým úsměvem se otočila a proplula dveřmi jako mlha odvanutá větrem. Nalil jsme si poslední kapku toho báječného koňaku, nahřál jsem jej v dlaních a zvolna upíjel. “Už nikdy nic takového neuvidíš,” řekl jsem si. “*Sic transit...*” A potom, dřív než jsem mohl propadnout krajní skleslosti, odebral jsem se na své skromnější lože. Byl jsem již na hranici spánku, když se ozvalo tiché zaklepaní na dveře.

“Bille,” pronesl Josellin hlas. “Pojď sem rychle. Vidím nějaké světlo.”

“Jaké světlo?” zeptal jsem se, vyhrabávaje se z postele.

“Venku. Pojď se podívat.”

Stála v předsíni zahalená v rouchu, jež mohlo patřit jedině vlastníku té obdivuhodné ložnice.

“Proboha!” vydechl jsem nervózně.

“Neblázni,” řekla podrážděně. “A pojď se podívat na to světlo.”

Nějaké světlo jsem rozhodně viděl. Když jsem vyhlédl z jejího okna ve směru, kde jsem tušil severovýchod, spatřil jsem jasný kužel světla, jakoby z reflektoru, obrácený kolmo vzhůru.

“To musí znamenat, že je tam někdo další, kdo vidí,” řekla.

“Ano,” souhlasil jsem. Snažil jsem se pramen světla určit blíže, ale okolní temnota mi to nedovolila. Nebylo to příliš daleko, tím jsem si byl jistý, a protože proudilo zdánlivě zprostředka vzduchu, bylo pravděpodobně umístěno na nějaké vysoké budově. Zaváhal jsem. “Necháme to raději na zítra,” rozhodl jsem. Myšlenka, že bychom se za tím světlem měli vydat do temných ulic, se mi nezamlouvala ani v nejmenším. A bylo dokonce možné – i když dost nepravděpodobné, nicméně možné – že to byla léčka. Chytrý a zoufalý slepec by jistě *dokázal* takový reflektor zapojit i po hmatu. Řekl jsem si o pilníček na nehty a podřepl jsem, abych se dostal očima na stejnou úroveň s okenním rámem. Špičkou pilníku jsem pak pečlivě vyrýpal do laku rysku, označující přesný směr zdroje světelného kužele. Potom jsem se vrátil do svého pokoje. Ještě hodinu nebo dokonce déle jsem zůstal vzhůru. Noc jen násobila ticho města a zvuky, jež je porušovaly, zněly v její temnotě ještě bezútešněji. Občas se z ulice vznesly pronikavé, hysterii přeskakující hlasy. V jednu chvíli zazněl do kostí zmrazující výkřik, který jako by se popásal na svém úniku z přítčnosti. Odkudsi z blízkého sousedství přicházel nekonečný, beznadějný pláč. Dvakrát jsem také zaslechl ostré třesnutí rány z pistole... Ze srdce jsem přitom děkoval tomu, co svedlo mne a Josellu dohromady. Naprostá osamělost byla tehdy tím nejhorším, co jsem si dovedl představit. Sám by člověk nebyl nic. Společnost dávala existenci smysl a smysl existence pomáhal držet chorobné obavy v šachu. Snažil jsem se ty zvuky odehnat myšlenkami na to, co musím udělat příštího a následujícího dne a ve všech dalších; zapudit je dohady po významu onoho světla a jakým způsobem by mohlo ovlivnit náš další osud. Ale nedaleký pláč ne a ne ustát. Připomínal mi všechno, co jsem toho dne viděl a co uvidím i zítra... Náhle mne vyburcovalo slabé zaskřípění otevíraných dveří. Bleskurychle jsem se posadil. Byla to Josella se svíčkou v ruce. Oči měla široce

rozevřené a temné. Plakala. “Nemůžu usnout,” řekla. “Bojím se – hrozně se bojím. Slyšíš – slyšíš ty chudáky? Já to snad nevydržím...” Přišla si jako malé dítě pro trochu útěchy. Nejsem si jist, kdo z nás ji potřeboval víc. Usnula dřív než já, s hlavou na mém rameni. Vzpomínky na prošlý den mi nedopřávaly pokoje. Konečně jsem však přece jen usnul. Má poslední vzpomínka patřila krásnému, smutnému hlasu děvčete, jež zpívalo:

Tak už se tedy nebudeme za nocí toulávat...

NOVÍ PŘÁTELE

Když jsem se probudil, uslyšel jsem, že Josella se již pilně otáčí v kuchyni. Moje hodinky ukazovaly skoro sedm. Než jsem se pracně oholil ve studené vodě a oblékl, linula se bytem vůně topinek a kávy. Josellu jsem zastihl u pánve nad petrolejovým vaříčem. Chovala se s jistotou a klidem, které v ničem nepřipomínaly vyděšené děvče z minulé noci. A počínala si také velice prakticky.

“Bohužel, máme jen kondenzované mléko. Lednička nefunguje. Ale všechno ostatní je, jak má být,” řekla. Chvíli jsem ani nemohl uvěřit, že tato účelně oblečená postavička přede mnou je totožná s plesovým preludem z včerejšího večera. Rozhodla se pro temně modrý lyžařský oblek s bílými ponožkami, přerolovanými přes pevné vysoké boty. Namísto nešikovné kudly, kterou jsem jí včera vybral já, měla na tmavém opasku připjat pěkně vypracovaný lovecký tesák. Nevím, jak jsem si ji představoval oblečenou, či zda mne něco takového vůbec napadlo, ale praktičnost její volby byla rozhodně jediným dojmem, který jsem v té chvíli zaznamenal.

“Oblékla jsem se dobře?” zeptala se.

“Výborně,” ujistil jsem ji. Pohlédl jsem na sebe. “Taky jsem mohl myslet trochu dopředu. Dvouřadák není zrovna nejvhodnější pro fušku, kterou máme před sebou,” dodal jsem.

“Mohl ses obléct líp,” přisvědčila s kritickým pohledem na mé pomačkané šaty. “To světlo, co jsme včera viděli,” pokračovala, “přicházelo z věže univerzity – jsem si tím skoro jistá. Žádná jiná význačnější budova v tom směru není. A vzdálenost, jak se zdá, taky odpovídá.”

Vešel jsem do její ložnice a podíval jsem se ve směru rýhy, kterou jsem vyrýpal do okenního rámu. Měla pravdu, rýha ukazovala přímo k věži. A ještě něčeho jsem si všiml. Ze stožáru na věži vlály dvě vlajky. Jedna mohla zůstat vztyčena náhodou, ale dvě byly nepochybně záměrným signálem; denním ekvivalentem

světla. Při snídani jsme se dohodli, že náš plánovaný program zatím ještě odložíme a nejprve prozkoumáme, kdo se to usídlil ve věži.

Asi o půl hodiny později jsme z bytu odešli. Náš stejns, zaparkovaný uprostřed ulice, unikl dle mého očekávání pozornosti a zůstal nedotčen. Bez dalších okolků jsme naskládali Joselliny kufříky s prádlem a šaty k trifidím zbraním do zadní části vozu a vyrazili jsme. Bylo vidět jen velice málo lidí. Únava a chlad je patrně upozornili, že nadešla noc, a jen pár se jich dosud vynořilo z úkrytů, které si vyhledali k přespání. Ti, jež jsme viděli, se drželi spíš okraje chodníků, než u zdí jako předchozího dne. Většina z nich měla v rukou hole nebo zlomené kusy dřeva, kterými si oťukávali cestu podél obrubníků. Kráčelo se jim tak snadněji než podél domovních průčelí, přerušovaných vchody a výčnělky, a klepání holí také zmenšovalo možnost srážek. Projížděli jsme ulicemi bez větších obtíží a zanedlouho jsme již zahnuli do Store Street, na jejímž druhém konci se proti nám vztyčila věž univerzity.

“Přibrzdi,” řekla Josella, jakmile jsme vjeli do prázdné ulice. “Zdá se mi, že se před vraty něco děje.”

Měla pravdu. Když jsme přijeli blíže, uviděli jsme na konci ulice nikoli zanedbatelný dav. Předchozí den nám podobné davy jaksepatří zprotivil. Strhl jsem prudce vůz do Gower Street, ujel ještě nějakých padesát metrů a zastavil.

“Co se tam děje? Podíváme se tam, anebo tiše zmizíme?”

“Já bych řekla, abychom se tam podívali,” odpověděla bez váhání Josella.

“Dobrá. Jsem pro,” prohlásil jsem.

“Trochu to tady znám,” dodala. “Tamhle za těmi domy je zahrada. Kdybychom se tam dostali, měli bychom uvidět, co se tam děje, aniž se do toho zapleteme.”

Vystoupili jsme z auta a začali s nadějí nahlížet do suterénních vchodů. Ve třetím jsme našli otevřené dveře. Chodba procházející domem vedla přímo do zahrady, společné hned dobrému tuctu

domů. Měla poněkud zvláštní polohu, neboť její větší část byla na úrovni suterénů a tudíž níže než okolní ulice, ale na vzdálenější straně, přilehlé k budově univerzity, se zdvihala terasovitě vzhůru a od ulice ji oddělovala vysoká železná vrata a nízká zídka. Za tou už bylo slyšet jednoduté hučení davu. Přešli jsme trávník, vystoupili po strmé štěrkané pěšině a kryli jsme se za křovím, odkud jsme mohli všechno dobře sledovat. Zástup před vraty univerzity se skládal z několika stovek mužů a žen. Byl větší, než jsme soudili podle hluku, a já si poprvé uvědomil, oč tišší a nečinnější je dav slepců oproti poměrně stejnému davu vidomých. Je to docela přirozené, já vám, neboť slepci jsou odkázáni takřka výhradně na své uši, chtějí-li se dovědět, co se kolem děje, takže klid jednoho každého je výhodou pro všechny, ale až do tohoto okamžiku mi to tak zřejmé nebylo.

Cokoli se tu odehrávalo, odehrávalo se v čele davu. Podařilo se nám najít menší vyvýšeninu, která nám umožnila dobrý výhled přes hlavy davu na vrata. Skrze jejich mříže hovořil vemlouvavě jakýsi muž v placaté čepici, ale nezdálo se, že by jeho slova měla valný úspěch, neboť odpovědí druhého účastníka rozhovoru, muže stojícího za vraty, sestávaly výlučně z odmítavého vrtění hlavy.

“Co se tam děje?” zeptala se Josella. Pomohl jsem jí k sobě nahoru. Výmluvný muž se nyní otočil, takže jsme si ho mohli prohlédnout z profilu. Měl přímý, úzký nos, poněkud kostnaté rysy a hádal jsem mu kolem třiceti. Vlasy, pokud byly zpod čepice vidět, měl tmavé, ale mnohem nápadnější než jeho zjev byla náruživost jeho chování. Jak se debata skrze mřížoví vrat rozvíjela, aniž k něčemu vedla, nabýval jeho hlas na síle a důrazu – nicméně na toho druhého to nijak viditelně nepůsobilo. Nebylo pochyb, že muž za vraty vidí; oči za brýlemi s kostěnými obroučkami pozorně sledovaly výjev před sebou. O několik metrů za ním stál hlouček tří dalších mužů, jejichž stav nevzbuzoval pochyby o nic větší. Stejně jako jejich mluvčí pohlíželi na dav a jeho řečníka s bedlivou

pozorností. Muž na naší straně se dostal do varu. Zdvihl hlas, jako by hovořil právě tak pro uši davu za sebou, jako k mužům za mřížemi. “Tak poslouchejte,” řekl rozhořčeně. “Tihle tady mají stejný právo na život jako vy, nebo snad ne, sakra? Jejich vina to není, že jsou slepí. To není ničí vina – ale vaše vina bude, jestli je necháte chcípnout hlady, a to vy dobře víte.”

Jeho projev byl podivuhodnou směsicí hrubosti a vzdělání, takže ho bylo těžko někam zařadit – jako by mu nebyla zcela vlastní ani jedna z těchto poloh.

“Ukazuji jim, kde jsou potraviny. Dělán pro ně, co můžu, ale proboha, jsme na to docela sám a jich jsou tisíce. Vy byste jim taky mohli shánět jídlo – ale vy děláte co? – ksakru! Co pro ně vůbec děláte? Takovýhle kulový, nic víc. Máte plnou hubu řeči, ale staráte se zrovna vo svou vlastní všivou kůži. Takový, jako jste vy, znám moc dobře. ‘Čert tě vem, bráško, hlavně když mně nic neschází’ – to je vaše motto.” S opovržením si odplivl a napřáhl v řečnickém gestu dlouhou paži. “Tamhle,” řekl, zahrnuje do toho pohybu celý Londýn, “tamhle čekají tisíce nešťastníků, až jim někdo ukáže, kde si vzít jídlo, kterýho je pořád habaděj. – A vy byste jim mohli pomoci. Stačilo by, kdybyste je *vodili*. Ale pomáháte jim? Pomáháte jim, vy gauneři? Ani nápad, to se tu radši zabeďte a necháte je klidně vyhladovět, třebaže by každý z vás dokázal udržovat stovky těch chudáků naživu jenom tím, že by je vodil a *ukazoval* jim, kde najít žrádlo. Pro boha všemohoucího, copak nejste lidi?”

Zalykal se vztekem. Měl o co se brát. Ucítil jsem na paži Josellino sevření a zval jsem ji kolem ramen. Muž na druhé straně vrat cosi řekl, ale z našeho místa jsme mu nerozuměli. “Jak dlouho?” křičel muž na naší straně. “Jak má sakra vědět, jak dlouho ještě jídlo vydrží? Já vím jenom to, že když takový parchanti, jako jste vy, nepotáhnou s náma a nepíchnou nám, moc živejch nezbuďte, až konečně přijdou a začnou dávat tenhle velemaglaz do figury.” Zmlkl a metal chvíli očima blesky na svého odpůrce. “Já vím, co

za tím vězí, vy totiž máte strach – bojíte se shánět jim jídlo. A proč? Protože čím víc toho snědí, tím míň zůstane pro tu vaši sebranku. To je vono, co? V tom je celá pravda – ale vy nemáte ani tolik odvahy, abyste to přiznali.”

Ani tentokrát jsme nerozuměli odpovědi toho druhého, ale ať řekl cokoli, řečníka to nikterak neuspokojilo. Okamžik mlčky zachmuřeně zíral skrz mříže. Potom řekl: “Tak dobrá – ať je tedy po vašem!” Bleskurychle prostrčil ruku mřížemi a popadl muže na druhé straně za paži. Prudce ji protáhl mříží a zkroutil. Volnou rukou pak hrábl po nejbližším slepci a předal mu protivníkovu paži. “Pevně ho drž, kamaráde,” řekl a skočil k hlavnímu uzávěru vrat. Muž za vraty se vzpamatoval z prvního překvapení. Zády k mřížím, snažil se divoce vyprostit s pomocí volné ruky. Náhodou přitom udeřil slepce do obličej. Ten vykřikl, ale sevřel ho ještě pevněji. Vůdce davu se zatím pokoušel vyviklat uzávěr vrat. Vtom praskla puška. Kulka pleskla o mřížoví, odrazila se o ně a pak ještě o zeď budovy. Vůdce se nerozhodně zarazil. Za jeho zády se zdvihla vlna nadávek a jeden dva zděšené výkřiky. Zástup se navalil kupředu a zase zpátky, jakoby v nejistotě, zda vzít do zaječích, nebo na vrata zaútočit. Rozhodli za ně ti na dvoře. Spatřil jsme, jak si nějaký mladě vyhlízející muž nasazuje cosi pod rameno, a jakmile se ozval štěkot samopalů, strhl jsem Josellu k zemi. Bylo zřejmé, že střelba jde úmyslně vysoko, nicméně její rachot a hvízdání odražených střel nahánělo strach. Jedna krátká dávka všechno urovnala. Když jsme opět zdvihli hlavy, uviděli jsme, že zástup se rozpadl a slepci tápají do všech stran, prchající do bezpečí. Jejich vůdce se ještě krátce zastavil, aby zařval něco nesrozumitelných slov, ale pak se dal také na útěk. Běžel po Malet Street a cestou se všemožně snažil znovu sjednotit své rozprášené druhy.

Usedl jsem na zem a pohlédl na Josellu. Zamyšleně můj pohled opětovala a pak se upřeně zahleděla před sebe do trávy. Několik

minut jsme mlčeli.

“Tak co?” zeptal jsem se konečně. Zdvihla hlavu a požívala se na druhou stranu ulice a potom za posledními opozdílci z davu, pateticky šátrajícími a klopýtajícími pryč. “Měl pravdu,” řekla. “Víš přece, že měl pravdu, vid’?”

Přikývl jsem. “Ano, měl... A přesto se strašně mýlil. Neexistují žádní ,oni‘, kteří by přišli a dali tenhle velemaglajz do figury – tím jsem si už naprosto jistý. Nikdo to nedá do pořádku. Mohli bychom dělat, co říká. Mohli bychom některým, i když jen některým z nich, obstarávat jídlo. Mohli bychom to dělat několik dní, snad i a několik týdnů, ale – co potom?”

“Připadá mi to hrozné, tak necitelné...”

“Poctivě vzato, volba je docela prostá,” řekl jsem. “Bud’ začneme zachraňovat všechno, co se z toho vraku zachránit dá – to znamená včetně nás samých; anebo se obětujeme alespoň částečnému prodloužení života ostatních. To je ten nejobjektivnější pohled, jaký jsem zaujmout. Na druhou stranu si ale uvědomuju, že ten očividně lidštější postoj je současně pravděpodobnou cestou k sebevraždě. Máme tedy ztrácet čas prodlužováním jejich bídy, když nevěříme v jejich šanci na záchranu? Bylo by to opravdu to nejlepší využití našich sil?”

Váhavě přikývla. “Když se to tak vezme, moc toho na vybranou nemáme, co? A i kdybychom jich mohli pár zachránit, které si vybereme? – kdo jsme, abychom mezi nimi vybírali? – a vůbec, jak dlouho bychom to mohli dělat?”

“Není to nijak snadné,” řekl jsem. “Nedovedu si ani představit, kolik poloneschopných lidí bychom dokázali uživit, až budou všechny dosažitelné zásoby vyčerpány, ale pochybuju, že by jich mohlo být moc.”

“Vidím, že ses už rozhodl,” poznamenala a zběžně na mne pohlédla. Těžko posoudit, zda to byl či nebyl nádech nelibosti, co zaznělo z jejího hlasu.

“Moje milá,” řekl jsem, “mně se to nezamlouvá o nic víc než tobě. Předložil jsem ti naše alternativy bez všech příkras. Pomůžeme těm, kdo tu katastrofu přestáli, vybudovat nový život? – anebo učiníme morální gesto, které ovšem, jak věci stojí, bude sotva něčím jiným než pouhým gestem? Ti lidé za vraty si zřejmě umínili přežít za každou cenu.”

Zaryla prsty do země a dívala se, jak se jí z hrsti sype hlína.

“Počítám, že máš pravdu,” řekla. “Ale máš taky pravdu v tom, že si mi to dvakrát nelíbí.”

“S rozhodováním podle toho, co se nám líbí a nelíbí, je definitivně konec,” podotkl jsem.

“Možná, ale nemůžu se ubránit dojmu, že začíná-li něco střelbou, nebude s tím asi všechno v pořádku.”

“Střílel vedle – a nejspíš tím zabránil bitce,” namítl jsem.

Po davu zatím nebylo ani stopy. Přelezl jsem zídku a pomohl Joselle na druhé straně dolů. Muž za vraty nám otevřel a vpustil nás dovnitř.

“Kolik je vás?” zeptal se.

“Jen my dva. Spatřili jsme včera v noci váš signál,” řekl jsem.

“Dobrá. Tak pojd'te za mnou, vyhledáme plukovníka,” řekl a provedl nás dvorem. Muž, kterého nazýval plukovníkem, se zařídil v malé místnosti poblíž vchodu, původním určením patrně vrátnici. Byl to boubelatý muž těsně kolem padesátky. Vlasů měl ještě spoustu, ale měl je nakrátko ostříhané a byly šedivé. Stejnou barvu nesl i jeho knír, působící dojemem, že ani jediný z jeho vousů by se neopovážil vystoupit z vyrovnaného šiku. Plet' měl tak růžovou, zdravou a svěží, že by mohla patřit muž daleko mladšímu; a jak jsem se později přesvědčil, platilo totéž i o jeho mysli. Seděl za stolem, po kterém bylo v úhledných hromádkách s matematickou přesností rozloženo množství papírů, a přímo před ním ležel neposkvrněný růžový piják, pečlivě srovnaný podle hrany stolní desky. Když jsme vešli, změřil si nás každého zvlášť dlouhým

upřeným pohledem, trvajícím o něco málo déle, než bylo zapotřebí. Tato technika mi nebyla neznámá. Jejím účelem je vzbudit přesvědčení, že máte co dělat s bystrozrakým soudcem, schopným rozpoznat svého člověka jediným pohledem; ve zkoumané osobě má pak navíc vzbudit dojem, že stojí před spolehlivým typem, s nímž není radno žertovat – anebo v druhém případě, že byla skrz naskrz prokouknuta a všechny její slabosti odhaleny. Jedinou správnou odpovědí je takový pohled pevně opětovat a být potom pokládán za “užitečného chlapa”. Tak jsem to také udělal.

Plukovník se chopil pera. “Vaše jména, prosím?”

Sdělili jsme mu je.

“Adresy?”

“Obávám se, že vám za současné situace moc platné nebudou,” prohodil jsem. “Ale když myslíte, že to musí být –” Sdělili jsme mu adresy. Zamumlal cosi o systému, organizaci a příbuzných a zapsal si je. Následoval věk, povolání a všechno ostatní. Potom na nás znovu obrátil pronikavý pohled, načmáral na každý papír nějakou poznámku a zařadil je do kartotéky.

“Potřebujeme schopné lidi. Situace je zatraceně vážná. Nu což, čeká nás spousta práce. Spousta. Pan Beadley vám řekne, co je zapotřebí.”

Vyšli jsme opět do dvorany. Josella se rozvihňala. “Zapomněl si říct o doporučení ve trojím vyhotovení – ale mám dojem, že jsme přijati,” řekla. Michael Beadley, když jsme ho konečně objevili, se ukázal pravým opakem plukovníka. Byl hubený, vysoký, ramenatý a mírně přihrbený, celkově budil dojem atleta, který zběhl na studia. Ve chvílích klidu se mu z temnoty jeho velkých očí rozléval tváří mírně zachmuřený výraz, ale v klidu jste ho zastihli jen zřídka. Občasný pramínek šedi ve vlasech nijak nepomáhal v odhadu jeho věku. Mohlo mu být stejně dobře pětatřicet jako padesát. Jeho očividná únava znesnadňovala odhad ještě více. Soudě podle vzezření, nespal celou noc, nicméně nás srdečně

přivítal a s rozmáchlým gestem nám představil mladou ženu, která si znovu zaznamenala naše jména.

“Sandra Telmontová,” řekl. “Sandra je náš profesionální pamětník – jejím chlebem byl odjakživa skript, takže její přítomnost mezi námi považujeme za zvláštní prozíravý zásah Prozřetelnosti.”

Mladá žena mi kývla na pozdrav a poněkud ostřeji se zadívala na Josellu. “My jsme se už někde viděli,” řekla zamyšleně. Nahlédla do zápisníku na svém koleně. Vzápětí přešel její příjemnou, i když nijak mimořádnou tvář slabý úsměv. “Ach ano, ovšem,” řekla v rozpoznání.

“Co jsem ti říkala. Drží to jako tapeta,” poznamenala ke mně Josella.

“O co jde?” zeptal se Michael Beadley. Vysvětlil jsem mu to. Prohlédl si Josellu pozorněji. Povzdychla si. “Zapomeňte na to, prosím vás,” navrhla. “Už mě unavuje pořád o tom mluvit.”

Zdálo se, že ho to mile překvapuje. “Jasně,” řekl a s lehkým pokývnutím propustil tuto záležitost z mysli. Obrátil se zpátky ke stolu. “Tak zase do práce. Už jste mluvili s Jaquesem?”

“Jestli tím myslíte toho plukovníka, co si hraje na státní správu, tak ano,” řekl jsem.

Zazubil se. “Musíme vědět, jak na tom jsme. Bez znalosti našeho početního stavu bychom se nikam nedostali,” napodobil docela zdařile plukovníkův projev. “Má ovšem zcela pravdu,” navázal. “Ale abych vám snad raději pověděl, jak se věci zhruba mají. Prozatím je nás tu kolem pětatřiceti. Každý pes jiná ves. Doufáme a čekáme, že v průběhu se přihlásí další. Z těch, co zde zatím jsou, osmadvacet vidí. Zbytek tvoří jejich manželky nebo manželé – a taky dvě nebo tři děti – nevidomí. V tomto okamžiku je naším hlavním cílem urychlený přesun z města někam do bezpečí – mělo by k tomu dojít někdy během zítřka, budeme-li ovšem do té doby tady se vším hotovi. Jasně?”

Přikývl jsem, že rozumím. “Ze stejných důvodů jsme my chtěli

odjet už dneska navečer,” řekl jsem.

“Čím chcete cestovat?”

Pověděl jsem mu o našem stejšnu. “Zásoby jsme si chtěli opatřit dneska odpoledne,” dodal jsem. “Kromě spousty trifidích zbraní nemáme ještě skoro nic.”

Zdvihl tázavě obočí. Také Sandra na mne zvědavě pohlédla. “Jako prvořadá potřeba mi to připadá trochu zvláštní,” poznamenal.

Vysvětlil jsem mu naše důvody. Zřejmě se mi to moc nepodvedlo, neboť to na ně nijak zvlášť nezapůsobilo. Beadley pak nedbale pohodil hlavou a pokračoval: “Chcete-li tedy s námi, navrhuji vám toto. Zajedťe s autem do dvora, vyložte z něj svoje věci a pak si ho někde vyměňte za pořádný velký nákladřák. Potom – ach, vyznáte se někdo trochu v medicíně?” přeskočil na jiné téma. Museli jsme přiznat, že ne. Slabě se zamračil. “Škoda. Nikoho tu zatím nemáme. A to bych se divil, kdybychom za pár dní nepotřebovali doktora – a vůbec, měli bychom být všichni očkováni..., svěřovat vám obstarání léčiv a instrumentů by asi nemělo cenu. Co byste řekli potravinám a domácím potřebám? Vyhovuje vám to?”

Obrátil několik listů papíru sepnutých klipsem, oddělil do nich jeden a podal mi ho. V záhlaví stálo číslo 15 a pod ním byl strojem psaný seznam konzervovaných potravin, kuchyňského nádobí a nějakého ložního prádla. “Dopodrobna se tím řídit nemusíte,” řekl, “ale snažte se toho držet co nejvíc, vyhneme se tak zbytečným duplikacím. Hlavně dbejte na kvalitu. Pokud jde o potraviny, zaměřte se na nejvyšší výživnou hodnotu a co nejmenší objem – chci říci, že i kdyby snad byly kukuřičné vločky tou největší vášní vašeho života, uděláte líp, když na ně zapomenete. Radím vám, abyste se drželi skladišť a obchodních domů.”

Vzal mi seznam z ruky a načmáral na něj dvě nebo tři adresy. “Co se týče potravin, hlavním předmětem vašeho zájmu budou konzery a pevné obaly – nedejte se například zlákat pytli mouky

nebo cukru; tyhle věci má na starost jiná parta.” Pohlédl zamyšleně na Josellu. “Obávám se, že to bude dřina, ale je to zároveň ta nejužitečnější práce, jakou pro vás dva zatím mám. Snažte se udělat do tmy co nejvíc. Kolem desáté večer se tady bude konat společná schůze s diskusí.” A když jsme se obrátili k odchodu: “Máte pistoli?” zeptal se.

“Na to jsem ještě nepomyslel,” přiznal jsem.

“Je to lepší – pro všechny případy. Docela stačí, když prostě vypálíte do vzduchu,” řekl. Vytáhl ze stolní zásuvky dvě pistole a přistrčil je k nám po desce. “A nadělá to míň škody než tohle,” dodal s pohledem na Josellin parádní nůž. “Přeju vám dobrou kořist.”

Když jsme náš stejšň vyložili a vydali se do ulic, zjistili jsme, že je venku stále daleko méně lidí než včerejšího dne. Ti, které jsme viděli, se pak při zvuku motoru našeho auta snažili spíše dostat na chodník, místo aby nás obtěžovali. První náklad'ák, který nám padl do oka, se ukázal k nepotřebě, neboť byl plný dřevěných beden, příliš těžkých, abychom je mohli sami vyložit. S dalším jsem již měli větší štěstí – byla to zbrusu nová a prázdná pětítunka. Přesedli jsme si a ponechali stejšň jeho osudu. Na první adrese byly rolety skladu spuštěné, ale tlakem páčidla ze sousedního obchodu se daly snadno přesvědčit a lehce vyjely nahoru. Uvnitř jsme učinili znamenitý objev. U nakládací rampy stála přistavena tři nákladní auta. Jedno z nich bylo plně naložené bednami masových konzerv.

“Uměla bys řídit takovéhle auto?” zeptal jsem se Joselly.

Prohlédla si ho. “No, proč ne? V podstatě je to přece stejné. A s provozem na ulicích si rozhodně starosti dělat nemusím.”

Rozhodli jsme se pro tento náklad'ák vrátit později, a s naším prázdným jsme odjeli do dalšího skladu, kde jsme naložili balíky prostěradel, příkrývek a prošíváných dek, a potom jsme zas odjeli jinam a doplnili náklad řinčivou všehochutí hrnců, pánví, rendlíků a konvic. Když bylo auto plné, zmocnil se nás pocit dobře vykonané

práce, i když byla těžší, než jsme si zprvu mysleli. Zdravou chutí k jídlu, kterou to v nás probudilo, jsme uspokojili v dosud nedotčené malé hospůdce. V obchodních a kancelářských čtvrtích města vládal pochmurná atmosféra – nicméně jejich pochmurnost měla dosud spíše ráz normální neděle či svátku než totálního konce. Viděli jsme v těchto končinách jen velice málo lidí. Kdyby se katastrofa namísto v noci, kdy všichni zaměstnanci odešli domů, udála ve dne, vypadalo by to zde daleko hůře. Když jsme se posilnili, zajeli jsme do prvního skladiště pro naložený nákladňák a zavezli obě auta zvolna a bez problémů do univerzity. Zaparkovali jsme je na předním dvoře a vyrazili jsme za další kořistí. Kolem půl sedmé jsme se vrátili podruhé, s dalším párem důkladně naložených nákladňáků a s pocitem užitečně naplněného dne. Z budovy se vynořil Michael Beadley, aby si prohlédl náš příspěvek. Všechno schválil, až na tucet bedýnek, které jsem přidal k svému druhému nákladňáku.

“Co to je?” zeptal se.

“Trifidí pušky a střelivo,” řekl jsem.

Zamyšleně si mne prohlédl, “Ach, ano. To vy jste s sebou přivezl spoustu těch antitrifidních krámů,” poznamenal.

“Myslím, že nám ještě přijdou vhod,” řekl jsem.

Zamyslel se. Bylo mi jasné, že má posedlost trifidy mne u něho staví do poněkud pochybného světla. Viděl v tom patrně zaujatost u člověka mého povolání zcela pochopitelnou, nicméně zhoršenou v důsledku nedávného uštknutí, a v duchu uvažoval, zda by tato obsese nemohla zahrnovat ještě nějaké další, ne již tak neškodné projevy. “Poslyšte,” navázal jsem, “přivezli jsme čtyři plně naložená auta. Chci od vás jenom to, abyste mi v jednom z nich poskytli místo pro těhle pár bedniček. Jestli ovšem myslíte, že tolik místa nevyšetříme, dojdu sehnat nějaký přívěš nebo ještě jeden nákladňák.”

“Ne, jen je nechte, kde jsou. Moc místa stejně nezaberou,”

rozhodl.

Vešli jsme do budovy a vypili trochu čaje v improvizované jídelně, kterou tam šikovně zřídila jakási žena středních let s milým obličejem.

“On si myslí,” řekl jsem Joselle, “že mi ti trifidi straší ve věži.”

“Já myslím, že na to brzy přijde sám,” odpověděla. “Divím se, že je zatím ještě nikdo jiný neviděl.”

“Tihle lidé se drželi pouze v centru města, takže mě to ani nepřekvapuje. Ostatně my jsme dneska taky žádného neviděli.”

“Myslíš, že se vydají až sem, do městských ulic?”

“Těžko říct. Někteří sem možná zabloudí.”

“Jak se asi uvolnili?” zeptala se.

“Když začnou lomcovat kulem a neztratí výdrž, obvykle se jim to podaří. Na farmách utíkali zpravidla tak, že se napřeli proti jedné části plotu a tlačili na ni, dokud nepovolila.”

“A to jste nemohli stavět pevnější ploty?”

“Mohli, ale nechtěli jsem je mít natrvalo na stejném místě. Ostatně trifidi to nedělali tak často a většinou se dostali je z jednoho pole na druhé, takže stačilo zahnat je o kus dál a plot znovu vztyčit. Pochybuji, že by sem nějaký zabrousil úmyslně. Z trifidího hlediska musí být město něco jako poušť, a tak patrně budou hledět dostat se spíš do volné krajiny. Střílela jsi už někdy z trifidí pušky?” dodal jsem.

Zavrtěla hlavou.

“Napadlo mě, že bych tě mohl trochu zacvičit, ale nejdřív si seženu něco vhodnějšího na sebe,” navrhl jsem.

Vrátil jsem se asi za hodinu, připadáje si v oděvu inspirovaném jejím nápadem s lyžařskou soupravou a s vysokými botami daleko vhodněji, načež jsem zjistil, že se převlékla do slušivých, hráškově zelených šatiček. Vzali jsme dvě trifidí pušky a odešli do parku na blízském Russell Square. Dobrou půlhodinu jsme odstřelovali nejvyšší vrcholky příhodných křovin a pak se k nám po trávníku

přiloudala mladá žena v cihlově červené kazajce a elegantních zelených kalhotách a zamířila na nás malý fotoaparát.

“Vy jste co – od novin?” vyzvídala Josella.

“Když se to tak vezme, tak ano,” řekla mladá žena, “– alespoň prozatím pořizují něco jako oficiální kroniku událostí. Elspeth Caryová.”

“Tak záhy,” poznamenal jsem. “V tomhle vidím prsty našeho pořádkumilovného plukovníka.”

“Máte taky pravdu,” přisvědčila. Otočila se, aby si prohlédla Josellu. “A vy jste slečna Playtonová. Často jsem si říkala, jak asi –”

“Poslyšte,” přerušila ji Josella. “Cožpak zrovna moje pověst musí být jedinou věcí, která se v tomhle rozvráceném světě drží zuby nehty? Neměli bychom na to zapomenout?”

“Umm,” řekla zamýšleně slečna Caryová. “Uh-hum.” Převvedla řeč jinam. “Co to pořád máte s těmi trifidy?” zeptala se.

Řekli jsme jí to.

“Všichni si myslí,” dodala Josella, “že je buď panikář, nebo pošuk.”

Slečna Caryová si mne změřila přímým pohledem. Její obličej byl spíše zajímavý než hezký, a její pleť určitě chytala barvu pod silnějším sluncem, než bylo naše. Oči měla poctivé, pozorné a tmavě hnědé. “A jste?” zeptala se.

“Víte, myslím si, že když se vymknou z ruky, dokážou nadělat dost nepříjemností, abychom je museli brát vážně,” řekl jsem.

Přikývla. “To rozhodně. Viděla jsem místa, kde se lidem vymkli z ruky. Vypadá to pak škaredě. Ale v Anglii – neumím si to dost dobře představit.”

“Nebude nás tolik, abychom je zastavili,” řekl jsem. Chtěla-li něco odpovědět, překazil jí to řev motoru nad našimi hlavami. Obrátili jsme oči vzhůru a spatřili, jak se k nám od střechy Britského muzea snáší helikoptéra. “To bude Ivan,” řekla slečna Caryová.

“Říkal, že se mu snad podaří jednu sehnat. Musím si jít zmáčknot, jak přistává. Zatím ahoj.” A odběhla po trávníku pryč.

Josella si lehla do trávy, založila ruce za hlavu a zahleděla se do hlubin oblohy. Když motor helikoptéry zmlkl, zdálo se ticho hlubší než dříve.

“Pořád tomu nemůžu uvěřit,” řekla. “Snažím se, ale nejde mi to. Všechno přece nemůže jen tak končit... končit... končit... Je to určitě nějaký zlý sen. Zítra bude tenhle park zas plný rámusu. Po ulicích kolem budou rachotit červené autobusy, chodníky budou plné hemžících se davů, semaforey budou zase blikat... Takhle svět přece nekončí – nemůže – to snad není možné...”

Cítil jsme v podstatě totéž. Domy, stromy, nesmyslně honosné hotely na protější straně náměstí, to všechno vypadalo až příliš normálně – až příliš připraveno pro oživující dotek... “A přesto,” řekl jsem, “mám dojem, že kdyby dinosauři byli schopni myslet, mysleli by si svého času zhruba totéž, co my. Čas od času se to prostě stává, chápeš?”

“Ale proč zrovna nám? Připadám si, jako kdybych četla v novinách o nějakých neuvěřitelných věcech, které se přihodily nějakým lidem – ale vždycky těm ostatním. Na nás přece není nic tak zvláštního.”

“Neříká si snad vždycky někdo ‚proč právě já?‘ Voják, který vyvázne bez zranění, když všichni jeho druzi padnou, nebo malý podvodníček, který se dostane do maléru pro zfalšování jediného šeku? Řekl bych, že je to prostě slepá náhoda.”

“Náhoda, že se to stalo – nebo náhoda, že se to stalo zrovna nám?”

“Že se to stalo nám. Jednou k tomu nějak dojít muselo. Nebylo by přirozené, aby jeden druh tvorstva převládal natrvalo.”

“Nechápu proč?”

“Proč, to je věru zapeklitá otázka. Ale nevyhneš se závěru, že život musí být dynamický, nikdy ne statický. Tak či onak vždycky

musí dojít ke změně. Ale podotýkám, že podle mého k tomu tentokrát nedošlo, i když jsme měli zatraceně namále.” “Tak tedy nemyslíš, že je to naprostý konec – nás lidí?”

“Mohl to být konec. Ale – ne, nemyslím – tentokrát ještě ne.”

Stále to mohl být náš konec. Nepochyboval jsem o tom ani v nejmenším. Ale utvoří se ještě malé skupiny, jako je ta naše. Viděl jsem v duchu pustý svět osídlený roztroušenými společenstvy, která bojují ze všech sil o znovunabytí moci nad přírodou. Musel jsem věřit, že alespoň některým z nich se to podaří.

“Ne,” opakoval jsem, “nemusí to být nevyhnutelně náš konec. Jsme pořád ještě značně přizpůsobiví a v porovnání s našimi předky nemusíme začínat od naprosté nuly. Dokud nás zůstane třeba jen několik zdravých a silných, máme stále šanci – hromsky dobrou šanci.

Josella na to neodpověděla. Ležela a hleděla k nebi s nepřítomným pohledem v očích. Nebylo těžké uhádnout, co jí asi prochází hlavou, ale nic jsem neřekl. Chvilí ještě mlčela a pak se ozvala: “Víš, nejotřesnější na tom je, když si uvědomíš, jak hladce jsme přišli o svět, který nám připadal tak bezpečný a zaručený.”

Měla stoprocentní pravdu. Jádrem šoku se jevila právě ta prostota celé katastrofy. Uprostřed důvěrně známého světa člověk snadno zapomíná na všechny síly, které tento svět udržují v rovnováze, a jeho jistotu považuje za něco samozřejmého. Ale není tomu tak. Pochybuji, že jsem si kdy předtím uvědomil, že lidská nadřazenost není dána především naším mozkiem, jak se pravilo v mnoha knihách Je dána schopností mozku zpracovávat a používat informace, které mu zprostředkovává úzké pásmo viditelných světelných paprsků. Celá lidská civilizace, všechno, čeho jsme dosáhli nebo čeho ještě můžeme dosáhnout, závisí na naší schopnosti vnímat elektromagnetické záření v rozsahu od fialové k červené. Bez ní jsme ztraceni. Uvědomil jsem si v tom

okamžiku celou ubohost naší závislosti na tomto daru a vedle toho všechny zázraky, které člověk s tak křehkým nástrojem vytvořil...

Josella zatím sledovala svoji vlastní myšlenkovou nit. “Bude to podivný svět – co z něho zbude. Pochybuj, že se nám v něm bude líbit,” řekla přemýšlivě. Přišlo mi to trochu absurdní – jako kdybychom mohli namítat, že se nám nelíbí myšlenka na smrt či na zrození. Podle mého bude nejprve zapotřebí ujistit, jako to vůbec bude a potom udělat všechno pro nápravu toho, co se nám bude nejvíce zajídat, ale nechal jsem si to pro sebe. Chvílemi jsme slyšeli, jak do zadního dvora univerzity zajíždějí nákladní auta. Bylo zřejmé, že většina zásobovacích týmů se již vrátila. Pohlédl jsem na hodinky a sáhl po trifidích puškách ležících vedle v trávě. “Jestli ještě chceme dostat něco k večeři, než si půjdeme poslechnout, co si o tom myslí ostatní, máme nejvyšší čas,” řekl jsem.

VALNÁ HROMADA

Mám za to, že jsme si všichni od schůze slibovali pouze jakési informativní sdělení. Časy, trasa přesunu, denní cíl – takovéhle věci. Rozhodně jsem nepočítal s tou potravou k přemýšlení, jaké se nám dostalo. Schůze se konala v malé posluchárně, osvětlené pro tuto příležitost sestavou automobilových reflektorů a baterií. Když jsme vstoupili, za přednášecím pultem se radil hlouček zhruba půl tuctu mužů a dvou žen, který se zřejmě ustavil do funkce předsednictva. K našemu překvapení jsme v sále našli bezmála sto lidí. V poměru přibližně čtyř ku jedné převládaly mladé ženy. Dokud mne však Josella neupozornila, že jen několik málo vidí, sám jsem na to nepřišel. Radícímu se hloučku dominoval svou výškou Michael Beadley. Vedle něho jsem rozpoznal plukovníka. Ostatní tváře mi byly neznámé, s výjimkou Elspeth Caryové, která – patrně pro poučení potomstva – zaměnila svůj fotoaparát za poznámkový blok. Většina jejich pozornosti se soustřeďovala na postaršího muže s ošklivými, nicméně přívětivými rysy. Na nose mu seděly brýle se zlatými obroučkami a jeho krásné bílé vlasy se honosily délkou vpravdě státnickou. Všichni se tvářili, jako by jim tento muž působil jisté starosti. Druhá žena v jejich společnosti byla jen o málo starší, aby mohla být ještě zvána děvčetem – bylo jí snad dvaadvacet nebo třiadvacet let. Nezdálo se, že by se mezi nimi cítila ve své kůži. Co chvíli vrhla do publika nejistý, nervózní pohled. Potom vešla Sandra Telmontová s listem kancelářského papíru. Krátce jej prostudovala a nato hlouček energicky rozehnala a určila každému jeho židli. Pokynem ruky přivolala Michaela k přednášecímu pultu a schůze započala. Stál tam trochu nahrbený a zatímco čekal, až se šum v sále utiší, sledoval vážným zrakem své publikum. Hlas, kterým pak promluvil, zněl příjemně, podomácku, a prozrazoval zkušeného řečníka. “Mnozí z nás, jak jsme se tu sešli,” začal, “musí být touto katastrofou stále ještě

omráčení. Svět, který jsme tak dobře znali, přestal zničehonic existovat. Někteří z nás mají možná pocit, že je všemu konec. Není. Ale říkám vám na rovinu, že může být všemu konec – když to my dovolíme. Postihlo nás hrozné neštěstí, ale pořád zbývá naděje na přežití. Stojí snad za připomenutí, že nejsme jediní v dějinách, kdo hledí na nezměrnou zkázu. Ať si jsou mýty o potopě světa sebezpřehnanější, nemůže být pochyb, že k ní kdysi dávno v naší historii došlo. Ti, kdo ji přežili, viděli obraz zkázy, kterou co do měřítká můžeme porovnat s naší, ale která byla svým způsobem daleko hroznější. A nemohli propadnout zoufalství; museli začít znova – tak jako musíme začít my. Sebelítost a truchlivé pocity nic nepostaví. Proto uděláme nejlíp, když je od sebe honem odvrhneme, neboť my se musíme stát staviteli. Má-li snad někdo potřebu romanticky dramatizovat naši situaci, rád bych ho upozornil, že to, co se stalo, není ani zdaleka to nejhorší, co se stát mohlo. Jako patrně většina z vás, čekal jsem i já celý život něco hroznějšího. A stále věřím, že kdyby nás nepotkalo toto, potkaly by nás mnohem strašnější věci. Od 6. srpna 1945 se vyhlídky lidstva na přežití úděsně zúžily. Ještě před dvěma dny byly fakticky užší než v této chvíli. A jestli chcete něco mermomocí dramatizovat, poslužte si lety po roce 1945, kdy se stezka bezpečnosti začala postupně ztenčovat, až se z ní stalo napjaté lano, po němž jsme museli kráčet s úmyslně zavřenýma očima, abychom neviděli hlubiny pod sebou. V těch letech mohlo dojít k osudnému uklouznutí v kterémkoli okamžiku. Je zázrak, že k němu nedošlo. A je dvojnásobný zázrak, že k němu nedošlo tak dlouho. Dříve nebo později by však k onomu uklouznutí došlo. Je úplně jedno, zda by se tak stalo ze zlé vůle, neopatrností nebo pouhým nedopatřením; rovnováha by byla zvrácena a zkáza by měla zelenou. Těžko říci, jak zlé by to bylo, jak to mohlo být zlé – ale nemusel taky přežít nikdo; je dokonce možné, že by to nepřečkala ani tato planeta... A nyní uvažte naši situaci. Země je neporušena,

nezjizvená, stále plodná. Může nám poskytnout potravu a suroviny. Máme zásobárny vědomostí, z nichž se můžeme učit, jak vytvořit cokoli, co tady už bylo – i když na některé věci snad bude lépe nevzpomínat. A máme prostředky, zdraví a sílu potřebné k tomu, abychom začali znovu budovat.”

Jeho řeč byla sice krátká, zato však působivá. Značná část jeho posluchačů se nepochybně začala uvědomovat, že spíše než na konci všeho nachází se na počátku něčeho nového. Přestože nám nic konkrétního nenabídl, vládla v posluchárně mnohem živější nálada, když se posadil. Plukovník, který ho vystřídal, byl praktický a věcný. Připomenul nám, že ze zdravotních důvodů bude nejrozumnější, když vyklidíme všechny zastavěné oblasti, jakmile to jen bude možné – předpokládal, že by to mohlo být kolem 12 hodin příštího dne. Byly již shromážděny takřka všechny základní nezbytnosti, rovněž jako řada věcí vedlejších, které nám zajistí poměrně značné pohodlí. Se zřetelem na množství zásob musí být naším cílem stát se co možná nejméně závislými na ostatních zdrojích, a to minimálně na dobu jednoho roku. Toto období bychom měli prožít prakticky ve stavu obležení. My všichni bychom jistě rádi přidali k věcem na našem seznamu ještě spoustu dalších, ale to musí počkat, dokud naši zdravotníci (při těchto slovech se mladá žena v předsednictvu hluboce zarděla) neuznají za bezpečné, aby menší skupinky mohly opustit naši izolaci a opatřit potřebné. Pokud jde o místo naší izolace, předsednictvo, mající na mysli požadavky jeho celistvosti, soběstačnosti a odloučenosti, po důkladném zvážení dospělo k závěru, že by našim účelům vyhovoval nejlépe nějaký venkovský hotel, anebo, kdybychom žádný vhodný nenašli, pak nějaké větší venkovské sídlo. Zda se předsednictvo na žádném konkrétním místě nedohodlo, nebo zda v plukovníkově vojenské mysli převládlo mínění, že by mělo být z nějakých závažných důvodů utajeno, to posoudit nemohu, avšak jsem pevně přesvědčen, že opomenutí jmenovat určité místo bylo

nejvážnějším nedopatřením celého večera. Nicméně plukovníkovo praktické vystupování zapůsobilo v tu chvíli značně uklidňujícím dojmem.

Když usedl, povstal opět Michael. Pronesl k mladé ženě několik povzbudivých slov a představil ji. Bylo jedním z našich nejtíživějších problémů, prohlásil, že jsme mezi sebou neměli žádného zdravotníka, a proto v našem středu s nesmírnou úlevou vítá slečnu Berrovou. Je sice pravda, že lékařský diplom tištěný honosným písmem nevlastní, ale zato má vysokou kvalifikaci zdravotní sestry. Podle jeho názoru mohou být ovšem nedávno nabyté vědomosti daleko cennější, než diplom získaný před mnoha lety. Mladá žena se znovu zapýřila a pronesla krátkou řeč o svém odhodlání plně zvládnout svěřený úkol a poněkud náhle uzavřela informaci, že nás ještě před odchodem ze sálu bude očkovat proti všemožným nemocem. Drobný mužik vrabčího vzezření, jehož jméno mi uniklo, pak sáhodlouze vysvětloval, jak zdraví každého jednotlivce musí být zájmem nás všech a že každé podezření z nemoci musí být okamžitě ohlášeno, neboť jakákoli nakažlivá choroba by pro nás mohla mít katastrofální následky. Když domluvil, vstala Sandra a představila posledního mluvčího předsednictva: Dr. E. H. Vorless, DrSc., z Edinburghu, profesor sociologie na Kingstonské univerzitě.

Bělovlasý muž došel k řečnickému pultu. Opřel se o něj konečky prstů a chvíli tak mlčky a se skloněnou hlavou postál, jako by zevrubně zkoumal desku pultu. Od stolu ho upřeně a s jistou úzkostí sledoval zbytek předsednictva. Plukovník se naklonil k Michaelovi a cosi mu zašeptal a ten pokývl hlavou, aniž však přitom spustil doktora věd z očí. Stařík vzhlédl.

“Vážení přátelé,” začal, “troufám si říci, že jsem z vás ze všech nejstarší. Za svých takřka sedmdesát let jsem se naučil, a také musel odnaučit, mnoha věcem – i když jich zas nebylo tolik, jak bych si přál. A pokud mne za dlouhá léta studia lidských mravů něco

ohromilo víc než jejich houževnatost, pak to byla jejich rozmanitost. Francouzi věru výstižně říkají: *autres temps, autres moeurs*. Zamyslíme-li se trochu, neujde nikomu z nás, že určitá společenská ctnost může být stejně tak společenským zločinem; že to, nad čím se my pohoršujeme, může být všude jinde považováno za chvályhodné; že zvyky v jednom století zatracované jsou v jiném pardonovány. A uvědomíme si také, že v každé společnosti a v každé době vládne všeobecná víra v morální správnost stávajících zvyklostí. Vzhledem k tomu, že mnohé z těchto zvyklostí si navzájem odporují, nemohou být také všechny v absolutním smyslu slova ‚správné‘. Nejlepší stanovisko, které k nim můžeme zaujmout – musíme-li už nějaké stanovisko zaujímat – bude to, když řekneme, že tyto zvyklosti jsou ‚správné‘ pro určitá společenství v určitých dobách. V některých případech mohou být považovány za správné i nadále, i když převážně tomu tak není, a společnosti, které se jimi slepě řídí bez ohledu na pozměněné okolnosti, činí tak ke své vlastní škodě.”

Posluchači zatím pořád nechápali, kam tento úvod směřuje. Neklidně se na svých místech ošívali. Kdyby se podobná přednáška ozvala z jejich radiopřijímače, většina z nich by ho okamžitě ze zvyku vypnula. Nyní se však cítili zaskočení. Řečník se rozhodl, že se vyjádří srozumitelněji.

“Tak byste jistě neočekávali,” pokračoval, “že nalezne stejné mravy, zvyky a obyčeje v nuzné indické vesnici žijící na pokraji smrti hladem, jako v luxusní londýnské čtvrti, dejme tomu v Mayfairu. Podobně se co do povahy svých mravů budou lišit obyvatelé zámožného státu, kde je život poměrně snadný, od obyvatel přelidněné, strádající země. Jinými slovy, různá prostředí vytvářejí různé životní normy. Zdůrazňuji proto, že svět, jaký jsme až dosud znali, je nenávratně pryč – je po něm veta. Spolu s ním jsou pryč i podmínky, které nás utvářely a učily našim životním normám. Naše potřeby jsou nyní jiné a jiné musí být i naše cíle.

Chcete-li příklad, vzpomeňte si, jak jsme se dnes po celý den s lehkým svědomím dopouštěli věcí, které byly ještě přede dvěma dny nazývány vloupáním a krádeží. Stará struktura života padla a my nyní musíme nalézt takový modus vivendi, který by nejlépe vyhovoval té nové. Nemůžeme jen tak začít stavět znovu; musíme začít znovu přemýšlet – což je mnohem těžší a mnohem nepohodlnější. Člověk zůstal po fyzické stránce pozoruhodně přizpůsobivým tvorem. A každá společnost má ve zvyku formovat nevyzrálou mysl své mládeže, infikovat ji svazujícími normami předsudků. Výsledkem je pak podivuhodně nepoddajný materiál, schopný zdárně odolávat tlaku mnoha přirozených sklonů a instinktů. Tak je možno vychovat člověka, který navzdory svému prvotnímu pudu sebezáchovy riskuje dobrovolně smrt ve jménu ideálu – stejným způsobem však můžeme vychovat i omezence, který si ví se vším rady a vždycky ví, co je „správné“. V dobách, které jsou před námi, se budeme muset značnému množství těchto umělých předsudků odnaučit, anebo je radikálně změnit. Můžeme přijmout a zachovávat pouze jeden základní předsudek, a to, že lidská rasa stojí za to, aby byla zachována. Tomuto ohledu musí být všechny ostatní alespoň na čas podřízeny. Na každý svůj čin musíme nahlížet s jedinou otázkou na mysli. „Pomůže to naší rase přežít – nebo nás to zbrzdí?“ Pomůže-li nám to, musíme to i udělat, aťsi by to bylo sebe víc v rozporu s idejemi, v nichž jsme byli vychováni. Kdyby nám to však bylo ke škodě, musíme se tomu vyhnout i za tu cenu, že by se toto vyhnutí střetávalo s naším předchozím pojetím povinnosti, a třeba i spravedlnosti. Nebude to nijak snadné: staré předsudky mají tuhý život. Na berličky mravních zásad a nařízení nespolehají jen prost'áčci, strašpytlové a duševní lenoši – my všichni se o ně opíráme víc, než si sami dovedeme představit. Nicméně dneska, kdy vši organizaci je konec, žádná z jejich praktických příruček nám neporadí. Musíme sebrat morální odvalu myslet a rozhodovat sami za sebe.” Odmlčel se

a přejel své posluchače zamyšleným pohledem. Potom řekl: “Nežli se rozhodnete připojit k našemu společenství, jedno vám musí být jasné. Že všichni, kdo se s námi pustí do našeho velkého úkolu, musí zpívat po našem. Muži musí pracovat – ženy musí rodit děti. Kdo s tím nebude souhlasit, pro toho není mezi námi místa.”

Rozhostilo se hrobové ticho a profesor do něho dodal: “Můžeme si dovolit žít omezený počet nevidomých žen, neboť ty budou mít děti, které vidět budou. Nemůžeme ale žít nevidomé muže. V našem novém světě se tudíž děti stávají mnohem důležitějšími než manželé.”

Ticho vládlo ještě několik vteřin poté, co zmlkl, ale pak se ojediné mlumlání rychle slilo do všeobecného bzukotu.

Podíval jsem se na Josellu. K mému úžasu se potutelně zubila.

“Co je na tom tak směšného?” zeptal jsem se, snad trochu příkře.

“Hlavně to, jak se všichni tváří,” odpověděla. Musel jsem jí dát za pravdu. Rozhlédl jsem se sálem a zarazil jsem se zrakem u Michaela. Ve snaze shrnout reakce posluchačů, přejížděly jeho oči z jedné strany sálu na druhou. “Michael vypadá nějak ustaraně,” poznamenal jsem.

“Nemá proč,” řekla Josella. “Když to mohlo projít Brighamů Youngovi v polovině devatenáctého století, mělo by to být dneska hračkou.”

“Ty ale dokážeš být někdy neomalená mladá dáma,” řekl jsem. “Nebo jsi o tom snad věděla předem?”

“To zrovna ne, ale úplně hloupá zas nejsem. Mimoto, když jsi byl pryč, zavezl sem někdo plný autobus těch slepých děvčat. Všechny jsou z nějakého ústavu. Řekla jsem si, proč je asi museli vozit odtud, když jich mohli sebrat celé tisíce jen v několika sousedních ulicích? Odpověď pak byla nasnadě: za a) že byly slepé ještě před tím, než se to stalo, a že tedy umějí dělat jisté práce; a za b) že jsou to samá mladá děvčata. Odvodit si z toho další závěry už nebylo nijak složité.”

“Hmm,” řekl jsem. “Počítám, že to bude v tom, jak se kdo na věci dívá. Já musím říct, že mě to aspoň nenapadlo. Myslíš –?”

“Pššt,” zarazila mne, neboť posluchárnou se zatím rozhostilo hluboké ticho. Povstala vysoká, tmavovlasá, odhodlaně vyhlížející a poměrně mladá žena. Zatímco čekala na slovo, vypadalo to, že ani nemůže otevřít ústa, ale posléze se tak stalo.

“Máme tomu rozumět tak,” dotazovala se hlasem z kalené oceli, “máme tomu snad rozumět tak, že poslední řečník zde obhajoval volnou lásku?” A s mrazivou rozhodností se prkenně posadila.

Doktor Vorless, který ji pozorně sledoval, si uhladil vlasy. “Mám za to, že tazatelka si je dobře vědoma, že jsem se ani slovem nezmínil o lásce, natožpak volné, prodejné nebo zjištné. Byla by tudíž tak laskava a položila svoji otázku přesněji?”

“Myslím, že mi řečník rozuměl. Ptám se tedy, zda navrhuje zrušení manželského zákona?”

“Zákony, které jsme uznávali, byly zrušeny okolnostmi. Nyní je pouze na nás, abychom vytvořili zákony odpovídající novým podmínkám a v případě nezbytí si i vynutili jejich dodržování.”

“Zůstává zde ještě zákon boží a zákon slušnosti.”

“Madam, Šalamoun měl tři sta – nebo snad pět set? – manželek a podle všeho mu to Bůh neměl nikterak za zlé. Mohamedán se svými třemi manželkami požívá pověsti váženého člověka. To všechno je pouze otázkou lokálních zvyklostí. O tom, jakými zákony se budeme řídit v těchto a dalších věcech, o tom rozhodneme později a s přihlédnutím k co největšímu prospěchu našeho společenství. Nás výbor se po diskusi usnesl, že chceme-li vybudovat nový řád věcí a vystříhat se upadnutí do barbarství – což je nebezpečí poměrně značné – musíme od těch, kdo se k nám chtějí připojit, vyžadovat jisté záruky. Nikdo z nás se nedomnívá, že znovu nastolíme podmínky, o které jsme přišli. Nabízíme vám práci naplněný život v těch nejlepších podmínkách, jaké si sami vytvoříme, a štěstí, vyplývající z těžce vydobytých úspěchů.

Oplátkou požadujeme poslušnost a plodnost. Nikoho nechceme nutit. Rozhodnutí je na vás. Komu se naše nabídka nebude zamlouvat, ten má naprostou volnost odejít jinam a založit samostatné společenství na takových základech, pro jaké se rozhodne. Přesto vás prosím, abyste odpovědně zvážili, zda máte či ne od Boha právo, zbavovat kteroukoli ženu radostí, jež jí přináší naplnění jejích přirozených funkcí.”

Následující diskuse se zvrhla v zmatenou slovní šarvátku, sklouzávající co chvíli do podrobností a hypotéz, na které v tuto chvíli nemohlo být odpovědi. Nikdo se však neměl k tomu, aby jí udělal konec. Čím déle se protahovala, tím přijatelnější se sporná myšlenka zdála. Odebrali jsme se s Josellou ke stolu, kde ošetřovatelka Berrová rozložila své nádobíčko. Dostali jsme do rukou po několika injekcích a pak jsme se opět posadili a dále naslouchali výměně názorů.

“Kolik si myslíš, že jich asi s nimi půjde?” zeptal jsem se Joselly.

Krátce se rozhlédla. “Skoro všichni – ráno,” odpověděla.

Měl jsem o tom své pochybnosti. Další a další námitky jen přšely.

Josella řekla: “Představ si, že bys byl ženou, která bude dneska hodinu nebo dvě před usnutím rozhodovat, zda zvolit děti a organizaci, která o tebe i o ně bude pečovat, anebo věrnost principu, což taky může znamenat žádné děti a nikoho, kdo by se o tebe staral. Potom bys asi moc dlouho neváhal. A koneckonců, většina žen chce mít děti tak jako tak – a manžel je pro ně jenom tím, co byl doktor Vorless patrně nazval lokálním prostředkem k dosažení cíle.”

“Nedíváš se na to trochu cynicky?”

“Jestli na tom opravdu vidíš něco cynického, pak musíš být pořádně sentimentální povaha. Mluvím tu o skutečných ženách, ne o těch atrapách z filmového plátna a módních časopisů.”

“Ach tak,” řekl jsem.

Chvíli zadumaně seděla a vrásky na jejím čele se prohlubovaly. Konečně řekla: “Jediné, čeho se bojím, aby těch dětí nechtěli moc. Ne že bych neměla ráda děti, ale všechno má své meze.”

Diskuse se ještě hodinu nanicovatě točila kolem dokola a pak byla uzavřena. Michael požádal všechny, kdo se budou chtít k jejich plánu připojit, aby odevzdali svá jména do deseti hodin následujícího dopoledne v jeho kanceláři. Plukovník vyzval všechny, kdo jsou schopni řídit nákladní auto, aby se u něho hlásili v 7.00, a tím schůze skončila. Vyšli jsme s Josellou před budovu. Byl vlahý večer. Světlo na věži opět s nadějí prořezávalo oblohu. Nad střechou muzea se právě vynořil jasný měsíc. Našli jsme si nízkou zídku, usedli jsme na ni, hleděli do stínů zahrady na náměstí a naslouchali šelestění větru ve větvích. Mlčky jsme kouřili. Když jsem byl se svou cigaretou téměř u konce, odhodil jsem ji a nadechl se.

“Josello,” řekl jsem.

“Hmm?” odpověděla, jen stěží se vynořujíc ze svých myšlenek.

“Josello,” opakoval jsem. “Ehm – tedy k těm dětem. Víš – já – tedy já bych si musel připadat strašně pyšně a šťastně, kdyby mohly být nás dvou společně.”

Chvíli seděla zcela nehybně a nic neříkala. Potom otočila hlavu. V plavých vlasech se jí třpytil odraz měsíčního světla, ale obličej a oči měla ve stínu. S bušícím srdcem a jistou nevolností jsem čekal na odpověď. A ona s úžasným klidem pronesla: “Děkuji ti, Bille. Já myslím, že bych to taky chtěla, miláčku.”

Vzdychl jsem. Bušení v prsou příliš nepolevilo, a když jsem k ní vztáhl ruce, viděl jsem, že se chvějí. Nemohl jsem v ten okamžik najít jediné slovo. Josella nicméně ano.

“Ale tak jednoduché to zas nebude.”

“Co tím myslíš?” zeptal jsem se.

Zamyšleně řekla: “Víš, kdybych byla na místě těch,” – pokývla hlavou směrem k věži – “myslím, že bych vydala takové nařízení.

Rozdělila bych nás do skupin a řekla, že každý muž, který se ožení se zdravou dívkou, musí si k ní přibrat ještě dvě slepé. Já bych to tak rozhodně udělala.”

Zíral jsem do její tváře skryté ve stínu. “To nemyslíš vážně,” namítl jsem.

“Bohužel ano, Bille.”

“Ale to přece –”

“Copak nechápeš, že něco takového chystají – alespoň podle toho, co nám řekli?”

“To je možné,” připustil jsem. “Ale když to nařídí oni, bude to něco jiného. Nechápu –”

“Chceš snad říct, že mě nemáš tak rád, abys sis ke mně nemohl přibrat ještě dvě další ženy?”

Polkl jsem. A pokusil jsem se odporovat. “Ale to je šílenství. Je to nepřirozené. To, co mi navrhuješ –”

“Tak poslouvej. Bille. Já vím, že je to napoprvé trochu zarážející, ale nic šíleného na tom není. Je to docela samozřejmé – i když nijak snadné.” “Tohle všechno,” – ukázala rukou kolem nás – “mě nějak proměnilo. Jako kdybych náhle prohlédla. A jedna z těch věcí, o které myslím, že ji teď chápu, je ta, že my všichni, co jsme vyvázli, budeme mít k sobě mnohem blíž, budeme mnohem závislejší jeden na druhém než dřív, budeme spíš jako – jako nějaký kmen. Celý den jsme spolu chodili městem a všude jsme viděla ty chudáky, co už zakrátko umřou. A celý den jsem si říkala: ,To je přece zázrak! Vždyť jsem si nezasloužila o nic lepší osud než kdokoli z těch ostatních. Ale dostalo se mi ho. Jsem živá a zdravá – a teď je na mně, abych to ospravedlnila.’ Začala jsem mít najednou mnohem blíž k těm ostatním než předtím. A celý den jsem přemýšlela, jak to udělat, abych alespoň některým z nich pomohla. Pochop to, my přece musíme udělat něco, čím bychom ten zázrak ospravedlnili, Bille. Mohla jsem být dneska jedním z těch slepých děvčat; ty zase jedním z těch mužů, co bloudí po ulicích.

Nic velkého udělat nemůžeme. Ale když se pokusíme postarat jen o pár z nich a dáme jim tolik štěstí, kolik jen bude možné, splatíme tak trochu – třeba nepatrně – z našeho dluhu. Neříkej, že to nechápeš, Bille.”

Dobrou minutu jsem si to obracel v hlavě. “Tak se mi zdá,” řekl jsem, “že tohle byl ten nejpodivnější argument, jaký jsem dneska – jestli vůbec v životě – uslyšel. A přece –”

“A přece je správný, vid’, Bille? Víím, že je správný. Pokoušela jsem si představit na místě jednoho z těch děvčat sebe a jsem si teď jistá. Pro některá z nich znamenáme naději na ten nejplnější život, jaký mohou mít. Splníme ji, jako část naší vděčnosti – nebo jim ji prostě odepřeme kvůli předsudkům, ve kterých nás vychovali? Tak zní celá otázka.”

Chvíli jsme seděli mlčky. Ani na okamžik jsem nezapochoyboval, že Josella míní každé svoje slovo vážně. Rozjímal jsem tak trochu nad metodami odhodlaných, revolučně smýšlejících žen typu Florence Nightingaleové či Elizabeth Fryové. S takovými nic nepořídíte – a často se posléze ukáže, že měly pravdu.

“Dobrá,” řekl jsem konečně. “Když myslíš, že by to tak mělo být. Ale doufám –”

“Nedělej si starosti, miláčku. Vyberu ti dvě hezké, rozumné dívky.”

“Ach,” řekl jsem. Seděli jsme ruku v ruce na zídce a hleděli do strakatých stromů – ale nic jsme neviděli, alespoň já ne. Potom někdo v budově na námi spustil gramofon a ozval se Straussův valčík. Linul se prázdným nádvořím s bolestnou nostalgií. Ulice před námi se stala na okamžik přízrakem plesové síně: vírem barev, nad nímž jak křišťálový lustr visel měsíc. Josella sklouzla ze zidky. S roztaženýma rukama, rozvlněnýma v zápěstích a prstech, a s prohnutým tělem vznášela se uprostřed velkého kruhu měsíčního světla, lehká jako papěří. S rozzářenýma očima přitančila blíže a vztaženýma rukama mne vyzvala k tanci. A tančili jsme. Při ozvěně ztracené minulosti, na prahu neznámé budoucnosti.

MARNOST NAD MARNOST

Kráčel jsem neznámým, opuštěným městem, jehož prázdnými ulicemi se rozléhalo zasmušilé klinkání zvonku a hrobové volání hlasu bez těla: “Bestie uprchla! Mějte se na pozoru! Bestie uprchla!” – když tu jsem se probudil a zjistil, že zvonec skutečně vyzvání. Byl to ruční zvonek a jeho srdce bušilo do zvonoviny tak pronikavě a děsivě, že jsem si v té chvíli nemohl vzpomenout, kde to vlastně jsem. Zpitomělý spánkem posadil jsem se na posteli a pak jsem uslyšel hlasy, křičící “Hoří!”. Vyskočil jsem jak jsem byl z prostěradel a vyběhl na chodbu. Byl tam cítit kouř a ze všech stran se ozývaly zvuky pobíhajících nohou a bouchání dveří. Nejvíce hluku se zdálo přicházet zleva, odkud ke mně zaléhalo vyzvánění zvonku a zděšené výkřiky, a tam jsem se také obrátil a rozběhl. Vysokými okny na konci chodby pronikala dovnitř trochu měsíčního světla a zjasňovala přítmi alespoň natolik, že jsem mohl utíkat středem chodby a vyhnout se tak lidem tápajícím podél zdí. Doběhl jsem ke schodišti. Zvonek dole ve dvoraně nepřestával vyzvánět. Sbíhal jsem se schodů, jak nejrychleji to v neustále houstnoucím kouři šlo. Takřka u konce schodiště jsem zakopl a padl kupředu. Z přítmi se stala rázem neproniknutelná tma, v níž se jako oblak jehel rozprsklo prudké světlo, a to bylo vše... Nejprve se přihlásila bolest v hlavě. Potom, když jsem otevřel oči, pronikavá záře. Na první mžiknutí mě oslnila jako světlo svářecího plamene, ale když jsem zdvihl víčka opatrněji, ukázalo se, že je to docela obyčejné okno a navíc ještě pořádně špinavé. Věděl jsem, že ležím na posteli, ale neposadil jsem se a neprozkoumal své okolí blíže; dunivé bušení pístu v mé hlavě mne zbavovalo odvahy k sebemenšímu pohybu. Ležel jsem tedy bez hnutí a zíral do stropu – dokud jsem si neuvědomil, že mám svázané ruce. Navzdory bušení v hlavě mne toto zjištění rázem vytrhlo z letargie. Brzy jsem zjistil, že je to poctivě odvedená práce. Pouta sice nebyla bolestivě

utažena, ale svému účelu plně vyhovovala. Kolem každého zápěstí jsem měl obtočeno několik závitů kabelu a na odvrácené straně, kam jsem nemohl dosáhnout zuby, byl pevný a složitý uzel. Chvilí jsem proklínal a rozhlížel se přitom kolem sebe. Pokojík byl docela malý a krom postele, na níž jsem ležel, úplně prázdný.

“Haló!” zavolal jsem. “Je tady někdo?”

Asi tak po půl minutě se za dveřmi ozvaly šouravé kroky. Pak se dveře otevřely a objevila se v nich hlava. Byla to spíše hlavička, završená tvídovou bekovkou. Pod ní se černal temný porost ježatých vousů a plandala hadrovitá šlajfka. Obličej nehleděl přímo ke mně, ale jen povšechně mým směrem.

“Servus, parde,” řekla docela přátelsky hlava. “Tak ses konečně probral, co?” No, tak si ještě chvíli počkej, donesu ti hrnec dryjáku.” A zase zmizela.

Doporučení, abych počkal, bylo zbytečné, ale dlouho jsem čekat nemusel. V několika minutách byl zpátky s čajem v plechovce s drátěným držadlem. “Kde si?” zeptal se.

“Rovnou před tebou, na posteli,” řekl jsem. Zatápal levou rukou před sebou, a když se dotkl pelesti, nahmatal si už kolem postele cestu ke mně a podal mi opatrně plechovku. “Tumáš, parde. Bude to možná šmakovat trošku srandovně, poněvaž starej Charlie ti do toho kopnul velkého prcka rumu, ale počítám, že ti to vadit nebude.” Vzal jsem mu plechovku z rukou a neohrabaně jsem ji zvedl ve svázaných ruku a upil jsem trochu čaje. Byl silný a sladký a rumem kuchař nešetřil. Chutnal možná divně, ale působil jako elixír života.

“Díky,” řekl jsem. “Jsi hotový divotvůrce. Já se jmenuju Bill.”

On, jak se zdálo, byl Alf. “Co má tohle všechno znamenat, Alfe?” zeptal jsem se.

Posadil se na okraj postele a podal mi balíček cigaret a škatulku zápalek. Vzal jsem si cigaretu, zapálil nejprve jemu, pak sobě a zase jsem mu zápalky vrátil.

“To máš takhle, kámo,” řekl. “Víš o tom virválu včera ráno před univerzitou – možná žes u toho dokonce byl?”

Pověděl jsem mu, že jsem se na to díval.

“No a Cokera – to je ten chlap, co za nás mluvil – to jaksi dožralo. ‚Dobrý,‘ povídá celej vzteklej. ‚Koledovali si vo to, gauneři. Jak je vidět, slušně se s nima nic nesvede. Tak teď to slíznou.‘ Potom jsme narazili na dva další chlápky a jednu starou sajtku, co pořád eště viděj, a Coker s nima ušil na vás boudu. Jo, Coker je hlava.”

“Chceš říct, že nás oblafli – že vůbec nehořelo?” zeptal jsem se.

“Babiččino prdýlko! – co by tam hořelo? Natáhli akorát pod schody kus drátu, zapálili dole haldu papírů a klacků a začli klinkat. Počítali jsme s tím, že ti, co viděj, budou dole první, poněvač tam prej svítil trochu měsíc. A taky to vyšlo. Coker eště s jedním uzemnil každýho, kdo se přes ten drát natáh, podávali je nám a my je nosili do náklad’áku. Jednoduchý jako facka!”

“Hmm,” zabručel jsem posmutněle. “Ten Coker se vyzná. Kolik nás na ten jeho trik naletělo?”

“Počítám, že takový dva tucty – ale potom se přišlo na to, že pět nebo šest je jich slepejch. Zabalili jsme to, když byl náklad’ák plnej, a ty vostatní jsme nechali, ať si dělaj, co chtěj.”

Ať už o nás Coker smýšlel jakkoliv, bylo nabíledni, že Alf k nám žádné nepřátelské pocity nechová. Zdálo se, že to všechno bere tak trochu sportovně. Pro mne osobně byl takovýto postoj nepřijatelný, ale v duchu jsem před Alfem smekal klobouk. Dobře jsem věděl, že na jeho místě bych stěží dokázal brát něco sportovně. Dopil jsem čaj a vzal jsem si od něho další cigaretu. “Co je na programu dále?” zeptal jsem se.

“Coker nás chce rozdělit na party a ke každý přidělit jednoho z vás. Máte mít na starost rabování, dělat nám voči a tak. Budete mít prostě na práci pomáhat nám zůstat naživu, dokud někdo

nepřide a nedá to tady do richtiku.”

“Rozumím,” řekl jsem.

Šťelhlbitě ke mně otočil hlavu. Neušlo mu zhola nic. Rozpoznal z mého tónu víc, než jsem si uvědomoval, že v něm bylo.

“Počítáš, že se to protáhne?” zeptal se.

“Nevím. Co říká Coker?”

Jak se zdálo, Coker do podrobností nezacházel. Nicméně Alf na to měl svůj vlastní názor.

“Podle mýho nikdo nepřide. To už by tady dávno někdo byl. Kdybysme byli v nějakém zapadákově někde na venku, tak neřeknu. Ale v Londýně! Tady by přece museli bejt ze všeho nejdřív. Kdepak, podle mýho nikdo nepřide – a to taky znamená, že *nikdy* nikdo nepřide – a to zase znamená, že ani nemá kdo přijít. Páni, koho by napadlo, že se něco takovýho může vůbec stát.”

Nic jsem na to neřekl. Alf nebyl z těch, kdo se dají uchlácholit lacinými argumenty. “Počítám, že ty se na to koukáš taky nějak takhle, co?” řekl po chvíli. “Nevypadá to zrovna růžově,” přiznal jsem. “Ale pořád ještě máme šanci – mohou přijít odněkud ze zámoří...”

Zavrtěl hlavou. “Kdepak, to by tady už dávno byli. Už dávno by po ulicích jezdily auta s tlampačema a radili by nám, co máme dělat. Kdepak, parde, jsme v tom namočená až po krk; nemá kdo přijít. Tak je to.”

Chvíli jsme mlčeli a pak: “Eh co, tak úplně mizernej život to zas nebyl, dokad’ se to nepodělalo.” Povídali jsme si potom trochu o životě, jaký vedl. Živil se nejrůznějšími způsoby a každý z nich se zdál tak či onak na štíru se zákony. Závěrem to shrnul: “Bud’ jak bud’, špatně se mi nevedlo. Tys dělal co?”

Řekl jsem mu to. Velký dojem to na něj neudělalo. “Trifidi, brr! To jsou mi pěkný bestie. Nic vod přírody.” Zůstali jsme při tom.

Alf odešel, ponechávaje mne mým úvahám a balíčku svých

cigaret. Probíral jsem naše vyhlídky a trochu jsem se nad nimi zamýšlel. Byla jsem zvědav, jak to asi přijmou ostatní. A zvláště jaký na to bude mít názor Josella. Vstal jsem a přistoupil k oknu. Byl odsud ubohý výhled. Neskýtal nic než bíle vykachlíkované stěny šachty světlíku a o čtyři patra doleji skleněnou střechu. Tudy se utéct nedalo. Alf za sebou sice zamkl, ale přesto jsem pro všechny případy zkusil vzít za kliku. Nic v místnosti mne neinspirovalo. Vypadala jako pokoj hotelu třetí třídy, z něhož bylo všechno krom postele vystěhováno. Usedl jsem opět na postel a přemýšlel. Alfa bych snad vyřídil i se svázanýma rukama – za předpokladu, že by u sebe neměl nůž. Ale pravděpodobně ho měl a pak to mohlo skončit nepříjemně. Slepec by mi jistě dlouho nožem nevyhrožoval, ale bez váhání by ho použil, aby mě zneškodnil. Navíc bylo těžké odhadnout, kolem koho bych ještě na cestě z budovy musel projít. A mimoto jsem nechtěl Alfovi ublížit. Zdálo se proto moudřejší ještě si na svou příležitost počkat – konečně měl jsem být jedinými vidomým mezi samými slepci.

Asi za hodinu se Alf vrátil a přinesli mi ták s jídlem, a další čaj. “Zrovna nóbl to snad není,” omlouval se, “ale nařídili: žádný nůž, žádnou vidličku; tak tady to máš.” Pustil jsem se do jídla a mezi sousty jsem se vyptával na ostatní. Mnoho mi toho povědět nemohl a žádná jména neznal, ale i tak jsem se dověděl, že mezi jejich zajatci jsou jak muži, tak ženy. Potom jsem byl ponechán několik hodin o samotě. Strávil jsem je tím, že jsem se snažil vyspat ze svého bolení hlavy. Když se Alf objevil s dalším jídlem a nezbytnou plechovkou čaje, provázal ho muž, kterému říkal Coker. Vypadal znaveněji, než když jsem ho spatřil poprvé. Pod paží nesl nějaké papíry.

“Víš už, o co jde?” zeptal se.

“Jenom to, co mi pověděl Alf,” doznal jsem.

“Tak dobrá,” hodil papíry na postel, zdvihl vrchní a rozložil ho. Byl to pouliční plán Velkého Londýna. Ukázal na oblast, zahrnující

část čtvrtí Hampsteadu a Swiss Cottage a ohraničenou modrou tužkou. “Tohle bude tvůj rajón,” řekl. “Nikde jinde než v tomhle prostoru tvoje skupina operovat nesmí. Nemůžeme potřebovat, aby se nám všechny party hrabaly na jednom smetišti. Tvým úkolem bude vyhledat všechny potraviny v tomhle prostoru a postarat se, aby je tvoje parta dostala – stejně jako všechno ostatní, co budou potřebovat, jasný?”

“Anebo?” řekl jsem a zahleděl jsem se mu do očí.

“Anebo budou mít hlad. A když budou mít hlad, bude to s tebou moc špatný. Někteří z chlapů mají náuru trochu drsnější a nikdo z nás tohle nedělá pro špás. Dávej si tedy bacha. Zítra ráno tě s celou partou odvezeme na místo. Potom se už o ně musíš postarat sám – dokud někdo nepřijde a nedá to tu do pořádku.”

“A co když nikdo nepřijde?” zeptal jsem se.

“Někdo přijít *musí*,” řekl nasupeně. “Tak teď víš, co máš dělat – a nezapomeň se držet pouze v hranicích rajónu.”

Na odchodu jsem ho ještě zastavil.

“Máte tu taky slečnu Playtonovou?” zeptal jsem se.

“Neznám nikoho z vás jménem,” řekl.

“Blondýna, vysoká asi tak metr pětadesát, šedomodré oči,” nevzdával jsem se.

“Jedna blondýny přibližně téhle výšky tady je. Ale na oči jsem se jí nekoukal. Mám na starost důležitější věci,” řekl a odešel.

Zkoumal jsem mapu. Přidělený obvod mne nijak nenadchl. Z části to bylo docela zdravé předměstí, nic proti němu, ale za těchto okolností bych dal přednost čtvrti s doky a velkými skladišti, jež by nám mohla nabídnou více. Pochyboval jsem, že v těchto končinách najdeme nějaké větší sklady potravin. Než “všichni terno vyhrát nemůžou”, jak se vyjádřil Alf – a mimoto jsem tam nemínil zůstat o nic déle, než bude nutné.

Když se Alf zase ukázal, požádal jsem ho, zda by nemohl předat Joselle lístek se zprávou. Zavrtěl hlavou. “Lituju, kamaráde. Není

to dovoleno.”

Ujišťoval jsem ho, že mi jde o zcela neškodnou zprávu, ale nepovolil. Nemohl jsem mu to mít za zlé. Neměl nejmenší důvod, proč mi důvěřovat, můj vzkaz si přečíst nemohl, aby se přesvědčil, že je skutečně tak neškodný, jak tvrdím. Ostatně neměl jsem ani tužku, ani papír, a tak jsem od toho upustil. Na mé naléhání se nicméně uvolil vyřídit Joselle, že jsem také zde, a vyptat se na čtvrt', která jí byla přidělena. Moc se mu do toho nechtělo, ale nakonec musel připustit, že kdyby došlo k nějaké změně k lepšímu, mohl bych ji najít daleko snadněji, kdybych věděl, kde hledat. Potom mi zůstaly za společnost pouze vlastní myšlenky. Problém byl v tom, že jsem sám upřímně nevěděl, kam patřím. Nacházel jsem argumenty ve prospěch obou stran. Dobře jsem si uvědomoval, že pro družinu Michaela Beadleyho mluví jak zdravý rozum, tak dlouhodobé perspektivy. Kdyby svůj plán začali naplňovat, Josella a já bychom se k nim určitě přidali a táhli s nimi – a přesto jsem věděl, že by mi to nebylo po chuti. Nikdy bych si nebyl zcela jist, zda pro ty chudáky na potápějící se lodi nešlo přece jen něco udělat; nikdy bych si nebyl zcela jist, zda jsem si své přednostní postavení nezdůvodnil chladným rozumem. Jestliže skutečně *existovala* možnost organizované pomoci, pak jejich úmysl zachránit, co se dá, byl jistě tím nejinteligentnějším řešením. Ale inteligence není bohužel jedinou silou, která uvádí lidská kolečka do pohybu. Musel jsem čelit právě té podmíněnosti, kterou, jak říkal doktor Vorless, je tak těžké překonat. Měl do slova a do písmene pravdu, když mluvil o nesnázích přivyknání novým mravním zásadám. Kdyby například později došlo k nějakému zázračnému obratu situace, musel bych si připadat jako padouch, že jsem zběhl z boje, ať už mé pohnutky k tomu byly jakékoliv – a právě tak jako sebou bych opovrhoval i všemi ostatními, že jsme zůstali v Londýně a nepomáhali, dokud to bylo možné. Kdyby však na druhou stranu žádná pomoc nepřišla, jaký bych asi pak

měl pocit z toho, že jsem jen marnil čas a mrhal silami, zatímco ti prozíravější začali se záchrannými pracemi, když k tomu byly ještě vhodné podmínky? Uvědomoval jsem si, že bych se měl jednou provždy rozhodnout a pevně se svého rozhodnutí držet. Ale nešlo to. Zmítal jsem se ze strany na stranu. Když jsem konečně po několika hodinách usnul, stále jsem ještě nevěděl. Neměl jsem možnost, jak zjistit, pro co se rozhodla Josella. Neměl jsem od ní jedinou zprávu. Ale během večera strčil do dveří hlavu Alf. Jeho sdělení bylo stručné.

“Westminster,” řekl. “Hrome, tak se mi nezdá, že v barácích parlamentu najde tahle parta zrovna moc žrádla.”

Na druhý den mne probudil Alfův příchod. Doprovázela ho podsaditý chlapík s neupřímným pohledem, se zbytečnou ostentativností třímající v ruce řeznický nůž. Alf přistoupil k posteli a hodil mi náruč šatstva. Jeho společník zavřel dveře, opřel se o ně a loupaje po mně zavilýma očima, pohrával si s nožem. “Tak se hod’ do parády, bráško,” řekl a ustoupil.

Oblékl jsem se, zatímco milovník nožů sledoval každý můj pohyb jako ostříž. Když jsem bylo hotov, vytáhl Alf z kapsy pouta. “Nic lepšího nemáme,” poznamenal. Zaváhal jsem. Muž ve dveřích se napřímil a nepatrně vystrčil nůž kupředu. Zřejmě to byl po něho navýsost zajímavý okamžik. Usoudil jsem, že ještě nenadešel čas, abych si s něčím začínal a nastavil jsem ruce. Alf je ohmatal a zacvakl kolem nich želízka. Potom odešel a po chvíli mi přinesl snídani. Za necelé dvě hodiny se objevil druhý muž znovu. Dával si záležet, abych měl jeho nůž stále na očích. Ukázal ke dveřím. “Tak pojď,” řekl. Byla to jediná slova, která jsem od něho slyšel. S nepřijemným vědomím nože v zádech jsem vykročil z pokoje; sešli jsme několik pater a velkou halou vyšli z budova ven. Na ulici již čekaly dva plné nákladňáky. Vedle spuštěného zadního čela stál Coker se dvěma svými druhy. Pokynul mi, abych přistoupil. Beze slova mi protáhl mezi pažemi řetěz, uzavřený na obou koncích

řemínky. Jeden měl u na levém zápěstí připjat rozložitý slepec po Cokerově boku; druhý pak zapnul kolem pravého zápěstí dalšího hromotluka, takže jsem se dostal mezi ně. Nemínili riskovat nic, čemu se mohli vyhnout předem.

“Být sebou, tak na všechny legrácky zapomenu,” doporučil mi Coker. “Chovej se k nim slušně a oni se budou chovat slušně k tobě.”

Vylezl jsem se svými novými společníky na korbu a auta vyrazila. Někde poblíž Swiss Cottage jsme zastavili a vyskákali na ulici. V dohledu bylo nějakých dvacet lidí, kteří se bez cíle belhali podél chodníků. Když zaslechli zvuk motorů, obrátili k nám s nevěřícím výrazem hlavy a jako by byli částecami jediného mechanismu, začali se v nové naději sbíhat a volat na nás. Řidiči křičeli, aby se jim klidili z cesty. Zacouvali, otočili se a odburáceli směrem, odkud jsme přijeli. Sbíhající se lidé se zarazili. Jeden nebo dva za nákladáky bezmocně řvali, ale většinou se jen sklesle obrátili a mlčky pokračovali ve své bludné pouti. Někjakých padesát metrů od nás dostala jakási žena hysterický záchvat a začala bušit hlavou do zdi. Bylo mi z toho nanic. Obrátil jsem se ke svým společníkům.

“Tak s čím chcete začít?” zeptal jsem se.

“Nejdřív potřebujeme střechu nad hlavou,” řekl jeden. “Pak se uvidí, co dál.”

Řekl jsem si, že toto bych pro ně měl ještě udělat. Nemohl jsem prostě prásknout do bot a zanechat je bez vší rady a pomoci na ulici. Když už věci zašli takhle daleko, proč bych pro ně alespoň nenašel útočiště, něco na způsob hlavního stanu, a nepomohl jim postavit se na vlastní nohy. Mělo by to být nějaké místo, kam by se daly schraňovat zásoby, kde by se skladovaly a připravovalo z nich jídlo, a které by pohodlně pojalo celou skupinu. Spočítal jsem je. Bylo jich dvaapadesát, z toho čtrnáct žen. Nejvýhodnějším se mi zdálo najít nějaký hotel. Nemuseli bychom alespoň nikde

shánět postele a ložní prádlo. Nakonec jsme se rozhodli pro jeden chvalně známý penzión, sestávající ze čtyř vzájemně propojených viktoriánských domů, který nabízel ještě lepší ubytování, než jsme potřebovali. Když jsme tam vtáhli, objevili jsme uvnitř rovný půltucet lidí. Bůhví, co se stalo s těmi ostatními. Těch pár zbývajících se vystrašeně choulilo v jedné ze vstupních hal – sešlý stařec, upjatá obstarožní dáma, z níž se později vyklubala ředitelka penziónu, muž ve středních letech a tři dívky. Paní ředitelka se celkem rychle vzpamatovala a zahrnula nás tirádou nabubřelých výhrůžek, avšak ledový příkrov jejího, třebaže toho nejpřísnějšího penzionátního vystupování, byl převelice tenký. Stařec se ji snažil podpořit jalovým chvástáním. Ostatní k nám jenom nervózně obraceli tváře. Vysvětlil jsem jim, že se k nim nastěhujeme. Pokud se jim to nelíbí, mohou odejít; jestli však chtějí zůstat a sdílet všechno s ostatními, mohou klidně zůstat. Moc velké potěšení z toho neměli. Jejich reakce svědčily o tom, že mají kdesi v domě bohaté zásoby potravin, o které se netouží s nikým dělit. Když ale pochopili, že míníme nashromáždit ještě větší, jejich postoj doznal značné změny a docela s chutí se uvolili naši nabídku přijmout. Usoudil jsem, že bych měl ještě den nebo dva zůstat, alespoň dokud se má skupina slušně nezabydlí. Počítal jsem, že Josella se zachová ke své partě stejně. Coker to měl dobře vymyšlené – jako když vám řekne svobodná matka: “Pochovejte mi na chvíli to dítě.” Ale potom se stejně vytratím a přidám se k Joselle.

Následující dva dny jsme systematicky plenili velké obchody v okolí – většinou filiálky jednotkových obchodů, bohužel nijak veliké. Takřka všude byl již někdo před námi. Prodejní místnosti byly ve zpusťšeném stavu. Výlohy rozbité, podlahy pokryté pootevřenými konzervami a roztrhanými obaly, jejichž obsah nálezce zklamal, a nyní tvořily na zemi mazlavou, páchnoucí vrstvu, promíchanou střepinami skla. Ztráta však byla zpravidla malá a škoda jen povrchní. Větší bedny s potravinami, jak v obchodech,

tak ve skladech za nimi, jsme našli nedotčené. Manipulovat s těžkými bednami, vynášet je z obchodů a nakládat je na ruční vozíky nebylo pro slepce nijak snadnou záležitostí. Potom se ještě musely dopravit do našeho hlavního stanu a uložit. Ale praxe jim začala dodávat zručnosti. Co nás nejvíce zdržovalo v práci, byla nezbytnost mé přítomnosti. Téměř nic se neobešlo bez mé účasti a rady. Přestože jsme mohli vytvořit dobrou desítku pracovních čet, pracovat mohla vždy jen jedna. Příliš se toho neudělalo ani v penziónu, když jsem byl se svými zásobovacími četami mimo dům. A navíc všechn čas, který jsem musel strávit průzkumem a pátráním po dalších zdrojích zásob v našem rajónu, ostatní větším dílem prozaháleli. Dva vidomí by té práce zvládli jistě víc než dvojnásob. Od chvíle, kdy jsme se pustili do díla, jsem byl přes den příliš zaměstnán, abych byl schopen myslet na něco jiného než na to, čím jsme se právě zabývali, a v noci příliš unavený, abych neusnul, jakmile jsme jen dopadl na postel. A den co den jsem si říkal: “Tak zítra večer už je budu mít slušně zaopatřené – rozhodně natolik, aby se mohli na čas postarat o sebe sami. A pozítří se odsud vytratím a vyhledám Josellu.” Říkalo se to hezky – ale každý den jsem si našel důvod, proč to odložit na příští, a s každým dnem se to stávalo těžší a těžší. Někteří se sice již trochu zapracovali, ale stále prakticky nic, otvíráním konzerv počínaje a plněním obchodů konče, bez mého přispění neklapalo. Všechno nasvědčovalo tomu, že jsem pro ně čím dál nepostradatelnější, namísto aby tomu bylo naopak. Nic z toho samozřejmě nebyla jejich vina. A proto to bylo tak těžké. Někteří dřeli ze všech sil, čert aby je spral. Musel jsem jen trpně přihlížet, jak mi stále víc a více znemožňují, abych se zachoval jako sketa a opustil je. Tucetkrát denně jsem proklínal Cokera, že mne uvrtal do takovéhle situace – ale nalézt z ní cestu ven mi to nepomáhalo; jen jsem si musel znovu klást otázku, jak tohle všechno skončí... Prvního náznaku, s čím asi mohu počítat, přestože jsem v tom zprvu nic

takového neviděl, se mi dostalo čtvrtého rána – nebo snad pátého? – právě když jsme se chystali z domu. Z schodů na mne zavolala nějaká žena, že nahoře jsou dva nemocní; měla za to, že vážně. Mým dvěma hlídacím psům se to nechtělo líbit.

“Poslyšte,” řekl jsem jim. “Už mám toho trestaneckého života zrovna tak dost. Nemyslíte, že bez těch řetězů by nám šlo všechno daleko líp?”

“Abys nám pláchnul k tý svojí starý partě, co?” řekl někdo.

“Neblázněte, člověče,” řekl jsem. “Tenhle párek amatérských goril jsem mohl oddělat už dávno, a třeba za bílýho dne. Jestli jsem to ještě neudělal, tak jen proto, že krom jejich slabomyslnosti proti nim nic jinšího nemám...”

“Tak, hele –” začal se ohrazovat jeden z mých přívěsků.

“Ale jestli mě teď nepustí nahoru,” pokračoval jsem, “abych se podíval, co těm lidem schází, můžou si být jisti, že je co nevidět přetáhnu něčím přes hlavu.”

Dali si oba říct, ale když jsme vstoupili do pokoje, kde leželi nemocní, dávali si dobrý pozor, aby se drželi ode mne tak daleko, jak jen jim to řetěz dovolil. Postižení byli dva muži, jeden ještě mladík a druhý ve středním věku. Oba měli vysokou teplotu a stěžovali si na bolest v útrokách. Tehdy jsem ještě o takovýchto věcech moc nevěděl, ale to ani nebylo zapotřebí, i tak to ve mně vyvolalo značné starosti. Nenapadlo mne nic lepšího než je dát přenést do jednoho z prázdných domů v sousedství a požádat jednu ženu, aby jim věnovala co největší péči. Tak začal den plný nezdarů. Další, velice rozdílného charakteru, se udál kolem poledního. Většinu obchodů s potravinami v nejbližším okolí jsme již vyplundrovali, a proto jsme se rozhodl náš rádius poněkud rozšířit. Ze svých dřívějších návštěv těchto končin jsem odhadoval, že asi tak o míli dále na sever bychom měli narazit na další obchodní tepnu, a odvedl jsem tedy svoji četu tímto směrem. Obchody jsme v pořádku našli, ale ještě něco navíc. Jakmile jsme zahruli za

roh a dostali se na dohled našeho cíle, ztuhl jsem. Před jedním z jednotkových obchodů se pohybovalo několik mužů, kteří odtud vyváželi bedny a zdvihali je na korbu náklad'áku. Nebýt rozdílného typu auta, mohl jsem se klidně dívat na jeden z mých vlastních týmů při práci. Prikázal jsem své četě zhruba dvaceti mužů, aby se zastavili, a rozvažoval jsem, jak se zachovat. Měl jsem sto chutí ustoupit a najít si volné pole někde jinde, čímž bychom se vyhnuli všem možným potížím; nemělo cenu vyvolávat spory, když všude kolem byly roztroušeny spousty potravin, čekajících jen na to, aby si je přivlastnila kterákoli tlupa s tomu odpovídající organizací. Ale nebylo na mně, abych rozhodoval. Zatímco jsem ještě váhal, vyšel ze dveří obchodu jistým krokem zrzavý mladík. Nebylo nejmenších pochyb, že vidí – a vzápětí ani o tom, že nás spatřil. Na rozdíl ode mne se dlouho nerozmýšlel. Hbitě sáhl do kapsy. V příštím okamžiku se zaryla do zdi za mojí hlavou kulka. Na vteřinu vše kolem strnulo v živý obraz. Jeho i moji muži obraceli proti sobě nevidomé oči v marné snaze pochopit, co se to děje. Potom vystřelil podruhé. Domníval jsem se, že míří na mne, ale kulka si zvolila muže po mé levici. Vyjekl, jakoby překvapením, a s dlouhým záupněm se svezl k zemi. Skočil jsem za roh a strhl druhého hlídače s sebou.

“Honem,” řekl jsem. “Podej mi klíček od těch náramků. Takhle jsem bezmocný.”

Odpověděl mi vševědoucím úšklebkem. Byl to prost'áček. “Jo,” řekl. “To rač pustit z hlavy. Mě nevoblafneš.”

“Proboha, ty šašku pitomej –” spílal jsem mu, tahaje za řetěz, abych přitáhl tělo prvního hlídače blíže a my byli lépe kryti. Pitomec po mém boku se se mnou začal hádat. Bůhví, jaké nepravosti mi ten jeho chabý mozeček připisoval. Řetěz byl teď natolik volný, že jsem mohl zdvihnout paže. Můj výpad ho narazil na zeď, která pod jeho hlavou jen zaduněla, a svezl se mi k nohám. Dál už nic nenamítal. Klíček k poutům jsem našel v postranní kapse jeho saka.

“Poslouchejte,” řekl jsem ostatním. “Všichni se teď obraťte a jděte pořád za nosem. Držte se pohromadě nebo na to doplatíte. A už jděte.”

Odemkl jsem jeden zámek, odhodil řetěz a přešel přes zídku do jakési soukromé zahrady. Tam jsem se přihrnul a zbavil si druhého pouta. Potom jsem přeběhl roh zahrady a opatrně vyhlédl přes zídku o ulice. Jak jsem zpola očekával, mladík s pistolí za námi nijak nespíchal. Stál dosud u svých mužů a uděloval jim rozkazy. A tak si teď říkám, proč měl také spěchat? Jistě počítal s tím, že jsme neozbrojeni, když jsme jeho palbu neopětovali, a že mu stejně daleko neutečeme. Když byl se svými příkazy hotov, vykročil sebejistě ulicí k místu, odkud mohl vidět moji ustupující četvu, a pak se vydal v jejich stopách. Na rohu ulice se zastavil a zahleděl se na mé dva hlídače ležící tvářemi k zemi. Z řetězu patrně usoudil, že jeden z nich byl očima celé party, neboť zastrčil pistoli zpátky do kapsy a beze spěchu kráčel za ostatními. S tímhle jsem nepočítal a chvíli mi trvalo než jsem pochopil, co má za lubem. Pak mi však došlo, že chce mé muže vysledovat k našemu hlavnímu stanu a poohlédnout se tam po možné kořisti. Musel jsem přiznat, že je ve vytipování svých šancí daleko pohotovější než já; nebo že na rozdíl ode mne uvážil už předem nejrůznější situace, které mohly nastat. Byl jsem teď rád, že jsem své partě nařídil, aby šli stále kupředu. Zanedlouho toho budou mít nejspíš dost, ale usuzoval jsem, že nikdo z nich sám zpáteční cestu do hotelu nenajde a neprozradí ji tak ani tomu mladíkovi. Pokud se budou držet v jednom chumlu, seženu je později bez větších potíží opět dohromady. Bezprostřední otázkou bylo, jak si poradit s mužem, který má pistoli a neváhá jí použít. V některých částech světa by stačilo, aby člověk zašel do prvního domu po ruce a vybral si tam vhodnou střelnou zbraň. Londýnský Hampstead k nim naneštěstí nepatřil; byla to čtvrť navýsost úctyhodná. Někde bych snad mohl najít sportovní pistoli, ale musel bych se po ní dlouho pít. Nepřišel

jsem na nic jiného, než držet se za něj a doufat, že mi příležitost nabídne nějakou šanci, jak se s ním vypořádat.

Ulomil jsem z nejbližšího stromu suchou větev, přeškrabal jsem se přes zahradní zídku a začal jsem si oťukávat cestu podél chodníku, na první pohled, jak jsem doufal, k nerozeznání od stovek slepců, kteří stejným způsobem bloumali po celém městě. Ulice se táhla dosti daleko přímým směrem. Zrzavý mladík kráčel asi tak padesát metrů přede mnou a dalších padesát metrů před ním moje četa. V toto pořadí jsme postupovali ještě asi půl míle. K mé značné úlevě nikdo z přední skupiny nezabočil do ulice vedoucí k naší základně. Začínal jsem být zvědavý, jak dlouho ještě potrvá, než si někdo uvědomí, že zašli příliš daleko, když tu došlo k nepředvídanému intermezzu. Jeden z mých mužů, loudající se o něco za ostatními, se znenadání zastavil. Upustil hůl a s rukama na břiše se zlomil v předklonu. Potom se sesul na zem a zůstal ležet, svíjeje se bolestí. Ostatní pokračovali nevyrušeně v cestě. Museli jeho sténání slyšet, ale nejspíš je nenapadlo, že by to mohl být někdo z nich. Mladík na něho pohlédl a zpomalil nerozhodně krok. Změnil směr a přešel ke zkroucené postavě na zemi. Několik metrů od ní se zastavil a upřeně se na ni zadíval. Stál tam a pozorně si muže prohlížel snad čtvrt minuty. Potom zvolna, nicméně s pevným záměrem vytáhl k kapsy pistoli a střelil muže do hlavy. Skupina vpředu se při zvuku výstřelu zarazila. Já také. Mladík se je ani nesnažil dohnat, dokonce se zdálo, jako by o ně náhle ztratil veškerý zájem. Otočil se a středem ulice se vracel zpátky. Uvědomil jsem si, že nesmím vypadnout z role, a začal jsem si znovu oťukávat cestu vpřed. Minul mě bez povšimnutí, ale stačil jsem mu pohlédnout do tváře: měl v ní ustaraný výraz a ústa pochmurně stažená. . . Belhal jsem se dále, dokud jsme od sebe nebyli bezpečně vzdálení, a pak jsem přidal do kroku a pospíchal za ostatními. Výstřel je přimrazil na místo a teď se dohadovali, zda jít dále nebo ne. Zatrhl jsem jejich dohady prohlášením, že moji dva tupohlaví

hlídači mu už nadále nepřekáží, a že od této chvíle půjde všechno po mém. Dojdu sehnat nějaké nákladní auto a za deset minut se vrátím a zavezu je zpátky do naší ubytovny.

Objevení další nové organizované skupiny v našem rajónu vyvolávalo nové obavy, ale náš azyl jsme našli nedotčený. Očekávala mne tam pouze novina, že další dva muži a jedna žena byli postiženi krutými břišními bolestmi a přemístěni do sousedního domu. Provedli jsme všechna možná bezpečnostní opatření pro případ nepřátelského nájezdu v době, kdy bych byl nepřítomen. Potom jsem sebral novou četku a vyjeli jsem znovu do ulic, tentokrát však jiným směrem. Rozpomenul jsem se, že když jsem svého času chodíval do hampsteadského parku, vstupoval jsem do něho často od konečné stanice autobusů, kde byla stěsnána řada malých obchůdků a krámků. Za pomoci uličního plánu jsem to místo našel docela snadno – ale nejen to, zjistili jsem, že je i zázračně nedotknuté. Nebýt tří čtyř rozbitých výkladů, vypadalo to zde jako za nedělního klidu. Ale jisté rozdíly zde přece byly. Především v tichu, jaké nad těmito končinami nikdy předtím nevládlo, ať už ve všední den nebo v neděli. A na ulici leželo několik mrtvol. Tou dobou to byl již příliš běžný pohled, aby mu člověk věnoval pozornost. Dokonce jsem se podivil, že jich tu není více, a usoudil jsem, že většina zdejších usedlíků si buď ze strachu, nebo později ze slabosti, vyhledala nějaké přístřeší. To byl ostatně jeden z důvodů, proč jsem se nikdy neodhodlal vstoupit do žádného obytného domu. Zastavil jsem nákladňák před malým koloniálem a chvíli jsem naslouchal. Ticho na nás padalo jako houně. Nebylo slyšet jedinou potukávající hůl a v dohledu nebyl jediný poutník. Nic se nehýbalo.

“Čistý vzduch,” řekl jsem. “Vysedat mládenci.”

Uzamčené dveře krámu lehce povolily. Uvnitř byly úhledně srovnány neporušené bedničky másla, pecny sýry, pláty slaniny, krabice cukru a další věci. Zapřáhl jsem své muže do práce. Věděli

už, jak si práci všemožně usnadnit a počínali si při ní daleko jistěji než ze začátku. Mohl jsem je klidně nechat o samotě a jít se porozhlédnout do skladiště za krámem a potom do sklepa. Byl jsem právě dole ve sklepě a prohlížel obsah různých beden, když ke mně shora zalehly výkřiky. Hned nato se podlaha nade mnou rozezněla dupotem běžících nohou. Padacími dveřmi proletěl muž a dopadl přímo na hlavu. Už se nepohnul, ani ze sebe nevydal hlásku.

Blesklo mi hlavou, že tam nahoře musí zuřit bitka s rivalským gangem. Překročil jsem bezvládného muže na zemi a opatrně jsem šplhal po schodech strmých jako žebřík nahoru, chráně si přitom hlavu ohnutou paží. První pohled mi zjevil chaotickou zmeť vysokých bot, couvajících z nepříjemné blízkosti výkladní skříně k padacím dveřím. Rychle jsem vyklouzl nahoru a uklidil se stranou, než se dostaly až ke mně. Stál jsem na nohou právě včas, abych spatřil, jak skleněná tabule výkladu praská. Do krámu spolu s ní vletěli zvenčí tři muži. Za nimi zasvištěl dlouhý zelený šlahoun a jednoho z nich zasáhl. Muž znehybněl. Druzí dva se nemotorně vyhrabávali z trosek výlohy a potom doškobrtali dále do krámu. Ostatní tak zatlačili ještě hlouběji a další dva proletěli padacími dveřmi dolů. Letný pohled na zelený šlahoun zcela postačoval, abych si o situaci udělal okamžitý obraz. V posledních několika dnech jsem na trifidy pro samou práci málem zapomněl. Stoupl jsem si na nějakou krabici a naskytl se mi tak pohled přes hlavy mých druhů. Spatřil jsem ve svém zorném úhlu všehovšudy tři trifidy, z toho jednoho uprostřed ulice a dva hned před krámem na chodníku. Venku na zemi leželi čtyři muži a nehýbali se. Teprve tehdy jsem pochopil, proč v sousedství Heathu nebylo vidět živáčka. A proklínal jsem sám sebe, že jsem si mrtvolu na ulici neprohlédl pozorněji. Jediný pohled na rudou stopu po žahadle by byl zcela dostatečným varováním.

“Klid!” zařval jsem. “Zůstaňte stát, kde jste.” Seskočil jsem

z krabice, odstrčil muže stojící na odklopených padacích dveřích stranou a přirazil jsem je. “Za vámi je ještě jedna místnost,” řekl jsem jim. “Teď už se nemáte čeho bát.” Ti dva vpředu to vzali doslova. Začali si ohmatávat pořezané údy a potom jeden z trifidů vymrštil žahadlo. Proletělo s ostrým svistem rozbitým výkladem. Bližší muž se svezl s výkřikem k zemi. Ostatní se v panice vrhli k zadním dveřím a strhli mne s sebou. Dveře se rázem ucpaly. Žahadlo za námi zasvištělo ještě dvakrát a konečně jsme byli ze dveří venku.

Sotva popadaje dech, rozhlédl jsem se ve skladu kolem sebe. Bylo nás tam sedm. “Klid!” řekl jsem už podruhé. “Tady jsme v bezpečí.” Vrátil jsem se ke dveřím. Zadní část krámu byla pro trifidy mimo dosah – pokud by ovšem zůstali venku na chodníku. Zatím jsem však mohl bezpečně dosáhnout k padacím dveřím a otevřít je. Oba muži, kteří spadli dolů poté, co já jsem vylezl, vyšplhali nahoru. Jeden si tiskl k tělu zlomenou paži; druhý byl jen trochu pohmožděný a zplna hrdla nadával. Za skladem se prostíral malý dvorek a na jeho protější straně byly v dvouapůlmetrové zdi ještě jedny dveře. Teď jsem byl už opatrnější. Než abych zamířil rovnou ke dveřím, vyškrábal jsem se na střechu přístavku a obhlédl okolí odtud. Spatřil jsem, že dveře vedou do úzké uličky mezi domy, táhnoucí se po celé délce bloku. Byla prázdná. Za zídkou na její druhé straně, oddělující uličku od zahrad několika rodinných domků, jsem ale rozpoznal vrcholky dvou trifidů stojících nehybně mezi křovím. Mohlo jich tam být také víc. Zídka ze strany zahrad byla nižší a trifidi mohli při své výšce snadno dosáhnout žahadlem až do uličky.

Vysvětlil jsem to ostatním. “Kurvy jedny nepřírozený,” komentoval to jeden z chlapů. “Já jsem ty parchanty nikdá nemohl vystát.”

Pátral jsem dále po okolí. Ukázalo se, že sousední dům na severní straně býval půjčovnou automobilů a na jeho dvoře stojí

zaparkovány tři osobní vozy. Dostat zbytek party a zvláště muže se zlomenou rukou přes dvě zdi, které nám stály v cestě, byla setsakramentská dřina, ale nakonec jsme to zvládli. Nevím jak, ale vecpal jsem je i do velkého daimlera. Když se ve voze srovnali, otevřel jsem vrata na ulici a utíkal zpátky do auta. Zájem trifidů se dostavil takřka vzápětí. Jejich příšerná citlivost pro zvuky jim okamžitě prozradila, že se cosi děje. Když jsme vyjízďeli ze vrat, dva se už kolébali k vjezdu. Vzápětí po nás vystřelili svá žahadla, ale ta jen neškodně pleskla do zavřených oken. Strhl jsem volant prudce doprava, vrazil do jednoho a povalil ho na dlažbu. Pak už jsme se řítili ulicí vzhůru a zamířili do zdravějších končin.

Večer onoho dne byl nejhorší, jaký jsem od počátku katastrofy prožil. Zbaven svých dvou hlídačů, vybral jsem si malý pokojík, kde jsem mohl být sám. Na krbovou římsu jsem postavil šest rozžatých svíček a dlouho do noci jsem seděl v křesle a pokoušel se nalézt nějaké východisko. Po návratu domů jsme se dověděli, že umřel jeden z mužů, kteří onemocněli předešlé noci; druhý podle všeho umíral – a vyskytly se čtyři nové případy. Než jsme se navečeřeli, přibýly ještě dva další. Netušil jsem, co by to mohlo být za nemoc. Vzhledem k zániku veřejných služeb a všeobecnému vývoji věcí to mohla být celá řada chorob. Nejprve jsem měl podezření na nějaké tyfové onemocnění, ale mlhavě jsem si uvědomoval, že inkubační doba tyfu takovou možnost vylučuje – nicméně velký rozdíl by v tom asi nebyl, i kdybych tu nemoc rozpoznal. Věděl jsem o ní jenom to, že musí být pořádně zlá, když toho zrzavého mladíka přiměla použít pistole a ustoupit od záměru sledovat moji partu. Začínal jsem mít dojem, že jsem své skupině prokazoval od začátku jen samé problematické služby. Podařilo se mi udržet je naživu v sevření mezi nepřátelským gangem a jedné straně, a trifidy útočícími z Heathského parku na druhé. Teď navíc přišla ta nemoc. A sečteno všechno dohromady, nedosáhl jsem víc než krátkého odkladu před smrtí hladem. Nevěděl jsem

teď zkrátka kudy kam. A pak do mých myšlenek vstoupila Josella. Stejně a snad ještě horší věci se pravděpodobně odehrávaly i v její čtvrti. Přistihl jsem se, že myslím na Michaela Beadleyho a jeho věrné. Už dávno jsem věděl, že si počínali naprosto logicky, a teď jsem si začínal říkat, že snad i s opravdovější lidskostí. Od samého počátku si uvědomovali, jak je beznadějně pokoušet se zachránit víc než malou hrstku lidí. Poskytovat ostatním lichou nadějí si nezdalo dvakrát s krutostí. A pak jsme tu byli my. Jestli vůbec něco mělo mít smysl, proč jsme vlastně byli ušetřeni? Rozhodně ne proto, abychom marnili své síly v předem prohraném boji... Rozhodl jsem se, že hned ráno se vydám hledat Josellu a společně to všechno projednáme...

Západka ve dveřích cvakla a klika se pohnula. Potom se dveře zvolna otevřely.

“Kdo je to?” řekl jsem.

“Ach, to jste vy,” odpověděl mi dívčí hlas. Vešla a zavřela za sebou.

“Co si přejete?” zeptal jsem se. Byla vysoká a štíhlá. Odhadl jsem ji na něco pod dvacet. Vlasy kaštanové barvy měla mírně natočené. Mlčela, ale nebylo možné si jí nepovšimnout – volaly po tom jak její rysy, tak tvary. Určila si moji polohu podle mých pohybů a hlasu. Kdyby její zlatohnědé oči nehleděly o chlup nad moje levé rameno, přísahal bych, že si mne prohlíží. Neodpověděla mi hned. Vyzařovala z ní jakási nejistota, která s tím ostatní nešla nějak dobře dohromady. Čekal jsem, až promluví sama. Vyprahlo mi náhle v krku. Nedivte se, byla mladá a krásná. Mohla mít před sebou celý, možná, že báječný život... Ostatně, není snad na mládí a kráse vždycky něco tak trochu smutného...?

“Vy odsud chcete odejít?” řekla. Byla to napůl otázka, napůl konstatování, pronesené tichým, poněkud rozechvělým hlasem.

“To jsem nikdy neřekl,” ohradil jsem se.

“Neřekl,” připustila, “ale ostatní to říkají – a mají pravdu, vidíte?”

Neodpověděl jsem. Pokračovala: “Nesmíte odejít. Nemůžete je tady takhle nechat. Potřebují vás.”

“Nejsem tu k ničemu dobrý,” řekl jsem. “Všechny naděje jsou klamné.”

“Ale co když ne, co když nejsou klamné?” “Kdepak – už je pozdě. Touhle dobou bychom už něco museli vědět.”

“Ale přece jen – a vy byste klidně odešel –?”

“Myslíte, že jsem o tom nepřemýšlel? Říkám vám, že tady nejsem k ničemu. Nemám pro vás větší cenu než drogy, co se píchají těžce nemocným, aby žili o chvíli déle – drogy bez vší léčebné hodnoty, dobré zrovna jen pro ten odklad.”

Než odpověděla, uběhlo několik vteřin. Potom nejistě řekla: “Život je hrozně krásná věc – dokonce i takovýhle.” Jen taktak se ovládala. Nemohl jsem na to říci nic. Vzchopila se. “Můžete nám zachránit život. Pořád zbývá naděje – i když jen pouhá naděje, že se něco stane; stále ještě můžeme doufat.”

Co jsem si o tom myslel, to jsem již řekl. Neopakoval jsem se. “Je to těžké,” řekla, jakoby pro sebe. “Kdybych vás aspoň viděla... Kdybych ovšem viděla, potom bych... Jste mladý? Máte docela mladý hlas.”

“Ještě mi není třicet,” řekl jsem. “A vypadám úplně všedně.”

“Mně je osmnáct. Měla jsem zrovna narozeniny – když přišla ta kometa.”

Nenapadla mne žádná slova, která by nezněla krutě. Pauza se prodlužovala. Viděl jsem, jak pevně zatíná své sepjaté ruce. Potom spustila paže podél těla, kotníky celé bílé. Zdálo se, že užuž něco řekne, ale mlčela dál. “Co mám dělat?” zeptal jsem se. “Co můžu dělat jiného než všechno trochu oddálit?”

Zahryzla se do rtu a pak: “Říkali – říkali, že jste snad osamělý,” pronesla. “Napadlo mne, že kdybych snad...” – hlas se jí zlomil a kotníky jí ještě o poznání zbělely – “kdybyste snad někoho měl... myslím někoho tady... pak byste možná – pak byste nás možná

neopustil. Zůstal byste potom s námi?”

“Panebože,” hlesl jsem tiše. Stála zpříma jako svíčka a lehce se jí chvěly rty. Měla by se kolem ní točit smečka nápadníků žebronicích o sebemenší její úsměv. Měla být krátce šťastná a bezstarostná – a potom šťastná ve svých starostech. Život měl pro ni být čarovným – a láska nejsladší...

“Byl byste na mne hodný, vidíte?” pokračovala. “Víte, já ještě nikdy –”

“Přestaňte! Přestaňte!” vykřikl jsem na ni. “Takovéhle věci mi nesmíte říkat. A teď už jděte, prosím vás.”

Ale neměla se k odchodu. Stála a upírala na mne oči, jež mne nemohly vidět.

“Jděte už,” opakoval jsem. Nedokázal jsem její pohanu přenést přes srdce. Nebyla to už jen ona jediná – zastupovala tisíce a tisíce zmařených mladých životů... Přistoupila blíž.

“Ale vy pláčete!” řekla. “Jděte! Proboha, běžte pryč!” vykřikl jsem.

Zaváhala a pak se otočila a nahmatávala si cestu ke dveřím. “Můžete jim říct, že zůstanu,” zavolal jsem za ní. První, co jsem si na druhý den ráno uvědomil, byl odporný zápach. Tu a tam byl slabě cítit ve vzduchu již dříve, ale naštěstí bylo až dosud chladné počasí. Teď jsem zjistil, že jsem zaspal do značně teplejšího dne. Nebudu se o tom zápachu zmiňovat podrobněji; ti, kdo jej poznali, ti na něj nikdy nezapomenou, a pro všechny ostatní je nepopsatelný. Zdvihal se z každého velkého města i městečka celé týdny a putoval s každým větrem, který zavál. Když jsem se do něho toho rána probudil, zmocnilo se mne nezvratné přesvědčení, že nadešel konec. Smrt je pouze příšerný závěr živosti; teprve rozklad znamená definitivní zánik. Několik minut jsem ještě ležel a přemýšlel. Mohl jsem nyní udělat jen jedno: naložit svoji partu po částech na nákladáky a zavézt ji někam na venkov. Ale co všechny ty zásoby, které jsme nashromáždili? Ty by se musely naložit a odvézt také –

a jediný, kdo mohl řídit auto, jsem byl já... Trvalo by to celé dny – jestli nám ještě nějaké zbývaly... Potom mne napadlo, co se asi odehrává v domě. Panovalo v něm podivné ticho. Když jsem se pozorně zaposlouchal, uslyšel jsem, jak v sousedním pokoji někdo sténá, ale jinak už nic. Vyskočil jsem z postele a poplašeně jsem se začal soukat do šatů. Venku na odpočívadle jsem se zaposlouchal znovu. V celém domě nebylo slyšet jediné kroky. Zmocnil se mne náhle nechutný pocit, jako by se historie opakovala a já byl zpátky v nemocnici.

“Haló! Je tu někdo?” zavolal jsem. Odpovědělo mi hned několik hlasů. Otevřel jsem nejbližší dveře. Ležel za nimi jakýsi muž. Vypadal velice bídne a byl v deliriu. Tomu už pomoci nebylo. Opět jsem dveře zavřel. Mé kroky se na dřevěných schodech hlasitě rozléhaly. V dalším poschodí jsem uslyšel volat ženský hlas: “Bille – Bille!” V malém pokojíku tam ležela na posteli dívka, která za mnou přišla předchozí noci. Když jsem stanul ve dveřích, obrátila ke mně hlavu. Viděl jsem, že ji to postihlo také. “Nechod’te ke mně,” řekla. “Jste to vy, Bille? Myslela jsem si, že to musíte být vy. Vy ještě můžete chodit; oni se už jenom plouží. Jsem tak ráda, Bille. Říkala jsem jim, že byste od nás jen tak neodešel – ale všichni povídali, že jste už pryč. Všichni odtud odešli, všichni, kdo mohli.”

“Spal jsem,” řekl jsem jí. “Co se tady stalo?”

“Bylo nás na tom takhle víc a víc. Báli se.”

Bezmocně jsem se zeptal: “Mohu pro vás něco udělat? Mohu vám nějak pomoci?”

Obličej se jí zkroutil bolestí, obemknula si paže kolem těla a začala se svíjet. Potom křeče polevily a zůstavily ji s čelem zalitým potem. “Bille, prosím vás. Já nejsem moc statečná. Nemohl byste mi dát něco – něco, čím bych tomu udělala konec?”

“Ano,” řekl jsem. “Seženu vám něco.”

V deseti minutách jsem byl z lékárny zpátky. Podal jsem jí sklenici vody a do druhé ruky jsem jí vložil tabletu. Chvilku ji

podržela v prstech. Potom: “Samá marnost – a všechno mohlo být úplně jinak,” řekla. “Sbohem, Bille – a díky za vaši snahu.” Hleděl jsem na ni, jak tam leží. Z jednoho důvodu mi její konec připadal ještě marnější – uvažoval jsem, kolik jiných by asi řeklo “vezměte mě s sebou”, namísto “zůstaňte s námi”, jako to řekla ona. A nikdy jsem se nedozvěděl, jak se jmenovala.

EVAKUACE

Volbu mé trasy do Westminsteru podmínila vzpomínka na zrzavého mladíka, který po nás střílel. Zájem o zbraně u mne ochabl někdy v šestnácti letech, ale v prostředí upadajícím zpátky k divošství, se zdálo docela přirozené, že člověk musí být hotov chovat se více či méně jako divoch, neboť jinak by se mohlo také stát, že by se zakrátko přestal chovat vůbec. V St. Jame's Street bývalo několik obchodů, kde vám s největší radostí prodali jakoukoli smrtonosnou zbraň, od flobertky až ke sloní pušce. Odešel jsem odtamtud se smíšenými pocity zabezpečení a banditismu. Znovu jsem teď měl šikovný lovecký tesák. V kapse jsem měl pistoli připomínající svým dokonalým řemeslným vypracováním nějaký vědecký nástroj. Na sedadle vedle mne ležela ještě nabitá dvanáctka a krabice nábojů. Dal jsem přednost brokovnici před kulovnicí – rána není o nic méně přesvědčivá a setne trifidovi vršek s čistotou, jaké kulka jen málokdy dosáhne. A trifidy teď bylo vidět už i v samém středu Londýna. Zdálo se, že se stále ještě vyhýbají ulicím pokud to šlo, ale všiml jsem si, že se jich několik klátí Hyde Parkem a v Green Parku jsem spatřil další. Nejspíš to byli pouze okrasní, bezpečně okleštění jedinci – ale na druhou stranu to nemusela být pravda. A tak jsem dojel do Westminsteru. Mrtvolný klid, definitivní konec všeho kolem, zde byl ještě patrnější než jinde. Ulice byly posety běžnou změtí opuštěných vozidel. V dohledu bylo velice málo lidí. Jenom tři z nich se pohybovali. Dva si oťukávali cestu podél chodníku u Whitehallu a třetího jsem spatřil na Parlament Square. Seděl poblíž Lincolnova pomníku a pevně svíral majetek svůj nejcennější – kýtu šunky, ze které tupou kudlu odlupoval šřapaté plátky. Nad tím vším čněly budovy parlamentu, s hodinami, na kterých ustrnuly ručičky na třech minutách po šesté. Bylo až k nevíře, že toto všechno už neznamena zhora nic, že je to už jen okázalá paráda v nestálém kameni, který

se teď pokojně rozpadne. Jen ať si zasypává terasu nad řekou úlomky zvětralých věžiček a ozdob – teď už tu nebude rozhořčených členů parlamentu, co by si stěžovali na riziko, kterému jsou vystaveny jejich drahocenné životy. V sálech, jimiž svého času zněla ozvěnou všechna dobrá předsevzetí i smutné zkušenosti světa, se během času propadnou stropy; a nebude nikoho, kdo by tomu zabránil, nikoho, komu by to vadilo. Hned vedle plynula nerušeně Temže. Bude tak plynout, až do dne, kdy se podemleté nábřeží rozvalí a voda vystoupí ze břehů a Westminster bude opět ostrovem uprostřed bažin. Stříbřitě šedé Opatství vyvstávalo ve vzduchu prostém všeho kouře s úchvatnou ostrostí. Rozvážnost věků je vydělovala od pomíjivé zástavby kolem. Pevně spočívalo na stoletých základech, předurčeno, aby snad ještě na dlouhá storočí uchovalo ve svých zdech pomníky těch, jejichž dílo vzalo nyní doposledka za své. Neotálel jsem tam dlouho. Předpokládám, že nastanou doby, kdy se mnozí budou chodit dívat na Westminsterské opatství s romantickou melancholií. Ale taková romantika je kombinací tragédie a vzpomínky. Pro mne to však bylo příliš současné. Nadto jsem počal zakoušet cosi zcela nového – strach ze samoty. Nebyl jsem sám od chvíle, kdy jsem cestu z nemocnice kráčel po Piccadilly, ale tehdy zde byla ta zarážející novota všeho, co jsem viděl. Nyní jsem začal poprvé cítit hrůzu, jakou skutečná osamělost nahání všem od přírody pospolitým tvorům. Připadal jsem si nahý, vydaný na pospas všem těm plíživým obavám... Rozjel jsem se vzhůru po Victoria Street. Lekal jsem se i zvuků vlastního vozu, navracejících se ke mně ozvěnou zpátky. Měl jsem sto chutí nechat auto autem a krást se dál pěšky, utéct se ke lstivosti jako divé zvíře v džungli. Musel jsem sebrat všechnu sílu vůle, abych se vzchopil a setrval na svém plánu. Přesně jsem totiž věděl, co bych dělal já, kdyby mi tento okres náhodou připadl – pídil bych se po zásobách v jeho největším obchodním domě. Oddělení potravin obchodního domu armády

a námořnictva bylo dle mého očekávání jak vymeteno, ale nebylo tam teď živé duše. Postranním vchodem jsem vyšel ven. Na chodníku očíhávala černá kočka cosi, co mohlo být jen rancem hadrů, ale nebylo. Tlesknul jsem do dlaní, abych ji zahnal. Chvíli na mne zírala a potom se odkradla pryč. Zpoza rohu se vynořil nějaký muž. V obličejí měl soustředěný výraz a vytrvale před sebou kutálel bochník sýra. Když zaslechl mé kroky, převalil bochník na zem, usedl na něj a počal se divoce rozhánět holí kolem sebe. Vrátil jsem se k autu na hlavní třídě. Nejpravděpodobnějším se mi zdálo, že si Josella za svůj hlavní stan vybrala nějaký hotel podobně jako já. Vzpomněl jsme si, že několik hotelů je v sousedství Viktoriina nádraží, a tam jsem se také rozjel. Ukázalo se, že jich je tam daleko víc, než jsem se domníval, Když jsem jich v prohlédl dobrou dvacítku, aniž jsem našel sebemenší náznak jejich organizovaného osídlení, začal jsem propadat černé beznaději. Rozhlížel jsem se po někom, koho bych se zeptal. Pořád zbývala naděje, že někdo z těch, kdo jsou dosud naživu, vděčí za to Joselle. Od chvíle, kdy jsem do téhle čtvrti dorazil, spatřil jsem sotva půltucet lidí schopných pohybu. Teď jsem ale neviděl nikoho. Konečně, nedaleko nároží Buckingham Palace Road, jsem přišel na starou ženu schoulenou na schodě před domovními dveřmi. Dobývala se ulámanými nehty do nějaké konzervy a střídavě nad ní nadávala a lítostivě poňukávala. Zašel jsem do nejbližšího krámků a na jedné z vyšších polic jsem tam našel několik opomenutých plechovek s fazolemi. Objevil jsem tam i otvírák na konzervy a vrátil jsem se s tím k ní. Stále se ještě marně drápala do plechovky.

“Radši to zahod’te. Je to jen káva,” řekl jsem jí. Vložil jsem jí do jedné ruky otvírák, a do druhé konzervu. “Poslyšte,” zeptal jsem se potom, “nevíte náhodou, kde bych tu našel jednu dívku. Dívku, která vidí? Nejspíš se stará o celou partu.” Nevkládal jsem do své otázky velkou nadějí, ale něco té stařeně muselo pomoci,

aby přežila většinu ostatních. Když přikývla, zdálo se mi, že to snad nemůže být pravda. “Jo,” řekla a začala otvírat konzervu.

“Opravdu? Kde?” naléhal jsem. Ani na okamžik mne nenapadlo, že by mohlo jít o někoho jiného než o Josellu. Ale žena pouze zavřela hlavou. “Nevím. Byla jsem nějakou dobu s nima, ale potom jsem je ztratila. Stará ženská, jako jsem já, těm mladým už holt nestačí, a tak jsem je ztratila. Kdepak ty by počkali na starou nebohou ženskou – a sama jsem je najít nemohla.” Horlivě postupovala nožem otvírače kolem konzervy.

“Kde jste bydleli?” zeptal jsem se. “Byli jsme všichni v jednom hotelu. Kde to bylo, to ale nevím, jinak bych je našla sama.”

“Nevíte aspoň, jak se jmenoval?”

“Kdepak. Co je vám platný vědět, jak se co jmenuje, když si to nemůžete přečíst a nikdo jinej vám to taky nepřečte?”

“Ale na něco si přece musíte vzpomínat.”

“Nevzpomínám.”

Zdvihla plechovku a opatrně přičichla k jejímu obsahu. “Podívejte se,” řekl jsem chladně. “Chcete si tyhle konzervy nechat, vidíte?” Pokusila se je přitáhnout jednou paží všechny k sobě. “Tak mi tedy koukejte povědět o tom hotelu všechno, co můžete,” pokračoval jsem. “Musíte přece vědět, jestli byl malý nebo velký a tak.”

Zamyslela se, nepřestávajíc přitom bránit jednou rukou své konzervy. “V přízemí se všechno tak nějak dutě rozlíhalo – takže byl spíš větší. A byl to taky strašně nóbl hotel – to jako že to tam bylo samej měkkej koberec a pohodlný postele a jemný prostěradla.”

“Na nic jiného si nepamatujete?”

“Ne, nepamatuju – ale počkejte, na něco přece. Zvenčí byly dva nízký schody a dovnitř se chodilo takovejma těma točícíma dveřma.”

“To už je lepší,” řekl jsem. “Jste si tím ale jistá? Pamatujte si, že

jestli takový hotel nenajdu, pořád si ještě můžu najít vás.”

“Přisámboh, že je to pravda, pane. Dva nízký schody a točící dveře.” Vyšátrala v ošuntělé kabelce stojící na schodu vedle ní špinavou, ulepenou lžící a začala vychutnávat fazole, jako by to byla nějaká rajská pochoutka. Brzy jsem zjistil, že v okolí je stále mnohem víc hotelů, než jsem si myslel, a bylo až zarážející, do kolika z nich se vcházelo otáčecími dveřmi. Vytrvale jsem však pátral dále. Konečně jsem neomylně našel ten pravý. Znamky obydlí a ten zápach mi byly příliš povědomé.

“Je tady někdo?” zavolal jsem do haly, která zas moje slova ozvěnou odrazila zpět. Chtěl jsem se jít podívat dále, když vtom se ozvalo z jednoho rohu zasténání. V temném výklenku tam ležel na polstrované lavici nějaký muž. Dokonce i v pološeru bylo vidět, že má na kahánku. Moc jsem se k němu nepřibližoval. Otevřel oči. Projelo mi hlavou, že snad vidí. “Je tu někdo?” zeptal se.

“Ano, chci se vás –”

“Vodu,” řekl. “Proboha, přineste mi trochu vody...”

Prošel jsem do jídelny a za ní jsem našel přípravnu jídel. Kohoutky byly vyschlé. Vystříkl jsem do velkého džbánu sodu ze dvou sifonů. Sebral jsem ještě porcelánový šálek a vrátil jsem se do haly. Džbán a šálek jsem postavil na zem, na dosah jeho ruky.

“Díky kámo,” řekl. “Tohle už zvládnou. Drž se ode mě radši dál.”

Ponořil šálek do džbánu a vyprázdnil ho jediným douškem. “Panebože,” řekl. “Tohleto jsem potřeboval!” A napil se ještě jednou. “Co tady chceš, kámo? Dej bacha, je to tady nezdravý.”

“Hledám jedno děvče – děvče, co vidí. Jmenuje se Josella. Je tady někde?”

“*Byla* tady. Ale přišels pozdě, bráško.”

Náhlé podezření mne bodlo přímo fyzicky. “Snad – snad nechete říct –?”

“Kdepak. Žádný strachy, kámo. To, co mě, ji nesebralo. Prostě

odešla – stejně jako ty ostatní, co se ještě udrželi na nohou.”

“Kam šla, to nevíte?”

“To ti nepovím, kámo.”

“Chápu,” vypravil jsem ze sebe ztěžka.

“Uděláš nejlíp, když taky vypadneš, bráško. Jestli tady budeš okounět moc dlouho, zůstaneš tady nadobro, jako já.”

Měl pravdu. Stál jsem a hleděl na něho.

“Chcete ještě něco přinést?”

“Ne. Ta voda mi vystačí. Počítám, že už brzy nebudu potřebovat vůbec nic.” Zmlkl a potom dodal: “Sbohem, kámo, a děkuju mockrát. Dobře se o ni starej, jestli ji najdeš – je to hodná holka.”

Když jsem se o něco později krmil šunkou z konzervy a lahvovým pivem, napadlo mně, že jsem se toho muže ani nezeptal, kdy Josella odešla, ale pak jsem si řekl, že ve svém stavu má asi sotva ponětí o čase. Jediné místo, kam jsem ještě mohl zajet, byla budova univerzity. Utěšoval jsem se, že Josellu třeba napadlo totéž – a mimoto zde byla naděje, že se tam ve snaze po znovusjednocení mohli stáhnout i další z naší rozprášené společnosti. Příliš velkou nadějí jsem v to ovšem nevěkládal, neboť zdravý rozum by je musel přimět k opuštění města již před několika dny. Nad věží dosud visely dvě vlajky, v teplém vzduchu podvečera splihle svěšené. Z přibližně pětadvaceti náklad'áků natlačených na předním nádvoří tam stály dosud čtyři, na první pohled netknuté. Zaparkoval jsem vedle nich a vstoupil do budovy. Mé kroky se v tichu hlasitě rozléhaly.

“Haló! Haló!” zavolal jsem. “Je tu někdo?”

Můj hlas se nesl chodbami, stoupali šachtami schodišť vzhůru a jeho ozvěna slábla a slábla, až se stala pouhou parodií šepotu a konečně se rozhostilo ticho. Prošel jsem dveřmi do druhého křídla budovy a zavolal znovu. Ani tentokrát se neozval jediný zvuk, který by ozvěn narušil, a ta dozněla s měkkostí usedajícího prachu. Teprve když jsem se otočil, povšiml jsem si hned za dveřmi nápisu

křídou na zdi. Velkými písmeny prostě sděloval adresu:

TYNSHAMSKÝ ZÁMEK TYNSHAM POBLÍŽ DEVIZES
WILTSHIRE

To již bylo alespoň něco. Hleděl jsem na písmena na zdi a přemýšlel. Za hodinu nebo ještě dřív se snese soumrak. Městečko Devizes mohlo být podle mého odhadu vzdáleno dobrých sto mil, pravděpodobně ale víc. Vyšel jsem opět z nádvoří a prohlédl jsem si zbylá nákladní auta. Jedním z nich byl poslední náklad'ák, který jsem přivezl – ten, do něhož jsem naskládal své opovrhované trifidí zbraně. Upamatoval jsem se, že zbytek nákladu tvoří užitečná všehočtu' potravin a dalších zásob. Bylo mnohem lepší rozjet se za ostatními s tímhle, ne v osobním autě a s prázdnýma rukama. Přesto jsem si však nedovedl představit, jak bych dokázal – zvlášt' když mě k tomu nehnal žádný pádný důvod – řídit auto, navíc těžce naložené, po nočních silnicích, kde se dalo počítat s řadou nebezpečí. Kdybych havaroval – a to bylo docela možné – strávil bych daleko víc času hledáním jiného auta a překládáním nákladu, než jsem mohl promarnit tím, že bych přespal ještě jednu noc tady. Časný odjezd na druhý den ráno sliboval vyhlídky mnohem příznivější. Přenesl jsem krabice s náboji z osobního auta do kabiny náklad'áku, abych se už ráno nezdržoval. Pušku jsem si nechal při sobě. Pokoj, z kterého jsem se vyřítil při falešném požárním poplachu, byl v tomtéž stavu, v jakém jsem je opustil; šaty přehozené přes židli, dokonce i pouzdro s cigaretami a zapalovačem na místě, kam jsem je odložil, na zemi u mé improvizované postele. Na spaní bylo stále ještě brzy. Zapálil jsem si cigaretu, pouzdro a zapalovač jsem strčil do kapsy a šel jsem se projít. Nežli jsem vstoupil do parku na Russel Square, bedlivě jsem ho zvenčí obhlédl. Otevřeným prostorám jsem už nedůvěřoval. Na první pohled jsem také rozpoznal jednoho trifida. Stál zcela nehybně v severozápadním rohu parku, ale pořád ještě značně převyšoval

okolní keře. Došel jsem skoro až k němu a jedinou ranou jsem mu rozstřelil kalich s žahadlem. Ani kdybych snad vypálil z houfnice, nemohl se výstřel po tichém náměstí rozlehnout poplašněji. Když jsem si byl jist, že tam žádní další nečíhají, vešel jsem do parku a usedl na zem, se zády opřenými o strom. Seděl jsem tam asi dvacet minut. Slunce stálo nízko a polovina náměstí byla potopena do stínu. Za chvíli abych se vrátil do budovy. Za světla jsem se dokázal celkem ovládat; ve tmě se však ke mně mohlo přikrást na tisíce věcí. Stával se ze mne zvolna divoch. Možná, že již brzy budu prožívat hodiny tmy ve stejném strachu, jaký museli zakoušet moji dávní předkové, když ze své jeskyně s nedůvěrou zírali do černé noci. Zdržel jsem se ještě, abych se naposled rozhlédl náměstím jako po stránce dějepisu, kterou si chci vštípit do paměti než obrátím list. A jak jsem tam tak stál, zaslechl jsem na ulici kroky – lehké našlapování, nicméně v okolním tichu znějícím jak skřípění mlýnského kamene. Otočil jsem se, zbraň v pohotovosti. Ani Robinson Crusoe se asi nepolekal při pohledu na šlépěje tolik, jako já při zvuku těch kroků, neboť postrádaly nejistotu slepecké chůze. Potom jsem v příšeří ulice rozeznal pohybující se postavu. Když vešla do parku, spatřil jsem, že je to muž. Viděl mě zřejmě dřív než já uslyšel jeho, poněvadž mířil přímo ke mně. “Nemusíte střílet,” řekl a široce rozpráhl prázdné ruce. Nepoznal jsem ho, dokud se nepřiblížil na několik metrů. Současně poznal také on mne.

“Ach, to jsi ty?” řekl. Nesklonil jsem pušku ani o píď.

“Servus, Cokere. Co tady děláš? Chceš mě zase spřáhnout s nějakou partou?”

“Nic takovýho. Můžeš tu flintu klidně spustit. Mimo chodem, dělá strašnej kravál. Tak jsem tě taky našel. Ne, nic takovýho,” opakoval, “už toho mám dost. Táhnou ke všem čertům.”

“Já taky,” řekl jsem a sklonil hlaveň k zemi. “Co se stalo s tvou partou?” zeptal se. Pověděl jsem mu to. Přikývl. “S tou mou to

bylo nachlup stejný. Počítám, že tak dopadly i všechny ostatní. Ale udělali jsme, co jsme mohli...”

“Špatně,” řekl jsem.

Znovu kývl hlavou. “No,” přisvědčil. “Tak si myslím, že ten váš spolek uvažoval správně hned od začátku – až na to, že ještě před týdnem to moc správně nevypadalo ani neznělo.” “Před šesti dny,” opravil jsem ho. “Před týdnem,” řekl. “Ne, vím určitě – ale čert to vem, copak na tom záleží,” řekl jsem. “Co bys říkal tomu,” pokračoval jsem, “kdybychom za těchto okolností vyhlásili amnestii a začali znovu od začátku?”

Souhlasil. “Vzal jsem to za špatný konec,” poznamenal. “Myslel jsem si, že jsem jediný, kdo to bere vážně – ale jak se ukázalo, moc vážně jsem to nebral. Nemohl jsem uvěřit, že by to mohlo dlouho trvat nebo že by nepřišla nějaká pomoc. A podívej se, jak to dopadlo! A stejný to musí bejt všude. Kdepak, počítám, že ta tvoje parta tomu rozuměla líp hned od začátku.”

Chvíli jsme to ještě probírali a pak jsem se ho zeptal: “Ta nemoc nebo mor – co to podle tebe je?”

“To bych taky rád věděl, kámo. Nejdřív jsem si myslel, že je to tyfus, ale pak mi někdo řek, že tyfus se projevuje až po delší době – takže jsem byl zřejmě vedle. Ani nevím, proč jsem to nechyt sám – leda snad, že jsem se moh vyhýbat těm, co to dostali, a že jsem si dával bacha na to, co jím. Baštil jsem akorát konzervy, co jsem si sám otevřel, a pil jenom lahvový pivo. Měl jsem zatím kliku, ale to neznamená, že bych tu chtěl trčet dál. Kam máš teď namířeno?”

Pověděl jsem mu o adrese napsané křídou na zdi. Ještě ji neviděl. Byl právě na cestě do univerzitní budovy, když ho můj výstřel přiměl k opatrnému postupu indiánského zvěda. “Já –” začal jsem a vzápětí jsem se zarazil. Z některé ulice na západ se ozvalo kašláni startovaného motoru. Vzápětí auto nabralo plnou rychlost a odznělo v dálce. “No, aspoň víme, že pořád nejsme sami,” řekl Coker. “A

vedle toho tu musí být ještě ten, co napsal tu adresu. Máš tušení, kdo by to mohl být?”

Pokrčil jsem rameny. Dalo se celkem oprávněně předpokládat, že ji tam napsal jeden z těch, kdo padli Cokerovi do rukou a kdo se pak vrátil – nebo taky možná někdo z těch vidomých, kterého jeho parta nepolapila. Nedalo se ani říci, jak dlouho tam adresa stojí. Chvíli o tom uvažoval.

“Ve dvou nám bude líp. Pověším se na tebe a uvidíme. Platí?”

“Platí,” souhlasil jsem. “A teď abychom snad šli na kutě, ať zítra vyrazíme brzy po ránu.” Když jsem se probudil, Coker ještě spal. Oblékl jsem se do lyžařského obleku, ve kterém jsem se cítil mnohem pohodlněji než v šatech, které mi obstarali jeho lidé, a na nohy jsem si natáhl své pořádné šněrovací boty. Než jsem se vrátil s náručí všelijakých balíčků a konzerv, byl už také vzhůru a oblečen. U snídani jsme se rozhodli vylepšit naše přijetí v Tyshamu tím, že místo abychom cestovali společně v jednom voze, vezmeme každý jeden plně naložený nákladák. “Podívej se, jestli jdou okna kabiny dobře zavírat,” doporučil jsem mu. “Kolem Londýna je spousta trifidích školek a zvlášt’ na západ.”

“No jo. Taky jsem už pár těch bestií škaradejch viděl,” řekl ledabyle. V první garáži při cestě jsme vypáčili zámek čerpadla a naplnili nádrže až po okraj. Potom jsme vyrazili s mojí třítunkou v čele směrem na západ. Rachotili jsme tichými ulicemi jako tanková kolona. Byla to namáhavá cesta. Po každých několika desítkách metrů jsme museli složitě objíždět nějaké opuštěné vozidlo. Místy nám blokovala cestu hned dvě nebo tři najednou, takže bylo nutno zpomalit na minimum a odstrkat jedno z nich stranou. Havarovaných bylo málo. Slepota, jak se zdálo, padla na řidiče rychle, ale zase ne tak znenadání, aby nezvládli řízení. Většinou ještě stačili přirazit k okraji vozovky, než zastavili. Dojít k té katastrofě ve dne, byly by hlavní třídy zcela neprůjezdné a prodrat se ze středu města vedlejšími ulicemi ven by trvalo snad

celé dny. Přesto jsem však zjistil, že postupujeme celkem vzato rychleji, než se podle jednotlivých zdržení zdálo, a když jsem si po několika mílích povšiml převráceného auta u silnice, uvědomil jsem si, že jedeme cestou, kudy se již ubírali jiní a částečně ji tak pro nás uvolnili. Když jsme projeli skrze Staines, začali jsme cítit, že Londýn je konečně za námi. Zastavil jsem a vrátil jsem se ke Cokerovu vozu. Jakmile vypnul motor, uzavřelo se kolem nás ticho, těžké a nepřírozené, rušené jen praskáním chladnoucího kovu. Náhle mi došlo, že s výjimkou několika vrabců jsem po celou cestu nespátřil jediného živého tvora. Coker vylezl z kabiny a seskočil na zem. Zůstal stát uprostřed silnice a naslouchal a rozhlížel se.

“A vůkol před námi se střou nesmírné pouště věčnosti...”

zamumlal. Pozorně jsem na něho pohlédl. Vážný, přemítavý výraz v jeho obličejí přešel náhle v úsměv. “Nebo snad dáváš přednost Shelleymu?” zeptal se.

“Jsem Ozymandias, král králů, na moje činy hled’ ty mocný, zoufej si!”

Pojď, podíváme se po něčem k snědku.”

“Ty, Cokere,” řekl jsem, když jsme dojedli a pohodlně usazení na krámském pultě, mazali jsme si sušenky marmeládou, “tak ti pořád nevím, co si o tobě myslet. Co ty jsi vlastně zač? Když jsem tě viděl poprvé, kafral jsi – promineš-li ten příhodný výraz – v jakési dokařské hantýrce. A teď mi tady recituješ Marvella. Nejde to nějak dohromady.”

Široce se zazubil. “Mně to taky nikdy nešlo dohromady,” řekl. “To je tak, když je člověk hybrid – nikdy neví, co je vlastně zač. Nevěděla to ani moje máma a věčně mi dávala za vinu, že právě proto na mne nepobírá přídavek na děti. Byl jsem z toho jako kluk dost zatrpklý, a když jsem pak vyšel ze školy, zvyk jsem si chodit po různých schůzích – více méně do všech, kde se proti něčemu

protestovalo. A tak jsem se taky sčuchnul s lidma, co žádnou takovou schůzi nevynechali. No a ti mě pak začali tahat s sebou na všelijaké sešlosti. Za čas mě ale přestalo bavit, dělat jim šaška a navíc tuplovanýho, protože jak jsem řek něco z vlastní hlavy, smáli se jednak mně a jednak tomu, co jsem vyšplechnul. Napadlo mě, že kdybych měl to základní vzdělání, co mají oni, moh' bych se jim snad jednou vysmát, a tak jsem začal po večerech študovat a pro všechny případy jsem se doma cvičil v jejich způsobu řečnění. Spousta lidí jako by pořád nemohla pochopit, že když tě má brát někdo vážně, musíš k němu mluvit jeho vlastní řečí. Když na ně spustíš bandurskou a cituješ přitom Shelleyho, berou tě jako nějakou cvičenou opici nebo něco na ten způsob, ale tomu, co povídáš, nevěnují nejmenší pozornost. Musíš prostě mluvit hantýrkou, jakou jsou zvyklí brát vážně oni. A platí to i naopak. Polovina politické inteligence, co chodí řečnit k dělníkům, nedokáže ty svoje moudrosti prodat – a ne snad proto, že by své posluchače převyšovali, ale protože většina z těch děláků naslouchá spíš jejich hlasu než slovům, takže jim zas spousta věcí druhým uchem uteče; připadá jim to prostě víc jako fantasmagorie než jako běžná lidská řeč. Spočítal jsem si tedy, že je potřeba osvojit si několik různých způsobů řeči a používat vždycky ten pravý na pravém místě – a občas taky ten špatný na špatném, zvláště když to od tebe nikdo nečeká. To bys nevěřil, jak to s lidma dokáže zacloumat! Tenhle anglický kastovní systém je báječná vymoženost. No a od té doby se mi v řečnické branži vedlo docela slušně. Pevným zaměstnáním se to sice nazvat nedá, zato na půvabu a rozmanitosti to nepostrádalo. Wilfred Coker. Táborové řečnění na jakémoliv téma. Tak to jsem, prosím, já.”

“Jak to myslíš – na jakémoliv téma?” vyptával jsem se.

“To máš tak, dodávám prostě slovo mluvené, zrovna jako tiskař dodává slovo tištěné. Tiskař taky nemusí věřit všemu, co sází.”

Prozatím jsem se s tím spokojil. “Jak to přijde, že tě nepotkalo

to, co ostatní?” zeptal jsem se. “Tys přece v žádném špitálu nebyl, nebo snad ano?”

“Já? Kdepak. Řečnil jsem čirou náhodou na schůzi, kde se protestovalo proti policejnímu zásahu v jedné menší stávce. Začali jsme kolem šesté večer a asi tak o půl sedmé nás přišla rozehnat policie. Jako na zavolanou jsem našel padací dveře a slezl jsem tudy do sklepa. Přišli se pochopitelně podívat i dolů, ale já byl zalezlý až u země pod hromadou hoblovaček, takže mě nenašli. Chvilí mi ještě dupali nad hlavou a pak nastalo ticho. Ale já se odtamtud nehnul. Nechtěl jsem jim vlézt do pasti jak ovce. Bylo mi tam docela pohodlně, a tak jsem se tam vyspal. Když jsem pak ráno opatrně vystrčil nos, zíral jsem na tohle.” Zamyšleně se odmlčel.

“Tak mám po kšeftě. Rozhodně se nezdá, že by mé zvláštní nadání ještě někdo potřeboval,” dodal. Ani jsem se mu to nepokoušel rozmlouvat.

Dojedli jsme. Coker se svezl z pultu. “Pojd'. Pojedem. ,S ránem ku svěžím polím a novým pastvinám‘ – chceš-li opravdu otřepaný citát.”

“Nejenže otřepaný, taky nepřesný,” řekl jsem. “Má tam být ,lesů‘ a ne ,polím‘.”

“Jedna nula pro tebe, kamaráde, je to tak,” přiznal.

Přicházel jsem zvolna do rozjařené nálady, jaká se již projevovala u Cokera. Pohled na otevřenou krajinu vzbuzoval přece jen jakous takous naději. Pravda, to mladé zelené obilí nikdo nesklidí, až dozraje, právě tak jako nikdo neočeše ovoce ze stromů; celá tato krajina už snad nikdy nebude tak spořádaná a malebná jako v tomto dni, ale přesto bude svým vlastním způsobem trvat nadále. Bylo to něco zcela jiného, než města, sterilní, navěky zaražená v rozkvětu. Byla to země, na které mohl člověk pracovat a vzdělávat ji, stále v ní nacházet budoucnost. Způsob mého života v předchozím týdnu mi pojednou připadal jako existence krysy

žijící z drobtů a slídící v haldách kuchyňských odpadků. Hleděl jsem do polí a cítil, jak se mi zvedá nálada. Města na naší trase, jako Reading nebo Newbury, vracela mysl na chvíli do londýnského rozpoložení, ale to už byly jen krátké poklesy na grafu zmrtvýchvstání. Mysl má zvláštní schopnost obrody, která jí nedovoluje podlehnout nadlouho tragické náladě. Ať už je to ku prospěchu nebo ke škodě, je to jen součást vůle přežít – ale jen proto jsme se také mohli vrhat z jedné vysilující války do druhé. Ale stalo se již nezbytnou částí našeho mechanismu, že i nad celým oceánem rozlitého mléka dokážeme prolévat slzy pouze dočasně – má-li být život snesitelný, všechno mimořádné se musí stát všedním. Pod modrou oblohou, na níž plulo jak nebeské ledovce jen několik málo oblaků, nebyla už vzpomínka na města za našimi zády tak skličující a pocit života nás osvěžoval jako čistý vítr. Snad to neomlouvá, ale aspoň to vysvětluje, proč mne samotného chvílemi překvapilo, že si při řízení zpívám.

V Hungerfordu jsme udělali další zastávku na jídlo a doplnění paliva. Když jsme pak projížděli dlouhými mílemi nedotčené krajiny, naše úleva se ještě zvýšila. Krajina dosud nevypadala opuštěně, jen spící a důvěrně známá. Dokonce ani hloučky trifidů, které se tu a tam batolily přes pole, anebo jiné, odpočívající s kořeny zabořenými do země, nepůsobily tak nepřátelsky, aby mohly moji náladu pokazit. Staly se opět běžnými objekty mého načas potlačeného profesionálního zájmu. Nedaleko Devizes jsem zastavili ještě jednou, abychom se poradili s mapou. O něco dále jsme pak odbočili doprava na postranní cestu a sjeli jsme po ní do vesnice Tynshamu.

TYNSHAM

Tynshamský zámek mohl stěží kdo minout. Celá vesnice se skládala z několika domků a hned za nimi se táhla podél cesty vysoká zeď panství. Jeli jsme podle ní až k masivním kovaným vratům. Za vraty stála mladá žena, v jejíž tváři převládala nad všemi lidskými výrazy smrtelná vážnost vlastní odpovědnosti. Byla vyzbrojena brokovnicí, kterou svírala na zcela nepatřičných místech. Dal jsem Cokerovi znamení, aby zastavil, a když jsem k ní dojel, zavolal jsem na ni. Její ústa se pohnula, ale řevem motoru neproniklo ani slovo.

Vyprnul jsem ho. “Tohle je Tynshamský zámek?” zeptal jsem se.

Nemínila mi zřejmě svěřit toto ani cokoli jiného.

“Odkud jedete? Kdo jste?” odpověděla otázkou.

Přál jsem si v té chvíli jedině to, aby s přestala nemotorně pohrávat s puškou. Nespouštěje oči z jejích nejistých prstů, vysvětlil jsem jí stručně, kdo jsme, proč jsme přijeli a co zhruba vezeme, a zadušoval jsem se, že nikdo další se v našich autech neskrývá. Pochybuji, že mne vůbec poslouchala. Hleděla mi do očí s ponuře zadumaným výrazem, jaký je docela běžný u policejních ohařů, ale pocit jistoty nevzbuzuje ani u těch. Utkvělou podezíravost nemohla moje slova pochopitelně rozptýlit. Když vystoupila z brány, aby se podívala na náš náklad a ověřila si moje tvrzení, od srdce jsem jí přál, aby nenarazila na příchozí, u nichž by se její podezření ukázalo oprávněným. Přiznat se ke spokojenosti by patrně oslabilo její roli vtělené spolehlivosti, nicméně nakonec se s jistou zdrženlivostí uvolila vpustit nás dovnitř.

“Jed'te tou cestou napravo,” zavolala na mne, když jsem projížděl kolem ní, a vzápětí se zas otočila, aby střežila bezpečnost brány. Za krátkou jilmovou alejí se před námi rozprostřel park ve stylu pozdního osmnáctého století s jednotlivě roztroušenými

stromy, obdařenými dostatkem místa, aby se mohly rozrůstat do plné velkoleposti. Zámek, který se proti nám vynořil pak, nebyl zrovna majestátním sídlem v architektonickém smyslu, ale byl zato pořádně veliký. Roztahoval se do všech stran na povážlivě velké ploše a zahrnoval nejrůznější stavební slohy, jako by žádný z jeho předchozích majitelů nedokázal odolat pokušení vtisknout zámku pečeť své vlastní osobnosti. Respektuje dílo předků, cítil každý z nich osobní povinnost vyjádřit ducha svého věku. Sebejistá přezíravost k předchozím stylům vyústila posléze do zpupné a podivínské nejednotnosti celé stavby. Bylo to sídlo směšné po všech stránkách, a přesto působilo docela přátelsky a důvěryhodně. Cesta nás dovedla do rozlehlého dvora, kde již stálo několik dalších aut. Kolem dvora se táhly kočárové kůlny a stáje, podle všeho na několika akrech.

Coker zaparkoval vedle mne a sešplhal dolů. Nikde nebylo vidět živou duši. Vešli jsme otevřenými zadními dveřmi do hlavní budovy a postupovali dále dlouhou chodbou. Na jejím konci ležela kuchyň vpravdě šlechtické kapacity, odkud se linulo teplo a vůně připravované večeře. Ze dveří na protější straně zaznívalo mumlání hlasů a řinčení talířů, ale museli jsme projít ještě jednou temnou chodbou a dalšími dveřmi, než jsme se dostali k jejich zdroji. Místnost, do které jsme vstoupili, sloužila podle mého soudu jako čeledník, alespoň v těch dobách, kdy zde bylo ještě tolik služebnictva, aby mohlo být zváno čeledí. Byla tak prostorná, že se ke stolům pohodlně vešla dobrá stovka nebo snad ještě víc lidí. Současní strážníci seděli na lavicích podél dvou dlouhých tabulí; jejich počet jsem odhadoval mezi padesáti a šedesáti a na první pohled bylo zřejmé, že jsou slepí. Zatímco trpělivě seděli, několik málo vidomých mělo plné ruce práce. Na postranním stole porcovaly tři dívky zručně kuřata. Přistoupil jsem k jedné z nich.

“Právě jsme přijeli,” řekl jsem. “Co máme dělat?”

Ustala v práci a s vidličkou v ruce si odhrnula zápěstím loknu

vlasů z čela. “Nejvíc by nám píchlo, kdybyste jeden vydával zeleninu a druhý pomoh s talířema,” odpověděla.

Ujal jsem se vlády nad dvěma ohromnými škopky s bramborami a hlávkovým zelím. V přestávkách mezi udělováním porcí jsem si prohlížel osazenstvo síně. Josella mezi nimi nebyla – a neviděl jsem také žádného z nápadnějších členů skupiny, která přednesla své plány v univerzitní posluchárně – i když jsem měl pocit, že některé z přítomných žen jsem už jednou spatřil. Poměr mužů byl daleko vyšší než v předchozí skupině a tvořili podivnou směsici nejrůznějších typů. Pár jich mohlo být z Londýna nebo z nějakého jiného města, ale většina měla na sobě venkovské pracovní šaty. Výjimkou u obou těchto základních typů byl středně starý anglikánský duchovní; co však měli všichni společného, byla slepota. Ženy skýtaly pohled rozmanitější. Některé byly oblečeny do městských šatů, naprosto nevhodných do tohoto prostředí, ostatní byly pravděpodobně venkovanky z okolí. Z této druhé skupiny viděla pouze jedna dívka, zato v první jich bylo kolem půl tuctu a několik sice slepých, nikoli však neobratných.

Coker si zatím shromáždění pozorně prohlédl také. “Trochu divná sebranka,” poznamenal ke mně *sotto voce*. “Pořád ji nikde nevidíš?”

Zavrtěl jsem hlavu naplněn bezútešným poznáním, že jsem do možnosti najít zde Josellu vkládal větší naději, než jsem sám sobě přiznával. “Překvapuje mě,” pokračoval, “že tu není prakticky nikdo z těch, co jsem spolu s tebou odvezl z univerzity – kromě tamhletoho děvčete, co roznáší talíře!”

“Poznala tě?” zeptal jsem se.

“Myslím, že jo. Změřila si mě jako četník.”

Když byla večeře vydána a roznesena, vzali jsme si každý svůj talíř a našli jsme si místo u stolu. Ke stížnostem na adresu kuchařek či použitých potravin nebylo nejmenšího důvodu, nemluvě o tom, že týden konzumace studených konzerv značně zbystří smysl pro

domácí kuchyni. Po jídle se ozvalo zaklepaní na stůl. Duchovní vstal a počkal si, až všichni utichnou. “Milí přátelé, na závěr dalšího dne je na místě, abychom znovu poděkovali našemu Pánu za Jeho velké milosrdenství, že nás zachoval uprostřed takové zkázy. Pomodleme se proto nyní, aby se Pán slitoval nad těmi, kdož stále bloudí v temnotách, a vedl jejich nohy k nám, abychom mohli zmírnit jejich utrpení. Prosme ho snažně, aby nám dal přežít všechny protivenství a strážně, které nás ještě čekají, abychom, až přijde Jeho čas a s Jeho pomocí, mohli zdárně přiložit ruku ke znovuvybudování lepšího světa k Jeho větší slávě.” Sklonil hlavu. “Všemohoucí a nejmilosrdnější Bože...” Když zaznělo jednohlasé “amen”, zanotoval chorál. Potom se slepci rozdělili do několika proudů a držíce se jeden druhého, odešli pod vedením čtyři vidomých dívek z místnosti.

Zapálil jsem si cigaretu. Coker si vzal nepřítomně také jednu aniž něco poznamenal.

Přistoupila k nám jedna z dívek. “Pomůžete nám s úklidem?” zeptala se. “Počítám, že slečna Durrantová bude už brzo zpátky.”

“Slečna Durrantová?” opakoval jsem. “Ta to tady řídí,” vysvětlila. “S ní se taky na všem domluvíte.”

Asi o hodinu později, když už byla skoro tma, jsme uslyšeli, že se slečna Durrantová vrátila. Našli jsme ji v malé místnůstce, zařízené jako pracovna a osvětlené dvěma svíčkami na psacím stole. Okamžitě jsem v ní poznal tmavovlasou ženu s tenkými rty, která v naší sešlosti mluvila jménem opozice. Na okamžik se všechna její pozornost soustředila na Cokera. Netvářila se o nic roztomileji než při předchozí příležitosti.

“Bylo mi řečeno,” pronesla chladně, pohlížejíc na Cokera jako na ropuchu, “bylo mi řečeno, že vy jste ten člověk, který zorganizoval přepadení univerzity?”

Coker přitakal a čekal, co bude dál.

“Jednou provždy vám tedy říkám, že v naší obci není pro

brutální metody užití a taky je nemíníme tolerovat.”

Coker se slabě pousmál a odpověděl tím nejvybroušenějším jazykem středních vrstev: “To je otázka hlediska, madam. Kdo může soudit, kdo se choval brutálněji? – Ti, kdo si uvědomovali svoji bezprostřední odpovědnost a zůstali, anebo ti, kdo viděli dále a opustili město?”

Nepřestávala si ho měřit příkrým pohledem. Výraz její tváře se nezměnil, ale patrně si o muži, který stál před ní, začala tvořit nový úsudek. Jeho chování, ani jeho odpověď, nebyly tím, co očekávala. Rozhodla se prozatím tuto stránku věci nerozvádět a obrátila se ke mně. “Vy jste v tom měl prsty také?” zeptala se.

Vysvětlil jsem jí svoji poněkud trpnou roli a položil jsem jí svou vlastní otázku:

“Co se stalo s Michaelem Beadleyem, plukovníkem a ostatními?”

Moc jsem ji nepotěšil. “Ti odjeli někam jinam,” řekla příkře. “My jsme bezúhonná, mravná obec, která má své zásady – křesťanské zásady – a hodláme se jich držet. Pro lidi s uvolněnými názory zde není místo. Dekadence, nemorálnost a nedostatek víry zaviny většinu z chorob světa. My, kteří jsme byli ušetřeni, máme za povinnost dbát o vybudování takové společnosti, v níž se už nikdy něco takového nebude opakovat. Cynikové a domýšliví chytráci shledají, že tu o ně nikdo nestojí, i kdyby svou prostopášnost a materialismus zakrývali pláštíkem sebeduchapnějších teorií. My jsem křesťanská obec a míníme takovou zůstat.”

“Tak vy jste se rozštěpili,” řekl jsem. “Kam odjeli oni?”

“Pokračovali v cestě a my zůstali tady,” odpověděla hlasem tvrdým jako kámen. “Na tom ostatním nám nezáleží. Pokud nás nebudou chtít ovlivňovat svými názory, mohou pracovat ke svému zatracení jak je jim libo. A poněvadž se považují za nadřazené jak zákonům božím, tak všem civilizovaným mravům, nepochybují,

že k němu dospějí.” Uzavřela své prohlášení hlasitým sklapnutím čelistí, což mi mělo dát na srozuměnou, že by bylo je mrháním časem chtít jí klást ještě nějaké další otázky, a obrátila se zpátky ke Cokerovi. “Co umíte?” zeptala se.

“Spoustu věcí,” odpověděl klidně. “Zatím bych snad mohl pomáhat všude, kde to bude zapotřebí, a potom se uvidí, kde bych byl platný nejvíc.”

Zaváhala, trochu tou odpovědí zaskočena. Hodlala jistě vynést konečné rozhodnutí a udělit nám příkazy sama, ale teď si to rozmyslela.

“Dobrá. Rozhlédněte se kolem a zítra večer si o tom promluvíme znovu,” řekla. Coker se však nedal propustit tak snadno. Chtěl znát podrobné údaje o velikosti panství, přesný počet strážníků, poměr vidomých a slepců a řadu dalších věcí, jež se také jednu po druhé dověděl. Než jsem odešli, zeptal jsem se ještě na Josellu. Slečna Durrantová stáhla obočí. “To jméno je mi povědomé. Kde jen –? Ach, nevystupovala při posledních volbách na straně konzervativců?” “Myslím, že ne. Ale – ehm – napsala knížku,” přiznal jsem. “Říkáte –” začala. Potom jsem spatřil, jak jí svítá. “Ach, tahle –! Nu, po pravdě řečeno, pane Masene, nemyslím si, že právě ona by byla typem ženy, která by měla zájem o takovou obec, jako zde budujeme.”

Venku na chodbě se Coker ke mně obrátil. Šero nebylo tak hluboké, abych neviděl, že se zubí.

“Ta zdejší pravověrnost zavání kapku tyranii,” prohodil. A jeho úšklebek zmizel, když dodal: “Divný typ, co? Pýcha a pád. Potřebuje pomoc. Ví, že ji nutně potřebuje, ale nepřiznala by to za nic na světě.”

Zastavil se proti otevřeným dveřím. Byla již příliš hluboká tma, aby bylo možno cokoli v místnosti rozeznat, ale když jsme kolem procházeli předtím, bylo ještě dost světla, abychom v ní rozpoznali mužskou ložnici. “Půjdu si s těmi chlapíky popovídat. Zatím

nashle.”

Sledoval jsem, jak loudavě vchází do pokoje a zdraví vespolek boдрým “Servus, kamarádi! Tak, jak je?” a potom jsem se odebral zpátky do jídelny. Jediné tamní světlo poskytovaly tři svíčky postavené vedle sebe na jednom ze stolů. Hned pod svíčkami seděla dívka a podrážděně napínala oči do šití. “Haló,” zavolala na mně. “To je hrozný, co? Divím se, jak za těch starých časů dokázali po setmění ještě něco dělat.”

“Tak moc staré časy to zase nejsou,” řekl jsem. “Ale tohle nás čeká i v budoucnosti – jestli se ovšem najde někdo, kdo by nám poradil, jak zhotovovat svíčky.”

“Asi máte pravdu.” Zdvihla hlavu a prohlédla si mne. “Vy jste přijel dneska z Londýna?”

“Ano,” přisvědčil jsem.

“Vypadá to tam zle?”

“Už je po všem.”

“Musel jste vidět spoustu strašných věcí, vidíte?” poznamenala.

“Viděl,” řekl jsem stručně. “Jak jste tady už dlouho?”

Bez pobízení mi pak podala všeobecný přehled událostí. S výjimkou pěti nebo šesti padli všichni vidomí při nájezdu na univerzitní budovu do Cokerových rukou. Ona a slečna Durrantová byly mezi těmi opomenutými. V průběhu příštího dne se slečna Durrantová ujala ne příliš úspěšně velení. O bezodkladném odjezdu nemohlo být ani řeči, neboť nákladní auto uměl jakž takž řídit pouze jeden z nich. Během dne a po větší část příštího byli se svými slepci propojeni takřka týmiž vztahy, jako já v Hampsteadu. Na druhý dne pozdě večer se ale vrátil Michael Beadley a dva jiní muži a během noci se přitrousilo ještě několik dalších. V poledne následujícího dne již měli řidiče pro celý tucet vozidel. Usoudili, že bude nejrozumnější, když bez meškání vyrazí, aniž počkají, zda se náhodou ještě někdo vrátí. Tynshamský zámek si zvolili za prozatímní cíl cesty především proto, že byl znám plukovníkovi

jako odloučené a soběstačné místo, což byly vlastnosti, jaké potřebovali. Byla to různorodá společnost a její vůdcové si toho byli plně vědomi. Den po příjezdu na zámek uspořádali schůzi, tentokrát menší, nikoli však nepodobnou té, co se konala před několika dny v budově univerzity. Michael a jeho věrní prohlásili, že je čeká spousta práce a že nemíní plýtvat energií na smířovačky se skupinou, která je prolezlá malichernými předsudky a vyvolává neustálé sváry. V sázce je příliš mnoho, aby si mohli něco takového dovolit, a nadto je tlačí čas. Florence Durrantová souhlasila. To, co se přihodilo světu, je prý dostatečným varováním. Nedokáže pochopit, jak může být někdo tak zabeđen a nevzdávat Pánubohu díky za zázrak, kterým byli ušetřeni, a dokonce uvažovat o dalším šíření podvratných názorů, které rozkotávaly křesťanskou věrouku celá staletí. Co se jí osobně týče, nepřeje si ani v nejmenším žít v obci, jejíž jedna část by ze všech svých sil usilovala o zvrácení prosté víry těch druhých, co se nestydí projevit svou vděčnost Bohu dodržováním Jeho zákonů. Vážnost situace si neuvědomuje o nic méně než oni. Jedinou pravou cestou je uposlechnout božího varování a okamžitě se obrátit k Jeho učení. Rozdělení skupin, přestože zcela jednoznačné, dopadlo velice nerovnoměrně. Slečna Durrantová zjistila, že její stoupenci sestávají z pěti vidomých a snad deseti slepých dívek, několika mužů a žen ve středním věku, také slepých, ale ani jediného vidomého muže. Za těchto okolností bylo nesporné, že skupinou, která bude muset odjet jinam, je skupina Michaela Beadleyho. Nákladní auta zůstala nevyložená, a tak jim nic nebránilo, aby hned po obědě neodjeli a nenechali slečnu Durrantovou a její přívržence plavat, anebo se utopit ve vodách svých mravních zásad. Teprve nyní se slečně Durrantové a její děvám naskytla příležitost k prozkoumání všech možností zámku a jeho sousedství. Hlavní část budovy byla uzavřena, ale v příbytcích služebnictva shledaly stopy nedávného pobytu. Z pozdější prohlídky kuchyňské zahrady si pak udělaly poměrně jasný obrázek o osudu těch, kdo pečovali o dům. Mezi rozsypaným

ovocem ležela nedaleko sebe tři těla; muže, ženy a mladé dívky. Poblíž pak trpělivě vyčkával párek trifidů s kořeny zapuštěnými do země. V okolí vzorného statku na opačném konci panství to vypadalo podobně. Zda se trifidi dostali do parku skrz nějaká otevřená vrata, nebo zda se uvolnili neokleštění jedinci chovaní tam už předtím, to už tak jasné nebylo, ale byla to hrozba, s níž se musely bez odkladu vypořádat, neměla-li napáchat zlo ještě větší. Slečna Durrantová poslala jednu vidomou dívku, aby obešla zeď kolem panství a uzavřela všechny branky a vrata, a sama vypáčila dveře místnosti se zbraněmi. Navzdor naprostému nedostatku zkušeností podařilo se pak jí a ještě jedné mladé ženě odstřelit vrcholky všech trifidů, na které přišly, celkem šestadvaceti. Víc jich v prostorách panství neobjevily a pevně doufaly, že jich tam víc není.

Průzkum vesnice, kam se vydali následujícího dne, odhalil povážlivé množství dalších trifidů. Z obyvatel vesnice přežili jen ti, kdo se uzavřeli ve svých domech, odhodláni obejít se co nejdéle bez nových zásoby, anebo ti, kdo měli štěstí, že se na svých výpravách za jídlem nestřetli s žádným trifidem. Ty, které se jim podařilo najít, postupně shromáždily a odvedly na zámek. Všichni byli zdraví a většina v plné síle, ale prozatím byli spíš na obtíž než ku pomoci, neboť nikdo z nich neviděl.

Během dne přijely další čtyři mladé ženy. Dvě se cestou střídaly v řízení naloženého nákladáku a přivezly s sebou ještě jednu slepou dívku. Další žena přijela sama osobním vozem. Když se krátce porozhlédla, prohlásila, že takovýhle způsob života pro ni postrádá vší přitažlivosti, a jela zas dál. Z těch ostatních, kteří dorazili v následujících dnech, zůstali jenom dva. S výjimkou dvou mužů to byly samé ženy. Byl zřejmé, že muži to většinou vzali zkrátka a bez okolků využili první příležitosti k odpoutání od Cokerových jednotek, a z větší části se vrátili právě včas, aby se mohli připojit k původní skupině. O Joselle mi dívka nemohla říct vůbec nic.

Její jméno až doposud patrně neslyšela a mé chabé pokusy o Josellin popis v ní nevyvolaly sebemenší vzpomínku. Byli jsme pořád zabrání do hovoru, když tu se znenadání rozsvítila elektrická světla. Dívka k nim zdvihla oči s posvátnou hrůzou někoho, kdo byl právě svědkem zjevení. Sfoukla svíčky a co chvíli pak ustala v šití a pohlédla na žárovky, jako by se chtěla ujistit, že jsou stále na svém místě. Po několika minutách se přiloudal Coker.

“Předpokládám, že tohle je tvoje dílo, co?” řekl jsem a kývl hlavou ke světlům.

“Jo,” připustil. “Mají tady svou vlastní elektrárnu. Určitě v ní využijeme benzín líp, než když ho necháme vypařit.”

“To jako chcete říct, že jsme mohli svítit celou dobu, co jsme tady?” zeptala se dívka.

“Kdybyste se ovšem obtěžovali spustit motor,” řekl Coker, s očima upřenýma do její tváře. “Proč jste ho nezkusili zpustit, když jste chtěli světlo?”

“Já ani nevěděla, že tady něco takového je, a vůbec, vždyť ani motorům a elektřině nerozumím.”

Coker ji zamyšleně pozoroval. “A tak jste tu radši seděli potmě,” prohodil. “A jak dlouho chcete zůstat naživu, když tady klidně sedíte potmě, místo abyste dělali, co je zapotřebí?”

Cokerův tón se jí viditelně dotkl. “Je to snad moje chyba, že na takovéhle věci nejsem?”

“Tak v tomhle s váma nesouhlasím,” řekl Coker. “Nejenže je to vaše chyba – ale taky jste si ji sama zavinila. A považovat se za příliš oduševnělou, abyste mohla rozumět čemukoli, co má co společného s technikou, je navíc obyčejná afektovanost. Malicherná a náramně hloupá forma samolibosti. Každý začíná tak, že nic neví, ale každý – a taky každá – má rozum, s jehož pomocí se může všemu naučit. Neschopnost používat rozumu není žádná přednost, která by si zasloužila chvály, ale povážlivá mezera, ať už u chlapa nebo u ženské.”

Tvářila se pochopitelně dost nakvašeně Coker se tvářil nakvašeně od chvíle, kdy vstoupil. “To je všechno hezké,” řekla, “ale nezapomínejte, že každému to taky myslí jinak. Chlapi mají buňky pro motory a pro elektriku. Ženy se zpravidla zajímají o jiné věci.”

“S touhle čalamádou afektovanosti a pověr na mě nechod’te, tu vám nezbaštím,” ušklíbl se Coker. “Sama jistě dobře víte, že ženské mohou a dokážou – či spíš dokázaly – zacházet i s těmi nejsložitějšími a nejjemnějšími stroji, když nelitovaly námahy porozumět jim. Obvykle jsou ale příliš líné, aby se s něčím takovým namáhaly, když zrovna nemusí. Proč by se konečně obtěžovaly, když ta jejich tradiční, do nebes volající bezmocnost může být vykládána jako ženská ctnost – a práce přehrána na někoho jiného? Odhalovat pravou tvář téhle pózy nestálo za normálních okolností nikomu za to. Byla ve vás dokonce hýčkána. Muži jí nahrávali svým udatným spravováním vysavačů milovaných ženušek a vyměňováním vyražených pojistek. Byla to prostě hra přijatelná pro obě strany. Chlapácká praktičnost jako doplněk duchovní zjemnělosti a půvabné závislosti – ale tím nádeníkem, který si zasvinil ruce, byl vždycky jen *on*.” Rozohněn dobrým začátkem, útočil na ni dále: “Až doposud nám tahle duševní lenost a parazitismus mohly skýtat jakés takés povyražení. Navzdory všem těm řečem o rovnosti pohlaví, které se vedly po celé generace, měly ženy až příliš nezadatelné právo na svoji nezávislost, aby je jen ve snu napadlo se jí vzdávat. Minimálně se sice změněným podmínkám přizpůsobovaly, ale vždycky jen minimálně – a ještě s nechtí.”

Odmlčel se. “Pochybujete o tom? Dobrá, vezměme tedy fakt, že svého času ovládala tuto hru na křehký útlocit takřka každá žena, od nafoukaného frocka až po brejlatou intelektuálku – když ale přišla válka a přinesla s sebou jisté společenské závazky a zákony, obě bylo možno zaškolit na schopné průmyslové dělnice.”

“Moc dobré dělnice stejně nebyly,” poznamenala dívka.

“Alespoň to každý říká.”

“Aha, obranný systém je v činnosti. Dovolte mi tedy podotknout, že bylo takřka v zájmu nás všech, abychom to říkali. Ostatně,” připustil, “do jisté míry to byla pravda. A proč? Nejen proto, že skoro všechny se musely zaučovat nakvap a bez příslušných základů, ale že se přitom musely taky *odnaučovat* zvykům, které jim byly vštěpovány celá dlouhá léta, zvykům vycházejícím z přesvědčení, že podobné zájmy jsou ženám cizí a příliš sprosté pro jejich jemnocitné duše.”

“Nechápu, proč si musíte chladit žáhu zrovna na mně,” řekla dívka. “Já přece nejsem jediná, kdo tady byl a nespustil tu pitomou mašinu.”

Coker se zazubil. “Máte naprostou pravdu. Není to ode mne fér. Ale naštvalo mě, že jsem našel motor hotový k práci a že nikdo nehnul ani prstem, abych ho zkusil spustit. Tupou nemohoucnost prostě nesnáším.”

“Pak byste měl tohle všechno povědět slečně Durrantové a nechodit s tím za mnou.”

“Nebojte se, ještě jí to povím. Ale není to jenom její věc. Je to i vaše věc – a všech ostatních. Myslím to vážně, věřte mi. Časy se radikálně změnilly. Dneska už nemůžete říct: Ach, drahoušku, těmhle věcem já nerozumím, a čekat, že je někdo udělá za vás. Nikdo už nebude takový trouba, aby zaměňoval nevědomost s nevinností – v sázce je příliš mnoho. Nevědomost už nebude roztomilá ani směšná. Bude pouze nebezpečná, strašlivě nebezpečná. Dokud se každý z nás, jakmile to bude jen trochu možné, nepokusí porozumět spoustě věcí, které nás dříve vůbec nezajímaly, nevyvážneme z téhle šlamastiky ani my, ani ti, kdo jsou na nás odkázáni.”

“Já pořád nechápu, proč si svoje opovržení k ženám vyléváte zrovna na mně – a jenom kvůli nějakému špinavými motoru,” řekla nedůtklivě.

Coker obrátil oči v sloup. “Pane na nebi! A to jsem tu před chvílí vysvětloval, že není nic, co by ženy nedokázaly, když se jen pokusí využít svých schopností.”

“Řekl jste, že jsme paraziti. To od vás není moc hezké.”

“Já vám taky nechci říkat nic hezkého. A řekl jsem jenom to, že ve světě, který pomínul, měly ženy na svou parazitní roli nezadatelné právo.”

“A to všechno jenom proto, že nemám ani potuchy o nějakém smradlavém, rámusícím motoru!”

“Krucí!” zařval Coker. “Buďte té dobroty a zapomeňte na chvíli na ten motor!”

“Tak proč –?”

“Ten motor je jen symbolem všeho ostatního. Jde mi o to, že my všichni se teď budeme muset učit, jak řídit společnost a jak ji zachovat při životě; učit se nejen tomu, co by se nám líbilo, ale všemu, na co stačíme. Nebude už možné, aby lidi akorát vyplnili volební lístek a starosti přenechali někomu jinému. A stejně tak nebude považováno za naplnění společenské povinnosti, když žena donutí muže, aby ji živil a postaral se jí o hnízdečko, kde by mohla neodpovědně plodit děti, které by vychovával někdo jiný.”

“No dobře, ale pořád nechápu, co to má společného s motorama...”

“Heleďte,” řekl trpělivě Coker, “až se vám narodí dítě, budete si přát, aby z něho vyrostl divoch, nebo civilizovaný člověk?”

“Civilizovaný člověk, to je přece jasné.”

“Potom se ale musíte postarat, aby vyrůstal v civilizovaném prostředí. Všechny životní normy, které si osvojí, bude mít od nás. Když máme dát dětem co nejvíce, musíme se naučit rozumět tolika věcem, kolik jich zvládneme, a žít tak inteligentně, jak jen to půjde. Pro všechny z nás to bude znamenat spoustu dřina a víc přemýšlení. Změněný postoj k budoucnosti.”

Dívka posbírala své šití a zpražila Cokera dlouhým kritickým

pohledem.

“Myslím, že při vašich názorech by pro vás byla společnost pana Beadleyho daleko vhodnější,” pronesla ledově. “My tady nemíníme svoje názory měnit – ani se vzdávat svých zásad. Proto jsme se taky od té druhé skupiny oddělili. Když vám způsoby slušných, úctyhodných lidí nejsou dost dobré, měl byste snad raději odejít jinam.” A s čímsi, co znělo jako pohrdlivé odfrknutí, odešla z místnosti.

Coker ji sledoval očima. Když se za ní zavřely dveře, vyjádřil své pocity s výmluvností nosiče ryb. Zasmál jsem se.

“A co jsi od ní čekal?” zeptal jsem se. “Přihrneš se jako velká voda a pustíš se do ní jako do veřejného shromáždění kriminálnků, nebo jako by nesla odpovědnost za celý západní společenský systém. A když se urazí, ještě se tomu divíš.”

“Člověk by čekal, že pozná sama, pro co mluví zdravý rozum,” zabručel Coker. “Nevím proč. Málokdo je toho schopen – jsme poslušni spíš zvyku. Ta se bude bránit každé změně, ať už rozumné nebo ne, která bude v rozporu s jejími dříve nabytými představami o tom, co je a co není správné a způsobilé – a bude zcela upřímně přesvědčená, že tím prokazuje nezlomnou sílu své povahy. Ty bys chtěl všechno honem honem. Zkus ukazovat Elysejská pole někomu, kdo právě ztratil domov, a uvidíš, jak málo ho nadchnou; nech ho ale, aby tam nějaký čas žil, a začne si říkat, že jsou zrovna taková, jako byl jeho domov, i kdyby ten byl snad útulnější. Však ona se přizpůsobí, až bude muset – a současně bude s přesvědčením popírat, že by něco takového udělala.”

“Jinými slovy, improvizujme prostě podle potřeby. A nesnažme se nic plánovat. Tak se daleko nedostaneme.”

“A tady přichází ke slovu vedení. Vůdce plánuje, ale jen natolik chytrý, aby o tom nemluvil. Když se změny ukáží nevyhnutelné, podstrčí je jako ústupky – dočasné, samosebou – vynucené okolnostmi, ale je-li to dobrý vůdce, podstrkuje je ve správných

dávkách, aby už zůstaly v platnosti natrvalo. Proti každému plánu se najdou nějaké nepřekonatelné námitky, ale ústupky jsou vynucovány v krajní nezbytnosti.”

“To mi zní trochu macchiavelisticky. Mám rád, když vidím svůj cíl před sebou a můžu jít přímoou cestou za ním.”

“Většina lidí zas právě naopak, i když by asi namítali, že to není pravda. Dávají přednost tomu, aby se jim lichotilo, aby byli obelháváni a třeba i nuceni. Nemůžou se tak nikdy dopustit chyby a když už nějakou udělají, vždycky za ni může něco nebo někdo jiný. To tvoje ‚přímo za cílem‘ je vyloženě mechanistický názor, a lidi jako takoví nejsou žádné stroje. Mají svůj vlastní rozum – většinou ten selský, kterému je nejlíp na známé, vyšlapané cestě.”

“Tak se mi nezdá, že bys dával Beadleymu moc velkou šanci na úspěch. Je přece samý plán.”

“Jistě bude mít velké potíže. Ale jeho skupina se definitivně rozhodla. Tahle zaujala negativní postoj,” zdůraznil jsem. “Existuje jenom díky svému odporu k jakémukoli plánu.”

Zmlkl jsem a po chvíli jsme dodal: “Nezlob se, ale v jednom mělo to děvče pravdu. Udělal bys opravdu líp, kdyby ses od téhle společnosti držel na sto honů. Její reakce je malým příkladem toho, co by tě tady potkávalo na každém kroku, kdyby ses pokoušel zacházet s těmahle lidma po svém. Stádo ovcí nedoženeš na trh přímoou cestou, ale vždycky se najde nějaký způsob, jak je tam dostat.”

“Ty jsi dneska nejen neobvykle cynický, ale taky samá metafora,” poznamenal Coker.

Ohradil jsem se. “Na tom přece není nic cynického, když si všímám, jak ovčák ovládá svoje stádo.”

“Dívat se na lidi jako na ovce se ti nezdá cynické?”

“Rozhodně je to méně cynické a daleko vděčnější, než na ně pohlížet jako na automobilové podvozky přizpůsobené pro dálkové ovládání myšlenkou.”

“Hmm,” zahučel Coker, “musím ještě uvážit, co z toho vlastně vyplývá.”

...ZASE DÁL

Následující dopoledne jsem měl celé roztěkané. Porozhlédl jsem se kolem, tu a tam jsem přiložil ruku k dílu, a položil jsem spoustu otázek. Noc byla příšerná. Dokud jsem neulehl, stále jsem si ještě plně neuvědomoval, jak silně jsem počítal s tím, že Josellu najdu v Tynshamu. Přestože jsem byl po celodenní cestě jaksepatří utahaný, nemohl jsem usnout; ležel jsem potmě a bezradně přemýšlel, co si počít. Na nic jsem nepřicházel. Tak pevně jsem spoléhal, že ona i Beadleyho skupina budou zde, že jsem neviděl důvod uvažovat o jiném plánu, než jak se k nim prostě připojím. Teprve nyní jsem si uvědomil, že i kdyby se mi podařilo je dosáhnout, pořád bych ještě nemusel nalézt Josellu. Jestliže opustila svůj westminsterský rajón jen krátce před mým příchodem, musela mít za hlavní skupinou notné zpoždění. Bylo jasné, že udělám nejlíp, když se podrobně vyptám každého, kdo v posledních dvou dnech Tynshamem projel. Prozatím jsem musel vycházet z toho, že se ubírala touto cestou. Bylo to jediné moje vodítko. Současně to však předpokládalo, že se vrátila do univerzitní budovy a našla tam tu křídou psanou adresu – na druhé straně bylo ovšem docela možné, že tam vůbec nebyla a majíc všeho po krk, rozhodla se pro nejkratší a nejrychlejší cestu z Londýna, který nebyl než páchnoucí brloh. Nejurputněji jsem ale musel bojovat proti pomýšlení, že se mohla nakazit tou záhadnou nemocí, která rozprášila moji i její tlupu. Odmítal jsem podobnou možnost i jen připustit, dokud to nebude bezpodmínečně nutné. V průzračnosti bezesných ranních hodin jsem dospěl k poznání, že mé přání připojit se k Beadleyho skupině bylo vedle přání shledat se opět s Josellou zcela podružné. Kdybych je dosáhl a ona s nimi nebyla... nu, pak by se vidělo, co dál, ale rozhodně bych nekapituloval...

Cokerova postel byla prázdná, když jsem se probudil, a já se rozhodl, že dopoledne zasvětím svému pátrání. Jednou z nesnází

bylo, že nikoho očividně nenapadlo zaznamenávat jména těch, kterým nebyl Tynsham po chuti a pokračovali v cestě. Josellino jméno nikomu nic neříkalo; s výjimkou těch několika, kdo si je připomněli s netajeným nesouhlasem. Ani můj popis nevyvolal jedinou vzpomínku, která by obstála při podrobnějším rozboru. Rozhodně tudy neprojela žádná dívka v tmavomodrém lyžařském oblečení – tím jsem si mohl být jist; ale kde bylo psáno, že na sobě neměla něco úplně jiného? Nakonec jsem svými dotazy všechny otrávil a můj pocit marnosti tím ještě vzrostl. Byla tu sice jakás takás možnost, že byla onou neznámou dívkou, která dorazila a zase odjela dne před naším příjezdem, ale nezdálo se mi pravděpodobné, že by Josella mohla na někoho zapůsobit tak chabým dojmem – i když jsem bral v úvahu jistou zaujatost...

Coker se zjevil až u oběda. Dopoledne strávil zevrubnou obhlídkou zámku a přilehlého panství. Znal přesný počet strávníků a věděl, kolik je mezi nimi slepých. Prohlédl si zemědělské náradí a strojový park. Seznámil se se zdroji pitné vody. Nahlédl do skladišť a ověřil si, kolik je v nich potravin pro lidi i pro zvířata. Spočítal, kolik dívek bylo nevidomých ještě před katastrofou, a pověřil je vedením kursů pro ostatní. Většinu mužů našel s hlavami ve smutku nad dobře míněným páně vikářovým ujištěním, že budou moci dělat spoustu užitečných prací, jako například – ehm – plést košíky a – ehm – tkát koberce, a Coker se vynasnažil seč mohl, aby jejich chmury rozehnal vyhlídkami trochu nadějnějšími. Když pak náhodou potkal slečnu Durrantovou, řekl jí, že pokud nepřiměje slepé ženy převzít na svá bedra část práce vidomých, zhroutí se jejich obec v deseti dnech jako domek z karet, a dodal, že jestli budou navíc vyslyšeny vikářovy modlitby, aby se k nim připojilo ještě více slepých, může si být jista, že to tady jakživa nezvládne. Dovoláváje se svých postřehů, pustil se do vysvětlování, co je třeba udělat, včetně nutnosti začít okamžitě svážet zásoby potravin a dát se do výroby pomůcek, které by

umožnily slepým mužům vykonávat užitečnou práci, když tu ho náhle rázně přerušila. Viděl na ní, že má daleko větší starosti, než byla ochotna připustit, ale umíněnost, která ji dohnala až k přervání všech styků s druhou skupinou, byla zřejmě silnější. Nevděčně se na něho obořila. Nakonec mu dala na vědomí, že si na základě svých informací nedělá nejmenší naději, že by snad on nebo jeho názory mohly někdy ladit s jejich obcí.

“Malér je v tom, že ta ženská chce hrát mermomocí prim,” uzavřel. “Má to prostě v krvi – o nějakých vyšších principech tu nemůže být řeč.”

“Nepomlouvej,” řekl jsem. “Chceš nejspíš říct, že její principy jsou tak čisté a bezúhonné, že všechna odpovědnost padá na ni – a proto je také její povinností vést všechny ostatní.”

“To je v podstatě totéž,” namítl.

“Ale zní to daleko líp,” poznamenal jsem.

Krátce se zamyslel. “Jestli to tady honem nezačne organizovat, ocitnou se pěkně brzy v pekelném zmatku. Už sis to tady prohlídnul?”

Zavrtěl jsem hlavou. Pověděl jsem mu, jak jsem strávil dopoledne.

“Není na tobě vidět, že by se to vyplatilo,” řekl. “Co teď?”

“Pojedu za partou Michaela Beadleyho.”

“A co když s nimi není?”

“Prozatím mi nezbyvá než doufat, že ano. Musí být s nimi. Kde jinde by byla?”

Otevřel ústa, aby něco řekl, ale zarazil se. Pak pokračoval: “Počítám, že pojedu s tebou. Nadšením bez sebe asi nebudou, až mě zas uvidí po tom všem, co bylo – ale nějak to překousnu. Pozoroval jsem už jednu tlupu, jak se rozpadá vniveč, a vidím, že tuhle čeká totéž – možná že zajde pomaleji, ale možná taky strašněji. Je to zvláštní, co? Ušlechtilé úmysly se najednou zdají tím největším nebezpečím. A je to zatracená škoda, protože tady by to *mohlo*

klapat, i když je tu tolik slepců. Stačilo by jenom popadnout příležitost do hrsti, dokud tu ještě nějaká je. Chce to jen organizaci.”

“A taky ochotu nechat se organizovat,” nadhodil jsem.

“To jistě,” přisvědčil. “Víš, nejhorší je, že tihle lidé navzdory tomu, co se stalo, pořád nic nechápu. Oni ani nechtějí chápat, protože pak by bylo všechno moc definitivní. V hloubi duše se všichni chlácholí, věří a čekají na něco, co nikdy nepřijde.”

“To je pravda – ale není na tom nic divného,” podotkl jsem. “Nám taky trvalo pěkně dlouho, než jsme se přesvědčili, a oni neviděli to, co my. A navíc tady, na venkově, to nevypadá tak definitivně, tak – tak bezprostředně.”

“Dobrá, ale jestliže chtějí přežít, potom si to musí honem začít uvědomovat,” řekl Coker a znovu se rozhlédl po síni. “Žádný zázrak je nezachrání.”

“Dopřej jim času. Přijdou na to právě tak jako my. Ty bys chtěl všechno honem honem. Pochop, že čas teď už nejsou peníze.”

“Na penězích nezáleží, zato na čase ano. Měli by pomýšlet na žně, nachystat mlýn k mletí mouky, postarat se dobytku o krmení na zimu.”

Zavrtěl jsou hlavou. “Tohle všechno není třeba, Cokere. Mouky musí být ve městech obrovské zásoby, a když to tak vezmeš, nás, kdo jí budou používat, je proklatě málo. Můžeme žít ještě dlouho z kapitálu. Teď je prvořadým úkolem naučit slepce, *jak* pracovat, až to bude opravdu nutné.”

“Jestli se tu ale ti, co vidí, nemají ztrhat, tak se něco udělat musí. Stačí, aby se sesypal jeden nebo dva, a bude to tady vzhůru nohama.”

V tom jsem mu musel dát za pravdu. Později odpoledne se mi podařilo najít slečnu Durrantovou. Nikdo jiný buďto nevěděl, nebo se nestaral, kam Michael Beadley a jeho skupina odešli, ale nemohl jsem uvěřit, že by zde nezanechal žádnou zprávu pro ty, kdo by je chtěli následovat.

Slečnu Durrantovou jsem příliš nepotěšil. Zpočátku jsem si až myslel, že mi odmítne cokoli prozradit. Nejen proto, že jsem nepokrytě dával přednost druhé společnosti. Ztráta každého tělesně zdatného člověka, byť snad s ní nebyl zajedno v názorech, byla za daných okolností velice vážnou. Nicméně si nedovolila projevit slabost a požádat mne, abych zůstal. Na závěr stručně prohlásila: “Chtěli se usadit někde v okolí Beaminsteru v Dorsetu. Víc vám říci nemohu.”

Vrátil jsem se, abych o tom pověděl Cokerovi. Rozhlédl se kolem. Potom, s jistou lítostí, potřásl hlavou. “Dobrá,” řekl. “Vypadneme tady z toho hnízda hned po ránu.”

“Mluvíš jako pionýr,” poznamenal jsem.

“Rozhodně spíš jako pionýr než jako Angličan.”

Devátá hodina příštího rána nás zastihla již dobrých dvanáct mil cesty od Tynshamu, opět v našich dvou nákladřácích. Uvažovali jsme sice, zda bychom neměli vzít nějaké pohyblivější vozidlo a nákladřáky věnovat těm v Tynshamu, ale bylo mi líto nechat tam ten svůj. Osobně jsem ho nakládal a věděl jsem, co v něm je. Vedle beden s trifidími zbraněmi, nad kterými Michael Beadley projevoval takové pochybnosti, skládal se náklad ze samých příhodných věcí, jaké mohlo být obtížné sehnat mimo větší město – bylo tam například malé osvětlovací dynamo, různá čerpadla, bedny s kvalitním nářadím. Všechny tyto věci by se daly opatřit i později, ale bylo už zřejmé, že jistou dobu bude moudřejší všem městům se vyhnout, a to jak velkým, tak těm malým. Lidé z Tynshamu měli prozatím dostatek prostředků ke svezení zásob z měst, kde se dosud nevyskytly žádné příznaky té nemoci. Dvě naložená auta pro ně beztak mnoho neznamenala a nakonec jsme tedy odjeli tak, jak jsme přijeli. Počasí nám přálo i nadále. Na výše položených místech měl vzduch stále ještě čerstvou příchut', ačkoli vesnice zapáchaly dost nepříjemně. Tu a tam jsem spatřil na poli nebo podél cesty nehybnou postavu, ale jako v Londýně, i tady se většina

lidí instinktivně uchýlila pod nějaké přístřeší. Vesnické ulice byly prázdné a okolní krajina byla tak pustá, jako by celá lidská rasa a většina zvířat byly zaklety. Dokud jsme neodjeli do vesničky Steeple Honey. Z cesty, po které jsme do Steeple Honey sjížděli, bylo vidět celou vesnici jako na dlani. Stála hned za kamenným mostem rozklenutým nad jiskřící bystřinou. Byla to poklidná víska soustředěná kolem ospale vyhlížejícího kostelíka, po okrajích kropenatá obílenými chalupami. Vypadal, jako by se tu nejméně sto let nepříhodilo nic, co by narušilo klid a mír pod jejími doškovými střechami. Ale jako v ostatních obcích, ani tady se nic nepohnulo, nad jediným domkem nestál kouř. A potom, to jsme už byli v půli kopce, zachytil můj zrak jakýsi pohyb. Jeden z domků nalevo za mostem stál mírně šikmo, takže byl částečně obrácen k nám. Na zdi se houpal hostinský štít a v okně hned nad ním se třepetalo cosi bílého. Když jsme přijeli blíže, uviděl jsem, že se z okna vyklání starší muž a divoce nám dává znamení ručníkem. Dovtípil jsem se, že musí být slepý, neboť jinak by vyšel na silnici a snažil se nás zastavit tam. Na nemocného zas mával s přílišnou vervou. Dal jsem Cokerovi signál a hned za mostem jsem zastavil. Muž v okně přestal mávat. Zakřičel něco dolů, čemu nebylo pro hluk motorů rozumět, a zmizel. Vypnuli jsme motory. Rozhostilo se takové ticho, že bylo slyšet i dupot mužových nohou po dřevěných schodech uvnitř domu. Pak se otevřely dveře a muž, ruce natažené před sebou, vystoupil ven. Jako blesk vymrštilo se cosi z živého plotu po jeho levici a zasáhlo jej. Pronikavě vykřikl a padl na zem. Popadl jsem pušku a vyskočil za kabiny. Našel jsem si místo, odkud bylo dobře rozeznat trifida skrytého ve stínu křoví, a odstřelil jsem mu vrcholek.

Coker vylezl ze svého vozu a došel ke mně. Zahleděl se na muže na zemi a potom na odzbrojeného trifida. “Tak přece – sakra, přece tady na něj *nečekal?*” řekl. “Musela to být náhoda. . . Nemohl nijak *vědět*, že vyjde zrovna z těchhle dveří. . . No, řekni, to přece

nemoh – nebo snad jo?”

“Co když to věděl? Byla to náramně čistá práce,” řekl jsem.

Coker na mne upřel nejistý pohled. “Zatraceně čistá. Ale snad bys opravdu nevěřil...?” “Ta nevíra v trifidí schopnosti mi někdy připadá jako spiknutí,” řekl jsem a dodal: “Mohou tu být ještě další.”

“Něčeho bych se napil,” navrhl Coker. Až na zaprášený nálevní pult vypadala hospůdka docela normálně. Nalili jsme si oba whisky. Coker vytáhl svou jediným douškem. Pak na mne znepokojeně pohlédl. “Tohle se mi nelíbilo. Ani za mák. Ty bys měl o těch potvorách vědět daleko víc, než ostatní, Bille. Přece tam *nemoh* – kruci, musel tam stát *náhodou*, nebo ne?”

“Já myslím –” začal jsem. Pak jsem ale zmlkl a zaposlouchal se do staccata, které sem zalehlo zvenčí. Přistoupil jsem k oknu a otevřel je. Vyprázdnil jsem do trifida ještě druhou hlaveň, tentokrát těsně nad jeho bulvu. Virblování ustalo. “Bohužel toho o trifidech pořád ještě moc nevíme,” řekl jsem, když jsme si nalévali po další sklenice. Vysvětlil jsem mu jednu či dvě z Walterových teorií.

Vytřeštěně zíral. “To přece nemyslíš vážně, že mluví, když chtěstěj těma metličkama?”

“Nevím, tak dalece přesvědčen o tom nejsem,” přiznal jsem. “Ale neváhám říct, že je to určitě nějaký signál. Walter to ovšem považoval za opravdový ‚hovor‘ – a nepoznal jsem člověka, který by o nich věděl víc než on.”

Vyhodil jsem prázdné náboje a znovu jsem pušku nabil.

“Skutečně se zmínil o jejich převaze nad slepým člověkem?”

“To bylo před léty,” podotkl jsem.

“Ale přesto – zvláštní shoda okolností.”

“Už se zas ukvapuješ,” mírnil jsem ho. “Skoro každá rána osudu se dá vyložit jako zvláštní shoda okolností, když se na ni podíváš z odstupu a tvrdě zapřemýšlíš.”

Dopili jsme a zdvihli se k odchodu. Coker zběžně vyhlédl z okna. Vzápětí mě popadl za ramena a ukázal ven. Kolem rohu se právě kolébali dva trifidi a mířili k živému plotu, který předtím skrýval toho prvního. Počkal jsem si, až se zastaví, a odstřelil jsem jim kalichy. Vylezli jsme oknem, které bylo mimo dosah každého případného úkrytu trifidů a s ostražitými pohledy kolem sebe jsme se vrátili k náklad'ákům.

“Další shoda okolností? Nebo se šli podívat, co se stalo jejich kámošovi?” zeptal se Coker.

Vyjeli jsme z vesnice a postupovali dále po úzkých polních cestách. Připadalo mi, že je tu mnohem víc trifidů, než kolik jsme jich viděli až dosud – nebo to snad bylo tím, že teď jsem si jejich přítomnost uvědomoval plněji? Mohli jsme jich také zatím vidět méně proto, že jsme cestovali převážně po hlavních silnicích. Ze zkušenosti jsem věděl, že se každému tvrdému povrchu raději vyhnou, a přisuzoval jsem to obtížím, které to musí působit jejich kořenným koncentinám. Nyní jsem nabyl přesvědčení, že jich skutečně vidíme víc, a do hlavy se mi počala vkrádat myšlenka, že jim nejsme tak úplně lhostejní – i když jsem nemohl s určitostí říct, zda ti, kteří se k nám občas přibližovali, se neubírají naším směrem pouze náhodou.

Případ, který se udál o chvíli později, byl už jednoznačnější. Z živého plotu, kolem něhož jsem právě projížděl, se znenadání vymrštil trifidí šlahoun. Naštěstí tenhle trifid neměl příliš zkušeností v zacílení na jedoucí vozidlo. Žahadlo vyletělo o zlomek vteřiny dříve a zanechalo po sobě stopu v podobně drobných kapiček jedu na předním skle. Než stačil trifid zaútočit podruhé, byl jsem už pryč. Ale od této chvíle, navzdory horku v kabině, jsem řídil vždy jen s okénkem při volantů zavřeném.

V průběhu posledního týdne nebo snad i více dnů jsem se obíral trifidy pouze tehdy, když jsem na ně náhodou narazil. Ti, které jsem viděl v Josellině domě, stejně jako ti, kteří napadli moji partu

v Hampsteadu, mě vážně znepokojili, ale po většinu času jsem měl daleko naléhavější starosti. Když jsem však nyní zrekapituloval naši cestu, situaci v Tynshamu, dokud se slečna Durrantová nevypořádala s trifidy pomocí brokovnic, a konečně poměry v obcích, jimiž jsme projížděli, začal jsem uvažovat, jako měrou se na zmizení obyvatel podíleli trifidi. V příští vesnici jsem zpomalil a pozorně jsem s rozhlížel kolem. V několika zahrádkách před domky jsem spatřil nehybná těla, která tam ležela již několik dní – a takřka pokaždé se nedaleko skrýval trifid. Zdálo se, že trifidi číhají pouze v místech, kde je dosti měkká půda, aby do ní mohli zapustit během čekání kořeny. V místech, kde se domovní dveře otevíraly přímo do ulice, bylo možno zahlédnout tu a tam mrtvé tělo, nikdy ale žádného trifida v nejbližším okolí. Troufám si říci, že většina vesničanů, kteří se vydali za potravou, byla v poměrném bezpečí, pokud se ještě pohybovali po dlážděných cestách, ale jakmile z nich sešli, a stačilo, aby jen míjeli zahradní zídku nebo plot, vystavovali se nebezpečí, že budu zasaženi žahadlem. Někteří přitom jistě vykřikli, a když se pak nevrátili, strach těch ostatních se ještě vystupňoval. Čas od času vyhnal hlad z domů další oběť. Několik snad mělo to štěstí, že se vrátili, většinou ale ztratili cestu a bloudili kolem, dokud nepadli vyčerpáním, anebo se dostali na dosah nějakého trifida. Ti zbývající možná vytušili, co se stalo, Kde byla u domu zahrada, mohli uslyšet zasvištění žahadla, a pak také věděli, že mají na vybranou mezi smrtí hladem v domě, a stejným osudem, jaký postihl ty, kteří dům opustili. Mnozí zůstali a žili ze svých zásob, očekávající trpělivě pomoci, která neměla nikdy přijít. V podobné tísně se nacházel zřejmě i muž z hostince ve Steeple Honey. Pravděpodobnost, že i v ostatních vesnicích, kterými jsme projížděli, mohou být další domy, kde se podařilo izolovaným skupinkám přežít, nebyl právě příjemným pomyslením. Vyvolávala otázku, před níž jsme byli postaveni i v Londýně – pocit, že bychom se měli zachovat jako civilizovaní lidé, že bychom

se měli pokusit vyhledat ty nešťastníky a něco pro ně udělat; a zároveň vědomí marnosti každého takového pokusu, který by byl stejně jako ty předešlé jen zbytečným oddalováním neodvratného konce. Tataž stará otázka. Mohl člověk i při té nejlepši vůli na světě udělat víc, než jenom prodloužit jejich muka? Znovu nakrátko ukonejšit svoje svědomí a potom zjistit, že všechno úsilí bylo opět vyplýtváno nadarmo? Znovu a znovu jsem se musel ujišťovat, že nemá smysl vstupovat do oblasti zemětřesení, dokud se budovy ještě hroučí – záchranné práce se musí provádět teprve tehdy, když otřesy půdy ustanou. Ale rozumový přístup toto dilema nijak nezjednodušoval. Ten starý doktor měl pravdu, když zdůrazňoval obtíže duševní adaptace...

Trifidi se ukazovali komplikací nepředvídaného rozsahu. Mimo naše plantáže jich pochopitelně rostla ještě spousta v mnohých školkách. Pěstili je tam pro nás, pro soukromé kupce, anebo na prodej řadě menších průmyslových podniků, které zpracovávaly různé jejich deriváty, a většina z těchto školek byla z klimatických důvodů umístěna na jihu země. Jestliže ale to, co jsme až doposud viděli, bylo věrným obrazem jejich uvolnění a rozptýlení do krajiny, muselo jich být daleko více, než jsem kdy předpokládal. A před námi se rýsovala neutěšená vyhlídka, že každým dnem budou dospívat další a těm okleštěným budou žahadla pozvolna dorůstat... Zastavili jsme se už jen dvakrát, jednou, abychom pojedli, podruhé, abychom načerpali palivo, a v dobrém čase kolem půl páté odpoledne jsme přijeli do Beaminsteru. Zamířili jsme rovnou do centra, aniž jsme někde spatřili jedinou známku přítomnosti Beadleyho skupiny. Město bylo na první pohled právě tak bez života jako všechna ostatní místa, která jsme toho dne viděli. Hlavní obchodní třída byla zcela opuštěná, jen po jedné její straně stála dvě nákladní auta. Zamířil jsem přímo k nim, a když jsem byl vzdálen pouze nějakých dvacet metrů, vystoupil zpoza jednoho nákladáku starší muž a zdvihl pušku. Vypálil úmyslně nad moji hlavu a pak zacílil níže.

SLEPÁ ULIČKA

S takovýmhle způsobem výstrahy odmítám diskutovat. Zastavil jsem. Muž byl rozložitý blondák. S puškou zacházel velice suverénně. Aniž ji spustil z cíle, pohodil dvakrát hlavou do strany. Pochopil jsem to jako pokyn, abych vystoupil z kabiny. Vylezl jsem a ukázal jsem mu prázdné ruce. Když jsem se přiblížil k zaparkovanému nákladáku, vynořil se zpoza něho ještě jeden muž doprovázený dívkou. Za mými zády zvolal Cokerův hlas: “Radím vám, abyste si s tou puškou moc nezahrával. Mám vás všechny na mušce.” Oči světlovlasého muže sklouzly z mých, aby vyhledaly Cokera. Mohl jsem na něho v tu chvíli skočit, ale místo toho jsem řekl: “Má pravdu. Ostatně, přišli jsme v míru.”

Muž, stále ne zcela přesvědčen, sklonil pušku. Coker vystoupil z krytu mého nákladáku, který zaštitil jeho náhlý příchod.

“Co vás to napadá? Vrána vráně oči klove?” vyptával se.

“Vy jste jenom dva?” zeptal se druhý muž.

Coker na něho pohlédl. “A kolik jste čekal? Hromadný zájezd? Ano, jsme dva.”

Trojici spadl viditelně kámen ze srdce. Blondák pak vysvětlil: “Mysleli jsme, že byste mohli být gang z nějakého města. Čekáme, že sem vyrazí za potravinami.”

“Ach tak,” řekl Coker. “Z toho se dá jedině soudit, že jste v poslední době žádné město neviděli. Jestli je tohle vaše jediná starost, tak na ni klidně zapomeňte. Všechny gangy, které tu snad jsou, se nejspíš stahují opačným směrem – alespoň prozatím. Ale v podstatě dělají totéž, co vy – mohu-li to tak říct.”

“Vy tedy myslíte, že nepřijedou?”

“To bych řekl, že ne.”

Přejel všechny tři očima.

“Patříte k Beadleyho partě?” zeptal se.

Odezva byla přesvědčivě hluchá.

“Škoda,” řekl Coker. “Už jsem si myslel, že se na nás poprvé usmálo štěstí.”

“Co nebo kdo je ta Beadleyho parta?” vyptával se světlovlasý muž.

Byl jsem po dlouhých hodinách v kabině pod pražícím sluncem celý utahaný a vyprahlý. Navrhl jsem, že bychom snad mohli přenést naši debatu z prostředka ulice na nějaké vhodnější místo. Prošli jsme kolem jejich auta a mezi známými krabicemi sucharů, bedýnkami s čajem, kýtami šunky, pytlí cukru, balíčky soli a dalšími věcmi do malé hospůdky hned vedle. Nad pintovými korbely piva jsme jim pak s Cokerem v krátkosti shrnuli, co máme za sebou a co víme. Pak byla řada na nich. Ukázalo se, že jsou aktivnější polovinou skupiny šesti lidí – zbývající dvě ženy a další muž se zdržovali v domě, který si zvolili za základnu. V úterý 7. května kolem poledního cestovali plavovlasý muž a dívka autem směrem na západ. Hodlali spolu strávit dva týdny dovolené v Cornwallu a cesta jim rychle ubíhala, dokud se proti nim někde u Crewkerne nevynořil náhle ze zatačky dvoupatrový autobus. Vletěli do něho plnou rychlostí a poslední, na co se blondák pamatoval, byl děsivý přízrak autobusu, tyčící se nad nimi jako skála. Probudil se v posteli, aby podobně jako já zakusil to zvláštní ticho všude kolem. Až na pár škrábanců, tupou bolest v hlavě a celkový pocit rozlámanosti to s ním nedopadlo zřejmě nejhůř. Když nikdo nepřicházel, vydal se na výzvědy a zjistil, že se nachází v přízemním baráčku venkovské nemocnice. Na jednom z oddělení našel svou dívku a ještě dvě další ženy, z nichž jedna byla sice při vědomí, ale neschopna pohybu, neboť měla nohu a paži v sádře. Na dalším oddělení byli dva muži – jedním z nich byl jeho nynější společník, druhý ležel se zlomenou nohou, také v sádře. Celkem bylo v nemocnici jedenáct lidí, z nichž osm vidělo. Z toho dva, nemluvě o slepých, byli upoutáni na lůžko a vážně nemocní. Po personálu nebylo ani potuchy. První zkušenosti v nich vyvolaly ještě větší

zmatek než v mém případě. Zůstali v nemocnici a dělali co mohli pro bezmocné, uvažovali, co se děje a doufali, že se brzy objeví nějaká pomoc. Vůbec netušili, co se těm dvěma slepým pacientům stalo, natož aby věděli, jak je ošetřovat. Nemohli dělat nic jiného, než je krmit a utěšovat. Oba následujícího dne zemřeli. Jeden z mužů zmizel, třebaže ho nikdo neviděl odejít. Pár těch, kdo byli zranění, když se autobus po srážce převrátil, byli místní obyvatelé. Jakmile se trochu zotavili, vydali se hledat své rodiny. Skupinka se zmenšila na šest osob, z nich dvě měly polámané končetiny. Mezitím už pochopili, že narušení běžného řádu věcí je natolik rozsáhlé, že se musí aspoň načas postarat o sebe sami, ale stále ještě měli daleko k tomu, aby si uvědomili plný rozsah katastrofy. Posléze se rozhodli opustit nemocnici a vyhledat nějaké příhodnější útočiště, neboť si představovali, že ve městech bude vidomých lidí mnohem více a že dezorganizace nastolí vládu chátrý. Čekali příjezd této chátrý každým dnem, jen co budou zásoby potravin ve městech vyčerpány, a malovali si ji jako mračna kobylek táhnoucích krajem. Z toho důvodu se stalo hlavním předmětem jejich zájmu shromáždění zásob a přípravy na obležení. Když jsme je ujistili, že nic není nepravděpodobnějšího, vyměnili si poněkud tupé pohledy.

Byla to podivně složená trojice. Z blondáka se vyklubal burzián, jménem Stephan Brennell. Jeho společníci byla pohledná pěkně rostlá dívka, propadající chvílemi povrchní nedůtklivosti, kterou však ve skutečnosti nic na tomto světě nemohlo překvapit. Vedla nezávislý, tak trochu bohémský život – byla modelkou i prodavačkou módních oděvů, občas statovala ve filmu, přičemž jen taktak promeškala šanci dostat se do Hollywoodu, dělala hostesku v obskurních klubech, a při tom všem využívala každé příležitosti, jak si přilepšit – zamýšlená dovolená v Cornwallu byla patrně jednou z nich. Chovala nezdolné přesvědčení, že Americe se nic vážného přihodit nemohlo a že jde jen o to, vydržet tak

dlouho, dokud nepřijdou Američani a neuvedou všechno do pořádku. Byla určitě tou nejbezstarostnější osobou, jakou jsem od začátku katastrofy potkal. Přestože občas zatesknula po zářících světlech velkoměst, která ovšem, jak doufala, rozžehnou opět příkvačivší Američané. Třetí z trojlístku, tmavovlasý mladík, se užíral bezmocnou zlostí. Tvrdě pracoval a poctivě šetřil, aby si mohl otevřít vlastní obchod s radiopřijímači, od kterého si tolik, tolik sliboval. “Vemte třeba takovýho Forda,” řekl nám, “nebo lorda Nuffielda – ten začínal v krámku s jízdními koly, který nebyl o nic větší než ten můj, a podívejte se, kam to dotáhnul. Chtěl jsem taky něco takovýho dokázat. A teď je všechno v tahu! To přece není fér!” Osud, dle jeho názoru, již nestál o žádné další Fordy a Nuffieldy – ale on se s tím nemínil smířit. Toto byl jen mezičas, zkouška, seslaná na něho shůry – jednoho dne však opět stane za pultem svého krámku s radiopřijímači, pevnou nohou na prvním příčli k miliónům.

Pro nás dva bylo největším zklamáním zjištění, že o skupině Michaela Beadleyho nevědí vůbec nic. Opravdu, jediná parta, na kterou narazili, byla usazená ve vesnici hned za hranicemi Devonského hrabství, kde jim dva muži ozbrojení puškami doporučili, aby se už nikdy nepouštěli tímto směrem. Měli za to, že to byli domorodci.

Coker naznačil, že to musela být jen malá skupinka. “Kdyby byli součástí větší party, nechovali by se tak nervózně a projevíli by o vás větší zájem,” prohlásil. “Jestli je ale Beadleyho skupina někde tady v okolí, nemělo by být moc těžké je nalézt.” Obrátil se k plavovlasému muži: “Podívejte, co kdybychom se k vám přidali? Na obtíž vám nebudem a když je najdeme, vyděláme na tom všichni jak jsme tady.”

Naši tři noví známí se po sobě tázavě podívali a pak jeden po druhém přikývli. “Dobrá. Píchněte nám s nakládáním a pojedem pak společně,” souhlasil blondák.

Charcott Old House býval podle všeho opevněným panským sídlem. Teď byly práce na jeho znovuopevnění v plném proudu. Vodní příkop, táhnoucí se kolem celého domu, byl zřejmě před lety vysušen. Stephen se nicméně domníval, že se mu podařilo odvodňovací systém zdárně zničit, takže se zase postupně naplní. Části, které byly zasypané, hodlal vyhodit do povětří a využít příkopu v celé jeho délce. Naše zprávy, z nichž vyplývalo, že nic takového nebude zapotřebí, v něm vyvolaly mírnou rozmrzelost a jeho oči se naplnily zklamáním. Domovní zdi byly z kamene a důkladně silné. Nejméně ve třech oknech na průčelní straně bylo vidět kulometry, a Stephen nás upozornil na dva další, umístěné na střeše. V průjezdu hlavního vchodu byl složen malý arzenál minometů a granátů a jako zlatý hřeb nám pyšně ukazoval několik plamenometů. “Objevili jsme armádní sklad,” vysvětlil. “Trvalo nám pak celý den, než jsme to sem dostali.”

Jak jsem tak přehlížel ty zbraně, poprvé jsem si uvědomil, že celá katastrofa byla svou precizní důkladností daleko milosrdnější než to, co by provázelo pohromu menšího rázu. Kdyby zůstalo ušetřeno nějakých deset nebo patnáct procent populace, takovéhle malé kolonie by asi opravdu musely bojovat o holý život proti vyhladovělým gangům. Za daného stavu však Stephen podnikl své válečné přípravy pravděpodobně nadarmo. Ale v jednom případě se způsob použití přece jen nabízel. Ukázal jsem na plamenometry. “Tohle by mohlo být dobré na trifidy.”

Zazubil se. “Máte pravdu. Jsou ohromně účinné. Na nic jiného jsme je zatím nepoužili. A mimochodem, je to taky to jediné, co na trifidy platí. Můžete je rozstřílet na cimprcampr, ale ani se nepohnou. Počítám, že nedokážou poznat, odkud střely lítají. Ale stačí jednou je přelíznout plamenem a uhánějí pryč, div se neušlapou.”

“Měli jste s nimi hodně potíží?” zeptal jsem se.

Jak se zdálo, tak ani ne. Občas se jeden, dva nebo i tři příkolébali

k domu, ale plameny je zas rychle zahnaly. Na svých výpravách měli sice několikrát namále, obyčejně ale vystupovali z vozů jen v zastavených oblastech, kde se záludně číhajících trifidů nemuseli obávat.

Toho večera jsme hned po setmění vystoupili všichni na střechu. Na měsíc bylo ještě brzy. Hleděli jsme do úplně černé krajiny. Ať jsme však pátrali, jak chtěli, nikdo z nás nezahlédl ani ten nejmenší záblesk zrádného světla. Nikdo z usedlíků si také nevzpomínal, že by kdy spatřil ve dne stoupat odněkud kouř. Když jsme opět sestoupili do pokoje osvětleného petrolejkou, propadal jsem malomyslnosti.

“Zbývá nám už jenom jedna možnost,” prohlásil Coker. “Musíme si rozdělit celé hrabství na několik úseků a zevrubně je propátrat.”

Neznělo to nijak přesvědčivě. Mám podezření, že tak jako já počítal s tím, že Beadleyho skupina bude i nadále vysílat do noci světelný signál a ve dne použije nějakého jiného znamení – pravděpodobně sloupce dýmu. Nikoho jiného ale nic lepšího nenapadlo, a tak jsme se sesedli nad mapu, abychom ji rozdělili na jednotlivé úseky. Snažili jsme se přitom, aby v každém byla nějaká vyvýšenina umožňující široký výhled do kraje.

Nazítí jsme odjeli nákladním autem do města a odtud jsme se rozjeli v osobních autech dále. Byl to nepochybně nejsmutnější den, jaký jsem strávil od onoho dopoledne, když jsem bloudil okolím Westminsteru a hledal tam stopy po Joselle. Zpočátku to nevypadalo tak zle. Silnice se táhla otevřenou krajinou, zalévalo ji slunce a všude kolem se prostíral koberec svěží zeleně časného léta. Silniční ukazatele, hlásající směr na Exeter a Cornwall a jiná místa, jako by napořád plnily své životní poslání. Tu a tam, třebaže dost vzácně, bylo vidět ptáky. A kolem polních cest kvetlo luční kvítí, stejně jako vždycky. Druhá strana tohoto obrázku byla ale méně malebná. Viděl jsem pole, na kterých ležela mrtvá dobytčata,

jednotlivé kusy bloumaly sem a tam, nevydojené krávy bučely bolestí; někde ve své tupé bojácnosti postávaly ovce a raději rezignovaně čekaly na smrt, než aby se prodraly skrze ploty z ostružníků nebo ostnatého drátu na svobodu, jiné se zas bludně popásaly nebo hladověly s vyčítavým pohledem ve slepých očích. Zemědělské usedlosti, kolem kterých jsem musel projet zblízka, byly krajně odpudivými místy. Z bezpečnostních důvodů jsem si dopřával pouze asi na palec u samého vrcholu okénka, ale kdykoli jsem před sebou zahlédl nějaký statek, rychle jsem je zavíral docela. Trifidi byli všude. Viděl jsem je, jak krácejí přes pole, nebo jak nečinně postávají v těsné blízkosti živých plotů. Na některých statcích se jim zalíbilo na hnojišti, kde se utrúnili a trpělivě vyčkávali, až mrtvý dobytek dosáhne toho pravého stadia hniloby. Hleděl jsem na ně s odporem, jaký ve mně nikdy předtím nebudili. Byli to pojednou hrozní, nepřirození netvoři, které bůhvíproč stvořili někteří z nás a druzí vedení bezohlednou lakotou je pak rozšířili po celém světě. Nemohl jsem z nich vinit přírodu. Byli vypěstění – stejně jako jsme vypěstili květiny nebo groteskní parodie na psy... Nehnusili se mi už jenom svými mrchožroutskými zvyky – víc než co jiného jakoby těžili a vzkvétali z našeho neštěstí...

S postupem dne můj pocit osamělosti vzrůstal. Na každém kopci či vyvýšenině jsem zastavoval a rozhlížel jsem se po krajině, kam až mi to triedr dovolil. Jedenkrát jsem zahlédl kouř a když jsem dorazil k jeho zdroji, našel jsem tam vláček lokálky dohořívající na kolejích – dodnes nevím, jak se mohl vznítit, protože nikde kolem nebylo živáčka. Podruhé mě zas vlajka na vysoké žerdi hnala plnou rychlostí k domu, který jsem našel zcela tichý – i když ne prázdný. Jindy mě upoutal zákmit pohybu na vzdáleném svahu, ale když jsem tím směrem namířil svůj triedr, ukázalo se, že je to houf ovcí kolujících v panickém strachu na jednom místě, zatímco po jejich huňatých hřbetech tancovalo vytrvale a bez účinku trifidí žahadlo. Po lidech nebylo nikde ani stopy.

Když jsem se zastavil, abych pojedl, nezdržel jsem se déle, než bylo zapotřebí. Rychle jsem házel sousta do úst, naslouchaje tichu, které mi lezlo na nervy, a dychtil jsem, abych už zase byl na cestě, při níž mi dělal společníka alespoň hluk motoru.

Pak přišly halucinace. V jednu chvíli jsem spatřil ruku mávající z okna, když jsem ale přijel blíže, byla to jenom větev rozhoupaná větrem. Viděl jsem, jak se uprostřed pole zastavil nějaký člověk a obrátil se směrem ke mně, dalekohled mi ale ukázal, že se nemohl ani zastavit, ani otočit: byl to strašák. Slyšel jsem volání zoufalých hlasů přehlušujících i rámus motoru; zastavil jsem a motor vypnul. Žádné hlasy se odnikud neozývaly, jen kdesi v dálce si stěžovala nepodojená kráva. Napadlo mě, že tu a tam, roztroušeni po venkově, musí být muži a ženy, který se domnívají, že zůstali úplně sami, že jsou jediní, kdo přežili. Litoval jsem je stejnou měrou jako všechny ostatní oběti pohromy. V pokleslé náladě a s pramalou nadějí jsem tvrdošjně projížděl celé odpoledne křížem krážem svým úsekem, neboť jsem se v zájmu vnitřní jistoty neodvážil riskovat, že bych snad něco přehlédl. Nakonec jsem dospěl k přesvědčení, že kdyby se v této oblasti opravdu nacházela nějaká početnější skupina, musela by se záměrně skrývat. Nebylo v mých silách projet každou vedlejší cestou, každou silnicí, ale přísahal bych, že zvuk mé nikterak slabé houkačky musel být slyšet na každém akru mého sektoru. Odhodlal jsem se ustat v pátrání a vrátil jsem se na místo, kde jsme nechali stát nákladňák. Tam jsem zjistil, že nikdo z ostatních dosud nedorazil, a abych si ukrátil čas a setřásl ze sebe všechny ten duševní chlad, zamířil jsem do blízkého hostince a nalil jsem si brandy.

Krátce po mně přijel Stephen. Výprava na něho patrně zapůsobila stejně jako na mne, neboť na můj tázavý pohled jenom zavrtěl hlavou a beze slova sáhl po otevřené láhvi. Deset minut nato se k nám připojil ambiciózní radiomechanik. Přivedl s sebou rozježeného mládence s divým pohledem, který patrně už kolik

týdnů neviděl mýdlo a břitvu. Byl bez práce a jak se zdálo, bylo to jeho jediné zaměstnání. Jednoho večera, nemohl ani přesně říci, co to bylo za den, narazil na šikovní osamělý seník a uvelebil se v něm na noc. Urazil toho dne o pár mil víc, než byla jeho obvyklá norma, a usnul skoro ihned, jak jen dopadl do sena. Probudil se do děsivého snu a pořád si nebyl příliš jist, jestli se zbláznil on nebo celý svět kolem. Usoudili jsme, že on trochu taky, nicméně vědomost o tom, jak nakládat s pivem, mu zůstala uchována. Uplynula ještě asi půlhodina, než dorazil Coker. Doprovázelo ho pitomé štěně vlčáka a neuvěřitelně stará dáma. Měla na sobě cosi, co bylo zřejmě jejím nejlepším oděvem. Její čistota a spořádanost byly svou nápadností přímo úměrné nedostatku téhož u našeho druhého přírůstku. Na prahu hospody vychovaně zaváhala.

Coker se ujal představování. “Mám čest seznámit vás s paní Forcettovou, výhradní majitelkou ‚Forcettova obchodu zbožím smíšeným‘ se sídlem v kolekci zhruba deseti chalup, dvou hospod a jednoho kostela, známé pod jménem Chippingron Durney – a paní Forcettová je znamenitá kuchařka. Lidi, jak ta vám umí vařit!”

Paní Forcettová nás vzala důstojně na vědomí, směle pokročila kupředu a s jistou ostýchavostí si přisedla k nálevnímu pultu a dala se přinutit ke sklence portského, následované další sklenkou portského. Na naše dotazy se přiznala, že osudný večer a vlastně celou noc prospala neobyčejně tvrdým spánkem. O podrobnostech se nešířila a my jsme se na ně neptali. Na druhý den ji nic nezbudilo, a tak spala dále, až do poledne. Když se konečně probudila, necítila se nějak ve své kůži, a proto se ani nenamáhalo vstát a zůstala v posteli do pozdního odpoledne. Že jí nikdo neshání a nevolá do obchodu, jí připadalo sice zvláštní, ale viděla v tom ruku boží prozřetelnosti. Když potom vstala a přistoupila ke dveřím, uviděla v zahradě “jednu z těch trifidích bestíí” a na pěšině vedoucí k brance nehybně ležícího muže – či aspoň jeho nohy. Už k němu

chtěla vyběhnout, když tu se trifid zavrtěl a ona jen taktak stačila přirazit dveře. Bylo to prostě příšerné, a vzpomínka na tento zážitek ji tak pobouřila, že si musela nalít třetí sklenku portského. Potom seděla sama doma a čekala, až někdo přijde trifida odehnat a postarat se o toho muže. Bylo jí divné, že nikdo tak dlouho nepřichází, ale zásoby v obchodě jí skýtaly dostatek živobytí a nic víc ani nepotřebovala. Pořád ještě čekala, řekla, a nalila si čtvrtou sklenku portského, když se objevil Coker, přilákán kouřem z jejího komína, a ustřelil trifidovi vršek se žahadlem. Dobře Cokera nakrmila a ten jí na oplátku dobře poradil. Dalo to trochu práce, než pochopila, co se stalo. Nakonec jí navrhl, aby se porozhlédla po obci a že se jí pak v pět hodin přijede znovu zeptat, jak se rozhodla. Varoval ji ještě před trifidy a odjel. Když se vrátil, našel ji oblečenou a se sbalenou kabelou, připravenou k odjezdu.

Večer, zpátky v Charcott Old House, jsme se opět shromáždili nad mapou. Coker začal vyznačovat další okruhy pátrání. Sledovali jsme ho bez nejmenšího nadšení. Posléze Stephen vyslovil to, co jsme si mysleli všichni včetně Cokera: “Poslyšte, projeli jsme celým krajem v okruzích vzdálených jen nějakých patnáct mil od sebe. Je tedy jasné, že nikde v nejbližším okolí nejsou. Buď máte špatné informace, nebo se rozhodli, že tady nezůstanou a jeli dále. Pokračovat v pátrání tak, jako jsme to udělali dneska, by podle mého názoru bylo jen ztrátou času.”

Coker odložil kružítko. “Co tedy navrhuje?”

“Víte, mám za to, že propátrat celé hrabství, a navíc daleko rychleji, je možné jedině ze vzduchu. Vsadím poslední košili, že jak někdo zaslechne hukot letadla, vyběhne ven a začne mu dávat nějaký signál.”

Coker potřásl hlavou. “To nás taky mohlo napadnout dřív. Hm – měla by to být pochopitelně helikoptéra – ale kde ji vzít a kdo by s ní lítal?”

“Jednu z těch dvou věcí bych zvládnul,” prohlásil troufale

radiomechanik. Něco v jeho hlasu skřípalo.

“Už jste někdy pilotoval helikoptéru?” zeptal se Coker.

“Ne, nikdy,” přiznal se radiomechanik, “ale jak má jednou člověk pro tyhle věci smysl, nemůže to bejt velkej problém.”

“Hmm,” zabručel Coker a pochybovačně si ho přeměřil. Stephen se rozpomenul na dvě nepřilíš vzdálené základny R.A.F., a že v blízkém Yeovilu, jak se pamatoval, mívala své sídlo aerotaxislužba. Navzdory našim pochybnostem dostál radiomechanik svému slovu. Vypadal naprosto jistý, že jeho technický smysl ho nemůže nechat na holičkách. Po půlhodinovém procvičení na zemi se vznesl s helikoptérou do vzduchu a odletěl s ní do Chareottu. Celé čtyři dny se pak vznášel nad krajinou v stále širších a širších kruzích. První dva dny dělal pozorovatel Coker, na další dva jsem ho vystřídal já. Objevili jsme celkem deset malých skupinek. V žádné z nich o Beadleyho partě nevěděli a v žádné z nich nebyla Josella. Jakmile jsme našli nějakou novou skupinku, přistáli jsme. Zpravidla se skládala jen ze dvou, ze tří lidí. Největší měla sedm členů. Víтали nás plni rozčilení a nové naděje, ale když zjistili, že zastupujeme pouze skupinu, podobnou té jejich a že nejsme předvojem žádného většího záchranného oddílu, jejich zájem rychle ochabl. Mohli jsme jim nabídnout jen málo, co by už sami neměli. Někteří nám ve svém zklamání začali spílat a vyhrožovat, ale většina upadla znovu do tupé malomyslnosti. Přání spojit se s ostatními skupinami projevili jen zřídka; mínili se raději spokojit s tím, co bylo po ruce, obklopit se veškerým pohodlím a vyčkávat příchodu Američanů, kteří si k nim už najdou nějakou cestu. Touhle fixní ideou trpěli snad všichni. Naše námitky, že Američané, kteří to přežili, budou mít nad hlavu vlastních starostí doma, nebrali vůbec na vědomí. Zanechali jsme každé skupince mapu s udáním přibližné polohy ostatních, jež jsme až dosud objevili, pro případ, že by přece jen přišli k rozumu a napadlo je spojit se ke spolupráci. Do zábavy měly ty celodenní lety daleko,

ale pořád byly lepší než osamělé putování krajinou. Nicméně po čtyřech dnech marného úsilí bylo rozhodnuto od dalšího pátrání upustit. Tak se alespoň rozhodli ostatní. Já byl jiného názoru. Já vedl pátrání z osobních důvodů, oni ne. Všichni ti, které našli a naleznou, jsou nebo budou pro ně neznámými, cizími lidmi. Beadleyho skupina mi byla prostředkem, nikoli cílem. Kdybych ji našel a zjistil, že Josella s nimi není, v hledání bych neustal. Od ostatních jsem ovšem nemohl očekávat, že by jen kvůli mně marnili čas dalším pročesáváním kraje. S jistým údivem jsem si uvědomil, že jsme dosud nepotkal nikoho, kdo by někoho hledal. Všichni ostatní, s výjimkou Stephena a jeho dívky, byli odříznuti od všech příbuzných a přátel, kteří je pojili s minulostí, a vstupovali do nového života ve společnosti zcela neznámých lidí. Pokud jsem mohl posoudit, jedině já jsem si pohotově vytvořil pouto nové – a tak nakrátko, že jsem si v tom čase ani neuvědomil, jak je pro mne důležité...

Jakmile padlo rozhodnutí zanechat pátrání, Coker řekl: “Dobrá. To nás tedy přivádí k zamyšlení, co s námi bude dále.”

“Což značí zásobit se na zimu a jinak to táhnout dál jako dřív. Co jiného bychom mohli dělat?” zeptal se Stephen.

“Přemýšlel jsem o tom,” odpověděl Coker. “načas to možná postačí – ale co potom,”

“No co, až nám dojdou zásoby, uděláme si nový; je tu všeho habaděj,” poznamenal radiomechanik.

“A do vánoc jsou tady Američani,” prohlásila Stephenova dívka.

“Podívejte,” odušil trpělivě Coker, “na ty vaše Američany byste mohla čekat do svatého Dyndy. Zkuste si už jednou představit svět bez Američanů – dokážete to vůbec?”

Dívka na něho vzpurně upírala oči. “Ale oni přece musí přijít,” řekla.

Coker si smutně povzdychl. Přenesl svou pozornost k radiomechanikovi.

“Zásoby tady nebudou navždycky. Podle toho, jak to vidím já, jsme se ocitli doslova přes noc v úplně jiném světě. Do začátku máme k dispozici slušný kapitál, ale věčně s ním nevystačíme. Potraviny které jsou zatím k mání, bychom nesnědli ani za celé generace – kdyby ovšem vydržely. Ale ony nevydrží. Spousta věcí podlehne rychle zkáze. A nejen potraviny. Dřív nebo později se nám všechno rozsype pod rukama. Chceme-li mít příští rok čerstvou stravu, musíme si ji sami vypěstovat; a třebaže se to může zdát unáhlené, jednou si budeme muset pěstovat sami všechno. Přejde čas, kdy doslouží nebo zreziví poslední traktor, ostatně nebude ani žádná nafta, která by je poháněla – a my se vrátím zpět k přírodě a starým dobrým koním, pokud budeme nějaké mít. Toto je pouhá pauza – pauza seslaná nebesy, abychom se probrali z prvního šoku a postavili na vlastní nohy, ale nic víc než pauza to není. Jednou budeme muset orat, potom se zas budeme učit kovat radlice k pluhům a později tavit železo, abychom měli radlice vůbec z čeho vykovat. Nastoupili jsme cestu, která nás povede zpátky a zpátky, dokud se nám nepodaří – pokud se nám to vůbec podaří – udělat si všechno, co jsme zatím zničili a spotřebovali. Teprve potom budeme schopni zastavit náš pád do barbarství. Jakmile ale dosáhneme tohoto bodu, pak se snad opět začneme zvolna plazit vzhůru.”

Rozhlédl se po kruhu tváří, zda ho sledujeme. “*Můžeme to dokázat – když budeme chtít. To nejdůležitější pro náš rychlý start jsou vědomosti. Budou nám zkratkou, kterou překleneme dřinu našich předků. V knihách najdeme první poslední, když si dáme námahu to vyhledat.*”

Naši noví druzí hleděli na Cokera s neskrývaným podivem. Bylo to poprvé, co ho slyšeli v jedné z jeho řečnických nálad.

“Jak je mi známo z dějepisu,” pokračoval, “plné využití poznání nám může zajistit jen dostatek volného času. Ve společnosti, kde *každý* musí tvrdě pracovat pro vlastní obživu, na přemýšlení moc

času nezbyvá, poznání stagnuje a lidé s ním. Většinu myšlení musí totiž vykonávat lidé, kteří nejsou přímo produktivní – lidé, kteří zdánlivě žijí takřka výhradně z mozolů těch druhých, ale ve skutečnosti znamenají dlouhodobou investici. Vzdělanost vřdycky kvetla v městech a velkých institucích. A ty zase vydržovala práce venkova. Souhlasíte se mnou?”

Stephen svažtil obočí. “V podstatě ano – ale nechápu, o co vám jde?”

“Jenom o správné ekonomické proporce. Kolonie v naší současné velikosti může doufat nanejvýš v holou existenci a pozvolný úpadek. Když tu zůstaneme, myslím pouze nás deset, čeká nás nevyhnutelný konec, postupný a zbytečný zánik. Přijdou-li děti, vyšetříme pro ně z práce sotva tolik času, abychom jim poskytli základní vzdělání; z další generace už vyrostou divoši nebo hlupáci. Chceme-li zůstat zachováni, využít nějak těch vědomostí v našich knihovnách, potřebujeme učitele, lékaře a vůdce, a aby nám mohli být ku prospěchu, musíme být schopni je uživit.”

“No a?” ozval se Stephen po chvíli ticha.

“Uvažoval jsem o Tynshamském zámku, odkud jsme tady s Billem přijeli. Vyprávěli jsme vám o něm. Žena, která se to tam snaží spravovat, potřebovala pomoc, a potřebovala ji nutně. Má na krku nějakých padesát, šedesát lidí a snad jenom tucet z nich vidí. Takhle to nikam nepřivede. Ví to – ale nikdy by nám to nepřiznala. Bála se, že by nám musela být příliš zavázána, kdybychom tam na její žádost zůstali. Ale určitě by byla ráda, kdybychom se přece jen vrátili a požádali ji, aby nás přijala do té své obce.”

“Propánakrále,” řekl jsem. “Snad si nemyslíš, že nás záměrně poslala po špatné stopě?” “Nevím. Nechtěl bych jí křivdit, ale není ti divné, že po Beadleyem a spol. není nikde ani vidu, ani slechu? Buď jak buď, ať už to byl záměr nebo ne, takhle to prostě vypadá a já jsem se rozhodl vrátit se tam. Chcete-li slyšet mé důvody, tak

prosím – alespoň dva hlavní. Zaprvé, jestliže to tam někdo nevezme pevně do rukou, musí se jejich organizace zanedlouho zborit, což by pro všechny ty lidi byla zbytečná ztráta a hanba. Za druhé je Tynsham daleko lépe situovaný než Charcott. Patří k němu hospodářství, které se dá lehce uvést do pořádku; je prakticky soběstačný, ale v případě nutnosti se dají jeho možnosti znásobit. Tady bychom se nadřeli daleko víc a nejen ze začátku. A co je ještě důležitější. Tynsham je dostatečně velký, aby nám poskytoval čas pro výuku – nejprve pro výcvik slepců a potom pro výchovu vidomých dětí, které přijdou později. Věřím, že je tom možné, a udělám co bude v mých silách, aby to šlo – a jestli se to té nafoukané slečně Durrantové nebude líbit, ať si táhne k šípku. A teď k jádru pudla. *Myslím*, že bych na to stačil sám, ale *vím*, že když nás tam přibude víc, můžeme všechno přeorganizovat a zvládnout za pár týdnů. Pak bychom žili v kolonii, která by se stále rozrůstala a sakramentsky usilovala o své bytí. Druhá možnost je zůstat v malé skupině, která je předurčena k postupnému zániku a čím dál větší osamělosti. Tak co vy na to?”

Rozvinula se diskuze a padla řada dotazů, ale o výsledku nebylo velkých pochyb. Ti z nás, kdo se účastnili pátrání, poznali hrůzu osamělosti, k níž mohlo dojít, na vlastní kůži. A k nynějšímu bydlišti nikoho nic nepoutalo. Bylo vybráno pro své obranné přednosti a jinak na něm bylo jen málo, co by stálo za řeč. Takřka všichni již začali pociťovat tíhu vzrůstající izolace. Představa větší společnosti byla sama o sobě lákavou vidinou. Za necelou hodinu se debat stočila k problémům dopravy a podrobnostem stěhování. Rozhodnutí o přijetí Cokerova návrhu tak vyznělo víceméně samo. Jenom Stephenova dívka byla na vahách. “Ten Tynsham – je to vůbec na mapě?” ptala se starostlivě.

“Žádné strachy,” ujistil ji Coker. “Najdete ho na všech nejlepších amerických mapách.”

V časných hodinách následujícího rána jsem již věděl, že se do

Tynshamu s ostatními nevrátím. Snad později, ale prozatím ještě ne... Nejprve jsem si říkal, že pojedu s nimi, i kdyby jen proto, abych ze slečny Durrantové vypáčil pravdu o cíli Beadleyho skupiny. Potom jsme si ale volky nevolky musel znovu přiznat, že ani nevím, zda s nimi Josella je – a po pravdě řečeno, všechny informace, které se mi zatím podařilo získat, nasvědčovaly pravému opaku. Tynshamem zcela určitě neprojela. Kde ale může být, když se nepustila za ostatními? Připadalo mi krajně nepravděpodobné, že by v budově univerzity byla ještě druhá adresa, adresa, kterou bych byl přehlédln. A potom, jak by mne osvítil blesk z čista jasna, rozpomněl jsem se na rozhovor v našem zrekvirovaném bytě. Viděl jsem ji, jak sedí proti mně v té modré večerní róbě a jak v diamantech jejího krku tančí pablesky svíček... “A co Sussexká pahorkatina? Zním tam jeden krásný starý statek na severní straně...” A pak už jsem věděl, co musím udělat...

Ráno jsem o tom řekl Cokerovi. Dal mi za pravdu, ale bylo vidět, že má strach budít ve mně příliš velké naděje. “Proč ne? Dělej, co uznáš na nejlepší,” přikývl. “Doufám – eh, budete aspoň vědět, kde jsme, a můžete pak oba přijet do Tynshamu a pomoci nám přivést tu ženskou k rozumu.”

Toho dopoledne se počasí náhle obrátilo. Když jsem znovu po delší době šplhal do svého starého nákladáku, lilo jako z konve. Ale já se cítil povznesen a plný naděje, a mohlo přšet desetkrát hustěji, mne by to nesklíčilo a mé plány nezvrátilo. Coker se se mnou přišel rozloučit až ven. Věděl jsem, proč to udělal. Aniž by mi co říkal, byl jsem si dobře vědom, že se pořád ještě trápí vzpomínkami na svůj zbrklý plán a jeho následky. Stál vedle kabiny s vlasy splenými deštěm, který mu stékal ve stružkách za krk. Natáhl ke mně ruku. “Spěchej pomalu, Bille. Sanitky dneska nejezdí a jistě bude mít větší radost, když dojedeš celý. Hodně štěstí – a své dámě, až ji najdeš, vyříd’, že se jí za všechno omlouvám.” Řekl sice “až”, ale znělo to jako “jestli”. Popřál jsem jim hodně zdaru v Tynshamu. Potom jsem zařadil rychlost a s mohutným cákáním bláta do všech stran jsem vyjel na rozbahněnou cestu.

CESTA ZA NADĚJÍ

Dopoledne bylo poznamenáno menšími maléry. Nejprve to byla voda v karburátoru. Pak se mi povedlo ujet nějakých tucet mil na sever v domnění, že jedu na východ, a než jsem to zase napravil, měl jsem poruchu v zapalování a ke všemu na pusté náhorní cestě, daleko od nejbližšího stavení. Tato zdržení anebo moje přirozená reakce měly pak notný podíl na pokažení té nadějeplné nálady, v níž jsem na cestu vyrazil.

Když jsem tu poslední závadu odstranil, byla už jedna hodina odpoledne a počasí se vyjasnilo. Vyšlo slunce. Všechno se rozzářilo a zaskvělo novou svěžestí, ale ani to, ani skutečnost, že dalších dvacet mil běželo všechno hladce, neubraly nic na sklíčenosti, která mě opět obestřela. Byl jsem teď odkázán jen a jen na sebe a nemohl jsem se zbavit pocitu osamělosti. Padl na mne právě tak, jako toho dne, kdy jsme se rozdělili, abychom pátrali po Michaelu Beadleyovi – jenomže tentokrát dvojnásobnou vahou... Až dosud jsem uvažoval o osamělosti jako o čemsi negativním – jako o nedostatku společnosti a samozřejmě něčem pouze dočasném... Onoho dne jsem se však poučil, že je to mnohem víc. Je to cosi, co dokáže stísnit a sklíčit, pokroutit tu nejvšednější skutečnost a šalebně si pohrát se zdravým rozumem. Cosi, co zavile číhá na všech stranách, dráždí nervy a rozechvívá je ustavičným neklidem, co vám nedá ani na okamžik zapomenout, že o vás nikdo nedbá, nikdo vám nepřispěje na pomoc. Osamělost vám odhalí, že jste pouhý atom, vydaný na pospas nekonečnu, a neustále čeká na svou příležitost, aby vás vyděsila, strašlivě vyděsila – to je pravý záměr osamělosti; a to jí také nikdy nesmíte dovolit... Zbavit pospolitého tvora společnosti je totéž, jako ochromit ho, znásilnit jeho přirozenost. Věžeň či mnich si uvědomují, že lidské stádo existuje i mimo hranice jejich vyhnanství; jsou jeho prvky. Ale přestane-li stádo existovat, stádní tvor ztrácí pojednou svoji entitu. Není už součástí

celku; je zrůdou, pro niž není nikde místa. Když se potom nemůže opřít ani o svůj rozum, je po něm veta; je tak definitivně, nemilosrdně zatracen, že se stává pouhým záchvěvem v údu mrtvolky. Musel jsem se bránit daleko usilovněji než kdykoli dříve. Jedině pevnost mé naděje, že na konci své cesty najdu společnost, mne zdržovala od toho, abych neobrátil a nehledal úlevu od toho napětí v přítomnosti Cokera a ostatních. Pohledy, které se přede mnou cestou otevíraly, neměly s mými myšlenkami nic společného, nebo jen velice málo. Přestože některé byly úděsné, byl jsem už vůči nim značně otrlý. Hrůza z nich vyprchala, tak jako pomíjí a přechází do dějin hrůza z bitevních plání. Už jsem tyto věci ani nevnímal jako část jedné nezměrné, dojmavé tragédie. Sváděl jsem osobní zápas s instinkty svého rodu. Nepřetržitě v obraně, bez možnosti zvítězit. Věděl jsem v hloubi srdce, že to moc dlouho sám se sebou nevydržím. Abych se něčím zaměstnal, ujížděl jsem rychleji, než bylo záhodno. V jednom městečku, jehož jméno jsem už zapomněl, jsem zatočil za roh a vrazil přímo do stěhováku, který blokoval celou ulici. Můj bytelný náklad'ák neutřil naštěstí víc než pár škrábanců, ale obě vozidla se do sebe zaklínila s takovou ďábelskou rafinovaností, že jsem se notně nadřel, abych je sám a v poměrně omezeném prostoru oddělil. Vyřešení tohoto problému mi zabralo plnou hodinu a nepochybně mi prospělo, neboť mé myšlenky obrátilo k praktickým otázkám. Potom jsem již udržoval opatrnější rychlost a překročil jsem ji až několik minut poté, co jsem vjel do Nového lesa. Způsobila to helikoptéra, kterou jsem zahlédl mezi stromy, jak přelétává nepřiliš vysoko nad lesem. O několik set metrů dále musela protnout moji dráhu. Jako na potvoru rostly stromy těsně po obou stranách silnice a skoro úplně ji zakrývaly před pohledem shora. Vyrazil jsem na plný plyn kupředu, ale než jsem dosáhl otevřenějšího úseku, stala se helikoptéra pouhou skvrnkou mizící v dálce k severu. Nicméně i tento pohled mě svým způsobem povzbudil. O několik mil dále

jsem projel malou vesničkou, malebně rozloženou kolem trojúhelníkové návsi s trávníkem uprostřed. Shluk bílých domků se střechami z došků a červených tašek a obklopených kvetoucími zahradami byl na první pohled okouzlující jako obrázek z pohádkové knížky. Ale zblízka jsem se do zahrad, kolem nichž jsem projížděl, raději nedíval; v příliš mnoha z nich se nad květinami nápadně tyčilo tělo trifida, nesourodé se svým okolím.

Byl jsem již z vesnice málem venku, když v tom ze zahradní branky jednoho z posledních domků vycupitala drobná postavička a rozběhla se mi po cestě naproti, zuřivě mávajíc oběma rukama. Zastavil jsem, takřka instinktivně jsem se rozhlédl po trifidech, sebral jsem pušku a vylezl z kabiny. Dítě mělo na sobě modré bavlněné šatečky, bílé podkolenky a sandály. Byla to holčička a vypadala na devět, deset let. Přestože měla temně hnědé vlásy zcuchané a tvářičku ušpiněnou rozmazanými slzami, bylo vidět, že je to krásné dítě. Zatahala mě za rukáv. “Prosím, prosím,” řekla naléhavě, “pojď se prosím tě podívat, co se stalo Tomíkovi.”

Stál jsem a třeštil jsem na ni oči. Příšerná osamělost celého dne byla rázem tatam. Rozum jako by se prolamoval ze schránky, do níž jsem ho uzavřel. Měl jsem sto chutí ji zdvihnout a přimáčknout k sobě. Cítil jsem, jak se mi do očí derou slzy. Podal jsem jí ruku a ona mi ji pevně sevřela. Společně jsme pak vykročili k brance, odkud vyběhla. “Tomík je támhle,” ukázala. Na nevelkém koberečku trávy před záhonem květin ležel chlapeček asi čtyřletý. Proč tam leží, bylo jasné na první pohled. “Uhodila ho támhleta *kytka*,” řekla holčička. “Uhodila ho a on upadl. Mě chtěla taky uhodit, když jsem mu chtěla pomoci. Je to hrozná *kytka*!”

Vzhlédl jsem a nad zahradním plotem jsem uviděl vyčnívat trifidí stonek. “Zacpi si uši. Bouchne to,” řekl jsem a zdvihl pušku. Přitiskla si ruce na uši a já odpálil trifidovi vrcholek s kalichem. “Je to hrozná *kytka*!” opakovala. “Teď je mrtvá?”

Měl jsem už na jazyku jištění, že ano, když vtom začal trifid

chřestit proutky o stonek, stejně jako ten ve Steeple Honey. Umlčel jsem ho výstřelem z druhé hlavně. “Ano,” řekl jsem. “Teď už je mrtvá.” Přistoupili jsme k chlapečkovi. Na bledé tváři jasně vystupovala šarlatová stopa po žahadle. Muselo se to stát již před několika hodinami. Poklekla k němu.

“Nemá to cenu,” upozornil jsem ji mírně.

Obrátila ke mně oči plné čerstvých slziček. “Tomík je taky mrtvej?”

Dřepl jsem si vedle ní a přikývl. “Bojím se, že je.”

Po chvíli řekla: “Chudáček Tomík! Pohřbíme ho – jako štěňátka?”

“Ano,” souhlasil jsem. V celé té nepředstavitelné zkáze byl toto jediný hrob, který jsem vykopal – a byl to velice maličký hrob. Natrhala kytičku květů a položila ji navrch. Potom jsme odjeli. Jmenovala se Susan. Někdy strašně dávno, jak jí to připadalo, se její mamince a tatínkovi něco stalo a potom neviděli. Tatínek odešel z domu vyhledat pomoc a už se nikdy nevrátil. Později odešla i maminka, když předtím dětem přísně nařídila, že nesmějí ven. Vrátila se domů s pláčem. Příštího dne odešla ven znovu; tentokrát se už také nevrátila. Děti snědly, co doma našly, a pak začaly vyhládat. Konečně to už Susan nemohla hlady vydržet a přestoupila matčin zákaz a vyšla ven, aby poprosila o něco k jídlu v obchodě paní Waltonové. Krám byl otevřený, ale paní Waltonová tam nebyla. Na Susanino zavolání nikdo nepřišel, a tak si řekla, že si vezme nějaké dorty, sušenky a bonbóny sama a poví o tom paní Waltonové příště. Na zpáteční cestě spatřila několik těch *kytek*. Jedna se po ní rozehnala, ale špatně odhadla její výšku a žahadlo projelo Susan nad hlavou. To ji polekalo a po zbytek cesty domů utíkala. Potom si už na ty *kytky* dávala pozor a při dalších výpravách z domu vedla k opatrnosti i Tomíka. Tomík byl ale malinký, a když si toho rána odešel hrát do zahrady, nemohl ani vidět, že se za plotem sousední zahrady jedna schovává. Susan se k němu chtěla

přiblížit nejmíň desetkrát, ale jak se jen pohnula, třebaže si počínala co nejopatrněji, začal se trifid slabě vrtět a vrcholek jeho stonku se rozechvěl...

Asi o hodinu později jsem usoudil, že přišel čas zastavit někde na noc. Nechal jsem ji v kabině a obhlédl jsem dva tři domky, až jsem našel jeden, který vyhovoval, a potom jsme se dali do společné večeře. O malých holčičkách jsem toho moc nevěděl, ale zdálo se mi, že tahle umí spořádat ohromující množství jídla; mezi sousty mi pak přiznala, že dieta sestávající téměř výhradně z bonbónů, dortů a sušenek nebyla ani zdaleka tak báječná, jak si nejdřív představovala. Když jsme se trochu zušlechtili a já podle jejího návodu zvládl manipulaci s kartáčem na vlasy, mohl jsem být s výsledkem docela spokojen. Pokud šlo o Susan, zdálo se, že ze samé radosti, že si má s kým povídat, zapomněla prozatím na všechno, co se stalo. Rozuměl jsem tomu. Měl jsem tytéž pocity. Ale zanedlouho poté, co jsem ji uložil do postele a sešel opět dolů, zaslechl jsem seshora vzlykot. Vrátil jsem se k ní.

“No tak, Susan,” řekl jsem. “Všechno je zas v pořádku. A chudinku Tomíka to vůbec nebolelo – stalo se to strašně rychle, víš.” Sedl jsem si k ní na postel a vzal jsem ji za ruku. Přestala plakat.

“To nebylo kvůli Tomíkovi,” řekla. “Ale potom, když Tomík – potom jsem už nikoho, vůbec nikoho neměla. Tolik jsem se bála...”

“To já znám,” řekl jsem jí. “To já moc dobře znám. Já jsem se taky bál.”

Pohlédla mi do očí. “Ale teď už se nebojíš?”

“Ne. A ty už přece taky ne. Jak vidíš, musíme teď zůstat pořád spolu, aby se už nikdo z nás víckrát nebál.”

“Ano,” přisvědčila s vážným výrazem. “Tak to bude myslím nejlepší...”

Povídali jsme si potom ještě o spoustě věcí, dokud neusnula.

“Kam jedeme?” zeptala se Susan, když jsme se příštího rána

vydali opět na cestu. Řekl jsem jí, že jedeme hledat jednu slečnu.

“A kde bydlí?” zeptala se Susan.

Tím jsem si nebyl jist.

“A kdy ji najdeme?” ptala se Susan.

Na to jsem jí mohl dát také jen velice neuspokojivou odpověď.

“A je hezká?” zeptala se Susan.

“Ano,” řekl jsem a byl jsem rád, že mohu být protentokrát určitější. Jak se zdálo, Susan to z nějakého důvodu spokojilo. “To je prima,” poznamenala souhlasně a začali jsme mluvit o něčem jiném. Snažil jsem se kvůli ní všechna větší města objet, ale mnoha nepřijemným pohledům v okolí krajině nebylo možné se vyhnout. Brzy jsem také přestal předstírat, že neexistují. Susan na mě pohlížela s tímž nezúčastněným zájmem, jaký věnovala normální scenérii. Neděsily ji, přestože ji mátlly a vyvolávaly v ní řadu otázek. Měl jsem na paměti, že ve světě, v němž bude vyrůstat, nebude zapotřebí přehnané choulostivosti a eufemismů, jaké jsem poznal v dětství já, a dělal jsem, co jsem mohl, abych o všech těch hrůzách a kuriozitách hovořil se stejnou objektivitou jako ona. Byl to vlastně dobré i pro mne.

Kolem poledne se stáhly mraky a začalo znovu pršet. Když jsme v pět odpoledne zastavili na silnici před Pulboroughem, stále ještě hustě lilo.

“Kam pojedeme teď?” zeptala se Susan.

“To právě nevím,” řekl jsem po pravdě. “Mělo by to být někde támhle,” máchl jsem rukou k jasné linii Pahorkatiny na jihu. Usilovně jsem se snažil rozpomenout, co všechno mi o tom statku Josella říkala, ale pamatoval jsem si jen to, že stojí na severním úbočí, a měl jsem dojem, že musí být obrácen do bažinaté nížiny oddělující Pahorkatinu od Pulboroughu. Tady se mi ovšem toto udání polohy jevilo jako zatraceně neurčité: Sussexská pahorkatina se táhla na míle daleko jak na východ, tak na západ. “Snad bychom se měli nejdřív rozhlédnout, jestli někde nevidíme stoupat kouř,”

navrhl jsem.

“V tomhle dešti je strašně těžký něco uvidět,” podotkla prakticky a zcela správně Susan. O půl hodiny později déšť laskavě na chvíli ustal. Vylezli jsme z kabiny a usedli vedle sebe na zídku u cesty. Dosti dlouho jsme pak bedlivě prozkoumávali nízké svahy pohoří, ale ani Susanin bystrý zrak, ani můj triedr neobjevil jedinou známku kouře či nějakého pohybu. Potom se znovu rozpršelo.

“Já mám hlad,” řekla Susan. Jídlo bylo pro mne v tu chvíli tou poslední věcí na světě. Teď, když jsem byl tak blízko cíle, má úzkostná touha zvědět, zda byl můj dohad správný, převládla nad vším ostatním. Zatímco Susan ještě jedla, vyjel jsem s nákladákem na kopec za námi, abych měl lepší rozhled. Mezi přeháňkami a ve stále horším světle jsme znovu podrobně přehlédli protější stranu údolí, ale opět bezvýsledně. V celém údolí nebylo krom několika krav a ovcí, či osamělého trifida, kolébajícího se přes pole, jiného života nebo pohybu. Pak jsem dostal nápad a rozhodl jsem se zajet dolů do vesnice. Nechtělo se mi brát Susan s sebou, neboť jsem tušil, že tam nic pěkného nespatriíme, ale nemohl jsem ji nechat samotnou.

Když jsme přijeli do vesnice, zjistil jsem, že na ni všechny ty děsivé pohledy působí daleko méně než na mně; děti, pokud se jim ještě nedostalo poučení, čeho se mají bát, zaujmají k těmto věcem jiný postoj než dospělí. Deprese padala pouze na mne. Susan kolem sebe viděla víc zajímavého než odporného. Všechny chmury pak zcela zaplašila její radost nad sytě červeným pršipláštěm, který si vybrala bez ohledu na to, že jí byl o několik čísel větší. Moje slídění se také vyplatilo. Vrátil jsem se k nákladáku obtížen reflektorem o výkonu menšího světlometu, který jsme odmontovali z přepychového rolls-royce. Připevnil jsem reflektor na provizorní čep vedle okna kabiny a napojil jsem ho na baterii. Když jsem byl hotov, nezbyvalo než počkat si na tmu a doufat, že déšť povolí. Než se úplně setmělo, zmírnil se liják v pouhý deštík. Otočil jsem

vypínačem a noc před námi probodl zářící paprsek. Přejížděl jsem reflektorem zvolna ze strany na stranu, udržoval jsem proud světla na úrovni protějších kopců a současně jsem úzkostlivě pátral očima po celé jejich délce, zda někde nespátřím světelnou odpověď. Přejel jsem reflektorem rovnoměrně sem a tam nejméně desetkrát a na konci každé obrátky jsem světlo na chvíli zhasl, aby nám v temnotě neuniklo ani to nejslabší zabliknutí. Ale noc nad pahorky zůstávala černá jako smola. Potom déšť opět zhoustl. Vyslal jsem paprsek světla přímo kupředu a seděl jsem, čekal a naslouchal bubnování do střechy kabiny, zatímco Susan usnula opřena o moji paži. Asi po hodině přešlo bubnování v lehký pleskot a nakonec ustal i ten.

Začal jsem znovu slídit paprskem světla v temnotách a Susan se probudila. Po šesté obrátce náhle vykřikla: “Koukej, Bille. Táhle! Táhle je světlo!” Ukazovala několik stupňů nalevo od silnice před námi. Vypnul jsem reflektor a sledoval směr jejího prstu. Příliš jistý jsem si nebyl. Pokud nás nešálily oči, bylo to něco tak drobného a nejasného jako vzdálená světluška. A co jsme se tak dívali, rozpršelo se opět jako z konve. Než jsem vzal do ruky triedr, nebylo už vidět vůbec nic. Rozpakoval jsem se, zda popojet ve směru světla či ne. Světlo, pokud to vůbec světlo bylo, nemuselo být také z níže položeného místa vidět. Zamířil jsem reflektor opět kupředu a se vši trpělivostí, jako jsem byl schopen, jsem se opřel a čekal. Minula bezmála další hodina, než déšť zase prořídil. V okamžiku, kdy ustal, jsem reflektor vypnul. “Je tam!” zvolala rozčileně Susan. “Podívej! Podívej!” Bylo tam. A dostatečně jasné, aby rozptýlilo všechny pochybnosti, třebaže mi triedr neukázal žádné podrobnosti. Znovu jsem zapnul světlo a vysílal do tmy morseovkou písmeno V – vedle SOS to byl jediný signál v morseovce, který jsem znal a musel tedy stačit. Druhé světlo zablikalo v odpověď a pak začalo vysílat dlouhou sérii dlouhých a krátkých záblesků, jež pro mne naneštěstí nic neznamenal. Odblikal jsem z nouze ještě dvakrát V-signál, zakreslil jsem si

přibližnou polohu světla na mapu a zapnul jsem naše hlavní reflektory.

“To svítí ta slečna?” zeptala se Susan.

“Měla by to být ona,” řekl jsem. “*Musí* to být ona.”

Byla to svízelná cesta. Abychom se dostali přes bažinatou nížinu před námi, museli jsme si zajet poněkud na západ a potom se trmácet při úpatí pahorků opět k východu zpátky. Neujeli jsme ještě ani míli, když nám světlo zcela odřízla nějaká překážka, a k dovršení trampot s hledáním správné cesty v bludišti temných alejí vroubených živými ploty začalo znovu lít jako z konve. Nebylo již nikoho, kdo by dbal o stavidla odvodňovacích kanálů, a některá pole byla celá zaplavena; místy stála voda i přes silnici. Musel jsem řídit s jednotvárnou, vyčerpávající opatrností, přestože mě všechno pobízelo, abych sešlápl plyn na plný pedál. Jakmile jsme se dostali na druhou stranu údolí, zbavili jsme se sice naplavené vody, ale pořád jsme nejeli o nic rychleji, neboť cesty byly plné nesmyslných zákrutů a nečekaných zatáček. Musel jsem věnovat všechnu svoji pozornost volantu, kdežto Susan sledovala kopce po našem boku a dávala pozor, kdy se zas objeví kýžené světlo. Dosáhli jsme u bodu, kde se spojnice mezi naším původním stanovištěm a přibližnou polohou světla křížovala s vlnovkou, která nám připadala jako cesta, na níž jsme se právě nacházeli, ale světlo jako by se propadlo do země. Na příští odbočce jsem zkusil zahnout do kopců. Trvalo nám pak dobrou půlhodinu, abychom se od křídového lomu, kam nás zavedla, dostali zpátky na původní cestu. Jeli jsme po spodní cestě dále. Potom zahlédla Susan mezi stromy po naší pravé straně zákmit světla. Příští odbočka byla šťastnější. Zavedla nás napříč svahem opět zpátky a pojednou jsme spatřili asi o půl míle dále malý, jasně osvětlený čtverec okna. Avšak ani potom a i přes pomoc mapy nebylo nijak snadné nalézt alej vedoucí k oknu. Kodrcali jsme na jedničku stále vzhůru a pokaždé, kdy jsme okno opět zahlédli, bylo nám o trochu blíže. Alej nebyla pro

hřmotná nákladní auta stavěna. V jejích užších částech jsme se jen s námahou prodírali křovím a ostružiníky živého ploty, který se třel a škrábal o postranice, jako by nás chtěl stáhnou zpátky. Ale konečně se na cestě pře námi objevila rozkývaná lucerna. Pohybovala se směrem od nás a houpavými pohyby nás naváděla do vrat. Pak se snesla dolů a zůstala stát nehybně na zemi. Dojel jsem na metr či dva od ní a zastavil. Jak jsem otevřel dveře kabiny, zabodlo se mi do očí světlo baterky. Za ním jsem zahlédl obrys postavy v pršiplášti lesknoucím se vodou. Jistotu rádobyklidného hlasu, který promluvil ze tmy, zmařilo krátké zajíknutí. “Ahoj, Bille. Že ti to ale trvalo.” Skočil jsem na zem. “Ach Bille. Já ani – ach drahoušku, tolik jsem doufala... Ach Bille...” řekla Josella. Dočista jsem zapomněl na Susan, až se z kabiny nad námi ozvalo: “Vždyť tady zmoknete, vy t’unt’ové. Proč jí nedáš pusu uvnitř?”

SHIRNING

Pocit, s nímž jsem dorazil do Shirningu – pocit, který mi napovídal, že většinu svých starostí mám konečně za sebou – je zajímavý jen do té míry, pokud ukazuje, jak dalece může být pocit klamný. Představa, jak se mi Josella vrhne do náručí, se naplnila k mé naprosté spokojenosti, ale její pokračování, které jsem viděl v tom, že s ní bez odkladu odjedu zpátky za ostatními do Tynshamu, se nekonalo hned z několika důvodů. Musím se přiznat, že od prvé chvíle, co jsem si uvědomil, kde ji nejspíš najdu, maloval jsem si ji tak trochu jako filmovou divu, srdnatě bojující proti všem silám přírody, atd., atd. Do jisté míry, alespoň myslím, tomu tak bylo, nicméně celkový obraz se s mými představami značně rozcházel. Svůj prostinký plán, jak řeknu: “Tak si vlez do vozu. Jedeme za Cokerem a jeho bandou,” jsem musel pustit k vodě. Taky mě mohlo napadnout, že to nebude tak jednoduché – ale na druhé straně je až zarážející, jak často se lepší řešení maskuje za horší... Ne snad, že bych hned od začátku nedával přednost Shirningu před Tynshamem, ačkoli spojení s větší skupinou se zdálo krokem očividně moudřejším. Ale Shirning byl vpravdě kouzelné místo. Slůvko “statek” se pro něj stalo pouhým zdvořilostním titulem. Statek to byl ještě před nějakými pětadvaceti lety a stále jako statek vypadal, ale ve skutečnosti to bylo venkovské letní sídlo. Podobných domků a chatek, vyhovujících potřebám znavených Londýňanů, bylo v Sussexu a v okolních hrabstvích spousta. Vnitřek domu byl zmodernizován a přestavěn tak, že by snad bývalí nájemci nepoznali jednu jedinou místnost. Zvenčí vypadal jako ze škatulky. Kolny a stáje působily svou úhledností spíš předměstským než venkovským dojmem a celá dlouhá léta nepoznaly žádná méně ušlechtilá zvířata, než jsou jezdečtí koně a poníci. Dvůr byl prost všech hospodářských prvků a selských zápachů a pokrýval jej hustý zelený pažit v barvě kulečnickového sukna. Polnosti, na něž shlížela

okna domu zpod příkrovu větrem ošlehaných červených prejzů, obhospodařovali už dávno nájemci jiných, prozaičtějších usedlostí. Kůlny a stodoly nicméně vypadaly docela zachovale. Josellini přátelé, nynější vlastníci statku, si dělali plány, že jednoho dne obnoví alespoň částečně provoz hospodářství, a s tím na zřeteli vytrval odmítali všechny lákavé nabídky k jeho prodeji, neboť pevně doufali, že jednou – aniž by ovšem věděli jak – nashromáždí dost peněz, aby mohli začít vykupovat zpátky půdu, která k usedlosti odedávna patřila. Statek měl ještě celou řadu dalších předností, včetně vlastní studně a malé domácí elektrárny – ale když jsem jej tak prohlížel, uvědomil jsem si moudrost Cokerových slov a nutnosti vzájemné spolupráce. Nic jsem sice o sedlačení nevěděl, ale bylo mi brzy jasné, že kdybych se tu usadil, stálo by mě hodně dřiny, abych nás šest uživil. Další tři zde již byli, když Josella přijela. Byli to manželé Dennis a Mary Brentovi a Joyce Taylorová. Dennis byl majitelem statku. Joyce u nich byla na delší návštěvě, zprvu aby dělala společnost Mary, která čekala dítě, a později, až Mary porodí, převzala starost o dům. Onoho večera zelených blesků – či večera komety, jak by řekli ti, kdo na tu kometu dosud věří – zde trávili svou týdenní dovolenou ještě dva další hosté, Joan a Ted Dantonovi. Všech pět se vyšlo podívat na nebeský ohňostroj do zahrady. Ráno se všech pět probudilo do světa doživotní temnoty. Nejprve se pokoušeli dovolat se pomoci telefonem, ale když se nikdo nehlásil, čekali důvěřivě na příchod posluhovačky. Když se neukázala ani ta, nabídl se Ted, že se pokusí vypátrat, co se děje. Dennis chtěl jít s ním, ale manželčin bezmála hysterický stav jej přiměl zůstat doma. Ted se proto vydal na výzvědy sám. Zpět se už nevrátil. Později téhož dne, a neřeknuvši nikomu ani slova, vyklouzla z domu Joan, patrně aby se pokusila svého manžela najít. Také po ní jako by se slehla zem. Dennis si udržoval povědomí o času ohmatáváním hodinových ručiček. Ke konci odpoledne již nevydržel déle nečinně sedět. Posléze se

rozhodl, že zkusí dostat se do vesnice. Kvůli Mary od toho upustil, ale Joyce prohlásila, že tedy půjde ona. Otevřela dveře a začala si ohledávat cestu napřaženou holí. Sotva překročila práh, švihlo ji cosi, co pálilo jak rozžhavený drát, přes levou ruku. S bolestivým výkřikem uskočila zpátky a v hale padla na zem, kde ji našel Dennis. Naštěstí byla při vědomí a mohla mu mezi steny vypovědět o bolesti v ruce. Dennis na ní nahmátl dlouhou podlitinu a domyslel si její původ. Přestože neviděli, podařilo se mu ji s Maryinou pomocí celkem slušně ošetřit; zatímco jí z ruky stažené kusem gumy vysával jed, ohřála Mary vodu, a když skončil, přiložili na ránu teplý obklad. Potom ji odnesli nahoru do postele, kde zůstala několik dní, dokud účinky jedu nepolevily. Dennis mezitím prozkoumal situaci před domem a pak i za ním. Pootevřel domovní dveře a opatrně, asi tak na úrovni hlavy, z nich vystrčil smeták. Při každém pokusu hvízdlo vzduchem žahadlo a násada smetáku v jeho ruce se zachvěla. U jednoho z oken do zahrady se mu stalo totéž, ale u ostatních zřejmě nebezpečí nehrozilo. Nebýt Maryina zoufalého zapřísahání, jistě by byl jedním z nich vylezl ven. Mary však byla přesvědčena, že jsou-li trifidi tak blízko domu, musí být jinde také, a nedovolila mu riskovat život. Naštěstí bylo v domě dosti jídla, aby po této stránce nepociťovali na nějaký čas nouzi, třebaže měli jisté potíže s jeho přípravou; a také Joyce, navzdory vysoké horečce, dobře odolávala trifidímu jedu, takže jejich situace nebyla přece jen tak zoufalá, jak být mohla.

Po většinu příštího dne se Dennis zaměstnával výrobou ochranné kukly. Měl k dispozici pouze řídce tkané drátěné pletivo, a tak ji musel zhotovit z několika vzájemně se překrývajících vrstev. Trvalo mu to dosti dlouho, ale s touto ochranou hlavy a s vysokými motocyklistickými rukavicemi na ruce se již mohl pozdě odpoledne vydat do vesnice. Nebyl ještě ani tři kroky od domu, když na něj zaútočil první trifid. Hmatal po něm, dokud ho nenašel, a pak mu zkroutil stonek. Za minutu nebo dvě udeřilo do jeho

kukly další žahadlo. S tímto trifidem se již nevypořádal; nenašel ho, přestože po Dennisovi šlehl alespoň pětkrát, než se další námahy vzdal. Dennis potom dotápal do kůlny s náradím, kde si vzal tři velká klubka zahradnického motouzu, a takto vyzbrojen, vyrazil alejí směrem k vesnici. Cestou skrze alej po něm švihla trifidí žahadla ještě několikrát. Ujít míli, která ho dělila od vesnice, mu zabralo nekonečně dlouhý čas a zásoba motouzu byla vyčerpána dříve, než tam dorazil. A po celou dobu kráčet a klopýtal naprostým tichem, až z něho propadal děsu. Tu a tam se zastavil a volal, ale nikdo mu neodpovídal. Najednou se také zalekl, že zbloudil, když ale ucítil pod nohama pevnější povrch silnice, bezpečně poznal, kde je, a ohmatem ukazatele cesty si to ještě ověřil. Tápal tedy dále. Zdálo se mu, jako by již ušel obrovský kus cesty, ale potom si začal uvědomovat, že jeho kroky znějí jinak, že se k němu vracejí slabou ozvěnou. Sešel ke straně silnice a našel tam chodník a o kus dále zahradní zeď. Po chvilce objevil na téže cihlové zdi poštovní schránku, a to již věděl, že je konečně ve vsi. Znovu zkusil zavolat. Odněkud zepředu mu odpověděl ženský hlas, ale bylo to příliš daleko, aby rozuměl, co křičí. Zavolal ještě jednou a vykročil za hlasem. Ženina slova přetřalo náhlé zaječení. Potom se opět rozhostilo ticho. Teprve tehdy, a stále ještě ne zcela přesvědčen, si uvědomil, že vesnice a její obyvatelé jsou na tom právě tak jako oni doma.

Usedl na travnatý okraj cesty, aby promyslel, co dělat dál. Chlad ve vzduchu ho upozornil, že nastává večer. Musel být z domu již dobré čtyři hodiny – a nezbývalo než se vrátit zpátky. Ale proč by se měl vracet z prázdnýma rukama...? Oťukával si holí cestu podél zdi, až břínkla o jednu z plechových reklam zdobících vesnický koloniál. V posledních padesáti nebo šedesáti metrech plesklo žahadlo o jeho přílbu celkem třikrát. Další rána ho zasáhla, když otevřel vrátka a zakopl o tělo ležící na cestičce ke krámu. Mužské, vychladlé tělo. Měl dojem, že v krámu byli před ním ještě jiní.

Přesto se mu podařilo nalézt pořádný kus šunky. Hodil ji do pytle k balíčkům másla či margarínu, sucharů a cukru, a navrch přidal ještě několik různých konzerv z police, která podle jeho nejlepší paměti byla vyhrazena potravinám – ostatně u plechovek s olejovkami byl každý omyl vyloučen. Nakonec pracně vyhledal nějakých deset nebo více klubek provázku, přehodil si pytel přes rameno a vydal se k domovu. Jedenkrát si spletl cestu a jen stěží se ubránil panice, když se musel vrátit a hledat znovu správný směr. Posléze však poznal, že je ve známé aleji. Přetápal na její druhou stranu a za chvíli nahmatal i motouz, který ho vedl z domu, a přivázal k němu provázek tažený od vesnického krámu. Zbytek cesty domů byl již poměrně snadný. V následujícím týdnu se vydal do vesnice ještě dvakrát a pokaždé mu připadalo, že počet trifidů kolem domu i podél cesty vzrostl. Osamocenému triu nezbývalo nic jiného než důvěřovat v budoucnost. A pak, jako zázrakem, přijela Josella.

Bylo mi jasné, že okamžitý odjezd do Tynshamu nepřichází v úvahu. Především tu byla Joyce Taylorová v mimořádně slabé kondici – když jsem se na ni došel podívat, překvapilo mě, že vůbec ještě žije. Dennisova pohotovost jí sice zachránila život, ale jejich neschopnost obstarat pro ni v průběhu následujícího týdne vhodné posilující léky a výživnou stravu její uzdravení značně zpomalila. Snažit se ji převézt na tak dlouhou vzdálenost by bylo krajně nerozumné; snad tak za týden, za dva. A potom, čas Maryina slehnutí byl již příliš blízký, aby se mohla bez obav vydat na cestu. Nejlepším řešením se tedy zdálo, zůstat zde alespoň tak dlouho, než tyto krizové situace pominou. A znovu se stalo mým úkolem vyhledávat prameny zásob a plenit obchody a sklady. Tentokrát jsem si ovšem musel počínat mnohem důkladněji, poněvadž jsme potřebovali nejen potraviny, ale také benzín pro osvětlovací zařízení, slepice, které by kladly vejce, dvě krávy, které se nám zanedlouho otelily (a ve zdraví to přežily, třebaže se na nich dala žebra spočítat),

nezbytné lékařské potřeby pro Mary a ještě neuvěřitelně dlouhou řadu různých drobností. Okolí domu bylo zamořeno trifidy daleko více než všechna jiná místa, které jsem prozatím viděl. Takřka každé ráno odkrylo za humny jednoho nebo dva nové, a dokud jsem nepostavil kolem zahrady drátěný plot, bylo mým prvním úkolem dne odstřílet jim vrcholky. Ale nevzdali se ani potom; přicházeli až k plotu a výhružně tam zevlovali, dokud jsme proti nim nějak nezasáhli. Otevřel jsem několik beden se zbraněmi a naučil jsem malou Susan, jak zacházet s trifidí puškou. Velice rychle se stala v odzbrojování *těch kytek*, jak jim říkala i nadále, hotovou přebornicí. Denní pomsta na trifidech byla pak už výhradně její prací.

Josella mi vyprávěla, co se s ní dalo po planém požárním poplachu v budově univerzity. Dostala tak jako já na starost skupinu slepců, ale s oběma ženami, k nimž byla připoutána, si dokázala rychle poradit. Dala jim jednoznačné ultimátum: buď jí poskytnou plnou svobodu, a v tom případě jim bude pomáhat, jak jen bude moci; anebo, chtějí-li ji i nadále ke spolupráci nutit, mohou počítat s tím, že jednoho dne vypijí na její doporučení vitriol či zbaští cyankáli. Mají tedy na vybranou. Vybraly si rozumně. O dnech, jež následovaly, jsme si mohli říci jen málo, co by druhý z nás neznal. Když se její skupina posléze rozpadla, uvažovala zhruba jako já. Vzala si auto a rozjela se mne hledat do Hampsteadu. S nikým z mé skupiny se nestřetla a na tlupu vedenou zrzkem sahajícím tak rychle po zbrani také nenarazila. Pátrala po mně skoro až do slunce západu a pak se rozhodla podívat se do univerzitní budovy. Nemajíc tušení, co tam může čekat, zastavila z opatrnosti o dvě ulice dále a pokračovala v cestě pěšky. Byla ještě hodný kus od brány, když zaslechla výstřel. Nebyla si jista jeho významem a vzala to raději zahradou, která nám poskytla úkryt již jednou. Odtud také pozorovala ostražitě se plížícího Cokera. Nemohla vědět, že jsem to byl já, kdo vystřelil po trifidovi a že

právě tento výstřel byl důvodem Cokerovy opatrnosti, a věřila v tom nějakou léčku. Odhodlána nedat se už podruhé nachytat, vrátila se ke svému vozu. Kam se odebrali ostatní – pokud se jim to vůbec podařilo – to netušila. Jediné útočiště, na které si vzpomněla a o kterém nikdo nevěděl, bylo to, o němž se takřka mimoděk zmínila mně. V naději, že jestli ještě žiji, vzpomenu si na ně také a zkusím je vyhledat, rozhodla se zamířit tam.

“Hned jak jsem měla Londýn za sebou, schoulila jsem se v zadu ve voze do klubíčka a spala jsem jako dudek,” řekla. “Sem jsem přijela už časně po ránu. Zvuk motoru přilákal Dennise k jednomu z horních oken, aby mne varoval před trifidy. Potom jsem si teprve všimla, že jich kolem domů otálí snad víc než desítka, jako by čekali, až někdo vyjde ven. Domlouvali jsme se s Dennisem křikem. Trifidi se rozvlnili a jeden z nich vykročil ke mně, a tak jsem zas mazala zpátky do bezpečí auta. Trifid mířil přímo k vozu, a když byl už skoro u něj, rozjela jsem se a povalila ho. Ale byli tam ještě ti druzí a já kromě nože neměla žádnou zbraň. Nakonec to vyřešil Dennis. ‚Jestli máš rezervní kanystr benzínu, tak ho trochu vylej směrem k nim a hod’ do něj zapálený hadr,‘ poradil mi. ‚To by je mělo zahnat.‘ Pomohlo to. Od té doby po nich stříkám benzín zahradní hadicí. Divím se, že jsme ještě nevyhořeli.” S pomocí kuchařské knihy se pak naučila vařit a postupně začala uvádět dům do pořádku. Práce, učení a věčné improvizace jí zabíraly až příliš mnoho času, aby si mohla dělat starosti o budoucnost sahající za několik příštích týdnů. Nikoho jiného za všechny ty dny neviděla, nicméně byla přesvědčena, že tu někde musí žít ještě další lidé a pročešávala neustále zrakem celé údolí pátrajíc ve dne po kouři a v noci po světle. Žádný kouř nespatriła, a za všechny ty dlouhé míle nočního výhledu nezahledla jediný záblesk světla až do večera, kdy jsem přijel já.

Z původní trojice obyvatel domu byl svým způsobem nejhůře postižen Dennis. Joyce byla stále slabá a v poloinvalidním stavu.

Mary se držela stranou a jakoby nacházela nekonečné zaměstnání a jisté odškodnění v myšlenkách na nadcházející mateřství. Ale Dennis byl jako zvíře v pasti. Neproklínal bezmocně a marně svůj osud jako tolik jiných, které jsem potkal; ne, on jej nenáviděl se vztekou zatrpklostí, jako by jím byl zahrán do klece, v níž nemínil zůstat navždy. Ještě před mým příjezdem přemluvil Josellu, aby mu vyhledala v encyklopedii vše o Braillovu písmu a zhotovila mu reliéfní kopii abecedy, aby se jí mohl učit. Každý den pak tvrdošijně trávil několik hodin tím, že si dělal poznámky ve slepeckém písmu a potom se je pokoušel po sobě číst. Většinu zbývajících času se užíral svou nemohoucností, přestože o tom jen zřídka kdy ztratil slovo. S urputnou houževnatostí, která mě vždy naplňovala bolestí, se snažil dělat to i ono, a vyžadovalo to často všechno mé sebeovládání, abych mu nenabídl své přispění – ale měl jsem stále v dobré paměti trpkost, jakou v něm jednou vyvolala má nevyžádaná pomoc. Žasl jsem nad pracemi, jimž se tak postupně krušně učil, přestože největším dojmem na mne zapůsobila spolehlivá ochranná kukla, kterou si udělal již v druhém dni slepoty. Vyváděl jsem ho z jeho vnitřní izolace tím, že jsem ho bral na některé ze svých výprav za zásobami, a jemu dělalo radost, když mohl být nápomocen při nakládání těžších beden. Toužil po knihách v Braillově písmu, ale ty, jak jsme se usnesli, musí počkat, dokud se nezmenší nebezpečí nákazy ve větších městech, kde jsme je mohli nejspíš najít.

Dny začaly rychle utíkat, především pro nás tři, kteří jsme viděli. Josella byla neustále zaměstnána v domě a Susan se jí učila pomáhat. A na mne tu také čekala spousta práce. Joyce se zotavila natolik, že mohla – byť trochu vratce – vstát z postele, a pak se už začala sbírat rychleji. Krátce poté přišly na Mary první bolesti. Byla to pro všechny z nás zlá noc. Nejhorší snad pro Dennise, který si uvědomoval, že všechno spočívá na bedrech dvou ochotných, ale zcela nezkušených dívek. Jeho sebeovládání ještě

znásobilo můj bezděčný obdiv.

V časných hodinách sešla k nám dolů Josella. Vypadala velmi unaveně.

“Je to holčička. A obě jsou v pořádku,” řekla a odvedla Dennise nahoru. Po chvíli se opět vrátila a vzala si drink, který jsem jí zatím připravil. “Díky bohu, šlo to docela hladce,” oddychla si. “Chudák Mary se strašně bála, že to dítě bude taky slepé, ale samozřejmě že není. Teď zas hrozně pláče, že se na ně nemůže podívat.”

Napili jsme se.

“Je to stejně zvláštní,” řekl jsem, “víš, jak všechno pokračuje. Připomíná mi to semeno – zdá se ti seschlé a scvrklé, řekla bys, že odumřelo, ale kdepak. A do všeho toho kolem teď vzhází nový život...”

Josella složila tvář do dlaní. “Ach, bože! Bille. Copak to musí být takhle pořád? Pořád – a pořád – a pořád? – ?”

A usedavě se rozplakala.

O tři týdny později jsem odjel to Tynshamu, abych navštívil Cokera a připravil vše potřebné k našemu přestěhování. Vzal jsem si osobní auto, abych urazil cestu tam i zpět v jediném dni. Když jsem se vrátil, Josella na mne již čekala v hale. Jediný pohled do mého obličeje jí stačil.

“Co se stalo?” zeptala se.

“Nic než to, že se přece jen nepostěhujeme,” odpověděl jsem. “S Tynshamem je konec.”

Nespouštěla ze mne oči.

“Co se tam stalo?”

“Přesně to nevím. Ale zdá se, že tam vypukl mor.”

Stručně jsem jí vylíčil, jak se věci mají. Dlouho jsem po tom pátrat nemusel. Když jsem dojel k Tynshamu, byla brána otevřena a pohled na trifidy volně se pohybující parkem mi napověděl, co mohu očekávat. Vystoupil jsem z vozu a známý zápach mi to potvrdil. Přiměl jsem se ke vstupu do domu. Pokud jsem mohl

odhadnout, byl dům opuštěn asi tak před dvěma týdny. Strčil jsem hlavu do dvou pokojů. To zcela stačilo. Zavolal jsem a můj hlas hluše prolétl prázdnotou domu. Dále jsem už nešel. Na hlavní dveře připíchl kdosi jakousi zprávu, ale zbýval z ní pouze jediný nepopsaný růžek. Notnou dobu jsem pak hledal zbytek papíru, který právě odnesl vítr. Nenašel jsem ho. Na zadním dvoře nebylo ani jedno nákladní auto nebo osobní auto a spolu s nimi zmizela také většina zásob, ale kam, to jsem netušil. Nezbývalo mi nic jiného, než vsednou opět do vozu a vrátit se domů.

“Tak co – co teď?” zeptala se Josella, když jsem skončil.

“Zůstaneme tady, má drahá. Učíme se už, jak stát na vlastních nohou. A budeme na nich i nadále – ledaže by přišla nějaká pomoc. Někde možná existuje nějaká organizace...”

Josella zavrtěla hlavou. “Na pomoc abychom snad raději zapomněli. Milióny a milióny lidí čekaly a doufaly v pomoc, která pak stejně nepřišla.”

“Jednou něco přijde,” řekl jsem. “Takových skupinek, jako je tahle naše, musí být po celé Evropě roztroušeno na tisíce – a všude po světě. Některé se časem spojí. Začnou se vším znova.”

“Za jak dlouho?” zeptala se Josella. “Za několik generací? Možná se toho ani nedožijeme. Kdepak – starý svět je tentam, a my tu zbyli... Musíme žít svůj vlastní život. Musíme si ho plánovat tak, jako kdyby žádná pomoc neměla nikdy přijít...” Odmlčela se. V obličejí měla podivný, prázdňý výraz, jaký jsem u ní ještě neviděl. Pak se jí stáhl do plačtivých vrásek.

“Ale miláčku...” konejšil jsem ji.

“Ach, Bille, když tohle není žádný život pro mě. Kdybys tu nebyl ty...”

“Ale kuš, medulko,” řekl jsem chlácholivě. “Kuš.” Hladil jsem ji po vlasech.

Po chvíli se opět vzpamatovala. “Promiň, Bille. Musím být odporná... litovat sama sebe. Víckrát to už neudělám.” Osušila si

oči kapesníkem a trochu popotáhla. “Tož tedy ze mě bude selka. A stejně jsem ráda, že tě mám za muže, Bille – i když jsme nebyli pořádně, tedy opravdovsky oddáni.” Znenadání se krátce uchichtla, jak jsem to už dlouho neslyšel.

“Copak?”

“Jen jsem si tak vzpomněla, jakou jsem vždycky měla hrůzu před svatbou.”

“Tak se to také na nevinnou dívku sluší – i když mě to trochu překvapuje,” poznamenal jsem.

“No, v tomhle to zrovna nebylo. Bylo to spíš kvůli mým nakladatelům a novinářům a filmařům a tak. Jak ti by se na tom byli vyřádili. Vyšlo by nové vydání té mé hloupoučké knížky – patrně by šel do kin znovu i film – a moje fotky ve všech novinách. Pochybuju, že bys tím byl moc nadšený.”

“Vzpomínám si na jinou věc, kterou bych nebyl moc nadšený,” řekl jsem. “Pamatuješ se – na tu měsíčnou noc, kdy sis kladla jistou podmínku?” Pohlédla mi do očí. “No, snad přece jen všechno nedopadlo tak zle,” usmála se.

SVĚT SE ZUŽUJE

Od té doby jsem si vedl deník. Je to směsice kroniky, katalogu zásob a poznámkového bloku. Jsou tam záznamy o místech, kam mě zavedly mé výpravy, podrobný výčet svezných zásob, vyčíslení jejich množství, zápisy o stavu domu a pozemků, a spousta poznámek o věcech, které měly být vyřízeny přednostně, abychom v tom či onom směru nepocítili náhlou nouzi. Stálými objekty mého zájmu byly potraviny, pohonné hmoty a osivo, ale ani zdaleka nebyly jedinými. Našli byste tam podrobné zápisy o nákladech šatstva, náradí, lůžkovin a prádla, postrojů, kuchyňského nádobí, nákladech sloupů, drátu a zase drátu, a také knih. Vidím tu například, že již necelý týden po mém návratu z Tynshamu jsem začal vztyčovat drátěný plot proti trifidům. Až doposud jsme je udržovali od zahrady a nejbližšího okolí domu dřevěnými ohradami. Nyní jsem se pustil do úkolu mnohem náročnějšího: vypudit je z několika set akrů půdy. Znamenalo to postavit pevný drátěný plot využívající všech předností terénu a dosud postavených ohrad, a uvnitř pak ještě jeden lehčí, který měl zajistit, abychom se my nebo dobytek neprozřetelně nepřiblížili na dosah žahadla k hlavnímu plotu. Byla to těžká, jednotvárná práce a trvalo mi několik měsíců, než jsem ji zdárně dokončil. Současně s tím jsem se snažil zvládnout abecedu polního hospodaření. Takovéhle věci se z knih neučí nijak snadno. Především proto, že žádného autora zemědělských příruček v životě nenapadlo, že by nějaký potenciální sedlák mohl začínat od absolutní nuly. Zjistil jsem tudíž, že v knihách se začíná všechno odprostředka a zcela samozřejmě že se počítá se základy a slovníkem, které mi scházely. Moje úzce specializované biologické znalosti se tváří v tvář praktickým otázkám ukázaly naprosto k ničemu. Většina teorie vyžadovala látky a prostředky mně buď nedostupné, anebo takové, jaké bych nepoznal, i kdybych je byl našel. Brzy jsem si začal uvědomovat,

že až mi dojde všechno, co bude zakrátko nenahraditelné, jako například chemická hnojiva, dovážená krmiva a v podstatě vše krom těch jednodušších strojů, budu muset prolít hojnost potu oplátkou za dost problematické výsledky. Rovněž tak nejsou knižní vědomosti spolehlivým základem pro chov koní, mlékárenství, jateční řemeslo a ostatní umění. Jako na potvoru se nejvíc problémů vyskytne právě tam, kde si nemůžete odskočit a poradit se s příslušnou kapitolou. A nadto vám skutečnost ustavičně předkládá nějaké záhady, jež jsou v rozporu s prostotou tištěného slova. Na štěstí bylo dost a dost času na děláná chyb i na to, abychom se z nich poučili. Zoufalství nad neúspěchy nás uchraňovalo vědomí, že uplyne ještě hodná řádka let, než budeme zcela odkázáni na vlastní produkci. Utěšovalo nás také pomyslení, že pokud žijeme z uchovaných zásob, dbáme vlastně o to, aby nepřišly nazmar. Svou první cestu do Londýna jsem odkládal z bezpečnostních důvodů celý rok. Pro mé výpravy za zásobami to byla ta nejvýnosnější oblast, ale také nejdepresivnější. Městu se stále dařilo působit dojmem, jako by k jeho oživení bylo zapotřebí jen lehkého dotyku čarovným proutkem, přestože většina vozidel na ulicích už začínala rezivět. O rok později byla změna ještě patrnější. Chodníky začala pokrývat vrstva omítky, která opadávala z domovních průčelí v celých velkých plackách. Ulice byly posety spadánými taškami a stříškami komínů. Ve stružkách podél chodníků se pevně uchytila tráva a všemožné býlí, které ucpávalo i kanálové mříže. Okapy byly zaneseny listím, tráva a dokonce i menší keře rostly také v puklinách a náplavu na střeších. Takřka každý dům si již počal nasazovat zelenou paruku, pod jejímž vlhkým kořáním hnily střechy. Mnoha okny bylo vidět zborcené stropy, hadovité křivky loupajících se tapet a lesklé plochy provlhlých zdí. Parky a náměstí se staly divočinou rychle se rozrůstající do přilehlých ulic. Zdálo se, že rostlinstvo proráží doslova všude; kořenilo ve spárách mezi dlažebními kostkami, rašilo

z puklin v betonu, nacházelo útočiště dokonce na sedadlech opuštěných automobilů. Rozpínalo se do všech stran, aby znovu opanovalo ta neplodné prostory, uzmuté mu kdysi dávno člověkem. A kupodivu, čím více se tento živoucí svět ujímal vlády nad městem, tím méně skličujícím pocitem působilo. A jak tak postupoval čas za hranici, kdy už žádný kouzelný proutek nemohl pomoci, odcházela spolu s ním i většina příznaků města, aby se zvolna vnořily do historie. Jednou – nikoli toho prvního, ani následujícího roku, ale ještě později – jsem stanul opět na Piccadilly Circu, rozhlížel jsem se po té spoušti kolem a snažil jsem se vyvolat svým vnitřním zrakem davy, jež tu kdysi proudily. Už se mi to nepodařilo. Dokonce i paměť jim ubírala na realitě. Nezbyvala tu po nich sebemenší připomínka. Staly se právě takovou kulisou dějin jako obecenstvo římského Kolosea nebo davy Asyřanů, a připadaly mi pojednou takřka stejně vzdálené. Nostalgie, která se mi někdy v dlouhých hodinách ticha vkrádala do srdce, mě dokázala pohnout k lítosti daleko větší, než tato bortící se scenérie před mýma očima. Sám se sebou v širé krajině, dokázal jsem si příjemnosti byvšího života vyvolat docela snadno; mezi chátrajícími zvolna pomíjejícími budovami jsem si nedokázal připamatovat víc než kocovinu, pocit marnosti, bezcílité pachtění, ustavičné mlácení prázdné slámy, a přestával jsem si být jist, zda jsme ztratili opravdu tolik...

První zkusmou cestu do Londýna jsem podnikl sám a vrátil jsem se s plnými bednami trifidích nábojů, papíru a motorových součástek, s knihami v Braillově písmu a slepeckým psacím strojem, po němž tak toužil Dennis, luxusním výběrem nápojů, sladkostí a gramofonových desek a dalšími knihami pro ostatní. O týden později mě doprovázela Josella, abychom se poohlédli po trochu praktičtějších věcech, zejména po oblečení, ale nejen či dokonce především pro dospělé, jako spíš pro Maryino dítě a to, které očekávala sama. Pohled na Londýn ji značně rozrušil a raději už tam pak nikdy nejezdila. Já jsem se tam čas od času vydával za

různými vzácnými nezbytnostmi nadále a zvykl jsem si využívat této příležitosti k obstarání trochy zbytečností pro zpříjemnění života. S výjimkou několika vrabců a občasného trifida jsem nezahlédl ve městě jediného živého tvora. Na venkově bylo možno spatřit kočky a psy, divočejší s každou generací, ale tady ne. Tu a tam jsem sice našel důkazy, že nejsem sám, kdo si zvykl doplňovat v Londýně zásoby, ale nikdy jsem nikoho neviděl. Naposledy jsem tam zajel koncem čtvrtého roku, kdy jsem tam shledal nová rizika, která jsem neměl právo podstupovat. Poprvé na sebe upozornila burácivým rachotem za mými zády, kdesi na jednom z vnitřních předměstí. Zastavil jsem náklad'ák a ohlédl jsem se, abych spatřil, jak z hromady zborceného zdiva uprostřed ulice stoupá mračno prachu. Kodrcání mého vozu po vykotlané dlažbě roztráslo zřejmě vetché průčelí domu naposledy. Toho dne jsem už víc domů nepobořil, ale strach z přívalu padajících cihel a omítky ve mně zůstal. Od té doby jsem soustředil svoji pozornost na menší města a obvykle jsem se jejich ulicemi pohyboval pěšky. Brightonu, který mohl být naším největším příhodným zdrojem zásob, jsem se vyhýbal. Než jsem se odhodlal k jeho návštěvě, měli jej už ve své moci jiní. Kdo to byl či kolik jich bylo, to jsem se nedověděl. Kousek před městem se prostě táhla hrubá hradba z navršeného kamení a na ní byla bílou barvou napsána výstraha:

VSTUP ZAKÁZÁN

Toto doporučení bylo navíc podpořeno prásknutím opakovačky a obláčkem prachu těsně přede mnou. Nikdo, s kým bych se mohl pohádat, na dohled nebyl. Ostatně, při takovémhle gambitu se toho moc uhádat nedá. Obrátil jsem náklad'ák a zamýšleně jsem odjížděl. Uvažoval jsem, zda skutečně nepřijde čas, který dá Stephenovým připravám k obraně přece jen za pravdu. Pro všechny případy jsem ve skladišti, které nás zásobovalo plamenomety proti trifidům, naložil několik kulometů a minometů včetně střeliva. V listopadu druhého roku porodila Josella naše první dítě. Dali jsme mu jméno

David. Moji radost ze synka kalily občas pochybnosti nad životními podmínkami, které jsme mu dali do vínku. Ale s tímhle si Josella hlavu nelámala. Zbožňovala ho. Stal se jí náhradou za mnohé z toho, o co přišla, a dokonce, třebaže se to zdá paradoxní, budoucnost před námi jí působila daleko méně starostí než dřív. Živost, s jakou se měl David k světu, však mluvila ve prospěch jeho příští schopnosti postarat se sám o sebe, a tak jsem své pochybnosti potlačil a ještě znásobil úsilí vkládané do půdy, která nás všechny měla jednoho dne živit. Od Davidova narození nemohlo ještě uplynout příliš času, když mě Josella upozornila, abych si více všímal trifidů. Tak jsem si za léta práce s trifidy přivykl mít se před nimi na pozoru, že se mi stali přirozenou součástí krajiny a na rozdíl od ostatních jsem je takřka nevnímal. Byl jsem také zvyklý nosit ve styku s nimi drátěnou kuklu a rukavice, takže navlékat se do těchto věcí, kdykoli jsem opouštěl pozemky statku, nebylo pro mne ničím neobvyklým. Nevšímal jsem si jich prakticky víc, než si člověk ve vyhlášené maláriové oblasti všímá moskytů. Josella se o nich zmínila jednoho večera, když jsme už leželi v posteli a jediným zvukem bylo přerušované, vzdálené chřestění jejich tvrdých proutků o stonky. “V poslední době dělají mnohem větší rámus,” poznamenala. V první chvíli mi nedošlo, o čem mluví. Byla to běžná zvuková kulisa míst, kde jsem tak dlouho žil a pracoval, a pokud jsem jí úmyslně nenaslouchal, nemohl jsem ani říct, zda se ozývá nebo ne.

Ted’ jsem se zaposlouchal. “Neslyším v tom žádný rozdíl,” namítl jsem.

“*Rozdíl* v tom taky není. Dělají jen větší rámus – protože je jich tu mnohem víc než kdy předtím.”

“Ani jsem si nevšiml,” řekl jsem lhostejně. Jakmile jsem měl plot postavený, upjal se můj zájem k půdě pod jeho ochranou a co se dalo za ním mi mohlo být ukradeno. Na svých výpravách jsem nabyl dojmu, že na většině míst se trifidy vyskytují v přibližně

stejném počtu jako dřív. Nyní jsem si připomněl, že někde mě jejich množství při první cestě zarazilo, ale přičítal jsem to hustotě velkých trifidích farem v tom či onom okrese. “Určitě je jich víc. Schválně se ráno podívej,” uzavřela.

Ráno jsem si na to vzpomněl a při oblékání jsem vyhlédl z okna. Okamžitě jsem viděl, že Josella má pravdu. Jen za malým úsekem plout viditelným z okna se jich dala napočítat dobrá stovka. Zmínil jsem se o tom u snídane.

Susan se zatvářila překvapeně. “Ale vždyť je jich čím dál víc,” řekla. “Copak sis toho nevšiml?”

“Já mám svých starostí dost a dost,” odpověděl jsem, mírně podrážděn jejím tónem. “Ostatně za plotem nám nevadí. Dokud budem pořádně vytrhávat všechna semena, co se nám tu uchytlí, můžou si venku dělat, co se jim zlíbí.”

“Ale stejně,” vložila se trochu znepokojeně do řeči Josella, “nemyslíš, že asi mají nějaký zvláštní důvod, aby se sem scházeli v takové síle? Já mám za to, že ho mají – a moc ráda bych věděla jaký.”

Susanin obličej se opět protáhl tím vyzývavě drzým výrazem překvapení. “Protože *on* je sem láká,” vyhrkla.

“Neukazuj prstem,” napomenula ji automaticky Josella. “Co tím chceš říci? Nevěřím, že by je sem Bill lákal.”

“Ale ano, láká. Scházejí se za tím vším rámusem, co dělá.”

“Tak pomalu, o čem to vlastně mluvíš?” zasáhl jsem. “Myslíš si snad, že na ně hvízdám ze spaní nebo něco takového?”

Susan se urazila. “No prosím. Když mi nevěříš, po snídani ti to ukážu,” prohlásila a stáhla se do pohrdlivého mlčení.

Když jsme dojedli, vyklouzla od stolu a po chvíli se opět vrátila s mojí brokovnicí a triedrem. Vyšli jsme ven na trávník před domem. Přiložila si triedr k očím a pátrala tak dlouho, až našla trifida kolébajícího se daleko od našeho plotu, a potom mi triedr předala. Zadíval jsem se na trifida, jak se pomalu batolí přes pole.

Byl od nás vzdálen více než míli a směřoval k východu. “A teď dávej bacha,” řekla. Vystřelila do vzduchu. O pár vteřin později trifid viditelně změnil svůj kurs k jihu.

“Vidíš,” zeptala se, zatímco si třela rameno.

“No, to skoro vypadalo – jseš si tím jistá? Zkus to ještě jednou,” vybídl jsem ji.

Zavrtěla hlavou. “To nemá cenu. Všichni trifidi, co tu ránu slyšeli, jdou teď směrem k nám. Asi tak za deset minut se zastaví a zaposlouchají. Budou-li dost blízko, aby uslyšeli chřestění těch za plotem, půjdou dál. Budou-li pořád ještě daleko, aby uslyšeli ty naše, a my tady ztropíme nějaký jiný hluk, přijdou taky. Když ale neuslyší vůbec nic, chvílku ještě počkají a potom půjdou zase tam, kam měli namířeno předtím.”

Přiznávám, že mi toto odhalení vyrazilo dech. “Hmm – ehm,” začal jsem. “Vidím, že si jich všímáš sakramentsky důkladně, Susan.”

“Všímám si jich od rána do večera. Nenávidím je,” řekla, jako by to bylo zcela dostačující vysvětlení.

V tu chvíli se k nám připojil Dennis. “Souhlasím s tebou, Susan,” řekl. “Nelíbí se mi to. Už hodně dlouho se mi to nelíbí. Ty potvory si na nás brousí zuby.”

“Nepřeháněj –”

“Povídám ti, že je v nich víc, než si myslíme. Jak se vlastně o všem dověděli? Začali se osvobozovat ve chvíli, kdy jim v tom nikdo nemohl zabránit. Na druhý dne už byli kolem celého domu. Můžeš to nějak vysvětlit?”

“To u nich není žádná novinka,” namítl jsem. “V džungli například číhali podél vyšlapaných stezek. Velmi často taky obklíčili a potom i napadli některou menší vesnici, když je domorodci zadrželi. V některých končinách to byla hotová metla.”

“Ale tady ne – v tom je ten vtíp. Tady to nedělali, dokud jim to neumožnily okolnosti. Dokonce se o nic takového ani nepokoušeli.

Ale když mohli, začali s tím *okamžitě* – skoro jako by *věděli*, že si to můžou dovolit.”

“Ale Dennisi, to snad ne. Uvaž, co vlastně naznačuješ,” snažil jsem se ho umoudřit.

“Vím moc dobře, co naznačuju – alespoň něco z toho rozhodně. Žádná vyčerpávající teorie to není, ale říkám ti tohle: využili naši nevýhody s podivuhodnou rychlostí. A ještě něco – v jejich nynějším počínání je každopádně něco jako metoda. Ty jsi tak zabrán do práce, že sis ani nevšiml, jak se sem stahují a vyčkávají za plotem, ale Susan to neušlo – slyšel jsem ji o tom mluvit už dříve. A na co si myslíš, že asi čekají?”

Nezkoušel jsem na to v onu chvíli hledat odpověď. Řekl jsem: “Myslíte, že by bylo moudřejší používat místo brokovnice, která je sem přitahuje, trifidí pušky?”

“Tady nejde o střelbu, ale o rámus, vůbec, o každý hluk,” prohlásila Susan. “Nejhorší je traktor, poněvadž ten nadělá kravál největší a navíc nepřetržitý, takže snadno zjistí, odkud přichází. Z pěkné dálky slyší i motor naší elektrárny. Viděla jsem, jak se sem obrací, když ho spustíš.”

“Byl bych ti vděčný, kdybys pořád neříkala, že ‚slyší‘,” vyjel jsem na ni podrážděně. “Nejsou to žádná zvířata. A ‚neslyší‘. Jsou to prostě rostliny.”

“To je mi fuk, nějak slyšet musí,” odsekla zatvrzele Susan.

“No – však my s nima zatočíme,” slíbil jsem. Svému slibu jsem dostál. První pastí bylo těžkopádné zařízení na způsob větrného mlýna, vydávající bez ustání dunivé rány. Postavili jsme je asi na půl míle od statku. Fungovalo skvěle. Přilákalo všechny trifidy od našeho plotu i odjinud. Když jich bylo pohromadě několik set, zajeli jsme tam spolu se Susan a obrátili proti nim plamenomety. Vyšlo nám to i napodruhé – ale potom už projevila zájem jen slabá hrstka. V další fázi boje jsme vytvořili uvnitř oplocení jakousi kapsu a část hlavního plotu jsme nahradili provizorními vraty. Zvolili jsme

si místo na doslech motoru elektrárny a nechali vrata otevřená. Po několika dnech jsme je zase zavřeli a trifidy, kterých se do kapsy namačkalo na dvě stovky, jsme zničili. Také tato metoda byla napoprvé velice úspěšná, ale nikdy nezabrala dvakrát na stejném místě, a i tak počet polapených trifidů postupně klesal. Mohli jsme sice jejich počet zdárně oslabovat pravidelnou objížďkou hranic pozemků s plamenometem, ale to by nás připravilo o spoustu čau a zakrátko i o palivo. Plamenomet má vysokou spotřebu a zásoby hořlavých látek pro tyto účely v armádních skladech nebyla nijak velké. Uvědomoval jsem si, že až je vyčerpáme, budou naše cenné plamenometry dobré tak do starého železa, neboť jsme neznali ani složení hořlaviny, ani její výrobní postup. Dvakrát nebo třikrát jsme zkusily použít minometů, ale výsledek byl žalostný. Trifidi, podobně jako stromy, snesou i značné poškození, aniž by jim to smrtelně ublížilo. Navzdory našim pastím a občasným masakrům počet trifidů hromadících se kolem plotu s postupem času neustále vzrůstal. Nijak se přitom neprojevovali, o nic se proti nám nepokoušeli. Prostě se tam usadili, zavrtali kořeny do země a zůstali dřepět. Z dálky vypadali právě tak nehybně jako obyčejný živý plot a nebýt virblování některých jedinců, nebyli by ani o nic pozoruhodnější. Všechny pochyby o jejich ostražitosti však stačila rozptýlit jediná cesta autem skrze alej. Znamenalo to projet uličkou tak divoce šlehajících žahadel, že jsme pak na silnici byli nuceni zastavit a setřít z předního skla jed. Tu a tam přišel někdo z nás s novým nápadem na jejich zapuzení, jako třeba postříkat půdu za plotem silný roztokem arzeniku, ale naše vítězství bylo pokaždé jen dočasné. Zkoušeli jsme všechno možné snad déle než rok, až jednoho dne vběhla do našeho pokoje časně ráno Susan, aby nám oznámila, že ty *kytky* prolomily plot a obklopují celý dům.

Vstala hned zrána a šla jako obvykle podojit krávy. Obloha za oknem jejího pokojíku byla ještě temně šedá, ale když sešla dolů, našla tam vše ponořeno do naprosté tmy. Uvědomila si, že něco

neklape, a rozsvítla. V okamžiku, kdy spatřila kožnaté zelené listy přitisknuté na okna, věděla, kolik uhořelo. Přešel jsem po špičkách ložnici a prudce jsem stáhl okno. Sotva se zavřelo, vystřelilo zdola žahadlo a plesklo do okna. Hleděli jsme dolů na houštinu trifidů, stojících snad v deseti nebo dvanáctistupu kolem celého domu. Plamenomety byly uloženy v jedné z venkovních kůlen. Nemínil jsem riskovat ani v nejmenším, když jsem se pro ně vydal. Nabalený jako pumpa, na ruku vysoké, silné rukavice a pod drátěnou kuklou ještě koženou přilbu a pevně přiléhající brýle, prosekal jsem si cestu davem trifidů tím největším nožem, jaký jsem v kuchyni našel. Žahadla svištěla vzduchem a dopadala na moji drátěnou kuklu tak hustě, že byla vzápětí naskrz mokrá a jed jí začal a v jemné spršce pronikat. Zamžil mi brýle a první, co jsem v kůlně udělal, bylo, že jsem si omyl obličej. Netroufal jsem si pustit plamenomet naplno ze strachu, abych snad nepodpálil dveře nebo okenní rámy, a tak jsem proti nim obrátil jen přiškrcený, nízko zamířený proud ohně, ale rozčeřilo je to a rozehnalo natolik, že jsem se zpátky do domu dostal bez nejmenších potíží. Josella a Susan stály připraveny u hasicích přístrojů, zatímco já, vypadaje dosud jako kříženec mezi potápěčem a Mart'anem, jsem se vykláněl z horních oken kolem dokola celého domu a skrápěl obléhající dav těch bestií plamenometem. Zakrátko jich byla spousta sežehnuta na popel a zbytek se dal na ústup. Susan, teď již také příslušně oděná, uchopila druhý plamenomet a ujala se pro ni navýsost milého úkolu, uštvat zbývající trifidy, kdežto já jsem vykročil přes pole, abych vyhledal pramen všeho zla. Nebylo to nijak obtížné. Hned z první vyvýšeniny jsem spatřil průrvu, kudy se na naši půdu kolébali další a další trifidi v jednolitém proudu rozkomíhaných stvolů a rozvlněných listů. Přední voj se rozestupoval do mírného vějíře, ale všichni měli namířeno k domu. Zapudit je zpátky bylo prosté. Proud ohně zepředu je zastavil a další dva ze strany je otočily čelem vzad. Krátké dávky vypalované vzhůru a dopadající mezi

ně jako ohnivá sprška je pak popoháněly a obracely na útěk pozdní příchozí. Asi o dvacet metrů dále ležela na zemi část plotu s vyrvanými sloupky.

Dal jsem plot na několika místech jakž takž do pořádku a ještě naposledy přejel plamenometem sem a tam pro trifidech, abych měl jistotu, že od nich alespoň na pár hodin bude pokoj. Většinu dne jsem pak s Josellou a Susan ztratil opravou průrvy. Teprve dva dny nato jsme si však já a Susan mohli být jisti, že jsme prohledali každý kout pozemků a zúčtovali s posledním vetřelcem. Potom jsme prohlédli oplocení v celé délce a zesílili všechny jeho podezřelé části. O čtyři měsíce později prolomili trifidi plot znovu... Tentokrát zůstala v průrvě ležet řada těžce pošramocených trifidů. Usoudili jsme z toho, že se napřeli proti plotu takovou silou, že byli umačkáni ještě dříve než povolil, a když potom padli spolu s ním, jejich druhové se převalili přes ně.

Bylo nabíledni, že bychom měli podniknout nějaká nová obranná opatření. Část plotu, která povolila, nebyla o nic slabší než kterákoli jiná. Nejvhodnějším prostředkem, který je mohl udržet v bezpečné vzdálenosti, se zdála být elektrifikace plotu. Abych jej měl z čeho napájet, vyhledal jsem vojenský generátor opatřený podvozkem a odtáhl jsem ho domů. Pak jsem se Susan začali rozvádět vedení. Než jsme s tím byli hotovi, pronikly ty bestie za plot potřetí. Věřím, že kdybychom náš elektrosystém udržovali v chodu po celý týden, nebo alespoň po jeho většinu, mohl být naprosto spolehlivý. Proti tomu ovšem mluvila spotřeba paliva. Co se potravin týče, byla zde stále naděje, že se nám podaří nějaké vypěstovat, ale až jednou nebude, kde vzít benzín a naftu, ztratíme daleko víc než pouhé pohodlí. Pak bude po výpravách a spolu s nimi i po dalším doplňování zásob. Pak teprve poznáme, jak chutná primitivní život. A tak, z důvodů čistě sebezáchovných, byl elektrický ohradník pod proudem pouze dvakrát třikrát denně, a to vždy jen na několik minut. Stačilo to, aby trifidi couvli o několik metrů a přestali se do

plotu napírat. Dodatečně jsme se ještě zabezpečili poplašným vedením podél vnitřního plotu, které nás pak vždycky varovalo dřív, než průlom nabyl vážných rozměrů.

Slabina této obrany ležela v očividné trifidí schopnosti rychle se učit, třeba jen v omezeném rozsahu, ze zkušenosti. Zjistili jsme například, že se časem přizpůsobili naší zavedené praxi zapínat proud v krátkých intervalech ráno a večer. V době, kdy jsme spouštěli generátor, se pravidelně stahovali na několik metrů od plotu, a jakmile doběhl, začali se opět přibližovat. Zpočátku bylo ještě sporné, zda skutečně spojují hluk motoru s oživením elektrického napětí v ohradníku, nicméně později už o tom nebylo pochyb. Nejjednodušší, co jsme mohli proti tomu udělat, bylo zapínat proud v nepravidelných intervalech, ale Susan, pro kterou byli trifidi nevysychajícím zdrojem nepřátelsky zaujatého studia, začala brzy tvrdit, že doba trvání šoku odrazujícího je od plotu se neustále krátí. Zelektrifikovaný plot a občasná nájezdy na místa nejhustšího soustředění trifidů nás přesto uchránily od jejich vpádů na dobu delší jednoho roku, a o jejich pozdějších útocích jsme byli zavčas varováni, takže nám již nadále větší potíže nepůsobili. V bezpečí našeho okolí jsme se pak dále vzdělávali v rolnickém umění a náš život se pozvolna zabíhal do pravidelných kolejí. Jednoho letního dne našeho šestého roku jsme si s Josellou udělali výlet k mořskému pobřeží. Cestovali jsme polopásovým tahačem, který byl nyní, při stále se zhoršujícím stavu silnic, mým běžným dopravním prostředkem.

Pro Josellu to byl hotový svátek. Nepřekročila hranice oplocení už dlouhé měsíce. Svázána starostmi o dům a o děti, nedostala se ven vyjma těch nejnnutnějších cest, ale nyní konečně nadešel čas, kdy jsme již mohli tu a tam bez obav svěřit dům do rukou Susan, a když jsme teď šplhali do kopců a zdolávali jejich hřbety, naplňoval nás pocit sladké úlevy. Na jižních svazích, nedaleko od moře, jsme na chvíli zastavili. Byl krásný červnový den a jasně modrou oblohou

plulo jen pár lehkých obláčků. Pobřeží i moře za ním bylo ozářeno sluncem a skvělo se stejně jako ve dnech, kdy byly pláže plné naháčů a moře poseté lodičkami. Několik minut jsme se jen mlčky dívali. Potom Josella řekla: “Nemáš ještě někdy ten starý pocit, že kdybys třeba na kratičkou chvíli zavřel oči a pak je zas otevřel, mohlo by být všechno znovu tak, jak to bývalo, Bille? – Já ano.”

“Mně se to už moc často nestává,” odpověděl jsem. “Ale já jsem toho asi viděl víc než ty. A přesto, někdy...” “Podívej se na ty racky – jsou pořád stejní.”

“Letos ptáků hodně přibýlo,” přisvědčil jsem. “Mám z toho radost.”

Impresionistický pohled z dálky ukazoval městečko pod námi jako neproměnnou spletenici domků a chatek s červenými střechami, zabydlenými větším dílem mohovitými příslušníky střední třídy na odpočinku – ale déle než několik málo minut tento dojem neobstál. Přestože střechy bylo stále dobře vidět, zdi již takřka zmizely. Úhledné zahrádky pohltil nepěstěný zelený porost, místy přizdobený barevnou skvrnou potomstva úzkostlivě šlechtěných květin. Dokonce i cesty vypadaly z této vzdálenosti jako pruhy zeleného běhounu. Až na ně přijedeme, přesvědčíme se, že hebká zeleň jejich povrchu byla jen iluzí; budou porostlé spleť drsného, houževnatého býlí. “Ještě před několika roky,” řekla zamyšleně Josella, “někteří lidé bědovali, jak tyhle chaty znešvařují krajinu. A podívej se na ně dneska.”

“Krajina se dočkala své pomsty, to je fakt,” přisvědčil jsem. “Tehdy se už zdálo, že má příroda odzvoněno – kdopak by byl řekl, že ta bába bude mít tak tuhý kořínek?”

“Nahání mi trochu hrůzu. Jako by se najednou všechno utrhl ze řetězu. Z radosti, že je s námi konec a že může jít svou vlastní cestou. Zajímalo by mě...? Opravdu se od té doby, co se to stalo, jenom nebalamutíme? Nemyslíš, že je s námi skutečně konec, Bille?”

Měl jsem na svých výpravách daleko víc času nežli ona, abych o tom uvažoval. “Kdybys to nebyla ty, drahoušku, odpověděl bych ti, jak se sluší a patří na hrdinu – víceméně přáním, které tak často zaměňujeme za víru a odhodlání.”

“Ale že jsem to já?”

“Dám ti tu nejpoctivější odpověď – ještě ne. A dokud trvá život, trvá i naděje.” Zahleděli jsme se na scénérii před námi. “Řekl bych, ale ber to jen jako můj osobní názor,” rozšiřoval jsem svoji myšlenku, “že jistou šanci máme – i když tak nepatrnou, že ještě uběhne hodně vody, než se vrátíme tak, kde jsme byli. Nebýt trifidů, považoval bych tuto šanci dokonce za skvělou – přestože by to i tak trvalo dost dlouho. Ale trifidy jsou reálný faktor. Je to hrozba, jaké zatím nemusela čelit žádná vzcházející civilizace. Připraví nás o náš svět vezdejší, nebo se nám podaří je zastavit? Hlavním našim problémem je nalézt nějaký prostý způsob, jak se jich zbavit. My na tom pořád tak špatně nejsme – dokážeme si je stále udržet od těla. Ale co naši vnuci – jak ti si s nimi poradí? Budou snad muset strávit celý život v lidských rezervacích, bezpečných jedině za cenu věčného boje s trifidy? Já osobně jsem přesvědčen, že nějaký prostý způsob existuje. Potíž je v tom, že ty nejprostší věci bývají výsledkem složitého výzkumu. A k tomu nemáme prostředky.”

“Máme přece všechny prostředky, které tu byly, jen jich použít,” namítla Josella.

“Materiální jistě. Ale duševní ne. K tomu, abychom se s trifidy vypořádali jednou provždy, je zapotřebí celého týmu skutečných odborníků. Věřím, že něco by se dalo vymyslet. Snad nějaký selektivní hubitel. Kdyby se nám podařilo vypěstovat ty pravé auxiny, které v růstu trifidů vyvolaly nerovnováhu, avšak ostatním rostlinám neublížily.. Mělo by to jít – jen kdyby si s tím člověk potýral trochu mozek...”

“Proč to tedy nezkusíš?” zeptala se. “Z příliš mnoha důvodů. Za prvé na to nestačím – jsem jen průměrný biochemik a jsem

sám. Potřeboval bych taky dobře vybavenou laboratoř. A co víc, musel bych na to mít čas, a toho se mi nedostává ani na jiné věci. Ale i kdybych to zvládl, bylo by ještě třeba zařízení pro velkovýrobu syntetických auxinů. A to by byla práce pro celou továrnu. Ale především zde musí být výzkumný tým.”

“Mohl by se vyškolit z laiků.”

“Jistě – až bude možné uvolnit tolik lidí z každodenního zápasu o holou existenci. Shromáždil jsem hromadu biochemické literatury, v naději, že snad přijde doba, kdy ji lidé budou potřebovat – naučím Davida všemu, co znám sám, a on pak musí moje vědomosti předat dále. Ale dokud se nenajde dost volného času pro výzkum, nevidím před námi nic než ty rezervace.”

Josella se zlobně zamračila na skupinku čtyř trifidů plouzících se přes pole pod námi. “Vždycky se říkalo, že jediným vážným nepřítelem člověka je hmyz. Připadá mi, jako by trifidi měli s některými druhy hmyzu něco společného. Ach ano, já vím, že z biologického hlediska jsou to rostliny. Ale mám na mysli, že nedbají o své jedince a jedinci zas nedbají sami o sebe. Každý z nich je sice obdařen něčím, co připomíná tak trochu inteligenci, ale v kolektivu je to už něco víc. Sdružují se za nějakým podobným účelem jako mravenci a včely – a přesto se dá říct, že ani jeden z nich si není vědom prazádného účelu nebo plánu, i když je jeho součástí. Je to všechno tak podivné – a my tomu asi nikdy neporozumíme. Jsou tak *odlišní*. Připadá mi, že to odporuje všem našim teoriím o dědičných vlastnostech. Nebo má snad včela či trifid nějaký gen společenské organizace, nebo existuje architektonický gen u mravence? A jestliže ano, proč jsme si za celý ten čas nevyvinuli gen pro jazyk nebo vaření? Ale trifidi zřejmě něco takového mají. Žádný jedinec asi neví, proč tak vytrvale okouní za naším plotem, ale všichni dohromady vědí, že smyslem toho je dostat nás – a že nás dřív nebo později dostanou.”

“Pořád se ještě může stát něco, co jim v tom zabrání,” řekl

jsem.

“Byl bych nerad, kdybys z těch mých řečí propadala malomyslnosti.”

“Ne, to se mi nestává – snad jen někdy, když jsem unavená. Obvykle jsem ale tak zapřažená, že mi starosti na léta dopředu ani nepřijdou. Ne, zpravidla jsem z toho jen trochu smutná – přepadá mě takový ten záдумčivý stesk, co byl tak vysoce oceňován v osmnáctém století. A stávám se sentimentální, když si přehráváš desky – nahání mi někdy až hrůzu, když pomyslím, že ten velký orchestr, po kterém je už dávno veta, stále ještě hraje pro malou hrstku lidí odsouzených k zajetí a postupně upadajících do primitivismu. Vrhá mě to zpátky a padá na mne smutek, když pomyslím na všechno, co už nikdy nebudeme dělat – ať to dopadne tak nebo tak. Necítíš někdy taky něco takového?”

“Hmm,” připustil jsem. “Ale současně zjišťuju, že stále snadněji přivýkám přítomnosti. Počítám, že kdybych si mohl přát splnění nějakého přání, chtěl bych být opět v tom starém světě – ale jenom za jistých podmínek. Víš, cítím se navzdory tomu všemu daleko šťastnější, než jsem byl kdy dřív. Vždyť to přece víš, Josie.”

Položila mi ruku na zápěstí. “Já to cítím také. Ne, mě nerozesmutňuje to, o co jsme přišli, jako spíš to, co naše děti nikdy nepoznají.”

“Bude to problém vypěstovat v nich naději a ctižádost,” potvrdil jsem. “My se už vzpomínek na minulost nezbavíme. Oni se ale nikdy nesmějí ohlížet zpátky. Tradice ztraceného zlatého věku a předků kouzelníků by pro ně byla tou nejprokuratější přítěží. Tímhle komplexem méněcennosti trpěly celé rasy, aby nakonec pod dojmem slavné minulosti upadly do otupělé nečinnosti. Jak ale něčemu takovému zabránit?”

“Být teď malé dítě,” řekla přemítavě, “chtěla bych asi slyšet nějaký pádný důvod. A dokud by se mi ho nedostalo – to je, kdybych byla ponechána v domnění, že jsem se narodila do světa,

který byl zcela nesmyslně zničen, zdál by se mi nesmyslným i celý život. A právě proto je to tak strašně složité, neboť *tohle* se podle všeho stalo...”

Odmlčela se, ztracena v myšlenkách, a potom dodala: “Myslíš, že můžem – myslíš, že máme právo vymyslet si nějaký mýtus, abychom jim pomohli? Někáký příběh o báječně chytrém, ale tak zkaženém světě, že musel být zničen – anebo nešťastnou náhodou zničil sám sebe? Něco na způsob nové potopy světa. Pak by snad nebyli drceni méněcenností – naopak, mohlo by je to povzbudit, aby začali budovat znovu a něco lepšího.”

“Ano...” řekl jsem, zatímco jsem uvažoval o jejich slovech. “No. Mnohdy bývá nejlepší, povědět dětem pravdu. Může to později spoustu věcí usnadnit – ale proč to zrovna vydávat na mýtus?”

Josella se pohotově ohradila: “Jak to myslíš? Trifidi byli – no prosím, trifidi byli něčím omylem, nebo chybou, to připouštím. Ale ostatní...?”

“Pochybuji, že bychom mohli někomu přičítat moc velkou vinu za trifidy. Za daných okolností měly pro nás jejich extráty značnou cenu. A nikdo přece nemůže vědět, k čemu mimořádný objev povede – jestli k novému typu motoru nebo k trifidům, a za normálních podmínek jsme si s nimi věděli rady. Dokud stály okolnosti proti nim, měli jsme z nich my jenom užitek.”

“Dobrá, ale nemůžeme za to, že se tyto okolnosti změnily. Byla to – byla to prostě stejná pohroma jako zemětřesení nebo hurikány – pojišťovna by to mohli klidně nazvat božím dopuštěním. A možná, že to bylo právě *tohle* – zásah shůry. Ale rozhodně jsme na sebe neseslali kometu.”

“Opravdu ne, Josello? Jsi si tím tak jista?”

Obrátila se ke mně a zahleděla se mi do očí. “Jak to myslíš, Bille? Copak by to šlo?”

“Myslím tím, drahoušku, že je otázka, zda to vůbec byla kometa.

Pověrečná nedůvěra ke kometám je v lidech zakořeněna odjakživa. Pravda, byli jsme natolik pokrokoví, abychom na ulicích nepadali na kolena a nemodlili se k nim – ale ta staletá fobie v nás přetrvávala. Komety byly zlá znamení, symboly nebeského hněvu a varování, že konec je na dosah, kteroužto roli jim přisoudily nesčíslné báje a prorocství. Co potom bylo přirozenější, když se naskytl úžasný a nevídaný nebeský jev, než jej okamžitě připsat na vrub kometě? Účinné popření by vyžadovalo svůj čas – a právě času se nedostávalo. A když pak následovala naprostá zkáza, každému to jen potvrdilo, že ji zavinila kometa.”

Josella mi hleděla upřeně do tváře. “Bille, chceš mi snad tvrdit, že to žádná kometa nebyla?”

“Přesně tak,” přisvědčil jsem.

“Ale – nerozumím ti. Musela –. Co jiného to *mohlo* být?”

Otevřel jsem vzduchoprázdňě balenou plechovku cigaret a zapálil pro každého jednu. “Vzpomínáš si, co říkal Michael Beadley o napjatém laně, po němž jsme kráčeli dlouhá léta?”

“Ano, ale –” “Víš, já si myslím, že jsme z něho konečně spadli – a jen několik málo z nás tento pád přežilo.” Potáhl jsem ze své cigarety a díval jsem se přitom na moře a nekonečně modrou oblohu nad ním. “Tam nahoře,” pokračoval jsem, “kroužil kolem Země – a snad stále ještě krouží neznámý počet válečných družic. Nic než hromada spící hrůzy, čekající na někoho, nebo na něco, co by ji probudilo k životu. Co v nich bylo? To ty nevíš; já také ne. Přísně tajný materiál. Vše, co o tom víme, jsou pouhé dohady – štěpné látky, radioaktivní prach, bakterie, viry... A teď dejme tomu, že jeden typ byl speciálně zkonstruován pro uvolňování radiace se zhoubnými účinky na náš zrak – radiace, která by sežehla, nebo aspoň poškodila optický nerv...?”

Josella mi sevřela ruku. “Ach ne, Bille! Ne, to nemohli... To by bylo – d’ábelské... Ach, tomu nemůžu věřit... Ne, *ne*, Bille!”

“Všechny ty věci tam nahoře byly d’ábelské, má drahá... A dále

dejme tomu, že došlo k nějakému omylu, snad k nešťastné náhodě – snad i k takové, že se ty družice skutečně střetly s meteorickým rojem nějaké komety – a najednou začnou některé z nich vybuchovat... Někdo hned spustí o kometách. Popírat něco takového by asi nebylo politicky moudré – ostatně na to ani nebyl čas. Původně se jistě počítalo s tím, že tyto zbraně budou operovat nízko nad zemí, kde by zasahovaly přesně vymezená území. Ony však začnou vybuchovat vysoko ve vesmíru, anebo snad při vstupu do atmosféry – zkrátka tak vysoko, že jejich záření může zasáhnout obyvatelstvo celé zeměkoule... Co se opravdu stalo, si můžeme jenom domýšlet. Ale o jednom jsem přesvědčen – že jsme si tenhle osud tak či onak přivodili sami. A navíc tu byl ten mor; to přece nebyl tyfus, však to víš... Nemůžu prostě uvěřit v tak nešťastnou shodu okolností, že by nějaká zkázonosná kometa, která by k nám musela letět celá tisíciletí, přiletěla právě několik let poté, co jsme vyslali do vesmíru vojenskou družici – nebo ty snad ano? Kdepak, myslím, že vzhledem k tomu, co všechno se mohlo stát, jsme se na tom napjatém laně udrželi dost dlouho – ale dřív nebo později nám musela noha uklouznout.”

“Hmm, když si to vykládáš takhle –” zamumlala Josella. Odmlčela se a hodnou dobu zůstala zticha. Potom řekla: “Mám takový dojem, že by to mělo být ještě strašnější, než kdyby na nás slepě útočila sama příroda. A přesto mi to nepřipadá tak hrozné. Jako by to ze mne snímalo část té beznaděje, poněvadž takhle to aspoň dokážu pochopit. Jestli se to skutečně stalo tak, jak říkáš, potom je to přinejmenším něco, čemu se dá pro příště zabránit – nic než další z chyb, kterých se naši pravnucci budou muset vystříhat. Ach bože, nadělali jsme tolik, tolik chyb! Ale můžeme je varovat.”

“Mno – to jistě –” řekl jsem. “Ale až jednou porazí trifidy a vyhrabou se z téhle bryndy, budou mít pořád dost široký prostor pro děláním svých vlastních a zbrusu nových chyb.”

“Chudinky,” povzdychla si, jako by přehlížela šiky rozrůstajícího

se potomstva, “moc jim toho nabídnout nemůžeme, vid’?”

“Říkávalo se, že život je takový, jaký si ho uděláme.”

“Milý Bille, takovéhle moudrosti jsou až na pár výjimek dobré – ale ne, nechci být sprostá. Jsem přesvědčena, že tohle říkal i strejda Ted – dokud někdo nesvrhl bombu, která mu utrhla obě nohy. Potom svůj názor změnil. A rozhodně nic z toho, co jsem kdy udělala, nemůže za to, že stále žiju.”

Odhodila nedopalek cigarety. “Co jsme vlastně udělali, Bille, že patříme k těm šťastným, co vyvázli? Někdy – alespoň tenkrát, když přestanu sobecky myslet na sebe a litovat se, jak jsem přepracovaná – tak si říkám, jaké jsme měli úžasné štěstí a chtěla bych za to poděkovat. Ale pokaždé se mě zmocní pocit, že kdyby bylo komu, nebo čemu děkovat, jistě by si to bylo vybralo někoho, kdo si takový osud zasloužil víc než já. Na obyčejnou holku je to nějak moc zamotané.”

“Já mám zase pocit,” navázal jsem, “že kdyby doopravdy někdo seděl za volantem, spousta věcí v dějinách by se nikdy neudála. Ale příliš si tím hlavu nelámu. Měli jsme prostě kliku, má drahá. Když se zítra všechno obrátí, nu, pak se to obrátí. Ať je za tím cokoliv, o společně prožitá léta nás to nepřipraví. A to je daleko víc než jsem si kdy zasloužil, a víc než většina mužských dostane za celý život.”

Zůstali jsme ještě chvíli sedět a hleděli na pusté moře, a potom jsme sjeli do městečka pod námi. Po kratší obchůzce, která nám vynesla většinu z věcí na našem seznamu potřeb, jsme sešli k mořskému břehu, abychom si uspořádali piknik – zajištění širokým pásem kamenitého pobřeží, přes nějž se nemohl žádný trifid neslyšně přiblížit.

“Musíme si takhle vyjet častěji,” řekla Josella. “Ted’, když Susan dospívá, nebudu už ani zdaleka tak uvázaná k domácnosti.”

“Jestli si někdo zaslouží trochu vysadit, pak jsi to ty,” přisvědčil jsem. Pronesl jsem to s pocitem, že bych byl rád, dokud to ještě

bude možné, kdybychom se společně rozloučili se všemi známými místy a věcmi. Vyhlídky na trvalé uvěznění se zvyšovaly každým rokem. Už nyní jsme se nedostali ze Shirningu na sever jinak než mnohamílovou zajižďkou kolem rozlehlého území, které se přeměnilo v blata. Všechny silnice se rychle zhoršovaly erozními vlivy dešťů a záplav, nemluvě už o kořenech prodírajících se na jejich povrch. Doba, po níž bude ještě možno dopravit do domu cisternový vůz s benzínem, se dala pomalu vypočítat na prstech. Jednoho dne s ním uvíznu v aleji a pravděpodobně ji tím zablokuji nadobro. Polopásák bude moci jezdit po sušší půdě i nadále, ale s postupem času bude stále těžší najít příhodnou cestu i pro ten. “A musíme si naposledy vyrazit na pořádný flám,” řekl jsem. “Znovu se vystrojíš a půjdeme do –”

“Pššt!” zarazila mne Josella vztyčeným prstem a nastavila ucho po větru. Zatajil jsem dech a nastražil uši. Byl to spíš pocit nežli zvuk, co se zdálo vířit vzduch. Pak to však začalo zvolna nabývat na síle. “Ale to – to je letadlo!” zvolala Josella. Stínili jsme si oči rukama a upírali je směrem k západu. Vrnění, jež se odtud ozývalo, znělo jen o málo hlasitěji než bzukot hmyzu kolem. Zvuk sílil tak poznenáhlu, že mohl pocházet jedině od helikoptéry; každé jiné letadlo by za tu dobu už dávno nad námi přeletělo, nebo by již nebylo zase slyšet. Josella ji spatřila první. Drobnou tečku, letící nedaleko od pobřeží a směřující podél něho očividně k nám.

Vyskočili jsme a trochu nepřičetně hulákali z plných plic. Kdyby byl pilot zaletěl k nám, nemohl nás na otevřené pláži nezpozorovat, ale to právě neudělal a pokračoval na cestě směrem do vnitrozemí. V naději, že nás přece jen zahlédne, jsme mávali jako šílení dále. Helikoptéra však nevybočila ze svého kursu ani o zlomek úhlu a v chodu jejího motoru se neprojevila sebemenší změna. Cílevědomě a nezadržitelně odbzučela směrem k vysočině. Spustili jsme ruce a pohlédli jeden na druhého. “Když mohla přiletět jednou, může přiletět znovu,” řekla Josella statečně, byť ne zrovna

přesvědčivě. Ale pohled na helikoptéru zvrátil celý náš den naruby. Odbourala v náš pořádný díl odevzdanosti, jíž jsme se tak pracně obrnili. Říkávali jsem si, že kromě nás musí existovat i jiné osamělé skupinky, ale měli jsme zato, že na tom sotva budou lépe než my, spíše hůře. Když se však mohla na nebi zjevit helikoptéra jako pohled a zvuk přivanuté z minulosti, vyvolávalo to víc než vzpomínky: bylo to znamení, že někomu se někde daří líp. – Byla v tom snad i špetka žárlivosti? – A také nám to připomenulo, že přes všechno naše štěstí zůstáváme stále svou povahou pospolitými tvory. Pocit neklidu, který za sebou helikoptéra zanechala, nás připravil o náladu a rozprášil naše dosavadní myšlenky vniveč. V nevyřčené shodě jsme začali balit a každý ponořen do svých vlastních úvah, vydali jsme se k domovu.

KONTAKT

Asi tak na půli cesty zpátky do Shirningu zahlédla Josella kouř. Na první pohled to mohl být temný mrak, ale pak jsme vyjeli na vrcholek kopce a spatřili také šedý sloupec pod svrchní, rozptýlenější vrstvou dýmu. Josella na něj ukázala a beze slova na mne pohlédla. Za celé dva roky jsme viděli pouze několik samovolně vzniklých požárů, a to vždy v pozdním létě. Oba jsme okamžitě věděli, že chochol před námi stoupá odněkud z blízkého sousedství Shirningu. Vymačkal jsem z polopásáku rychlost, jaké na zničených silnicích ještě nedosáhl. Házelo to s námi uvnitř ze strany na stranu a přesto se nám zdálo, že se sotva plazíme. Josella seděla celou tu dobu mlčky, rty pevně sevřené a oči upřené na sloupec kouře. Věděl jsem, že pátrá po nějakém náznaku, že jeho zdroj je někde před Shirningem nebo až za ním, kdekoliv, jenom ne přímo tam. Ale čím více jsme se přibližovali, tím menší pole k pochybám nám zbývalo. Závěrečnými metry aleje jsme se prohnali beze všech ohledů na žahadla divoce bičující do našeho vozu. A potom, v poslední zatáčce, jsme spatřili, že nehoří dům, ale vysoká hranice dřeva stojící opodál. Na naše zatroubení vyběhla z domu Susan, aby zatáhla za provaz, kterým se z bezpečné vzdálenosti otevírala vrata. Così na nás volala, ale její slova zanikal v rachotu našeho vjezdu. Její volná ruka přitom ukazovala nikoli k ohni, ale kamsi před dům. Když jsme pak zajeli dále do dvora, uviděli jsme proč. Uprostřed trávníku stála mistrně dosedlá helikoptéra. Než jsme z polopásáku vylezli, vynořil se z domu muž v kožené bundě a rajtkách. Byl to vysoký opálený blondák. Od prvního pohledu jsem měl dojem, že jsem se s ním už někde setkal. Zamával nám na pozdrav a vesele se zubil, zatímco my jsme se řítili k domu.

“Pan Bill Masen, předpokládám. Jmenuji se Simpson – Ivan Simpson.”

“Už si vzpomínám,” řekla Josella. “Vy jste tenkrát večer přiletěl

k univerzitě s helikoptérou.”

“Správně. Máte dobrou paměť. Ale abyste věděla, že nejste jediná: vy jste Josella Playtonová, autorka –”

“Tak to jste úplně vedle,” skočila mu do řeči. “Jsem Josella Masenová, autorka ‚Davida Masena‘.”

“Ach ano. Právě jsem si prohlížel původní vydání a mohu-li to tak říci, je to vskutku znamenité dílo.”

“Zadržte na moment,” řekl jsem. “Ten oheň –?”

“Ten je docela neškodný. Vítr fouká směrem od domu. Ačkoli se obávám, že mu padla v plen větší část vašich zásob dřeva.”

“Co s tady dělo?” “To Susan. Bála se, abych váš dům nepřehlédnul. Když uslyšela moji mašinu, popadla plamenomet a hnala se ven, aby mi dala co nejrychleji znamení. Hranice dřeva byla hned po ruce – a to, co s ní udělala, by sotva někdo přehlédl.”

Odebrali jsme se do domu a připojili k ostatním.

“Mimochodem,” řekl mi Simpson, “Michael mne prosil, abych vám ze všeho nejdřív vyřídil jeho upřímnou omluvu.”

“Mně?” zeptal jsem se udiveně.

“Byl jste jediný, kdo si uvědomoval, jak jsou trifidi nebezpeční a on vám nevěřil.”

“Ale – chcete snad říct, že jste věděl, že mě tu najdete?”

“Dověděli jsem se o přibližné poloze místa vašeho pravděpodobného pobytu teprve před několika dny – od chlapíka, na které nikdo z nás jen tak nezapomene, od jistého pana Cokera.”

“Tak Coker taky vyvážnul,” řekl jsem. “Po té pasece, co jsem viděl v Tynshamu, jsem měl za to, že ho taky sklátil ten mor.”

Později, když jsme se najedli a na stole se objevilo naše nejlepší brandy, vyprávěl nám celý příběh jejich skupiny od začátku. Když Michael Beadley a jeho věrní pokračovali v cestě, ponechavše Tynsham milosrdenství a mravním zásadám slečny Durrantové, nezamířili do Beaminsteru, ani nikam do jeho okolí. Vydali se na severovýchod, do hrabství Oxfordshire. Slečna Durrantová nám

tedy musela udat nesprávný směr záměrně, neboť o Beamisteru se nezmínili ani slovem. V Oxfordshire si našli statek, který se zprvu zdál poskytovat skupině vše potřebné, a nejspíše by se tam opevnili jako my v Shiringu, ale s rostoucí hrozbou trifidů stávaly se nevýhody onoho místa čím dál zřejmější. Do roka byli oba vůdci, Michael i plukovník, s vyhlídkami do budoucna krajně nespokojeni. Vložili do svého nového domova spoustu práce, ale ke konci druhého léta již všichni souhlasili, že bude lepší přiznat porážku a začít znovu někde jinde. Vytvoření soběstačného společenství vyžadovalo, aby uvažovali na léta dopředu – na celá dlouhá období. Museli také počítat s tím, že čím déle budou otálet, tím obtížnější bude každý pozdější přesun. Potřebovali najít takové místo, které by skýtalo dostatek možností pro rozšiřování jeho hranic a další zvelebování; území pod nějakou přirozenou ochranou, která, jakmile se jednou zbaví trifidů, by úspěšně odolávala jejich dalšímu vpádu. Až doposud odčerpávalo ustavičné zpevňování plotů příliš vysoké procento jejich práce. A spolu s jejich vzrůstajícím počtem prodlužovala se i délka oplocení. Bylo tedy nasnadě, že nejlepší přirozenou hranicí bude voda. S tím na mysli, prodebatovali relativní přednosti různých ostrovů. Z důvodů převážně klimatických dali nakonec přednost ostrovu Wight, navzdory jistým pochybnostem o rozsahu území, které bude zapotřebí vyčistit od trifidů. Následujícího března tedy znovu sbalili kufry a stěhovali se dále. “Na ostrově,” vyprávěl Ivan, “hemžilo se to trifidy ještě hustěji než v kraji, odkud jsme odešli. Sotvaže jsme se nastěhovali do velkého venkovského sídla poblíž Gidshillu, začali se stahovat k jeho kamenným zdem ve celých tisících. Nechali jsme je asi dva týdny přicházet a pak jsme do nich pustili plamenomety. Když jsme sprovodili ze světa tuhle první várku, dovolili jsme jim, aby se nahromadili znovu, a pak jsem na ně zase vyrazili – a tak to šlo pořád dál. Mohli jsme si dovolit důkladnou práci, poněvadž jsme věděli, že jakmile od nich jednou budeme

mít pokoj, nebudou nám už plamenometry k ničemu. Mohl jich být na ostrově pouze omezený počet a čím více se jich scházelo vstříc své zkáze, tím větší jsme z toho měli radost. Museli jsme to tak provést nejmíň tucetkrát, než bylo vidět nějaký výsledek. Když se konečně začali ostýchat, táhl se už kolem dokola zdí široký pás zuhelnatělých pahýlů. Kruci, bylo jich tam daleko víc, než jsme si představovali.”

“Na ostrově bývalo nějakých pět šest školek, kde pěstovali vysoce kvalitní trifidy – nemluvě o těch, co stáli v soukromých zahradách a parcích,” poznamenal jsem.

“To mě vůbec nepřekvapuje. Podle toho, co jsem viděl, tam těch školek mohla být dobrá stovka. Kdyby se mě byl dřív někdo zeptal, kolik jich v celé zemi je, nehádal bych víc než několik tisíc, ale musely jich být statisíce.”

“Byly,” přikývl jsem. “Rostou prakticky všude a jejich pěstování se bohatě vyplácelo. Když byli zavřeni v ohradách na farmách a školkách, nezdálo se jich být tolik. Ale stejně bych řekl, že když jsou soustředěni v tak velkém počtu tady kolem nás, musí být od nich celé oblasti jako vymetené.”

“To je fakt,” řekl. “Ale běžte a nastěhujte se tam a za pár dní je máte na krku. Ze vzduchu to můžete vidět nejlíp. Poznal bych že tady někdo žije, i bez toho Susanina táboráku. Ohraničují každé obydlené místo silným temným pásem. Nu, po čase se nám podařilo davy kolem našich zdí řádně proklestit. Snad přišli na to, že jim v těch místech nesvědčí, nebo se jim zošklivilo šlapat po zuhelnatělých pozůstatcích vlastních příbuzných – bylo jich konečně taky daleko míň. Potom jsme už nečekali, až přijdou sami, a pořádali jsem na ně hony. Po celé měsíce to byla naše hlavní práce. Pročesali jsem každíčký kousek ostrova – alespoň to jsme si mysleli. Když jsme byli hotovi, domnívali jsem se, že jsme se vypořádali s jedním každým trifidem, co jich na ostrově bylo. Přesto se však příštího roku objevilo několik dalších a následujícího taky.

Ted' procházíme každý rok na jaře celým ostrovem, pátráme po semenech zavátých z pevniny a na místě je ničíme. Mezitím jsme se stačili docela slušně zorganizovat. Zpočátku nás bylo něco mezi padesáti až šedesáti. Podnikal jsem se svou helikoptérou krátké lety nad pevninu, a jakmile jsem někde zahlédl známky osídlení, snesl jsem se dolů a vybídl skupinku, která tam žila, aby se k nám připojili. Někteří to udělali – ale bylo až s podivem, kolik jich prostě nemělo zájem: byli rádi, že jim už nikdo neporoučí a nechtěli si na to vzdor svým problémům znovu zvykat. V jižním Walesu vznikla jakási kmenová společnost naprosto odmítající myšlenku jakékoli organizace, s výjimkou snad toho minima, pro něž se rozhodli dobrovolně. Podobné tlupy najdete i v okolí ostatních uhelných revírů. Vůdci jsou obyčejně horníci, kteří se v kritické době nacházeli pod zemí, takže žádné zelené hvězdy neviděli – i když jen pánbůh ví, jak se dostali ze šachet opět na povrch. Někteří se dokonce proti vměšování do svých věcí staví tak rezolutně, že na můj stroj střelí – jedna takováhle tlupa se usadila v Brightonu –”

“Já vím,” řekl jsem, “mě odtud taky zahnali.”

“V poslední době je takových víc. Jedna je ještě v Maidstonu, další v Guilfordu a jinde. Tyhle bandy byly taky důvodem, proč jsme vás tady v tom zapadákově neobjevili už dřív. V těchto končinách není zrovna nejzdravěji. Nevím, co tím sledují – padli pravděpodobně na nějaká bohatá skladiště potravin a mají strach, aby se s nimi nechtěl někdo dělit. Každopádně ale nemá cenu riskovat, a tak jsem je nechal, ať si dělají, co umí. Přesto se k nám přidala spousta lidí. Do roka jsem se rozrostl na tři stovky – i když všichni pochopitelně nevidí. Na Cokera a jeho tlupu jsem narazil teprve někdy před měsícem – a mimochodem, jedna z prvních věcí, na které se ptal, byla, jestli jste se u nás náhodou neukázal. Taky si zkusili svoje, zvláště ze začátku. Několik dní po tom, co se vrátil do Tynshamu, přijely z Londýna dvě ženské a přinesly s sebou ten mor. Coker na ně hned při prvních příznacích uvalil karanténu,

ale to už bylo pozdě. Rozhodl se tedy pro rychlé přestěhování. Slečna Durrantová se vzepřela. Prohlásila, že zůstane a bude se starat o nemocné, a za nimi že pak přijede později, bude-li to možné. Nikdy se už neobjevila. Infekce táhla s nimi. Museli se narychlo stěhovat ještě třikrát, než ji ze sebe úplně setřásli. Mezitím se dostali až daleko na západ, do Devonshire, a tam se jim nějaký čas vedlo docela dobře. Potom ale začali narážet na stejné potíže jako my – a ostatně i jako vy. Coker tam vydržel bezmála tři roky, ale potom začal uvažovat zhruba po našem. Snad až na to, že on na výhody ostrova nepomyslel. Místo toho se rozhodl pro říční hranice a plot, kterým by odříznuli výběžek Cornwallu. Když tam dorazili, strávili první měsíce budováním ohrady proti trifidům a teprve potom se pustili do těch uvnitř, podobně jako my na ostrově. Pracovali ovšem v daleko nepřehlednější krajině a nikdy se jim nepodařilo se trifidů zbavit. Ohrada sice zpočátku úspěšně odolávala, ale nikdy jí nemohli důvěřovat tak jako my moři, a vedle toho promrhali spoustu sil pravidelným hlídkováním. Coker si myslí, že jednou, až by jejich děti vyrostly a mohly pracovat, dozajista by si s těmi potvorami poradili, ale do té doby by se ještě jaksepatří zapotili. Když jsem je našel, moc dlouho se nerozmýšleli, zda se k nám přidat, nebo ne. Okamžitě začali nakládat své říční lodice a za dva týdny byli se vším všudy na ostrově. Když Coker zjistil, že s námi nejste, naznačil, že bychom vás mohli najít někde tady.”

“Můžete mu říct, že tímhle smazal všechno, co jsem snad proti němu měla,” řekla Josella. “Zdá se, že nám bude velice užitečný,” řekl Ivan. “A podle toho, co nám povídal, vy byste se nám mohl hodit také,” dodal a pohlédl mi do očí. “Jste přece biochemik, vidíte?”

“Biolog,” řekl jsem, “s trochou ponětí o biochemii.”

“No, pro mě za mě si na těch jemných nuancích klidně trvejte dál. V podstatě jde o to, že Michael by rád rozběhnul výzkum

směřující k nalezení metody, jak se s trifidy vypořádat vědecky. Chceme-li to někam dotáhnout, dřív nebo později na něco přijít *musíme*. Náš problém je ovšem zatím v tom, že těch pár lidí, které pro tenhle úkol můžeme uvolnit, už dávno zapomnělo všechno, co se z biologie ve škole naučili. Tak co – chtěl byste se stát profesorem? Byla by to, myslím, moc záslužná práce.”

“Nenapadá mě žádná, která by teď byla záslužnější,” odpověděl jsem.

“Znamená to snad, že nás všechny zvete do toho vašeho ostrovního ráje?” zeptal se Dennis.

“No to záleží na vzájemné dohodě,” odpověděl Ivan. “Bill a Josella si patrně pamatují hlavní zásady, které jsme stanovili tenkrát v posluchárně univerzity. Pořád se jich ještě držíme. Nechceme pouze rekonstruovat – chceme vystavět něco nového a lepšího. Některým lidem se to nelíbí. V tom případě pro nás nemají cenu. Nemáme prostě zájem na opozici, která se snaží uchovat co nejvíc ze starých špatností. Jsme raději, když takovýchle lidé odejdou jinam.”

“Odejít jinam, to nezni zrovna lákavě za daných okolností,” poznamenal Dennis.

“Ach, já tím nemyslím, že bychom je snad předhodili zpátky trifidům. Ale bylo takových víc a nějaké místo se pro ně najít muselo, a tak jsme vyslali menší oddíl na Normanské ostrovy a začali jsme je čistit stejně jako předtím Wight. Přesunula se jich tam asi stovka. A vede se jim docela dobře. Nyní tedy uplatňujeme systém vzájemné dohody. Noví příchozí s námi stráví šest měsíců a potom se dostaví před zasedání rady. Když se jim náš způsob života nezamlouvá, povědí nám to; a když máme dojem, že se mezi nás nehodí, povíme jim to také. Když mezi nás dobře zapadají, zůstanou; když ne, postaráme se jim o dopravu na Normanské ostrovy – anebo zpátky na pevninu, jsou-li takoví podivní, že tomu dají přednost.”

“Zavání mi to trochu diktátorstvím – jak se vlastně ustavuje ta vaše rada?” chtěl vědět Dennis.

Ivan potřásl hlavou. “Vysvětlování konstitučních otázek by nám zabralo příliš mnoho času. Nejlíp se všechno dovíte, když k nám přijdete a přesvědčíte se na vlastní kůži. Když se vám v naší společnosti zalíbí, zůstanete – a i kdyby snad ne, myslím, že vám na Normanských ostrovech bude pořád líp než by vám bylo za pár let tady.”

Večer, krátce poté, co se Ivan vznesl a zmizel na jihozápadě, šel jsem se posadit na svou oblíbenou lavičku v koutě zahrady. Hleděl jsem do údolí a vzpomínal na dobře odvodněné, ošetřované louky, které tu kdysi bývaly. Nyní už neměly daleko do původní divočiny. Zanedbaná pole byla porostlá houštinami hloží, velkými plochami rákosu, místy zase zaplavená vodou. Vyšší stromy se pozvolna nořily do bažinaté půdy. Přemýšlel jsem o Cokerovi a jeho slovech o potřebě vůdce, učitele a lékaře – stejně jako o práci, kterou bych ještě musel vložit do těch našich několik akrů, aby nás uživily. O tom, jak by na každého z nás asi působilo, kdybychom zde zůstali vězni. O třech slepých, kteří zvolna stárli a nepřestávali si připadat zbyteční a méněcenní, o Susan, které by se mělo dostat šance najít si manžela a mít děti. O Davidovi a Maryině holčičce, a o všech dětech, které ještě mohly přijít a které by musely pracovat s námi, jakmile by jen trochu zesílily. O Joselle a o sobě, jak bychom museli s přibývajícímí léty pracovat čím dál tvrději, poněvadž bychom museli živit více krků a stále víc práce by se muselo dělat ručně... A potom zde byli trpělivě vyčkávající trifidi. Viděl jsem ze svého místa, jak v celých stovkách stojí kolem ohrady, podobni hustému živému plotu. Musí se začít s výzkumem – musí být objeven nějaký jejich přírodní nepřítel, nějaký jed, nějaký selektivní herbicid – a to co nejdřív. Čas zatím pracoval pro trifidy. Stačilo jim trpělivě čekat, až vyčerpáme své zdroje. Nejprve nám dojde hořlavina, potom drát na opravy plotů. A budou

tu čekat, ať už oni nebo jejich potomci, tak dlouho, dokud se drát nerozpadne rzí... A přesto se nám stal Shirning domovem. Povzdychl jsem si.

V trávě zašustily lehké kroky. Přišla Josella a posadila se ke mně. Vzal jsem ji kolem ramen.

“Co *oni* si o tom myslí?” zeptala se.

“Jsou z toho celí pryč, chudáci. Je to pro ně těžké představit si, jak tu na nás trifidi čekají, když je nemůžou vidět. A potom, tady se už vyznají a všude si mohou dojít sami. Pro slepého člověka musí být strašná představa, že by měl odejít někam, kde to vůbec nezná. Nevědí víc, než co jim řekneme. Pochybuju, že si vůbec uvědomují, jak je naše situace neudržitelná. Nebýt dětí, počítám, že by řekli bez váhání ‚ne‘. Je to jejich dům a jejich pozemky, rozumíš, všechno, co jim zůstalo. Je to pro ně hrozně důležité.”

Zmlkla a po chvíli dodala: “*Oni* si to sice myslí, ale fakticky jim to tady už nepatří; je to přece taky naše, vid’? Tolik jsme se tady nadřeli.” Opřela si hlavu o mé rameno. “Tys to tu přece zařídil a udržoval pro nás, Bille. Co tedy myslíš? Nezůstaneme tu ještě další rok, nebo dva?”

“Ne,” řekl jsem. “Pracoval jsem proto, že všechno vlastně leželo jenom na mně. Teď mi to připadá – trochu marné.”

“Ach, to neříkej, miláčku! Donkichotství není nikdy marné. Rval jsi se za nás za všechny a udržel jsi draky na uzdě.”

“Jde hlavně o děti,” řekl jsem.

“Ano – o děti,” přikývla.

“Víš, pořád mě straší Cokerova slova – první generace dělníci; další divoši... Myslím, abychom přiznali porážku dřív, než budeme skutečně poraženi, a odešli radši hned.”

Stiskla mi ruku. “To nebude porážka, Bille, jenom – jak se tomu říká? – strategický ústup. Ustoupíme, abychom mohli pracovat a chystat se pro den, kdy se budeme moci vrátit. A jednou se určitě vrátíme. Naučíš nás, jak se zbavit těch hnusných trifidů

a jak jim vyrvat naši zemi zpátky.”

“Důvěřuješ mi přespříliš, má drahá.”

“A proč ne?”

“No, rozhodně se s nimi porvu. Ale nejprve musíme odjet – kdy?”

“Nemohli bychom tady zůstat ještě aspoň přes léto? Byla by to pro nás pro všechny svým způsobem dovolená – když bychom se nemuseli chystat na zimu. A dovolenou si zasloužíme.”

“Myslím, že by to šlo,” souhlasil jsem.

Seděli jsme a pozorovali, jak se údolí před námi rozplývá v šeru.

Josella řekla: “Je to stejně divné, Bille. Teď, když můžu odejít, tak se mi vůbec nechce. Někdy mi to tu připadalo jako ve vězení – ale teď mi zas připadá jako zrada odsud odejít. Víš, já – já tady přes to všechno prožila nejšťastnější léta svého života.”

“Já taky, miláčku, já snad předtím ani nežil. Ale máme před sebou ještě hezčí časy – to ti slibuju.”

“Jsem asi hloupá, ale určitě budu plakat, až budeme odjíždět. Vypláču jistě moře slz. Nesmí ti to vadit.”

Jak to ale nakonec dopadlo, měli jsme až příliš naspěch, aby zbyl čas na slzy.

STRATEGICKÝ ÚSTUP

Nebyl opravdu důvod proč spěchat, jak podotkla Josella. Než bychom se dočkali v Shirningu konce léta, mohl jsem pro nás vyhledat na ostrově nový domov a odvézt tam postupně nejužitečnější zásoby a vybavení, které jsme nashromáždili. Nicméně hranice dřeva za domem vzala za své. Nepotřebovali jsme víc paliva než kolik bylo zapotřebí pro zásobení kuchyně na několik příštích týdnů, a tak jsem hned na druhý den ráno odjel spolu se Susan pro uhlí. Polopásák se pro tento úkol nehodil, a proto jsme si vzali nákladňák s náhonem na přední i zadní kola. Ačkoli nejbližší železniční uhelné depo bylo vzdáleno jen asi deset mil, ustavičné objížďky zaviněné neprůjezdností některých silnic a špatným stavem jiných protáhly naši cestu takřka na celý den. Nic horšího nás nepotkalo, ale přesto se už chýlilo k večeru, když jsme se vrátili. Jakmile jsme se vynořili z posledního zákrutu aleje, z jejíchž stran se na nás jako obvykle snesla sprška šlehců neúporných trifidů, vytrěstili jsme úžasem oči. Za našimi vraty, přímo uprostřed dvora, stálo zaparkováno zrudně vyhlížející vozidlo. Nečekaný pohled nás tak ohromil, že jsme několik vteřin jen mlčky zírali. Pak si Susan natáhla kuklu a rukavice a vylezla z kabiny, aby otevřela vrata. Když jsem zajel do dvora, šli jsem si tu potvoru prohlédnou zblízka. Karosérie spočívala na kovových pásech původu očividně vojenského. Celkově to připomínalo něco mezi hausbótem a amatérsky postaveným obytným přívěsem. Chvíli jsme vozidlo obhlíželi a pak jsme s tázavě zdviženým obočím pohlédli jeden na druhého. Vešli jsem do domu, abychom se dověděli více. V obývacím pokoji jsme krom členů domácnosti našli ještě čtyři muže v šedozelených lyžařských oblecích. Dva z nich měli po pravém boku zavěšena pouzdra s pistolemi, druzí dva zas odložili na podlahu vedle svých křesle samopaly. Sotvaže jsme stanuli ve dveřích, obrátila k nám Josella naprosto bezvýrazný

obličej.

“Toto je můj manžel. Bille, představuji ti pana Torrence. Je prý nějakým úředníkem. Má pro nás jisté návrhy.”

Neslyšel jsem ještě, aby její hlas zněl chladněji. V prvních okamžicích jsem nebyl schopen jediné reakce. Muž, ke kterému pokynula, mě sice nepoznal, zato já jsem si ho vybavil zcela jasně. Podoby, které třeba jen zahlédnete, zato za výjimečných okolností, mají zvláštní vlastnost vštípit se pevně od paměti. A nadto zde byly ty nápadně zrzavé vlasy. Dobře jsem se pamatoval, jak tento muž obrátil v Hampsteadu moji četu na útěk. Pokývl jsem hlavou na pozdrav.

Přejel mě očima a řekl: “Jestli jsem dobře rozuměl, máze zde hlavní slovo vy, pane Masene?”

“Dům patří tady pane Brentovi,” odpověděl jsem.

“Já se ale ptám, zda jste organizátorem této skupiny.”

“Za daného stavu věcí ano,” řekl jsem.

“Dobrá.” Konečně se někam dostaneme, říkal přitom jeho výraz.

“Jsem komisař Jihovýchodního regionu britských ostrovů,” dodal. Pronesl to tak, jako kdyby mi to mělo říkat něco důležitého. Neříkalo. Dal jsem mu to najevo.

“To znamená,” rozšířil svůj výklad, “že jsem hlavním představitelem prozatímní Státní rady pro jihovýchodní oblast britských ostrovů. Jako takový mám mimo jiné za úkol dohlížet na rozmístění a rovnoměrné rozdělení lidského materiálu.”

“Opravdu?” řekl jsem. “O té vaší – ehm – Státní radě jsem nikdy neslyšel.”

“To je možné. My také neměli ponětí o existenci vaší skupiny, dokud jsme včera nespatriili váš oheň.”

Nechal jsem ho, aby pokračoval.

“Když je podobná skupina objevena,” řekl, “je mojí povinností prozkoumat ji, odhadnout její daňové možnosti a provést nezbytná opatření. Takže moji návštěvu můžete považovat na úřední.”

“Ve jménu legální Státní rady – nebo snad nějaké samozvané takérady?” zeptal se Dennis.

“Zákon a pořádek musí být,” řekl muž odměřeně. A v jiném tónu pak navázal: “Usadil jste se na šikovném místě, pane Masene.”

“To tady pan Brent,” opravil jsem ho.

“Pana Brenta vynechme. Je dneska naživu jen díky tomu, že jste mu umožnil, aby tady zůstal.”

Pohlédl jsem na Dennise. Obličej mu ustrnul v nehybnou masku.

“Přesto je to jeho majetek.”

“Byl, jak jsem vyrozuměl. Ale status společnosti, která mu dávala oprávnění k jeho vlastnictví, už neexistuje. Jeho majetkové právo pozbylo tudíž platnosti. Mimoto je pan Brent nevidomý, takže nemůže být v žádném případě považován za kompetentní osobu k úřednímu jednání.”

“Opravdu?” opakoval jsem. Pojal jsem nechut' k tomuto mladému muž a jeho rozhodnému vystupování již při našem prvním setkání. Toto druhé ji v ničem neoslabilo.

Pokračoval: “V sázce je naše přežití. Nemůžeme si dovolit směšovat sentimentalitu s nezbytnými praktickými kroky. Ale k věci; paní Masenová mi sdělila, že je vás zde celkem osm. Pět dospělých, tato dívka a dvě malé děti. S výjimkou těchto tří,” pokynul k Dennisovi, Mary a Joyce, “jste všichni vidomí.”

“To je pravda,” připustil jsem.

“Hmm. To je ale značný nepoměr, nemyslíte? Obávám se, že tu bude muset dojít k jistým změnám. V dnešních dobách musíme uvažovat realisticky.”

Zachytil jsem Josellin pohled. Byla v něm výstraha. Já však byl dalek toho, abych ztratil rozvahu. Poznal jsem už přímé metody zrzavého mladíka v praxi a chtěl jsem o tom, co má za lubem, zvědět více.

Zřejmě si mé přání uvědomil. “Bude asi lepší, když vám situaci vykreslím blíže,” řekl. “Ve stručnosti to vypadá asi takto. Regionální

velitelství sídlí v Brightonu. Londýn se nám stal brzy příliš nepohodlným. Zato v Brightonu bylo v našich silách vyčistit část města a uvalit na ni karanténu, což jsme také provedli. Brighton je velké město. Když nemoc pominula a my se mohli pustit do další práce, měli jsme do začátku zásob habaděj. V poslední době je už musíme svážet i z jiných měst. Ale s tím bude brzy konec. Silnice začínají být pro těžké nákladňáky nesjízdné a mimoto musíme podnikat stále delší a delší cesty. Jednou k tomu samosebou dojít muselo. Počítali jsme, že tam vydržíme ještě několik let – ale nepůjde to. Snad jsme si taky neměli všet na krk tolik lidí. Nicméně teď nám nezbyvá než abychom se rozptýlili. Jediná možnost, jak všechny ty lidi udržet naživu, spočívá v návratu k půdě. K tomu se ovšem musíme rozdělit do menších jednotek. Standardní jednotka byla stanovena tak, že na jednu vidomou osobu připadá deset slepců plus nějaké děti. Usadil jste se na znamenitém místě, plně schopném uživit dvě jednotky. Přidělíme vám sem ještě sedmnáct slepců, takže včetně těch vašich tří do bude celkem dvacet – samozřejmě, jak jsem už řekl, plus nějaké ty děti.”

Užasle jsem na něho zíral. “To myslíte vážně, že tahle půda dokáže uživit dvacet lidí s dětmi?” řekl jsem. “Ale to je absolutně nemožné. Nejsme si jisti, zda vůbec uživí nás.”

S jistotou potřásl hlavou. “Je to naprosto v mezích možností. Usadíme tady dvojitou jednotku, vám nad ní nabízím velení. A říkám vám to otevřeně, že jestli se vám to nelíbí, dosadíme sem za vás někoho, komu se to líbit bude. V těchto dobách si nemůžeme dovolit ani tu nejmenší ztrátu.”

“Jen se tu pořádně rozhlédněte,” namítl jsem. “Tenhle statek nás nikdy neuživí.”

“Ubezpečuji vás, že ano, pane Masene. Budete se pochopitelně muset ve svých požadavcích trochu uskrovnit – ostatně utáhnout řemen si budeme muset v příštích letech všichni, ale až děti dorostou, budete mít postaráno o novou pracovní sílu, s její pomocí

pak můžete hospodářství dále rozšiřovat. Připouštím, že šest nebo sedm let se tady pořádně nadřete – ale to už jinak nejde. Potom se zato budete moci postupně z práce uvolňovat a nakonec na ni jenom dozírat. To je přece přiměřená náhrada za pár let uskrovnění, nemyslíte? S jakou budoucností můžete ve vašem postavení počítat? S ničím jiným než s věčnou dřinou, dokavad' jednoho božího dne nepadnete na poli – a stejně tak budou muset dřít vaše děti, a to jen pro holou obživu, pro holé živobytí, pro nic víc. Jak potom mají z takovéhle organizace vzejít příští vůdcové a správčové? Když to takhle povedete dál, bude z vás za dvacet let sedřený dědek bez nejmenší naděje na zasloužený odpočinek – a z vašich dětí budou burani. My vám oproti tomu nabízíme, abyste se stal hlavou klanu, který na vás bude pracovat, a postavení, které po vás jednou zdědí vaši synové.”

Pomalu mi to docházelo. S úžasem jsem se zeptal: “Mám to snad chápat tak, že mi nabízíte jakousi – feudální sinekuru?”

“Ach,” řekl, “vidím, že si začínáme rozumět. Pro situaci, v níž se nacházíme, je to přece samozřejmá a zcela přirozená sociální a ekonomická forma.”

Nebylo již nejmenších pochyb, že mi zde předkládá naprosto vážně míněný plán. Zdržel jsem se všech poznámek tím, že jsem znovu opakoval: “Tahle půda ale tolik lidí neuživí.” “Prvních pár let je patrně budete muset živit šlichtou z trifidů – a jak jsem viděl, o tuhle surovinu nouzi mít nebudete.”

“Krmení pro dobytek!” řekl jsem.

“Ale výživné – a bohaté na důležité vitamíny. Ostatně žebráci – a zvláště slepí žebráci si nemají co vybírat.”

“Tak vy mi vážně navrhuje, abych přijmul všechny ty lidi a živil je šlichtou pro dobytek?”

“Poslyšte, pane Masene. Nebýt nás, nežil by z těch slepců dneska ani jediný – a jejich děti taky ne. Musí dělat to, co jim řekneme, brát, co jim dáme, a být vděční za všechno, co dostanou.

A kdyby snad odmítali, co jim nabízíme – nu, pak se mohou chystat na svůj vlastní pohřeb.”

Usoudil jsem, že v této chvíli by nebylo právě moudré povědět mu, co si o té jeho filozofii myslím. Přešel jsem tedy na další stránku věci. “Pořád nechápu – jakou roli v tom všem vlastně hraje vy a ta vaše zákonodárná rada?”

“Státní rada je nejvyšším orgánem a zákonodárnou mocí. Jejím úkolem bude vládnout. Jí budou podřízeny ozbrojené síly.”

“Ozbrojené síly!” opakoval jsem hluše.

“Samozřejmě. Postavíme armádu a v případě nutnosti budeme odvádět brance z těchto, jak říkáte, sinekur. Oplátkou budete mít právo obrátit se na Státní radu v případě napadení zvenčí nebo vnitřních nepokojů.”

Začínala mi jít hlava kolem. “Armáda! Jistě máte na mysli nějaký menší, pohyblivý policejní oddíl –?”

“Vidím, že vám unikají širší aspekty situace, pane Masene. Osudová rána, která nás postihla, nezůstala přece omezena pouze na naše ostrovy. Postihla celý svět. Všude vládne větší či menší chaos – určitě ano, poněvadž být tomu jinak, dávno bychom už o tom něco věděli – a v každé zemi pravděpodobně pár lidí přežilo. Je tedy jasné, že první země, která se postaví na nohy a nastolí pořádek, bude také zemí, která má šanci nastolit pořádek i jinde, nemyslíte? Nebo byste si přál, abychom to přenechali nějaké jiné zemi a dovolili, aby se stalo novou dominantní silou v Evropě – a snad i dále? Jistěže ne. Je přímo naší národní povinností vzchopit se co možno nejrychleji a zaujmout dominantní postavení dřív, než se proti nám zformuje nebezpečná opozice. Čím dříve tedy vybudujeme ozbrojené síly a v takovém počtu, aby odradily všechny případné agresory, tím lépe pro nás.”

Na chvíli se v pokoji rozhostilo ticho. Potom se Dennis ne nepřírozně zasmál: “Bože všemohoucí! Jen taktak, že ještě žijeme a tenhle člověk by chtěl zase rozpoutat *válku!*”

Torrence mu úsečně odpověděl: “Nevyjádril jsem se zřejmě dost jasně. Slovo ‚válna‘ je nemístně přehnané. Byla by to prostě záležitost pacifikace a sjednocení kmenů, upadlých do primitivní bezzákonosti.”

“Ledaže by ovšem tatáž dobrotivá myšlenka nenapadla náhodou i je,” poznamenal Dennis.

Uvědomil jsem si v té chvíli naléhavé pohledy, vysílané ke mně Josellou a Susan. Josella kývla směrem k Susan a já pochopil důvod. “Dovolte, abych to tedy shrnul,” řekl jsem. “Očekáváte od nás tři vidomých, že převezmeme plnou odpovědnost za dvacet dospělých slepců a blíže neurčený počet dětí. Připadá mi to—”

“Slepci nejsou tak nemohoucí. Zastanou spoustu věcí, včetně toho, že se budou starat o svoje děti a připravovat si sami jídlo. Vaše vlastní práce se může při dobré organizaci omezovat z větší části na dozor a řízení. Ale budete na to pouze dva, pane Masene – vy a vaše manželka, nikoli tři.”

Pohlédl jsem na Susan v modrých plátěnkách a s červenou stužkou ve vlasech sedící zpřímá ve svém křesle. Očima, v nichž se hraničila úpěnlivá prosba, přejela ze mne na Josellu.

“Tři,” řekl jsem.

“Je mi líto, pane Masene. Výměr je deset slepců na jednotku. To děvče s námi odjede na velitelství. Najdeme jí tam nějakou užitečnou práci, dokud nebude dost stará, aby mohla převzít dozor nad jednotkou sama.”

“Moje žena a já považujeme Susan za vlastní,” řekl jsem.

“Opakuji, že je mi líto. Tak zní ustanovení.”

Zahleděl jsem se mu do očí. Pevně pohled opětoval.

A po chvíli: “Jestliže odtud Susan odvedete, budeme od vás pochopitelně vyžadovat jisté záruky a závazky stran její bezpečnosti.”

Postřehl jsem několikrát zatažení dechu. Torrencovo napětí mírně povolilo. “Dáme vám samosebou všechny záruky, které

budou v našich silách,” řekl.

Přikývl jsem. “Musíte mi dát čas na rozmyšlenou. Je to pro mne něco úplně nového a trochu mě to zaskočilo. Některé výhody mi ovšem došly okamžitě. Naše zařízení se rychle opotřebovává. Najít jiné, nepoškozené, je čím dál těžší, Vidím, že zanedlouho budu potřebovat dobré, silné tahouny.”

“Koně jsou problém. V současné době jich máme nedostatek. Načas budete muset používat lidské síly.”

“Potom,” pokračoval jsem, “je zde otázka ubytování. Hospodářské budovy jsou příliš malé i pro naše potřeby – a sám nic nepostavím, ani z prefabrikátů.”

“Myslím, že v tomhle vám budeme moci poskytnout pomoc.”

Probírali jsme se podrobnostmi ještě nějakých dvacet minut. Závěrem jsem mu dopřál, aby projevil cosi jako blahosklonnost, a pak jsem se ho zbavil tím, že jsem ho poslal na prohlídku, s nabručenou Susan, coby jeho průvodcem.

“Bille, snad proboha –?” spustila Josella, jakmile se za ním a jeho druhy zavřely dveře.

Pověděl jsem jí, co mi bylo známo o Torrencovi a jeho metodě řešení problémů jejich včasným odstřelením.

“To mě nijak nepřekvapuje,” prohodil Dennis. “Spíš se divím tomu, že jsem najednou pocítil docela vřelý vztah k trifidům. Počítám, že bez jejich zásahu by tady dneska bylo takovýchhle lidí daleko víc. Jestli jsou tím jediným, co může zabránit návratu otrokářského řádu, pak jim držím všechny palce.”

“Celý ten nápad je očividný nesmysl,” řekl jsem. “Nemá nejmenší šanci na úspěch. Jak bychom se mohli já s Josellou starat o tolik lidí a ještě přitom zahánět trifidy? Ale – stejně –” dodal jsem, “v našem postavení nemůžeme jen tak odmítnout návrh předkládaný čtyřmi ozbrojenými muži.”

“Jistě ale nechceš –?”

“Miláčku,” řekl jsem, “copak si mě dovedeš přestavit v úloze

velkomožného pána, jak před sebou honím bičem svoje otroky a nevolníky? – kdyby mě ovšem dřív nedoběhli třifidi?”

“Ale říkal jsi –”

“Poslouchejte,” řekl jsem. “Začíná se stmívat. Teď je už příliš pozdě, aby odsud odjeli. Musí tu zůstat přes noc. Předpokládám, že ráno si budou chtít odvézt Susan s sebou – byla by pro ně dobrým rukojmím za naši poslušnost, chápete. A mohl by tu taky jeden nebo dva zůstat, aby na nás dohlédli. No, takhle to přece nenecháme, co vy na to?”

“To ne, ale –”

“Doufám, že jsem ho teď přesvědčil, že na jeho návrh přistupuju. Dnešní večere musí vypadat jako projev našeho bezpodmínečného souhlasu. Postarejte se, aby stála za to. Každý se pořádně najezte. Děti nakrmte, co se do nich vejde. Na stůl dejte naše nejlepší pití. Dbejte na to, aby Torrence a jeho kumpáni měli pořád plné sklenice, ale sami pijte s mírou. Ke konci večere se na chvíli vytratím. Vy budete udržovat zábavu v proudu, abyste mi kryli záda. Pouštějte jim nějaké divoké desky nebo něco na ten způsob. A všichni dělejte co největší kravál. Další věc – nikdo se nesmíte ani slovem zmínit o Michaelovi Beadleyem a jeho partě. Torrence o kolonii na Wightu jistě ví, ale netuší, že my také. A teď budu potřebovat pytlík cukru.”

“Cukru?” řekla bezvýrazně Josella.

“Nemáme? Tak tedy velkou pikslu medu. Myslím, že ten to taky spraví.”

U večere sehráli všichni své role velice přesvědčivě. Zábava nejenže roztála, ale začala se dokonce dostávat do varu. Josella doplnila rejstřík tradičních nápojů silnou medovinou vlastní výroby a její hladina rychle opadávala. Když jsem se nenápadně vypotácel, byli naši hosté ve stavu blaženého útluhu. Popadl jsem ranec příkrývek a šatstva a balíček jídla, které jsem si už připravil dříve, a pospíchal jsem ke kůlně, kde stál náš polopásák. Hadicí z cisterny

obsahující naši hlavní zásobu benzínu jsem naplnil nádrže polopásáku až po okraj. Potom jsem obrátil svoji pozornost k Torrencovu podivnému vozidlu. S pomocí baterky na ruční dynamo se mi podařilo objevit uzávěr nádrže a nalil do ní dobrý litr medu. Zbytek velké plechovky jsem vyprázdnil do cisterny. Slyšel jsem, jak se v domě zpívá, a zdálo se, že všechno jde stále hladce. Přidal jsem k našemu nákladu pár trifidích pušek a několik dalších věcí, na něž jsem si vzpomněl dodatečně, a potom jsem se vrátil a připojil ke společnosti, jež se nakonec rozcházela v atmosféře, kterou by i bystrý pozorovatel mohl zaměnit za takřka sentimentální bratření. Dopřáli jsme jim dvě hodiny, aby usnuli tvrdým spánkem. Vyšel měsíc a dvůr se koupal v jeho bílém svitu. Zapomněl jsem naolejovat dveře kůlny a při každém vrznutí jsem je teď proklínal. Ostatní přišli husím pochodem za mnou. Brentovi a Joyce byli s okolím domu natolik obeznámeni, že nepotřebovali pomocnou ruku. Za nimi šla Josella a Susan, které nesly děti. David v jednu chvíli ospale zakňoural, ale Josella ho vzápětí utišila rukou, přitisknutou na jeho ústa. Usadila se vpředu, s Davidem stále v náručí. Ostatní se nacpali dozadu a já za nimi zavřel dveře. Potom jsem se vyškralab za volant, políbil Josellu a zhluboka jsem se nadechnul. Na protějším konci dvora se mačkal proti vratům chumel trifidů jako vždycky, když jsme jim dali na pár hodin pokoj. Z milosti boží chytl motor hned napoprvé. Seškrtil jsem plyn, udělal kličku kolem Torrencova vozu a vyrazil proti vratům. Těžký nárazník polopásáku je s prasknutím prolomil. Valili jsme se kupředu ověnceni drátěným pletivem a přelámanými kusy dřeva, srážejíce k zemi dobrý tucet trifidů, zatímco ostatní po nás zuřivě šlehali svými žahadly. A pak jsme před sebou měli volnou cestu. V místě, kde nám zákрут v stoupající silnici dovolil pohlédnou dolů na Shirning, jsme zastavili a já vypnul motor. V několika oknech statku se svítilo a po chvíli zaplály i reflektory jejich vozidla a oblily dům jasným světlem. Ozvalo se chroptění startéru. Když motor

zabral, projela mi tělem mučivá úzkost, přestože jsem věděl, že naše rychlost je několikanásobně vyšší než u jejich neohrabaného výtvoru. Vozidlo se počalo trhavě otáčet na svých pásech směrem k vratům. Ještě než však obrátku dokončilo, motor zaprskal a zmlkl. Znovu se rozvrněl startér. A podrážděně vrněl dál, leč bez výsledku.

Trifidi zjistili, že vrata jsou stržena. Viděli jsme ve svitu měsíce a odraženém světle reflektorů jejich vysoká, štíhlá těla, jak se klátí v nemotorném průvodu do dvora, a další jak kolébavě sestupují na svahu aleje, aby je následovali... Pohlédl jsem na Josellu. Žádné moře slz neprolévala; neplakala vůbec. Oči se jí svezly ze mne na Davida, spícího v jejím klíně.

“Mám všechno, co doopravdy potřebuju,” řekla, “a ty nám jednu vrátíš to ostatní, Bille.” “Důvěra ve vlastního manžela je sice hezká věc, má drahá, ale – a ne, kruci, žádná ale – já vám to vrátím.”

Vylezl jsem a šel odstranit z předku vozu trosky plotu a setřít s ochranného skla jed, abych viděl na cestu, která nás měla vést přes vrcholky kopců stále k jihozápadu.

A zde se můj osobní příběh prolíná s příběhem všech ostatních. Najdete jej ve skvělých dějinách naší kolonie z pera Elspeth Caryové. Všechny naše naděje se nyní soustřeďují k tomuto ostrovu. Zdá se krajně nepravděpodobné, že by z Torrencova neofeudálního plánu něco vzešlo, přestože řada jeho sinekur stále existuje a jejich obyvatelé, jak se doslýcháme, vedou za svými palisádami život plný běd a zoufalství. Ale už jich není tolik jako dřív. Čas od času nám Ivan hlásí, že zase další byla dobytá a trifidi, kteří ji obklopovali, že se rozešli, aby posílili své druhy obléhající jiná místa. Musíme tudíž na úkol před námi pohlížet jako na úkol výhradně náš. Máme za to, že už víme, jak na to, ale pořád nás ještě čeká spousta práce a výzkumů, než nadejde konečně den, kdy my, nebo naše děti nebo snad děti jejich dětí, překročíme mořské úžiny a podnikneme velké křížácké tažení proti trifidům

a poženeme je dál a dále, dokud nevymýtíme i toho posledního z tváře země, kterou si uzurpovali.

KONEC

Obsah

ZAČÁTEK KONCE	4
PŘÍCHOD TRIFIDŮ	23
TÁPAJÍCÍ VELKOMĚSTO	48
PRVNÍ STÍNY	57
SVĚTLO V NOCI	73
NOVÍ PŘÁTELÉ	91
VALNÁ HROMADA	108
MARNOST NAD MARNOST	120
EVAKUACE	144
TYNSHAM	158
...ZASE DÁL	173
SLEPÁ ULIČKA	183
CESTA ZA NADĚJÍ	199
SHIRNING	209
SVĚT SE ZUŽUJE	220
KONTAKT	242
STRATEGICKÝ ÚSTUP	252

Atheneum - literatura na webu
<http://atheneum.zde.cz>